

www.examendebacalaureat.blogspot.com

Bilete rezolvate
proba orală
001-100

Lista cu cerințe generale/ itemi pentru evaluarea prin proba orală

(folosită ca bază pentru **cerințele specifice** care vor însoți textul literar/ nonliterar de pe biletul pe care îl extrage candidatul în fața comisiei de examinare)

A. Identificarea emițătorului și a contextului

- identificarea și/ sau prezentarea contextului în care este construit/ emis mesajul;
- identificarea emițătorului și/ sau prezentarea ipostazei/ ipostazelor acestuia;
- identificarea și/ sau comentarea perspectivei/ a atitudinii/ a punctului de vedere/ a opiniei emițătorului.

B. Reflectarea asupra elementelor constitutive ale mesajului

- identificarea tipului de text (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ) și a unor elemente de structură și de compoziție (particularități ale organizării textuale, convenții specifice, tehnici și structuri argumentative, conectori, dispunerea ideilor și a paragrafelor etc.);
- identificarea unor fapte de limbă la nivelurile: ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexico-semantic, stilistico-textuale;
- disocierea între sensul propriu și cel figurat, între sensul general și cel contextual, între sensul concret și cel abstract al unor cuvinte/ sintagme/ unități frazeologice;
- identificarea unor elemente de referință ale conținutului de idei al textului, implicite sau explicit formulate (idei, argumente, contraargumente, fapte, opinii/ sugestii).

C. Construirea unei interpretări/ exprimarea argumentată a unui punct de vedere

- prezentarea cauzei/ a motivului care determină atitudinea personajelor/ a punctului de vedere al autorului;
- discriminarea între fapte și opinii, identificate într-un text dat;
- analiza argumentelor și/ sau a contraargumentelor, identificate în textul dat;
- compararea unor fapte/ opinii/ argumente, identificate într-un text, pe baza unor relații de tipul asemănare-deosebire/ puncte convergente-puncte divergente/ obiectiv-subiectiv/ perimat-modern/ eficient-ineficient, generalparticular etc.;
- formularea unei înțelegeri globale: prezentarea mesajului unui text/ a semnificației mesajului/ exprimarea argumentată a unui punct de vedere personal asupra mesajului identificat în textul dat;
- construirea unei interpretări: comentarea unor informații/ fapte/ idei/ atitudini/ puncte de vedere identificate în text, pe baza cunoștințelor și a convingerilor personale;
- susținerea sau combaterea unui argument/ a unui punct de vedere/ a unei idei/ a unei atitudini, identificate într-un text dat;
- formularea/ reformularea unei ipoteze și/ sau a unei concluzii, pe baza faptelor prezentate în text;
- construirea unei interpretări: interpretarea dintr-o altă perspectivă, decât cea a autorului, a unei informații/ a faptelor/ a opiniilor prezentate în textul dat;
- formularea unui raționament care să susțină o concluzie personală, pe baza corelării a două informații din text sau a corelării informației din text cu date din afara acestuia/ din alte surse;
- emiterea unei judecăți de valoare asupra unei informații/ a unei idei/ a mesajului unui text, pe baza valorilor și a convingerilor personale.

Sub raportul limbii, cercetările întreprinse [...] au putut stabili un număr de 160 (o sută șaizeci) de termeni românești care sunt de origine geto-dacă. Acești termeni privesc o arie foarte largă, începând cu corpul omenesc (buză, ceafă, grumaz, gușă), cu familia (băiat, copil, prunc, zestre), cu locuința (vatră, cătun), cu îndeletnicirile agricole, păstorești, viticole și piscicole (mazăre, țarină; baci, mânz, strungă, țarc, urdă, zară; butuc, curpen, strugure; baltă, gard), cu mediul fizic (măgură, mal), cu flora (brad, bunget, butuc, codru, copac, curpen, mugure, strugure), cu fauna (balaur, barză, mistreț, rânză, șopârlă, viezure), cu diferite acțiuni (a răbda, a speria, a zburda) etc.

Desigur, numărul acestor termeni va spori prin cercetări ulterioare; ele ne vor arăta de asemenea și alte aspecte ale moștenirii lingvistice; de pe acum se consideră însă că aparțin acestei moșteniri sufixele atât de frecvente și de caracteristic românești: -esc, -este (omenesc, crăiesc, bărbătește, trupește). Ni s-au păstrat de la daco-geți și câteva nume de ape: în primul rând Dunărea, care derivă dintr-un Dunaris dacic; apoi Argeșul din Argessos (la Herodot diformat: Ordessos); Bârzava, al cărei nume se regăsește în orașul dacic Berzobis; Someșul: o inscripție latină din ținuturile udate de acest râu vorbește de Samus; este sigur că romanii au păstrat vechiul nume, autohton. Același lucru cu Oltul, Aluta în izvoarele latine, și cu Tisa. (Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, Scurtă istorie a românilor pentru tineret îndeosebi)

Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică. Este text de specialitate din domeniul istoriei Cine comunica? Constantin și Dinu Giurescu (tata și fiu ambii istorici) din ipostaza de istoric, și, respectiv, profesor de istorie

Tipul de discurs - text nonfictional, informativ.

Discursul este nonfictional - predomină cuvinte cu sens denotativ din sfera de referință: corpul omenesc, familie, moșteniri lingvistice românești. sufixele

Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple..Prima propoziție poate fi considerată un argument inițial în logica discursului: “Sub raportul limbii, cercetările întreprinse [...] au putut stabili un număr de 160 (o sută șaizeci) de termeni românești care sunt de origine geto-dacă. “

Următoarele propoziții demonstrează prin exemple ipoteza inițială. Exemplele recurg la termenii românești de origine geto-dacă.

Ultima propoziție este o concluzie a ideii despre cu originea geto-dacă: “Ni s-au păstrat de la daco-geți și câteva nume de ape: în primul rând Dunărea, care derivă dintr-un Dunaris dacic; apoi Argeșul din ..”

Sfera de utilizare: Domeniul istoriei și criticii literare.

Emitator-Receptor-Mesaj

Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat

Prin titlu se adresează în special tinerilor.

Efectul mesajului

Informația este corectă științific și corect argumentată.

Funcția mesajului (scop)

Concentrată pe un subiect precis: legătura dintre termenii românești și originea geto-dacă.

Mesajul are și funcție educativă

Incarcatura emotională a mesajului

Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

- a. *Corectitudine*: textul respecta regulile gramaticale și semantice.
- b. *Claritate*: descriere clară, logică
- c. *Obiectivitate*: o problemă reală, demonstrată științific.
- d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți e. *Proprietatea termenilor*: termenii sunt folosiți cu sensul propriu, denotativ (limba, termeni, originea lor.)
- f. *Sens unic (opera închisă)*: înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

2. **Idei identificate**: Expunerea regulilor de formare a cuvintelor românești derivate prin sufixare : *omenesc*,...

Elemente obiective Identifica domeniile unde s-au pastrat cuvinte dacice și domenii unde s-au împrumutat cele latinești.

Elemente subiective, deși scrie "românești" nu ale noastre se simte simpatia folosind superlativele : "arie foarte largă" și nu scrie punctul de vedere contrar.

Argumente: autorul expune o serie mare de cuvinte din același câmp semantic (ex al corpului omenesc , al casei...). El da exemple de cuvinte folosite chiar în perioade străvechi folosind izvoarele istorice

Contraargumente nu există.

Identificarea unor structuri : logice cu exemple multe, clasificări

Tehnici argumentative Folosește investigația și documentarea amănunțită și demonstrația.

Tehnici informative Autorul caută să găsească expresia cea mai potrivită ideii

Tehnici descriptive stilul științific riguros exact imbinat cu multe enumeratii

3. Opinii personale argumentate

Folosește mult enumeratia ceea ce este bine pentru argumentare dar și puncte de suspensie ceea ce lasă loc de completări.

Despre atitudinea autorului este mai mult obiectivă (din cauza bogatei argumentații) dar și subiectivă din cauza apartenenței autorului la categoria studiată (deși nu se include și zice românești nu ale noastre) și nu aduce contraargumente, puncte de vedere ale altor cercetători străini.

Opțiunea personală despre actualitatea ideii exprimate. Argumentația privind originea geto-dacică și latina a limbii și de continuitate a poporului român este încă utilă și bună pentru a ne așeza unde ne este locul ca popor și limbă.

Biletul nr. 2

Primul paradox al domeniului român se referă la poziția sa în spațiul cultural european. Geografia și istoria au plasat România între Europa centrală, Europa răsăriteană și Balcani, asemeni unei insule de latinătate pierdute într-o mare slavă și ungară. Aceasta a dus la apariția a ceea ce eu voi numi paradoxul apartenenței. [...] Spațiul român s-a format astfel la frontiera a trei zone culturale diferite și, asemeni oricărui spațiu de frontieră, și le-a apropiat, diferențiindu-se în același timp de fiecare din ele. [...]

Diverse schimburi și influențe s-au încrucișat pe teritoriul românesc, uneori amestecându-se, alteori anulându-se reciproc și, adeseori, fiind absorbite în profunzimea pământului, dar nici una dintre ele nu a reușit să se impună într-un mod atât de hotărâtor încât orice diferență să fie ștearsă și România să se integreze într-una din zonele vecine. Românii și-au creat propria lor cultură, acceptând un minim de elemente comune cu fiecare zonă vecină, minim care făcea posibil contactul cu

aceasta și care a servit, în același timp, tocmai pentru a o diferenția de celelalte zone vecine. Datorită unei asemenea arte au reușit ei să echilibreze caracterul, altminteri divergent, al acestor numeroase influențe.
(Sorin Alexandrescu, Paradoxul românesc)

Stil științific !!

1. Autor, titlu

Titlul sugerează ca fragmentul este din sfera științifică, specialitatea istorie.

2. Tipul de discurs - text nonfictional, informativ.

Discursul este nonfictional - predominanței cuvintelor cu sens denotativ : *paradox, istorie, cultural, european, geografia, latinitate, apartenență, pamant, cultura, arte, ..*

El formulează argumente referitoare la paradoxul roman. Primul enunț poate fi considerat un argument. Următorul enunț are un caracter explicativ

Ultimul enunț - o concluzie a ideii despre cultura și caracterul domandit de romani

3. Sfera de utilizare:

Discursul științific în domeniul istoriei și criticii literare.

4. Emitator-Receptor-Mesaj

Emitatorul este specializat în domeniul istoriei. Ideea rezultă din titlu. Receptorul poate fi specializat sau nespecializat

Efectului mesajului

Mesajul vizează ca efect *acordul* cu informația dată..

Scopul mesajului este de *informare* concentrată *Ce?* -paradoxul roman, *Cum?* -ca tablou al romanilor cultura și caracter.

Are funcție *educativă*

Incarcatura emotionala a mesajului

Mesajul este *neutru* prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea este tipică textului științific..

5. Caracteristici ale stilului:

- Corectitudine*: din punct de vedere gramatical și lexical textul este corect alcătuit.
- Claritate*: descriere clară, logică, coerentă (cuvinte la sens propriu științific)
- Obiectivitate*: se referă strict la o problemă demonstrată științific.
- Accesibilitate*: limbajul este ușor de înțeles atât de specialiști, cât și de elevi/studenți familiarizați cu terminologia, sau oricare alt cititor cu o minimă specializare.
- Proprietatea termenilor*: termenii sunt folosiți cu sensul propriu, denotativ (*istorie, cultural, geografia, latinitate, cultura, arte, caracter etc.*)
- Sens unic (opera închisă)*: receptarea textului se face numai în sensul indicat de autor.

1. Cine comunică? Sorin Alexandrescu - ziarist și istoric

Din ce perspectivă? Din ipostaza de istoric roman, și fost exilat în Olanda

Cu ce intenție? Ne explică de ce nu putem să abandonăm trecutul și influențele lui

În ce context? Când democrația nu prinsese încă rădăcini pe pământ românesc.

Cui comunică? Celor care vor să înțeleagă mentalitatea românească.

Ce comunică? Studii privind experiența culturală românească.

Cum (în ce formă)? Carte.

Unde și când comunică? București anii 1990.

Din ce cauză? Dorește să demonstreze originalitatea poporului român.

Cu ce scop? Politic. De a identifica influențele din cultura și gândirea românească.

2. Idei identificate Din perspectiva obiectivă, detașată faptele se văd mai bine.

Elemente obiective : Verbele sunt la persoana a III. Foloseste stilul stiintific (predominant fara metafore). Interfereaza stiintele:geografia, lingvistica, istoria si arta. Nu scrie tara noastra ci Romania.

Elemente subiective : Totusi se observa ca nu este total detasat de subiectul tratat si este implicat emotional (desi vorbeste la persoana III), folosind metaforele "insula de latinitate", "mare slava" , "absorbite in profunzimea pamintului, "

Argumente : Asezarea geografica, Diverse schimburi si influente

Contraargumente Romanii si-au creat propria lor cultura, acceptand un minim de elemente comune cu fiecare zona vecina,

Identificarea unor structuri Structura lucrarii are o forma logica astfel argumentarea are un caracter aproape matematic.

Tehnici argumentative Foloseste investigatia si documentarea amanuntita. Are finetea demonstratiei si masivitatea documentarii.

Tehnici informative Autorul cauta sa gaseasca expresia cea mai potrivita ideii

Tehnici descriptive stilul stiintific riguros exact imbinat cu metaforele enumerate.

Tehnici narrative Respecta cronologia faptelor si legaturile de cauzalitate.

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Se observa eruditia, talentul didactic si spiritul sintetic

Despre atitudinea autorului Este critica.

Optiunea personala Sunt si eu de aceeasi parere cu autorul. Pe teritoriul Romaniei s-au aflat multe influente culturale , religioase iar poporul roman a luat putin din fiecare asa incat sa poata relationa cu vecinii sai.

Biletul nr. 3

Am arătat mai înainte că nu poate fi vorba de dispariția populației autohtone, daco-gete, ca urmare a războaielor, așa cum afirmă unii istorici străini, plecând de la idei preconcepute și urmărind scopuri politice, nu științifice. Raționamentul, interesat, al acestor istorici, e următorul: din moment ce populația Daciei, după război, s-a alcătuit din coloniști străini, veniți din altă parte, n-a fost prea greu ca urmașii acestor coloniști să părăsească Dacia, la ordinul împăratului Aurelian.

Raționamentul pleacă însă de la o premisă falsă. Căci, chiar dacă am admite, prin imposibil, că toți bărbații au pierit în lupte sau au fost luați prizonieri – în realitate o seamă dintre daci s-au supus romanilor la începutul celui de al doilea război, așa cum ne arată scenele de pe Columna Traiană – au rămas totuși femeile lor și copiii, deci circa trei sferturi din populația inițială, din autohtoni. La aceștia se adaugă coloniștii veniți, cum spune un izvor antic, „din toate părțile imperiului roman” („ex toto orbe romano”) atrași de bogățiile Daciei. Au venit coloniști din provinciile vecine Daciei, adică din Moesia, la sud de Dunăre, din Illyricum, deci vestul Peninsulei Balcanice, din Panonia (unde e Ungaria de azi), din Noricum (unde e Austria), dar și din provincii mai îndepărtate, și anume din Galia, din Spania, din Asia Mică, din nordul Africii, din Siria; ni s-au păstrat numeroase inscripții care atestă faptul.

În afară de acești coloniști vorbind latina populară, s-au așezat în Dacia veteranii, adică soldații romani eliberați care-și avuseseră aici garnizoana și care, de obicei, erau căsătoriți cu localnici daco-gete. Dar din Italia n-au venit coloniști? Se pare că prea puțini. Pe vremea lui Traian, Italia nu mai avea un excedent însemnat de populație pe care să-l trimită peste hotare. De aceea, împăratul fixase ca normă să nu mai întrebuințeze în scopuri de colonizare populația Italiei.

(Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, Scurtă istorie a românilor pentru tineret în-deosebi)
Biletul nr. 3

Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei și criticii literare.

- predomină cuvinte cu sens denotativ (la sensul propriu nu figurat) din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat.

Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

a. **Corectitudine:** textul respectă regulile gramaticale și semantice.

b. **Claritate:** descriere clară, logică

c. **Obiectivitate:** o problemă reală, demonstrată științific.

d. **Accesibilitate:** limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? Sorin Alexandrescu - ziarist și istoric

Din ce perspectivă? Din ipostaza de istoric român, și fost exilat în Olanda

Cu ce intenție? Ne explică de ce nu putem să abandonăm trecutul și influențele lui

În ce context? Când democrația nu prinsese încă rădăcini pe pământ românesc.

Cui comunică? Celor care vor să înțeleagă mentalitatea românească.

Ce comunică? Studii privind experiența culturală românească.

Cum (în ce formă)? Carte.

Unde și când comunică? București anii 1990.

Din ce cauză? Dorește să demonstreze originalitatea poporului român.

Cu ce scop? Politic. De a identifica influențele din cultura și gândirea românească.

2. Idei identificate Din perspectiva obiectivă, detasată faptele se văd mai bine.

Elemente obiective: Verbele sunt la persoana a III. Folosește stilul științific (predominant fără metafore). Interferează științele: geografia, lingvistica, istoria și arta. Nu scrie țara noastră ci România.

Elemente subiective: Totuși se observă că nu este total detasat de subiectul tratat și este implicat emoțional (deși vorbește la persoana III), folosind metaforele "insula de latinătate", "mare slavă", "absorbite în profunzimea pământului",

Argumente: Așezarea geografică, Diverse schimburi și influențe

Contraargumente Românii și-au creat propria lor cultură, acceptând un minim de elemente comune cu fiecare zonă vecină,

Identificarea unor structuri Structura lucrării are o formă logică astfel argumentarea are un caracter aproape matematic.

Tehnici argumentative Folosește investigația și documentarea amănunțită. Are finetea demonstrației și masivitatea documentării.

Tehnici informative Autorul caută să găsească expresia cea mai potrivită ideii

Tehnici descriptive stilul științific riguros exact imbinat cu metaforele enumerate.

Tehnici narative Respectă cronologia faptelor și legăturile de cauzalitate.

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Se observă erudiția, talentul didactic și spiritul sintetic

Despre atitudinea autorului Este critică.

Opțiunea personală Sunt și eu de aceeași părere cu autorul. Pe teritoriul României s-au aflat multe influențe culturale, religioase iar
poporul român a luat puțin din fiecare așa încât să poată relaționa cu vecinii săi.

Biletul nr. 4

Etnogeneza românilor apare astfel ca având trei componente fundamentale: substratul geto-dac; stratul roman; adstratul slav. Limba română este o limbă latină, structura gramaticală și cea mai mare parte a fondului principal de cuvinte (60%) fiind de origine latină. Formarea poporului român a urmat aceleași faze ca și etnogeneza italienilor, francezilor, spaniolilor și portughezilor. Și în cazul acestor popoare se întâlnesc cele trei componente de bază, substrat, strat și adstrat. Astfel, de exemplu, la francezi, substratul este celto-galic, stratul roman, iar adstratul germanic (numele însuși al poporului vine de la neamul germanic al francilor). Aportul slav are o pondere însemnată în lexicul limbii române, dar el nu a afectat caracterul latin al acesteia. Sugestivă în această privință este statistica privind vocabularul poeziilor lui Mihai Eminescu, poetul nostru național: din cele 3607 de cuvinte, 46,60% sunt de origine latină și au o frecvență de 83%, pe când cuvintele de origine slavă, reprezentând 18,81%, au o frecvență de 6,93%”. Al. Rosetti). Odată cu încheierea etnogenezei românilor, în secolele VIII – IX, apar și primele mențiuni în sursele externe despre români. În aceste izvoare, ei sunt denumiți vlahi, valahi, volohi, blachi, variante al unui termen care, după ce a desemnat un trib celt, a fost folosit de vechii germani pentru a-i numi pe romani și galii romanizați și a sfârșit prin a fi folosit pentru a-i numi pe locuitorii Peninsulei Italice. Din lumea germană, el a trecut apoi în cea slavă, pentru a-i desemna pe romanici, iar de aici la bizantini, și de la ei în alte zone etnico-culturale.

(Florin Constantiniu, O istorie sinceră a poporului român)

Stilul este științific !!

Titlul sugerează că fragmentul aparține unui text din sfera științifică, a istoriei și criticii literare.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

- a. **Corectitudine:** textul respectă regulile gramaticale și semantice.
- b. **Claritate:** descriere clară, logică
- c. **Obiectivitate:** o problemă reală, demonstrată științific.
- d. **Accesibilitate:** limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e. cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? Florin Constantiniu istoric român, membru corespondent (din 1999) al Academiei Române, cercetător științific principal la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”

Din ce perspectivă? Din ipostaza de istoric român

Cu ce intenție? De a explica prin comparații cu alte popoare formarea limbii noastre.

În ce context? Când democrația nu prinsese încă rădăcini pe pământ românesc.

Cui comunică? Celor care vor să înțeleagă formarea și utilizarea limbii.

Ce comunica? Studii statistici privind proportia cuvintelor latine folosite de Eminescu.

Cum (in ce forma)? Frazе lungi structurate logic

Din ce cauza? Doreste sa demonstreze originea si originalitatea poporului roman.

Cu ce scop? Politic. De a identifica influentele din cultura si gandirea romaneasca.

2. Idei identificate Din perspectiva obiectiva, detasata faptele se vad mai bine.

Elemente obiective : Verbele sunt la persoana a III. Foloseste stilul stiintific (predominant fara metafore). Nu scrie etnogeneza noastra ci "Etnogeneza romanilor..".

Elemente subiective : Totusi se observa ca este total obiectiv si nu se observa ca ar fi implicat emotional.

Argumente : Asezarea geografica, Diverse schimburi si influente

Contraargumente Romanii si-au creat propria lor cultura, acceptand un minim de elemente comune cu fiecare zona vecina,

Identificarea unor structuri Structura lucrarii are o forma logica astfel argumentarea are un caracter aproape matematic.

Tehnici argumentative Foloseste investigatia si documentarea amanuntita. Are finetea demonstratiei si masivitatea documentarii.

Tehnici informative Autorul cauta sa gaseasca expresia cea mai potrivita ideii

Tehnici descriptive stilul stiintific riguros exact imbinat cu metaforele enumerate.

Tehnici narative Respecta legaturile de cauzalitate.

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Se observa eruditia, talentul didactic si spiritul sintetic

Despre atitudinea autorului Stilul riguros stiintific fara metafore si tonul obiectiv Nu transmite emotii inutile sau inlacarari daunatoare discursului. Deci argumentatia este total stiintifica.

Optiunea personala Sunt si eu de aceeasi parere cu autorul. Pe teritoriul Romaniei s-au aflat multe influente culturale , religioase iar poporul roman a luat putin din fiecare asa incat sa poata relationa cu vecinii sai.

Biletul nr. 5

Învățații care scriu istoria popoarelor sunt de două feluri: unii, care din copilărie și până la bătrânețe au trăit tot între cărți, iar alții, care au trăit și viața cea de toate zilele, cu luptele, necazurile, urăteniile și frumusețile ei, cunoscând în carne și oase oameni vii de toate felurile. Istoria scrisă de învățații cărților e foarte bogată și meșteșugită în înșirarea faptelor omenești și mai întotdeauna crede că poate da fărăfrică și fără îndoire de sine pricinile și urmările acestor fapte, așa că avem răspunsuri limpezi la toate întrebările ce trebuie să le punem atunci când privim tainica întrețesere a patimilor și gândurilor omenești, singuraticе ori de-ale mulțimilor, alcătuind vălmășugul istoriei popoarelor.

Dimpotrivă, învățații care, alături de cărți, cunosc și viața cea de toate zilele, se tem să dea prea repede răspunsuri asupra legăturii și pricinilor faptelor omenești; de multe ori ei mărturisesc neputința lor de a lămuri de ce s-a întâmplat cutare război ori s-a ivit cutare mare meșter de icoane frumoase și de case mărețe, ori de biserici cu totul noi față de cele de dinainte, și se mulțumesc numai să spună cum a fost, și nu și de ce a fost așa și nu altfel. Și ei fac astfel, pentru că viața nu e așa de limpede cum se arată în cărți de fiecare om, după mintea lui, ci e amar de încurcată și neașteptată cum e și ciocnirea dintre mințile nenumărate și cu totul străine una de alta, ale oamenilor care alcătuiesc împreună, cu sau fără voia lor, satele, orașele, țările, împărățiile, breslele lumii acesteia.

(Vasile Pârvan, Începuturile vieții romane la gurile Dunării)

Biletul nr. 5 **Stilul este științific !!**

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Cititorul specializat sau nespecializat

Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. **Caracteristici ale stilului:**

a. *Corectitudine*: textul respectă regulile gramaticale și semantice.

b. *Claritate*: descriere clară, logică

c. *Obiectivitate*: o problemă reală, demonstrată științific. formulează argumente referitoare la modul în care poate fi interpretată istoria veche.

Fragmentul clasifică tipuri de scriere a istoriei: “..învățații care scriu istoria popoarelor sunt de două feluri: unii, care din copilărie și până la bătrânețe au trăit tot între cărți, iar alții, care au trăit și viața cea de toate zilele, cu luptele, necazurile, urățile și frumusețile ei, cunoscând în carne și oase oameni vii de toate felurile. “

Următoarele propoziții sunt explicative. Ele enumera însușirile fiecărui tip de cititor: care interpretează istoria numai prin intermediul altor lecturi și cel care corelează viața cu textele citite.

Ultimul enunț este despre acel cititor care corelează viața cu textele citite.

Concluzia : autorul este un cititor care corelează viața cu textele citite.

d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e cuvintele sunt cu sens propriu, denotativ *istorie, popor, cărți-, viață: istorie, popor, cărți-, viață*

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? Vasile Pârvan, a fost un important istoric și cel mai mare arheolog român.

Din ce perspectivă? Din ipostaza de istoric roman

Cu ce intenție? De a explica rolul “învățaților care scriu istoria” și pentru a-i clasifica .

Cui comunică? Celor care vor să înțeleagă faptele simple din istoria oamenilor.

Ce comunică? Începuturile vieții romane la gurile Dunării

Cum (în ce formă)? Sub forma de memorii ale istoriei.

Din ce cauză? Dorește să demonstreze “legăturile și pricinile faptelor omenești”.

Cu ce scop? De a identifica influențele din cultura și gândirea românească.

2 Elemente obiective : Verbele sunt la persoana a III. Folosește stilul științific (predominant fără metafore). Nu scrie etnogeneza noastră ci “Etnogeneza romanilor..”.

Elemente subiective : Totuși se observă că nu este total obiectiv implicarea emoțională este tradată de folosirea metaforelor și epitetelor (caracteristice în special stilului beletristic).

Argumente : Dovezi ale vieții de zi cu zi ale poporului și influențele lor.

Contraargumente Romanii și-au creat propria lor cultură, acceptând un minim de elemente comune cu fiecare zonă vecină,

Identificarea unor structuri Structura lucrării are o formă logică. Frazele sunt foarte lungi și mai folosește și metafora: “ciocnirea dintre mințile nenumărate” și epitetul :” cu totul străine”

Tehnici argumentative Folosește investigația și documentarea amănunțită. Are finețea demonstrației și masivitatea documentării.

Tehnici informative studii, rapoarte arheologice și monografii, cuprinzând un material documentar vast, valoros și util.

Tehnici descriptive Fraze foarte lungi structurate logic, și cu multe enumeratii.

Tehnici narrative Respecta legaturile de cauzalitate.

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Se observa eruditia, si obsesia pentru detalii.

Despre atitudinea autorului Stilul riguros stiintific fara metafore si tonul obiectiv Nu transmite emotii inutile sau inflacarari daunatoare discursului. Deci argumentatia este total stiintifica.

Optiunea personala In argumentatia existentei poporului ca entitate de sine statatoare cu originalitate si influente, autorul isi foloseste talentele de arheolog.

Biletul nr. 6

Producția agricolă a Daciei se desfășea pe piața internă și, conform legii romane, dijmele de grâne cuvenite împăratului din ținuturi depărtate de porturile maritime trebuiau consumate pe loc, în provincie, de către armată și administrația imperială, interzicându-se exportul lor. Roma se aproviziona cu grâne numai din Egipt, Africa și Sicilia.

Exportul vitelor era, în schimb, una din principalele bogății ale Daciei romane. Paulin de Nolla, scriitor creștin, spune că principala bogăție a ținuturilor dunărene erau în Antichitate vitele. Vechile pășuni ale regilor daci trec în stăpânirea împăratului și sunt arendate unor bogătași romani care dispuneau de uriașe turme de oi și de vite mari.

Astfel, pe baza muncii unei țărâni libere, s-a dezvoltat economia Daciei în veacul II și urmarea a fost întărirea orașelor. Lucru unic în Imperiu, după un veac de la cucerire, Dacia are cinci orașe, colonii cu drept italic, scoase de sub jurisdicția guvernatorului, cârmuindu-se singure după dreptul roman. S-au creat și 11 orașe noi, municipii și colonii (de grad superior celor dintâi în privința autonomiei). Pătrunderea bogătașilor romani în Dacia are ca urmare ridicarea orașelor noi cu canalizare, case de piatră, monumente publice, palate, amfiteatre, băi portice etc., într-o țară locuită până de curând de triburi barabare. Orașenii bogați, în parte orientali, sirieni, egipteni și alții, își investeau banii în numeroase întreprinderi din Dacia, ca de pildă Quintus Aetius Aelianus, cavaler roman, îngrijitor al drumurilor imperiale, reprezentant pentru averile private ale împăratului în Maroc, Belgia și Germania, procurator al împăratului în Dacia Apulensis, vice-președinte al consiliului municipal din Sarmisegetuza (anul 238). Un alt bogătaș, Quintilian, era preot și primar al coloniei Sarmisegetuza, consilier municipal la Apulum, patron al municipiului Porolissum și alții la fel, protectori ai breslelor, arendași ai pășunelor și salinelor, precum și ai oficiilor de vânzare ale produselor imperiale din Dacia.

(P. P. Panaitescu, Introducere la istoria culturii românești)

Biletul nr. 6 Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei.

- predomina cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

a. *Corectitudine*: textul respecta regulile gramaticale și semantice.

- b. *Claritate*: descriere clara, logica
- c. *Obiectivitate*: o problema reala, demonstrata stiintific.
- d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi inteles de specialisti dar si de elevi / studenti

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ :” Exportul vitelor..”

f. **Sens unic** (*opera inchisa*): intelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe intelesuri)

1. Cine comunica? P. P. Panaitescu cel mai mare istoric al culturii vechi romanesti In 1923 lector de limba romana la Universitatea din Craiova.

Din ce perspectiva? Din ipostaza de istoric roman

Cu ce intentie? De a explica rolul ”invatatilor care scriu istoria” si pentru a-i clasifica .

Cui comunica? Celor care vor sa inteleaga faptele simple din istoria oamenilor.

Ce comunica? , Introducere la istoria culturii românești

Cum (in ce forma)? Sub forma de memorii ale istoriei.:” Producția agricolă a Daciei”.. dijmele de grâne cuvenite împăratului”.. “Exportul vitelor” Pătrunderea bogătaşilor romani în Dacia”.. patron al municipiului Porolissum și alții la fel, protectori ai breslelor, arendași ai pășunelor și salinelor”

Din ce cauza? Doreste sa demonstreze influentele straine asupra poporului nostru.

Cu ce scop? Politic. De a identifica influentele din viata, cultura si gandirea romaneasca.

2. Idei identificate Din perspectiva obiectiva, detasata faptele se vad mai bine.

Elemente obiective : Verbele sunt la persoana a III. Foloseste stilul stiintific (predominant fara metafore).

Elemente subiective : Totusi se observa ca nu este total obiectiv. Foarte putin, se observa compatimirea poporului asuprit de clasele conducatoare.

Argumente : Dovezi ale vietii de zi cu zi ale poporului si influentele lor.

Contraargumente NU Nu face referire la ce mai au istorisit si alte surse

Identificarea unor structuri Structura lucrarii are o forma logica. Frazele nu sunt foarte lungi

Tehnici argumentative Foloseste investigatia si documentarea amanuntita. Are finetea demonstratiei si masivitatea documentarii.

Tehnici informative studii, rapoarte arheologice și monografii, cuprinzând un material documentar vast, valoros și util.

Tehnici descriptive Frazee foarte lungi structurate logic, si cu multe enumeratii.

Tehnici narrative Respecta cronologia faptelor. Nu intrerupe firul naratiunii pentru note si comentarii. Respecta legaturile de cauzalitate.

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Se observa eruditia, si obsesia pentru detalii.

Despre atitudinea autorului Stilul riguros stiintific fara metafore si tonul obiectiv Nu transmite emotii sau inflacarari daunatoare discursului. Deci argumentatia este total stiintifica.

Optiunea personala In argumentatia existentei poporului ca entitate de sine statatoare cu originalitate si influente, autorul isi foloseste talentele de editor de ampla monografie.

Biletul nr. 7

Se pune întrebarea, de ce romanii, în timpul crizei economice din veacul al III-lea, au sacrificat numai provincia Dacia, retrăgând autoritățile, pe orașenii bogați și în

parte, temporar și legiunile, pe când celelalte provincii din Europa ale Imperiului au mai rămas în starea lor dinainte, timp de mai multe secole? Dacia fusese ultima provincie cucerită de Imperiu în Europa și a fost prima părăsită pentru că organizarea ei economică, bazată pe orașe și pe economia de schimb în cadrul Imperiului nu era deplin consolidată. Nu încapă îndoială că retragerea legiunilor și a reprezentanților stăpânirii centrale a fost precedată de o retragere a oamenilor de afaceri, a stăpânilor de sclavi, de mine de aur și a negustorilor. Plecarea celor bogați, odată cu ruina economică, a făcut ca provincia să nu mai aibă preț pentru Imperiu. Dacia a fost sacrificată pentru că valoarea ei nu mai însemna prea mult în organismul economic al Imperiului condus de o oligarhie orășenească.

Dispariția inscripțiilor pomenind de „binefaceri” acordate de bogătași pentru ridicarea templelor, băilor, pentru sprijinirea colegiilor de meseriași și a operelor de interes public, începând cu mijlocul secolului III, sunt semne sigure ale acestei retrageri, căreia i-a urmat aceea a oficialității. Istoricii n-au observat până acum prioritatea retragerii reprezentanților vieții economice față de aceea a autorităților de stat și au crezut că orășenii auți au urmat legiunile. Distincția între momentele celor două retrageri are o mare importanță; ea arată că părăsirea Daciei are la bază un fenomen economic și nu unul militar politic.

(P. P. Panaitescu, Introducere la istoria culturii românești)

Biletul nr. 7 **Stilul este științific !!**

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

- a. **Corectitudine:** textul respectă regulile gramaticale și semantice.
- b. **Claritate:** descriere clară, logică
- c. **Obiectivitate:** o problemă reală, demonstrată științific.
- d. **Accesibilitate:** limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e. cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ : ”fenomen economic “ , ”Dispariția inscripțiilor ..”

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? P. P. Panaitescu cel mai mare istoric al culturii vechi românești. În 1923 lector de limba română la Universitatea din Craiova.

Din ce perspectivă? Din ipostaza de istoric roman

Cu ce intenție? De a explica precum că retragerea legiunilor romane nu a lăsat pustie Dacia..

Cui comunică? Celor care vor să înțeleagă fapte mai complicate din istoria noastră.

Ce comunică? Introducere la istoria culturii românești

Cum (în ce formă)? Sub forma de memorii ale istoriei ”Dispariția inscripțiilor pomenind de „binefaceri” acordate de bogătași pentru ridicarea templelor, băilor, pentru sprijinirea colegiilor de meseriași ...”

Din ce cauză? Dorește să demonstreze influențele străine asupra poporului nostru.

Cu ce scop? Politic. De a identifica influențele din viața, cultura și gândirea românească.

2. Idei identificate Din perspectiva obiectiva, detasata (din cauza trecerii timpului si a faptului ca nu a trait in perioada despre care relateaza) faptele se vad mai bine, si in ansamblul lor.

Elemente obiective : Verbele sunt la persoana a III. Foloseste stilul stiintific (predominant fara metafore).

Elemente subiective : Totusi se observa ca nu este total obiectiv. Foarte putin, se observa compatimirea poporului asuprit de clasele conducatoare.

Argumente : Dovezi ale vietii de zi cu zi ale poporului si influentele lor.

Contraargumente NU Nu face referire la ce mai au istorisit si alte surse istorice.

Identificarea unor structuri Structura lucrarii are o forma logica. Frazele nu sunt foarte lungi

Tehnici argumentative Foloseste investigatia si documentarea amanuntita. Are finetea demonstratiei si masivitatea documentarii.

Tehnici informative Foloseste explicatia : ”fenomen economic si nu unul militar politic” Face studii, rapoarte arheologice si monografii, cuprinzand un material documentar vast, valoros si util.

Tehnici descriptive Frazes foarte lungi structurate logic, si cu multe enumeratii.

Tehnici narrative Respecta cronologia faptelor. Nu intrerupe firul naratiunii pentru note si comentarii. Respecta legaturile de cauzalitate. Interogatia retorica :

”Se pune intrebarea, de ce romanii, in timpul crizei economice din veacul al III-lea, au sacrificat numai provincia Dacia, retragand autoritatile, pe orasenii bogati ..”

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Se observa eruditia, si obsesia pentru detalii.

Despre atitudinea autorului Stilul riguros stiintific fara metafore si tonul obiectiv Nu transmite emotii puternice. Deci argumentatia este total stiintifica. Reuseste sa redea atmosfera epocii prin referirea la aspectele vietii cotidiene.

Optiunea personala In argumentatia existentei poporului ca entitate de sine statatoare cu originalitate si influente, autorul isi foloseste talentele de editor de ampla monografie.

Biletul nr. 8

Problema esentiala pentru Grigore Ureche este neindoielnic aceea de a-si scrie cronica in romanește. In secolul XVII, romana se afla fata de slavona in același raport in care s-au aflat fata de latina romana rustica, adica italiana comuna, in duecento, theodiscus sau germana populara cu incepere din secolul VIII sau le roman, franceza populara, in secolul IX. A scrie in limba vulgară si nu in aceea culta nu reprezinta pentru cronicar doar o inovatie, cu imense consecinte de ordin practic [...], ci si o mare dificultate in sine.

A scrie cel dintai in limba in care vorbesc de cand lumea ai tai si tu insuti inseamna a trece un prag important. Trebuiau create o sintaxa si o topica specific scripturale, precum si reglat un vocabular care nu se poate rezuma la acela religios (singurul avand, dupa Coresi, traditie scrisa), pretinzand termeni administrativi, juridici, militari care nu sunt prezenti neaparat in vorbire, dar existau incipient in actele de cancelarie si in scrisorile oficiale.

In sfarsit, procedeele insey cerute de stilul istoriografic nu au precedente romanești la jumătatea secolului XVII. Asezind alaturi portretul lui Hanibal din Titus Livius si acela al lui Ștefan cel Mare din Ureche, Pompiliu Constantinescu a atras atenta asupra împrumutării de către cronicar atit a „canoanelor retorice” clasice, cat si a unor elemente concrete de psihologie (varsator de sange nevinovat, nelenes, la razboaie meser).

(Nicolae Manolescu, Istoria critica a literaturii romane, I)

Biletul nr. 8 Stilul este stiintific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică, a istoriei și criticii literare.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

a. *Corectitudine*: textul respectă regulile gramaticale și semantice.

b. *Claritate*: descriere clară, logică

c. *Obiectivitate*: o problemă reală, demonstrată științific.

d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e. cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? Nicolae Manolescu, academician, critic literar, editorialist, profesor universitar, eseist, istoric literar și politician român.

Din ce perspectivă? Din ipostaza de istoric literar român

Cu ce intenție? Studierea problemelor literaturii române în context european, definirea personalității originale a literaturii naționale, studierea individualităților creatoare din întreg spațiul literar și cultural românesc (Republica Moldova, România, alte țări). În ce context? Când democrația nu prinsese încă rădăcini pe pământ românesc.

Cui comunică? Celor care vor să înțeleagă mentalitatea românească.

Ce comunică? Istoria critică a literaturii române.

Cum (în ce formă)? Stil direct. Oralitate dată de folosirea adresării directe către cititor: "A scrie cel dintâi în limba în care vorbesc de când lumea ai tăi și tu însuși înseamnă a trece un prag important.."

Unde și când comunică? București 2002. A lucrat la această carte 20 de ani..

Din ce cauză? Dorește să demonstreze originalitatea poporului român.

Cu ce scop? Politic. Cultural: cunoașterea evoluției literaturii naționale; operele principale ale celor mai reprezentativi scriitori; epocile și curentele literare, evoluția și succesiunea lor, principalele genuri și specii literare, stilurile și particularitățile limbajului artistic, elementele de bază ale poeziei și stilisticii literare, ale versificației și artei dramatice; lucrările de referință în domeniu; stadiul actual al cercetărilor științifice (reflexat în bibliografia de specialitate)..

2. Idei identificate Din perspectiva obiectivă.

Elemente obiective: Verbele sunt la persoana a III. Folosește stilul științific (predominant fără metafore). Interferează științele: geografia, lingvistica, istoria și arta. Nu scrie țara noastră ci România.

Elemente subiective: Totuși se observă că nu este total detașat de subiectul tratat și este implicat emoțional

Argumente: istoriografia națională în Moldova.

Identificarea unor structuri Structura lucrării are o formă logică astfel argumentarea are caracter exact.

Tehnici argumentative Folosește investigația și documentarea amănunțită. Are finetea demonstrației

Tehnici informative, din: tradiții, legende, cronici, cronicari, letopisește, literatură religioasă, cronici versificate.

Tehnici descriptive stilul științific riguros exact imbinat cu metaforele enumerate.

Tehnici narative respectă legăturile de cauzalitate.

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Se observă eruditia, talentul didactic și spiritul sintetic

Despre atitudinea autorului : Este critica obiectiva. Critica alăturarea portretului lui Hanibal din Titus

Livius cu acela al lui Ștefan cel Mare din Ureche folosita de cronicari. Deasemeni folosirea „canoanelor retorice” clasice, cât și a unor elemente de psihologie (vărsător de sânge nevinovat)

Opțiunea personala : Sunt de aceeași părere cu autorul: un vocabular nu se poate rezuma la acela religios. Vocabularul elementar al unei limbi are nevoie de termeni administrativi, juridici, militari ..

În restul cărții sale, autorii români, scriitorii contemporani sunt studiați mai amplu decât în alte lucrări din domeniu.

Biletul nr. 9

Puternicul Dumnezeu, cinstite, iubite cetitoriule, să-ți dăruiască, după aceste cumplite vremi anilor noștri, cânduva și mai slobode veacuri, întru care, pe lângă alte trebi, să aibi vreme și cu cetitul cărților a face iscusită zăbavă, că nu iese alta și mai frumoasă, și mai de folos în toată viața omului zăbavă decât cetitul cărților.

Cu cetitul cărților cunoaștem pe ziditoriul nostru, Dumnezeu, cu cetitul laudă îi facem pentru toate ale lui cătră noi bunătați, cu cetitul pentru greșalele noastre milostiv îl aflăm. Din Scriptură înțelegem minunate și vecinice fapte puterii lui, facem fericită viața, agonisim nemuritoriu nume. Sângur Mântuitoriul nostru, Domnul și Dumnezeu Hristos, ne învață, zicându: adevă: „Cercați Scripturile”. Scriptura departe lucruri de ochii noștri ne învață cu, acele trecute vremi să pricepem cele viitoare.

Citește cu sănătate această a noastră cu dragoste osteneală.

De toate fericii și daruri de la Dumnezeu voitoriu, Miron Costin, care am fost logofăt mare în Moldova.

(Miron Costin, Opere alese. Letopisețul Țării Moldovei. De neamul moldovenilor)

Stilul operei **lui Miron Costin** este literar: principalul mijloc artistic fiind cel aforistic.

Cronicarul nu apelează la stilul științific, cum ar fi cerut materialul istoric tratat, ci la stilul literar, impacând cerințele istorice cu cele literare.

Stil este beletristic

Este o bogăție de cuvinte (toate tipurile sunt permise)

Arhaisme semantice (există și azi dar cu alt înțeles): „agonisim nemuritoriu nume”

Arhaisme sintactice: „..cu dragoste osteneală” - inversiune

Arhaisme lexicale :” logofăt”

Arhaisme gramaticale : “îeste”

Arhaisme fonetice: “cetitul” ;” viața”

Sinonime -cu funcție conotativă

CONOTAȚIE –pluralitatea de sensuri

Cuvinte la sens figurat (metafore)

1.Cine comunica? Miron Costin, a fost un cronicar român, unul dintre primii scriitori și istoriografi din literatura română

Din ce perspectivă, din ipostaza de cronicar.

Cu ce intenție? De a povesti evenimente trăite.

În ce context ? Stăpânirea Otomană

Cui comunica? Urmasilor care studiaza limba romana.

Ce comunica? argumente privind originea geto-dacica a limbii romane si a continuitatii ei, si combinarea cu elemente latinești.

Cum (in ce forma)? In stil retoric religios

Din ce cauza? Pentru a combate teorii contrare.

Cu ce scop? Istoric, religios, politic, literar.

2. Idei identificate : atotputernicia lui Dumnezeu

Elemente obiective Referirea la Scriptura.

Elemente subiective: : vorbire directa catre cititor cu invocatii retorice “Puternicul Dumnezeu, cinstite, iubite cetitoriule, să-ți dăruiască,..”

Argumente: izvoarele religioase: Scriptura

Contraargumente nu are.

Identificarea unor structuri : Structura din final este un autoportret ce se obisnuia in finalurile scrierilor vechi.

Tehnici argumentative Foloseste expozitia .

Tehnici informative Autorul foloseste multi termeni religiosi

Tehnici descriptive stilul arhaic cu epitete numeroase pentru a descrie fapte reale :”cumplite vremi” ; ”milostiv” ; “minunate si vecinice fapte”

In final, dupa moda vremii sale isi face un autoportret (ca o semnatura a celui ce a scris dar se si autocaracterizeaza nu zice doar Al d-vs ... ca astzi)

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Foloseste mult enumeratia , are un stil greoi folosind multe arhaisme

Despre atitudinea autorului este mai mult subiectiva (din cauza epitetelor laudative la adresa istoriei si a propriului popor)

Optiunea personala despre actualitatea ideii exprimate. Sunt de acord cu afirmatia autorului ca Scriptura :”ne învață cu, acele trecute vremi să pricepem cele viitoare.”

Biletul nr. 10

Fost-au acestu Ștefan vodă om nu mare de stătu, mâniaș și de grabu vărsătoriu de sânge nevinovat; de multe ori la ospete omorâea fără județu. Amintrilea era om întreg la fire, neleneșu, și lucrul său îl știia a-l acoperi și unde nu gândii, acolo îl aflai. La lucruri de războaie meșter, unde era nevoie însuși să vâraea, ca văzându-l ai săi, să nu să îndărăptieaze și pentru aceia raru războiu de nu biruia. Și unde biruia alții, nu perdea nădejdea, că știindu-să căzut jos, să rădica deasupra biruitorilor. Mai apoi, după moartea lui și ficiorul său, Bogdan vodă, urma lui luasă, de lucruri vitejești, cum să tâmplă din pom bun, roadă bună iase.

Iară pre Ștefan vodă l-au îngropat țara cu multă jale și plângere în mănăstire în Putna, care era zidită de dânsul. Atâta jale era, de plângea toți ca după un părinte al său, că cunoștia toți că s-au scăpatu de mult bine și de multă aparatură. Ce după moartea lui, până astăzi îi zicu sveti Ștefan vodă, nu pentru sufletu, ce iaste în mâna lui Dumnezeu, că el încă au fostu om cu păcate, ci pentru lucrurile lui cele vitejești, carile niminea din domni, nici mai nainte, nici după aceia l-au ajunsu.

(Grigore Ureche, Letopisețul Țării Moldovei)

.....
Cronicarul nu apeleaza la stilul stiintific, cum ar fi cerut materialul istoric tratat , ci la stilul literar (beletristic), combinand cerintele istorice cu cele literare.

Grigore Ureche nu compileaza date si texte, ci impune un punct de vedere original si patriotic.

Urmareste succesiunea domnilor, destinele, gloria si vicisitudinile prin care a trecut un popor,

Stil beletristic

-cuvinte la sens figurat (metafore) :” nici după aceia l-au ajunsu.” ; ” , “sufletu, ce iaste în mâna lui Dumnezeu..”

- bogatie de cuvinte toate tipurile sunt permise

arhaisme semantice: “aparatură “ = aparare ;

arhaisme gramaticale : “neleneșu,” ;

arhaisme fonetice: “să îndărăptieaze “ ; “Amintrilea”= altminteri, altfel ; “niminea”= nimeni ; “raru războiu”

Arhaisme sintactice: „ Fost-au acestu”;

Arhaisme lexicale :” vodă”

- utilizare de sinonime -cu functie conotativa :” știindu-să căzut jos” (la figurat, din context ne dam seama)

CONOTAȚIE –pluralitatea de sensuri – diferite de sensul propriu – pe care un cuvânt le capătă datorită contextului în care apare.

1.Cine comunica? Grigore Ureche, a fost primul cronicar moldovean de seamă, a cărui operă a ajuns până la noi.

Din ce perspectiva, din ipostaza de a fi primul cronicar moldovean si purtător de solii la Poarta Otomană,

Cu ce intentie? De a povesti momente importante traite.

In ce context ? Stapanirea Otomana

Cui comunica? Urmasilor care studiaza istoria romana.

Ce comunica? Caracterizarea lui Stefan Cel Mare

Cum (in ce forma)? In stil retoric religios noutate pentru vremurile respective și vechi pentru noi

Din ce cauza? Pentru a combate teorii contrare.

Cu ce scop? Istoric, religios, politic, literar.

2. Idei identificate : atotputernicia lui Dumnezeu

Elemente obiective Portretizarea lui Stefan Cel Mare In spirit științific și religios

Elemente subiective: Se observa clar afinitatea (respectul si admiratia) fata de domnitor exprimate direct si amplificate:” carile niminea din domni, nici mai nainte, nici după aceia l-au ajunsu.”

Argumente: izvoarele religioase: a semnelor divine, de pătundere psihologică și de moralitate preoțească.

Identificarea unor structuri : Structura din final este un portret ce se obisnuia in finalurile scrierilor vechi.

Tehnici argumentative Foloseste expozitia .

Tehnici informative Autorul foloseste multi termeni religiosi

Tehnici descriptive stilul arhaic cu epitete numeroase pentru a descrie fapte reale “la ospețe omorârea fără județu.” –arhaism = judecata

Multe epitete :” lucruri vitejești, cum să tâmplă din pom bun, roadă bună iase.”

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Foloseste mult enumeratia , are un stil greoi folosind multe arhaisme

Despre atitudinea autorului este mai mult subiectiva (din cauza epitetelor si comparatiei absolute cu toti domnitorii)

Opțiunea personala : Grigore Ureche inaugureaza in scrisul sau **naturaletea** (spontaneitatea).

Înflorirea, cu totul remarcabilă, a scrierilor cu caracter istoriografic pe care o adăpostesc secolul al XVII-lea și primele decenii ale veacului următor, atât în Moldova, cât și în Țara Românească, nu a reprezentat nicidecum un fenomen conjunctural.

Nivelul, diversitatea, varietatea modalităților de abordare demonstrează că produsele literare ale acestei epoci de vârf sunt firești împliniri ale unor preocupări ce se definesc prin durată și constanță.

Secolul al XVI-lea în cultura românească este dominat – după părerea noastră – de un acut sentiment al istoriei (indiciu peremptoriu al instalării și încheșării conștiinței naționale), care îi animă, la fel de intens, pe oamenii politici, ca și pe cărturari. Întoarcerea către propriul trecut, consolidarea legăturilor cu înaintașii și punerea în valoare a tradițiilor naționale (toate semne ale perenității, ale unei permanente conștientizate) sunt forme de manifestare ale ideii de apartenență a prezentului la un curs comun al istoriei. [...]

(Dan Horia Mazilu, Marii cronicari ai secolului al XVII-lea)

Biletul nr. 11 **Stilul este științific !!**

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei și criticii literare.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. **Caracteristici ale stilului:**

- a. *Corectitudine*: textul respectă regulile gramaticale și semantice.
- b. *Claritate*: descriere clară, logică: "varietatea modalităților de abordare demonstrează"
- c. *Obiectivitate*: o problemă reală, demonstrată științific: "fenomen conjunctural."
- d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi înțeles ușor și de specialiști dar și de elevi / studenți
- e. cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ: "animă"
- f. *Sens unic (opera închisă)*: înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? Dan Horia Mazilu, autor de exegeze despre creativitatea națională și monografii și sinteze despre proza oratorică în literatura română veche.

Din ce perspectivă? De istoric și istoric literar

Cu ce intenție? De a demonstra originile nemului și formarea "conștiinței naționale"

Cui comunică? Urmasilor și tuturor celor care studiază istoria română.

Ce comunică? Despre "Marii cronicari ai secolului al XVII-lea"

Cum (în ce formă)? Logic prin determinarea cauzelor și modalităților de a determina propria istorie a neamului pentru a nu mai repeta greșeli trecute.

Din ce cauză? Pentru a combate teorii contrare.

Cu ce scop? Istoric, religios, politic, literar.

2. Idei identificate :

Elemente obiective : Lasa loc de contraargumente : " – după părerea noastră – "

Elemente subiective: Folosește superlative "Înflorirea, cu totul remarcabilă, a scrierilor"

Argumente: Formarea "conștiinței naționale", prin "consolidarea legăturilor cu înaintașii și punerea în valoare a tradițiilor naționale"

Identificarea unor structuri : Frazele au multe explicații despartite prin virgule

Tehnici argumentative Folosește demonstrația pentru a arăta "nivelul, diversitatea, varietatea modalităților de abordare a istoriei" "a scrierilor cu caracter istoriografic pe care o adăpostesc secolul al XVII-lea"

Tehnici informative impresionantă erudiție și valoare științifică.

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect El studiază “(toate semne ale perenității, ale unei permanențe conștientizate)”

Despre atitudinea autorului : patriotica militanta

Opțiunea personală despre actualitatea ideii exprimate. Cred că a reușit să demonstreze inexistența “frontierei” istorie literară-istorie

Biletul nr. 12

Dimitrie Cantemir este conștiința cea mai cuprinzătoare și mai adâncă din toată cultura și literatura noastră de până la jumătatea veacului al XVIII-lea. A fost comparat cu Lorenzo dei Medici, cu Leibniz și cu Voltaire. Spre el, spre opera lui, converg ca într-un *summum* toate liniile de forță ale spiritualității românești: acțiunea politică și militară, ca efort colectiv în vederea scuturării jugului otoman secular și pentru câștigarea autonomiei statale depline; istoria, ca argument în favoarea dreptului de a exista și de a se afirma al poporului nostru între celelalte popoare ale lumii; știința, ca semn și treaptă superioară a luminării minții, la începutul unui secol care avea să cultive rațiunea mai presus de orice; literatura, ca manifestare plenară a limbii naționale, în cel puțin o capodoperă, dăinuind pesteveacuri și uimind încă prin nebănuitele-i frumuseți de artă a cuvântului: Istoria ieroglifică.

Cu Dimitrie Cantemir, personalitatea cea mai puternică și scriitorul cel mai prolific și mai cuprinzător de largi orizonturi din întreaga noastră literatură veche, se încheie o epocă. Opera lui sintetizează, în mare, patru secole și mai bine de manifestare a culturii românești, deschizând totodată largi orizonturi perioadei următoare, aceea a secolului luminilor și a mișcării cunoscută sub numele de Școala ardeleană.

(Ion Rotaru, Literatura română veche)

Biletul nr. 12 **Stilul este științific !!**

Titlul sugerează că fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei și criticii literare.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. **Caracteristici ale stilului:**

a. **Corectitudine:** textul respectă regulile gramaticale și semantice.

b. **Claritate:** descriere clară, logică

c. **Obiectivitate:** o problemă reală, demonstrată științific.

d. **Accesibilitate:** limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? Criticul, istoricul literar și profesorul Ion Rotaru, autorul celei mai importante „Istории” a **literaturii române** de după anii 1941,

Din ce perspectivă? Din ipostaza de istoric român

Cu ce intenție? De a explica cum este “știința, ca semn și treaptă superioară a luminării minții”.

Cui comunică? Celor care vor să înțeleagă limba și istoria romanilor.

Ce comunica? Despre “Literatura română veche” și “dreptul de a exista” suveran și independent al poporului nostru.

În ce context? Stăpânirea Otomană asupra poporului român

Cum (în ce formă)? Folosește și metafore “toate liniile de forță” care întăresc adevărul științific.

Din ce cauză? Pentru a combate teorii contrare.

Cu ce scop? Politic. Cultural de a demonstra rolul limbii: “literatura, ca manifestare plenară a limbii naționale”

2. Idei identificate Încadrează pe marele nostru cărturar în acel “secol care avea să cultive rațiunea mai presus de orice”

Elemente obiective: Verbele sunt la persoana a III. Folosește stilul științific (predominant fără metafore).

Elemente subiective Vorbeste la timpul prezent despre cărturar deși el murise la momentul scrierii cărții:” Dimitrie Cantemir este conștiința cea mai cuprinzătoare și mai adâncă” Folosește multe superlative “personalitatea cea mai puternică și scriitorul cel mai prolific”.

Argumente: Autorul folosește istoria ca argument. “spre opera lui, converg ca într-un summum toate liniile de forță ale spiritualității.”

Identificarea unor structuri “nebănuitele-i frumuseți de artă a cuvântului.” – inversiune (asează adjectivul înaintea substantivului) pentru a da importanța cuvenită limbii în unitatea neamului.

Tehnici argumentative Folosește investigația și documentarea amănunțită. Face trimiteri la alte surse ale istoriei pentru a-l caracteriza pe Cantemir:” A fost comparat cu Lorenzo dei Medici, cu Leibniz și cu Voltaire”.

Tehnici informative studii, rapoarte arheologice și monografii, cuprinzând un material documentar vast, valoros și util.

Tehnici descriptive Fraze lungi inteligibile structurate logic, propozițiile în frază sunt despartite prin ; .

Tehnici narrative Respecta cronologia faptelor. Respecta legăturile de cauzalitate.

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Se observă erudiția, și meticulozitate în detalii.

Despre atitudinea autorului Stilul științific presarat cu epitețe și o singură metaforă și tonul obiectiv Nu transmite emoții sau inflacări daunatoare discursului. Deci argumentația este total științifică.

Opțiunea personală În argumentația dreptului la existența a poporului nostru ca entitate de sine statătoare cu originalitate și influențe, autorul își folosește talentele de editor de amplă monografie.

și critic literar, realizează culegeri de cronici, note de lectură și concentrate considerații teoretice, dezbateri incitante, scrise într-un stil alert, despre 'subliteratură', 'critica de omisiune', 'text', 'literalitate', 'lectură', 'realitate', 'pedagogia romanului'

— Biletul nr. 13

Iluminismul este ieșirea omului din starea de minorat de care el însuși s-a făcut vinovat. Minoratul înseamnă neputința de a se servi de propriul său intelect fără a fi condus de altcineva. Acest minorat provine din vina noastră, dacă motivul său nu este o deficiență a intelectului, ci lipsa de hotărâre și curaj în a face uz de el fără conducerea altuia. Sapere aude! Să ai curaj în folosirea propriului tău intelect! este deci deviza iluminismului...

Căci iluminismul nu necesită altceva decât libertatea, și anume cea mai puțin dăunătoare din tot ce poate fi numit libertate: folosirea în mod public, în toate

privințele, a rațiunii. Acum însă aud din toate părțile „Nu discutați!”. Ofițerul spune : „Nu discutați, ci exersați !”, Consilierul de finanțe : „Nu discutați, ci plătiți!”, Clericul : „Nu discutați, ci credeți!”. Doar un singur stăpân în lume spune: „Discutați cât puteți și despre orice, dar fiți ascultători!”. În aceste cazuri este vorba de o îngrădire a libertății. Dar ce fel de îngrădire poate împiedica iluminismul? Și care, dimpotrivă, îl poate face să înainteze? Eu răspund: folosirea publică a rațiunii trebuie să fie întotdeauna liberă; numai astfel se poate realiza luminarea oamenilor; folosirea privată a rațiunii poate fi însă îngrădită, fără să împiedice astfel prea mult progresul iluminismului.” (Romul Munteanu, Iluminismul, II)

Biletul nr. 13 Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei și criticii literare.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

- a. **Corectitudine:** textul respectă regulile gramaticale și semantice.
- b. **Claritate:** descriere clară, logică
- c. **Obiectivitate:** o problemă reală, demonstrată științific.
- d. **Accesibilitate:** limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? Romul Munteanu, profesor de literatură comparată, critic istoric și teoretician literar, și editor român.

Din ce perspectivă, ipostază, critic istoric

Cu ce intenție? emanciparea oamenilor prin cultura, știința :” libertate: folosirea în mod public, în toate privințele, a rațiunii.”

În ce context ? postbelic

Cui comunică? Tuturor romanilor

Ce comunică? “Iluminismul”- Idei despre independența prin curajul de a lua decizii proprii :”Minoratul înseamnă neputința de a se servi de propriul său intelect”

Cum (în ce formă)? considerații teoretice, dezbateri incitante

Din ce cauză? Pentru a demonstra că filosofia teoretică din epoca luminilor este dublată de filosofia practică cu caracter social-politic.

Cu ce scop? Pentru a dezbate probleme de drept natural

2. Idei identificate suveranitatea popoarelor, egalitatea indivizilor sau modul de guvernare.

Elemente obiective

Elemente subiective, “Acest minorat provine din vina noastră,” se include în subiectul tratat

Argumente “cazuri de o îngrădire a libertății” : la Politie, Finanțe, Biserica

Identificarea unor structuri folosește structuri repetitive. În cele două paragrafe întâlnim deviza iluministilor: “folosirea propriului tău intelect! “

Tehnici argumentative retorice

Tehnici informative

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Sunt de acord si observ ca ganditorul iluminist se configureaza ca un spirit militant preocupat de viata

Despre atitudinea autorului -militanta

Opțiunea personala Ma raliez la cele spuse si cerute pentru ca sunt conditii de supravietuire.

Biletul nr. 14

În zorile lumii moderne, „originea” se bucura de un prestigiu aproape magic. A avea o „origine” bine stabilită însemna, de fapt, a te prevala de o origine nobilă. „Suntem urmașii Romei! repetau cu mândrie intelectualii români din veacul al XVIII-lea și al XIX-lea. Conștiința descendenței latine era însoțită la ei de un fel de participare mistică la măreția Romei.[...]

La începutul veacului al XIX-lea, mirajul „originii nobile” stârnește în toată Europa centrală și de sud-est o adevărată pasiune pentru istoria națională, mai ales pentru fazele mai vechi ale acestei istorii. „Un popor fără istorie (adică: fără „documente istorice” sau fără istoriografie) e ca și cum n-ar fi!” Întâlnim această anxietate în toate istoriografiile naționale ale Europei Centrale și Orientale. O asemenea pasiune era, desigur, consecința deșteptării naționalităților în această parte a Europei și ea s-a transformat foarte curând într-un instrument de propagandă și de luptă politică. Dar dorința de a dovedi „originea nobilă” și „antichitatea” poporului său domina într-așa măsură sud-estul european încât, în afară de câteva excepții, toate istoriografiile respective s-au cantonat în istoria națională și au ajuns în cele din urmă la un provincialism cultural.

(Mircea Eliade, Aspecte ale mitului, **cap. IX**, Supraviețuiri și camuflaje ale miturilor, „Miturile lumii moderne”)

Biletul nr. 14 **Stilul este stiintific !!**

Titlul sugereaza ca fragmentul apartine unui text din sfera stiintifica. a istoriei si criticii literare.

- predomina cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informatii stiintifice pe baza unor exemple Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat Informatia este corecta stiintific si corect argumentata. Mesajul este neutru prin datele furnizate si prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipica textului stiintific.

5. Caracteristici ale stilului:

a. **Corectitudine:** textul respecta regulile gramaticale si semantice.

b. **Claritate:** descriere clara, logica

c. **Obiectivitate:** o problema reala, demonstrata stiintific.

d. **Accesibilitate:** limbajul poate fi inteles de specialisti dar si de elevi / studenti

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera inchisa*): intelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe intelesuri)

1. Cine comunică? (Mircea Eliade scriitor, filozof și istoric al religiilor, profesor la Universitatea din Chicago

Din ce perspectivă, ipostază de filozof și istoric al religiilor

Cu ce intenție? antipolitica

În ce context? postbelic

Cui comunică? Tuturor

Ce comunică? Aspecte ale mitului, opera sa este frescă a problemelor existențiale în epoca pe care a trăit-o. Promoveaza libertatea religioasă, literatura fantastică

Cum (în ce formă)? considerații teoretice, dezbateri incitanta

Din ce cauză? Pentru a accentua asupra conceptului de spațiu și timp *sacru*

Cu ce scop? Antiistoriografic, antipolitic. A arăta că omul este în căutarea propriilor sale forțe ascunse. Critica "toate istoriografiile respective s-au cantonat în istoria națională și au ajuns în cele din urmă la un provincialism cultural."

2. Idei identificate lumea considerată ca "orizontul" unui anumit grup religios. "a te prevala de o origine nobilă."

Elemente obiective: Găsește "anxietate în toate istoriografiile naționale ale Europei Centrale și Orientale" și "instrument de propagandă și de luptă politică."

Elemente subiective, nu se observă în text. Este detașat, deși se poate deduce simpatia pentru apartenența la neamul românesc (cu origine nobilă nu din cauza latinității)

Argumente: Releva cauzele pentru a înțelege efectele: "O asemenea pasiune era, desigur, consecința deștepării naționalităților"

Identificarea unor structuri: Extrapolează de la o situație particulară a unui popor la generalizarea continentală.

Tehnici argumentative: Putem recunoaște că a studiat Logica: citează din "intelectualii români din veacul al XVIII-lea - care ziceau" „Suntem urmașii Romei!” subtil ironic îi combate. Punctele de suspensie lasă loc acestei completări ironice subantelese și din paragraful următor "mirajul „originii nobile” stârnește în toată Europa"

Tehnici informative: are o bogată documentare, multe surse de informare obiective

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect: Autorul face frescă a problemelor existențiale

Despre atitudinea autorului: -militantă pentru înțelegerea sacrului din noi

Opțiunea personală: Este un autor de factură enciclopedică, promovează valorile spirituale, este un adevărat autor mitic

Biletul nr. 15

Pe când uitasem că suntem români și că avem și noi o limbă, pe când ne lipsea și cărți și tipografie; pe când toată lumea se aruncase în dansii ca babele în căței și motani, căci la școala publică se învăța numai grecește; când, în sfârșit, literatura română era la darea sufletului, câțiva boieri, ruginiți în românism, neputându-se deprinde cu frumoasele ziceri, ședeau triști și jăleau pierderea limbii. [...] Tot însă mai rămăsese o școală pre care acești buni bătrâni o priveau ca singur azilul prigonitei limbi, școală unde se învăța încă românește, aproape de Iași, în mănăstirea Socola.

Tatăl meu era unul din românii aceștia.

Într-o zi, viind de la școală, l-am găsit cu o mare carte dinainte.

- Cetești-mi, îmi zise, o viață d-a sfinților din cartea aceasta.

- Iartă-mă, părinte, eu nu pot citi românește.

- Cum! apoi dar ce înveți tu?

- Elinește, am răspuns păunindu-mă.

- Poate să fie frumoase acele ce spui tu, zise tatăl meu, dar e rușine să nu știi limba ta! Mâine vei veni cu mine la Socola, unde este examen. Voi vorbi pentru tine cu dascălul, care e un om preînvățat. [...]

- Boieri și cucoane, zicea el, am avut cinste a arăta că limba noastră, pre care toți socot că o știu, dar nimeni nu o știe cumsecade, nu este fără gramatică, fără sintaxis și fără ortografie. [...]

Ce făceam eu în vremea aceasta? Eu rămăsesem încremenit, cu ochii holbați, cu

gura căscată, căci nu înțelegeam nimic, eu care mă țineam că știu ceva! [...]
Am alergat la biblioteca tatălui meu, care era într-o ladă mare, purure deschisă, în
coridor; și luând Istoria românilor de Petru Maior, ajutat de abecedarul urgisit, în
puține ceasuri am învățat a ceti.

(Costache Negruzzi, Amintiri de junețe, Cum am învățat românește)

Stilul colocvial direct (adresare directa)

- în relatii de familie , prietenie
- incalcarea canoanelor limbii literare
- regionalisme si cuvinte din argoul local
- diminutive , augumentative
- verbe la imperativ, substantive la vocativ
- simplitate, naturalete

1.Cine comunica? Constantin (Costache) Negruzzi - publicist, traducător, poet, dramaturg, prozator, filolog, creatorul nuvelei istorice românești ; a fost si om politic și scriitor român în perioada pașoptistă; membru în Divanul domnesc și apoi, sub domnia lui Cuza, director al departamentului finanțelor, deputat și episcop.

Din ce perspectiva? Omului politic care se vede cum era cand era tanar

Cu ce intentie? protest indirect la adresa boierilor din timpul său..

Cui comunica? Contemporanilor si urmasilor sai.

Ce comunica? Despre sine ca nu stia citi decat “- Elinește, “ . Vorbele tatalui sau : - “... e rușine să nu știi limba ta! “ concluzioneaza ideea din text.

Cum (in ce forma)? Sub forma de schița literatură memorialistică

Din ce cauza? De a putea citi “Istoria românilor” de Petru Maior, ajutat de abecedarul urgisit”

Cu ce scop? Social cultural si politic De a demonstra necesitatea oficializarii limbii vorbite de popor.

2. Idei identificate Din perspectiva obiectiva, detasata faptele se vad mai bine (dupa trecerea timpului).

Elemente obiective : Se autoironizeaza(deci este obiectiv):” - Elinește, am răspuns păunindu-mă. “

Elemente subiective : Are stil direct (oralitatea stilului) de adresare si scrie despre sine in principal:” rămăsesem încremenit, cu ochii holbați,”

Mult sentimentalism “ședeau triști și jăleau perderea limbii.” ședeau triști și jăleau perderea limbii”.

Argumente : Pentru a putea citi :”o viață d-a sfinților din cartea acea”

Tehnici argumentative foloseste domonstratia necesitatii de a sti citi in limba materna.

Tehnici informative directe prin dialog si indirecte prin trimiteri la gandirea bartanilor :” rămăsesse o școală pre care acești buni bătrâni o priveau ca singur azilul prigonitei limbi, școală unde se învăța încă românește, aproape de Iași, în monastirea Socola.”

Tehnici descriptive Epitete pentru portrete psihologice ale batranilor”ruginiti” si “tristi”

Tehnici narrative Foloseste dialogul , comparatii “ca babele în căței”, epitete “ruginiți în românism,” deci stilul este beletristic si colocvial

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Se observa eruditia, jovialitatea si detalii ale vietii sociale.

Despre atitudinea autorului - critică si autocritica

Optiunea personala: sunt aici prezente ironia și umorul, vorbire în sentințe și aforisme ca la clasici.

Când am început a înțelege cele ce se petrec în lume, intrase de curând în cursul timpului un secol nou, secolul al XIX-lea, secol mare și luminos între toate, merit a schimba fața lucrurilor pe pământ, de la apus la răsărit; secol care a adus cu dânsul o civilizațiune cu totul și cu totul nouă, nebănuită și nevisată de timpii anteriori; civilizațiune ieșită din descoperirile științifice datorite geniului omenesc, care a dat râurilor, mărilor și oceanelor vapoarele, a înzestrat continentele cu drumuri-de-fier, a luminat pământul cu gaz și cu scânteia electrică, ne-a dăruit telegrafia, telefonica și fotografia; prin mecanică și prin chimie a transformat toate artele și măiestriile, a înșutit și înmiit producțiunea și a rădicat pe om din robie și din apăsare la egalitate și libertate; a văzut renăscând ca din cenușe state nouă ca Grecia, ca Belgia, România, Serbia și Bulgaria.[...]

Pe la anul 1821 tunul încetase d-a răsună în Europa; el își produsese efectul: deșteptase naționalitățile, una câte una, din amorțeala în care erau căzute de secol, și România scăpa din ghearele fanarioților. [...] Boierii începuse a se zice români, a vorbi și a scrie românește [...].

Școli românești de învățământ secundar se deschisese în „Sfântu Sava” și în „Trisfetitele”, și mai mulți tineri erau trimiși să studieze în Franța, în Germania și în Italia, destinați ca, la întoarcerea lor în țară, să predea științele înalte: filozofia, dreptul, matematicile, științele naturale și fizice în limba română.

(Ion Ghica, Scrisori către Vasile Alecsandri)

Stilul colocvial dar și științific – **epistolar** = *corespondența literară*

- constă în schimbul de scrisori dintre două personalități culturale (dar și științifice)
- în relații de, prietenie
- simplitate, naturalete

1. Cine comunica? (Ion Ghica - academician, autor, diplomat, matematician, om politic și pedagog român, prim-ministru al României de două ori, între 1866 și 1871, președintele Academiei Române)

Din ce perspectivă? Din ipostaza istoric dar și ca prieten de o viață cu Alecsandri

În ce context? Revoluția pașoptistă și mișcarea anti-dinastică

Cui comunica? Lui Vasile Alecsandri și celor care vor să înțeleagă secolul “care a adus cu dânsul o civilizațiune cu totul și cu totul nouă”

Ce comunica? ”problemele românești: “tineri erau trimiși să studieze în Franța, în Germania”

Cum (în ce formă)? De memorii și monografie a spațiului cultural social și științific european și românesc

Unde și când comunica? scrise la Londra

Din ce cauză? Dorește să demonstreze originalitatea poporului român.

Cu ce scop? Politic. De a identifica influențele din cultura și învățământul românesc.

2. Idei identificate O stare a societății românești care dispărea repede și se transforma influențată.

Elemente obiective: Interferează științele:” prin mecanică și prin chimie a transformat toate artele și măiestriile,”

Elemente subiective: Scrie la persoana I despre sine în primul rând:” Când am început a înțelege cele ce se petrec în lume”

Argumente: Studiază relația cauză efect. Cauza: “tunul încetase d-a răsună în Europa”; efect:” deșteptase naționalitățile”; “România scăpa din ghearele fanarioților”; ”civilizațiune ieșită din descoperirile științifice”

Identificarea unor structuri Structura lucrării are o formă logică astfel argumentarea este ușor de urmărit

Tehnici argumentative Enumerații multiple de argumente logice despartite prin virgule. Prin punctele de suspensie arată că ar putea spune mai multe în acel domeniu, dar pentru că este scrisă

sub forma de scrisoare forma redactarii este eseistica si pentru a nu pierde vederea de ansamblu asupra lucrurilor.

Tehnici informative Autorul cauta sa gaseasca expresia cea mai potrivita ideii

Tehnici descriptive enumeratii multiple:” telegrafia, telefonica și fotografia “ descriind vechea stare a societății românești

Tehnici narrative Respecta cronologia faptelor si legaturile de cauzalitate.

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Se observa eruditia, talentul didactic si spiritul sintetic. In putine cuvinte concentreaza multe aspecte ordonate si cronologic.

Despre atitudinea autorului Este obiectiva.

Optiunea personala Sunt si eu de aceeasi parere cu autorul. A fost primul care a susținut apariția unei industrii și al unui comerț național.

Biletul nr. 17

„În 1806, am întâlnit încă multe femei purtând îmbrăcămintea orientală, trăind în case fără mobile și cu bărbați geloși nevoie mare. Însă revoluția care s-a petrecut atunci la Iași, apoi la București și în provincie, a fost pe cât de rapidă pe tot atât de completă: după un an, toate femeile din Moldova și din Țara Românească au luat portul european. De pretutindeni, au sosit, în cele două capitale, negustori de mode, croitorese... de la Viena și de la Paris...

Curând s-a văzut și mobilă, ceva mai veche, adusă de la Viena cu mare cheltuială. Trăsurile care, mai înainte, arătau ca niște birje vechi din Viena, au fost înlocuite cu trăsuri și calești elegante. Casele s-au umplut de servitori străini, de bucătari francezi și, prin saloane și iatacuri, nu s-a mai vorbit decât franțuzește. [...] Cățiva tineri au început să poarte frac; însă bătrânii și bărbații cu slujbe și-au purtat mai departe barba și anteriorul lung până la glezne.

[...] Moda apuseană accentuează, la aceste doamne, gustul pentru lux mai mult decât la bărbații lor. [...] La bărbați, schimbarea este într-adevăr mai înceată. Și, mai ales, li se întâmplă să se întoarcă la ce fusese altădată. [...] Femeile însă, de multă vreme, se îmbracă toate europenește... Se știe bine că femeile sunt întotdeauna primele care pășesc pe calea civilizației...”

(Neagu Djuvara, Între Orient și Occident, capitolul Boierii)

Stilul este stiintific !!

Titlul sugereaza ca fragmentul apartine unui text din sfera stiintifica a istoriei.

- predomina cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informatii stiintifice pe baza unor exemple Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat Informatia este corecta stiintific si corect argumentata. Mesajul este neutru prin datele furnizate si prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipica textului stiintific.

5. Caracteristici ale stilului:

a. *Corectitudine*: textul respecta regulile gramaticale si semantice.

b. *Claritate*: descriere clara, logica

c. *Obiectivitate*: o problema reala, demonstrata stiintific.

d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi inteles de specialisti dar si de elevi / studenti

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. *Sens unic* (*opera inchisa*): intelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe intelesuri)

1. Cine comunica? (Neagu Djuvara istoric, diplomat și filolog român. licențiat în litere la Sorbona (istorie, 1937) și doctor în drept (Paris, 1940).

Din ce perspectiva? istoric

Cu ce intenție? De a reda atmosfera de epocă în detalii

În ce context? „În 1806” perioada fanariotă.

Cui comunica? posterității

Ce comunica? “gustul pentru lux mai mult decât la bărbații lor. [...]” moda epocii

Cum (în ce formă)? monografie a spațiului cultural și mai ales social monden românesc

Din ce cauză? Dorește să demonstreze influențele din societate: „croitorese... de la Viena și de la Paris...”

Cu ce scop? Social

2. Idei identificate O stare a societății românești care dispărea repede și se transforma influențată.

Elemente obiective: scrie la persoana III :” Curând s-a văzut și mobilă, ceva mai veche, adusă de la Viena cu mare cheltuială.”

Elemente subiective : Se observă o ușoară ironie subantepusă și prin punctele de suspensie:” nu s-a mai vorbit decât franțuzește. [...]” Despre bărbați :” bărbați geloși nevoie mare.”

Argumente : Studiază relația cauză efect. Cauză: “revoluția” Efect “moda”

Identificarea unor structuri Structura lucrării are o formă logică astfel argumentarea este ușor de urmărit

Tehnici argumentative Propoziții scurte..

Tehnici informative Autorul caută să găsească expresia cea mai potrivită ideii

Tehnici descriptive

Tehnici narrative Respectă cronologia faptelor și legăturile de cauzalitate.

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Se observă erudiția, și spiritul sintetic. Concentrează multe aspecte ordonate

Despre atitudinea autorului Este critică

Opiniunea personală Nu degeaba în 2005 a primit Marele Premiu al Diplomatiei Române pentru întreaga activitate dedicată istoriei diplomatiei și istoriei românilor

Biletul nr. 18

În istorie, nu există miracole, ci, din când în când, întâmplări minunate; există, câteodată, în viața popoarelor clipe privilegiate când, într-o singură generație, destinul adună mai multe schimbări decât în câteva veacuri de toropeală.

Așa s-a întâmplat la noi, cu bărbații născuți, să spunem, între 1800 și 1830, și pe care-i putem numi „generația de la 1848”. Erau doar o mână de oameni, însă luptau ca mână de o credință nețărmurită în destinele țării lor. Au zvârlit ca pe niște vechituri, obiceiurile, instituțiile, până și vocabularul, impuse de o putere străină. Au sorbit cu nesaț din izvoarele culturii apusene; au adoptat instituții noi, au înnoit limba, au creat pe de-a-ntregul o literatură de valoare universală, au început în liniște, un proces democratic, într-un ritm nemaicunoscut de vreo altă țară din Europa; au fixat, pentru generații, cu îndrăzneală și realism, marile obiective politice ale neamului și au determinat Europa să țină seama de ele. Ei au făcut toate acestea. Au făcut chiar mai mult: au făurit România.

(Neagu Djuvara, Între Orient și Occident. Țările române la începutul epocii moderne)

Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

a. *Corectitudine*: textul respectă regulile gramaticale și semantice.

b. *Claritate*: descriere clară, logică

c. *Obiectivitate*: o problemă reală, demonstrată științific.

d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e. cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? (Neagu Djuvara istoric, diplomat și filolog român. licențiat în litere la Sorbona (istorie, 1937) și doctor în drept (Paris, 1940).

Din ce perspectivă? istoric

Cu ce intenție? De a reda atmosfera de epocă în detalii

În ce context? „În 1806” perioada fanariotă.

Cui comunică? posterității

Ce comunică? “gustul pentru lux mai mult decât la bărbații lor. [...]” moda epocii

Cum (în ce formă)? monografie a spațiului cultural și mai ales social monden românesc

Din ce cauză? Dorește să demonstreze influențele din societate

Cu ce scop? Social

2. Idei identificate O stare a societății românești care dispărea repede și se transforma influențată.

Elemente obiective: scrie la persoana III “Așa s-a întâmplat la noi..”

Elemente subiective: Vorbind incluzându-se pe sine: “... la noi.”

Argumente “Au zvârlit ca pe niște vechituri, obiceiurile, instituțiile, până și vocabularul, impuse de o putere străină.”

Identificarea unor structuri Structura lucrării are o formă logică astfel argumentarea este ușor de urmărit

Tehnici argumentative Frază cu propoziții scurte, despartite prin ; și încep cu verbe

Tehnici informative Autorul caută să găsească expresia cea mai potrivită ideii

Tehnici descriptive Folosește comparații: “ca pe niște vechituri “și epitete putine:” întâmplări minunate;”

Tehnici narrative Respectă cronologia faptelor și legăturile de cauzalitate.

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Se observă erudiția, și spiritul sintetic. Concentrează multe aspecte ordonate

Despre atitudinea autorului Este critică

Opțiunea personală Nu degeaba în 2005 a primit Marele Premiu al Diplomatiei Române pentru întreaga activitate dedicată istoriei diplomatiei și istoriei românilor

Biletul nr. 19

Primul merit cultural esențial al pașoptiștilor este conștiința imensului gol istoric pe care sunt chemați să-l elimine. Ideea obsedantă, exprimată adesea cu accente mesianice, este a „începutului” absolut și în toate domeniile. „Românii au trebuința

astăzi să se întemeieze” afirma, în spirit și stil de „manifest”, N. Bălcescu (1845). „Luminează-te și vei fi!” reprezintă aceeași lozincă a începutului în toate direcțiile. O autogeneză prin cultură a ființei naționale. Și, tot în acest sens, al „începutului” cu orice preț, total radical și fără inhibiții, trebuie citit și îndemnul lui Heliade-Rădulescu: „Scrieți, băieți, numai scrieți”.[...]

Este evident că pașoptiștii nu dispuneau decât de o singură metodă imediată și practică de recuperare a întârzierii culturale. De a „umple” golul istoric și de a începe construirea unei culturi române „moderne” încă inexistentă: „sincronizarea” rapidă și pe scara cea mai largă. În primul rând, prin imitații, adaptări, compilații, traduceri. Până în 1848, dată simbolică, se constată o adevărată invazie de traduceri în toate domeniile.... Acum se pun și bazele primelor „biblioteci” de traduceri din literatura universală. Heliade-Rădulescu lansează încă din 1829 un astfel de proiect: „Din biblioteca românească”. Are în vedere și o „Colecție de autori clasici” (1836). Reia – după un proiect francez contemporan, al lui A. Aimé Martin (Plan d’une bibliothèque universelle, 1837) – un vast și practic irealizabil catalog românesc al unei „Biblioteci universale” (1846). Ideea plutea în aer. Obseda și pe alții. Aceasta voință și utopie a totalității, inspirată de obsesia și pasiunea „începutului” absolut, reprezintă un enorm salt calitativ. O frenetică deschidere, urmată de o integrare și asumare, fără precedent la noi, a culturii universale. Pentru conștiința spirituală românească reprezintă o inițiativă și o experiență unică, de mari proporții. O adevărată „premieră absolută”.

(Adrian Marino, Actualitatea ideologiei pașoptiste)

Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei și criticii literare.

- predomina cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

- a. **Corectitudine:** textul respectă regulile gramaticale și semantice.
- b. **Claritate:** descriere clară, logică
- c. **Obiectivitate:** o problemă reală, demonstrată științific.
- d. **Accesibilitate:** limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e. cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? (Adrian Marino, asistent la catedra de Istoria Literaturii Române,

Din ce perspectivă? Din ipostaza de profesor și critic istoric literar

Cu ce intenție? Ne explică ce “merit cultural esențial al pașoptiștilor este conștiința imensului gol istoric”

În ce context? interbelic

Cui comunică? studenților

Ce comunică? Necesitatea din 1848 a „începutului” absolut și în toate domeniile.”

Cum (în ce formă)? Dizertație

Din ce cauză? Dorește să demonstreze devenirea și problemele poporului român.

Cu ce scop? Didactic. De a identifica măsurile necesare devenirii: „sincronizarea” rapidă”.

2. Idei identificate. O stare a societății românești care dispărea repede și se transforma influențată.

Elemente obiective. Scrie despre pașoptiști

Elemente subiective : “ Până în 1848, dată simbolică, se constată o adevărată invazie de traduceri în toate domeniile.” Folosind cuvântul invazie se poate observa sentimentul național împotriva traducerilor...invadatoare.

Argumente : “O frenetică deschidere, urmată de o integrare și asumare” După caz sunt arătate imediat efectele.

Identificarea unor structuri Structura lucrării are o formă logică. Are și propoziții foarte scurte:
” Ideea plutea în aer. Obseda și pe alții.”

Tehnici argumentative Are multe citate. Enumerații multiple de argumente logice .Prin punctele de suspensie arată că ar putea spune mai multe în acel domeniu.

Tehnici informative Autorul caută să găsească expresia cea mai potrivită ideii

Tehnici descriptive enumerații multiple:” imitații, adaptări, compilații, traduceri.”

Tehnici narative Se observă talentul didactic și critic :” Ideea obsedantă, exprimată adesea cu accente mesianice, este a „începutului” absolut și în toate domeniile. “

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Se observă erudiția, talentul didactic și spiritul sintetic. În puține cuvinte concentrează multe aspecte ordonate și cronologic.

Despre atitudinea autorului Este obiectivă, rezultată din studiu amănunțit.

Opțiunea personală .Se descoperă o cunoaștere amănunțită a conștiinței spirituale românești.

La concluzia din final subscriu și eu :conștiința spirituală românească este unică.

Biletul nr. 20

Una dintre caracteristicile cele mai pregnante ale generației pașoptiste de cărturari și scriitori a fost angajarea lor pe multiple și variate planuri, în tot ceea ce a reprezentat fenomen și eveniment crucial în destinul poporului lor.

De la politică (mai întâi ca purtători de idei noi, apoi ca participanți la revoluție și la lupta pentru unire, în sfârșit ca demnitari ai statului român modern: Kogălniceanu – prim-ministru, Alecsandri și Ghica – ambasadori, ca să dăm numai exemplele cele mai cunoscute) și, am zice astăzi, „management cultural” (conducători de ziare și de reviste, proprietari de tipografii și edituri, membri ai Societății Filarmonice care va pregăti primii actori profesioniști și ai altor asociații culturale, până la Astra transilvană sau Societatea Academică, viitoarea Academie Română), până la creația literară și artistică propriu-zisă (Asachi, de pildă, se pricepea la artele plastice și a conceput câteva gravuri de succes în epocă).

Făcând „multe și de toate”, în sensul bun al cuvântului, pentru că nu și-au risipit niciodată energiile în van, nu au produs decât rareori capodopere (unele dintre scrierile lor rămân, totuși, puncte de referință în istoria literară: Zburătorul lui Heliade Rădulescu, Alexandru Lăpușneanul al lui Negruzzi [...], Pastelurile lui Alecsandri, printre alte exemple posibile), dar au inițiat în toate genurile (liric, epic și dramatic) direcții pe care le vor continua, cu mai multe împliniri, urmașii lor din ultimele decenii ale veacului al XIX-lea și din cel următor.

(Georgeta Antonescu, Literatura română în epoca pașoptistă, în Limba și literatura română)

Stilul este științific !!

Titlul sugerează că fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei și criticii literare.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

- a. *Corectitudine*: textul respecta regulile gramaticale și semantice.
- b. *Claritate*: descriere clară, logică
- c. *Obiectivitate*: o problemă reală, demonstrată științific.
- d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. ***Sens unic*** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? Georgeta Antonescu - doctor în filologie, conferențiar la Catedra de literatură română, comparată și teorie literară

Din ce perspectivă? Din ipostază de profesor și istoric literar

Cu ce intenție? Ne explică contribuția "generației pașoptiste de cărturari și scriitori a fost angajarea lor pe multiple și variate planuri,..."

Cui comunică? studenților

Ce comunică? Necesitatea din 1848 a „începutului” absolut și în toate domeniile culturii și politicii.”

Cum (în ce formă)? Colocvial

Cu ce scop? Didactic De a identifica izvoarele devenirii culturale. A identifica și greșeli pentru a nu le repeta.

2. Idei identificate Cărturarii se pricepeau și la artă și la politică (au fost revoluționari apoi demnitari, ambasadori.)

Elemente obiective . Scrie cu multe argumente despre pașoptiști

Elemente subiective : Îi lauda : ”Făcând „multe și de toate”, în sensul bun al cuvântului”

Argumente : “proprietari de tipografii și edituri, membri ai Societății Filarmonice care va pregăti primii actori profesioniști și ai altor asociații culturale, până la Astra transilvană sau Societatea Academică, viitoarea Academie Română),”

Identificarea unor structuri Structura lucrării are o formă logică cu paragrafe ce decurg unele din altele. Folosește mult parantezele pentru completări și pentru inteligibilitate.

Tehnici argumentative Are citate. Enumerații multiple de argumente logice . Tehnici informative

Autorul caută să găsească expresia cea mai potrivită ideii

Tehnici descriptive face portrete profesionale adevărate CV-uri

Tehnici narative Se observă talentul didactic și critic : face sinteze inteligibile pentru a surprinde ușor tot ansamblul societății și toate interacțiunile culturii cu alte domenii (cu politicul)

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Se observă erudiția, talentul didactic și spiritul sintetic. În puține cuvinte concentrează multe aspecte ordonate și cronologic.

Despre atitudinea autorului Este obiectivă, rezultată din studiu amănunțit.

Opțiunea personală . Se descoperă o cunoaștere amănunțită a conștiinței spirituale românești.

Biletul nr. 21

În Introducția la Dacia literară, Kogălniceanu așterne pe hârtie programul și manifestul romantismului românesc. El este sincron cu acela din Rusia, Spania, Portugalia și din alte țări, având același aspect, vădit, din capul locului, în pledoaria autorului pentru natura, folclorul, obiceiurile, istoria (cu exact un deceniu mai devreme și Heliade Rădulescu o recomandă ca izvor) și limba națională (înțelegând explicit că

e vorba de românii din toate provinciile Daciei). Cine nu știe pe de rost aceste cuvinte?

„Istoria noastră are destule fapte eroice, frumoasele noastre țări sunt destul de mari, obiceiurile noastre sunt destul de pitorești și poetice ca să putem găsi și la noi subiecturi de scris fără să avem pentru aceasta trebuință să ne împrumutăm de la alte nații”.

Prima generație romantică nu se va abate cu o iotă de la acest program ideologic și în primul rând Kogălniceanu însuși, dând exemplul convenit în Un nou chip de a face curte, unde culege o orăție de nuntă țărănească și prezintă cu simpatie ceremoniile respectivului eveniment.

Formula lăuntrică a romantismului nostru literar rămâne aceeași cel puțin până la Eminescu, unde ea se modifică în chip semnificativ, deși nu până la nerecunoaștere, sub presiunea atât a minții geniale a poetului, cât și a noului context socio-cultural, tot mai victorian, al cărui lider de opinie devine Titu Maiorescu.

(Nicolae Manolescu, Istoria critică a literaturii române)

Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei și criticii literare.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

- a. *Corectitudine*: textul respectă regulile gramaticale și semantice.
- b. *Claritate*: descriere clară, logică
- c. *Obiectivitate*: o problemă reală, demonstrată științific.
- d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? (Nicolae Manolescu, academician, critic literar, editorialist, profesor universitar, eseist, istoric literar și politician român.

Din ce perspectivă? Din ipostaza de academician și critic literar

Cu ce intenție? Ne explică contribuția lui Kogălniceanu care “așterne pe hârtie programul și manifestul romantismului românesc”.

Cui comunică? Studenților și celor ce vor să patrundă în amanunții istoria literaturii noastre

Ce comunică .. pledoaria lui Kogălniceanu pentru natura, folclorul, obiceiurile, istoria noastră.

Cum (în ce formă)? Colocvial științific

Cu ce scop? Didactic De a identifica izvoarele devenirii culturale.

2. Idei identificate Direcțiile date literaturii: “să ne împrumutăm de la alte nații”.

Elemente obiective . El citează chiar pe Kogălniceanu, face comparații cu alte popoare

Elemente subiective : Face o întrebare retorică unde se simt sentimentele patriotice ale d-nului Manolescu :” Cine nu știe pe de rost aceste cuvinte?”

Argumente : Kogălniceanu :” culege o orăție de nuntă țărănească și prezintă cu simpatie ceremoniile respectivului eveniment.”

Identificarea unor structuri Structura lucrării are o formă logică cu paragrafe ce decurg unele din altele. Folosește mult parantezele pentru completări și pentru inteligibilitate.

Tehnici argumentative Are citate. Prezintă cauze și efectele .

Tehnici informative Autorul caută să găsească expresia cea mai potrivită ideii

Tehnici descriptive surprinde toata atmosfera culturala

Tehnici narative Se observa talentul didactic si critic :face sinteze inteligibile pentru a surprinde usor tot ansamblul de interactiuni si determinari cu intoarceri in timp catre Heliade Radulescu.

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Se observa eruditia, talentul didactic si spiritul sintetic. In putine cuvinte concentreaza multe aspecte ordonate logic.

Despre atitudinea autorului Este obiectiva, rezultata din studiu amanuntit.

Optiunea personala . Se descopera o cunoastere amanuntita a spiritualitatii si culturii românesti.

Biletul nr. 22

Iubite amice,

Grei, dar plăcuți ani am petrecut noi împreună; mult am luptat noi, tinerii de pe atunci, cu prejudețele și cu obiceiurile cele rele, mult am apropiat noi clasele între dânsese; multe idei greșite de ale bătrânilor și de ale boierilor am spulberat și multe idei moderne am împlântat în spirite; multă rugină am curățit de pe mulți. Am făcut-o, respectând credințele fiecăruia, cinstind perii cei albi, laudând și admirând fapta bună, ori de unde venea, și venerând pe acei cari iubeau țara și dreptatea.

Lucram și luptam nu împins de setea de posturi bine plătite sau de dorința de ranguri pe scara arhontologiei, dar numai de dorința de a dezvolta în spirite și în inimi sentimentul binelui, al frumosului și iubirea de țară. În bani eram plătiți cum da Dumnezeu; eu, pentru două lecții pe zi, adică 24 de ceasuri, de catedră pe săptămână, primeam 300 de lei vechi, 8 galbeni, ceva ca un franc pe lecțiune; dar eram bine răsplătit prin satisfacțiunea ce simțeam văzând pe toată ziua cum se lărgea cercul ideilor celor bune. Lucram fiecare cu cuvântul și cu condeiul, după puterile mijloacelor noastre, la dezvoltarea naționalității române. Și știi că lucru nu era lesne într-un timp pe când chiar cea mai mică aluziune era pedepsită cu închisoare și cu exil.[...] Eram susținuți în societate, în propaganda ce făceam în favorul ideilor liberale de Elena Negri, sora lui Costache Negri, de amica sa, frumoasa și grațioasa Emilia Reymon, de fiicele doamnei Măria Rosnovanu, Catinka și Zoe Sturdza. Ideile egalitare și democratice începuse[ră] a se introduce chiar în saloanele elegante și aristocratice ale plăcutei și spirituoasei contese Elena Sturdza.

Cu câtă părere de rău am părăsit Iașul și m-am despărțit de voi, bunii mei amici; o datorie de familie sacră și dureroasă mă chema la București: tatăl meu căzuse greu bolnav.

(Ion Ghica, Scrisori către Vasile Alecsandri)

Stilul colocvial – **epistolar** = *corespondenta literara*

- consta in schimbul de scrisori dintre doua personalitati culturale

- in relatii de prietenie
- incalcarea canoanelor limbii literare
- regionalisme si cuvinte din argoul local
- diminutive , augmentative
- verbe la imperativ, substantive la vocativ
- simplitate, naturalete

1.Cine comunica? (Ion Ghica - academician, diplomat, matematician, om politic și pedagog român, prim-ministru al României de două ori, între 1866 și 1871, președintele Academiei Române Din ce perspectiva? Din ipostaza istoric dar si ca prieten de o viață cu Alecsandri

Cu ce intentie? Sa cunoastem trecutul si influentele lui

În ce context ? Revoluția pasoptistă

Cui comunica? Lui Vasile Alecsandri și celor care vor să înțeleagă ce “mult am luptat noi, tinerii de pe

atunci, cu prejudețele și cu obiceiurile cele rele,”

Ce comunica? Amănunte despre “propaganda ce făceam în favorul ideilor liberale”

Cum (în ce formă)? De memorii în stil epistolar riguros respectând forma standard.

Unde și când comunica? scrise la Londra

Din ce cauză? A înțelege “multe idei greșite de ale bătrânilor și de ale boierilor “

Cu ce scop? Cunoaștere și autocunoaștere Pentru a rămâne scrisori-document ale acțiunilor sale .
Să fie cunoscute în amănunt . A reușit.

2. Idei identificate O stare a societății românești care dispărea repede și se transforma influențată.

Elemente obiective : Interferează științele:” prin mecanică și prin chimie a transformat toate artele și măiestriile,”

Elemente subiective : Scrie la persoana I despre sine în primul rând face o introspecție:” Lucram și luptăm nu împins de setea de posturi bine plătite” “Cu câtă părere de rău am părăsit Iașul”

Argumente : Studiază relația cauză efect. Căuza: “sentimentul binelui, al frumosului și iubirea de țară.” Efectul:” văzând pe toată ziua cum se lărgea cercul ideilor celor bune.”

Identificarea unor structuri Structura lucrării are o formă logică astfel argumentarea este ușor de urmărit. Forma de scrisoare este eseistică .

Tehnici argumentative Enumeratii de argumente logice.

Tehnici informative Stil epistolar

Tehnici descriptive epitete portretizatoare :” frumoasa și grațioasa Emilia”

Tehnici narrative Respectă cronologia faptelor și legăturile de cauzalitate.

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Se observă erudiția și sentimentul patriotic” sentimentul binelui, al frumosului și iubirea de țară.” Și aspecte zilnice amănunțite ordonate și cronologic.

Despre atitudinea autorului Este subiectivă.

Opțiunea personală A reușit să creeze o simpatie dezvăluind viața și ideile sale nobile .

Biletul nr. 23

Alecsandri a contribuit în largă măsură la modernizarea vieții noastre publice, politice și culturale prin creația lui dinamică, prin prestigiul său personal, prin funcțiile oficiale pe care le-a îndeplinit, ca ministru, ca membru al Academiei mai târziu, prin sprijinul decisiv dat contactelor noastre cu Occidentul românesc, în special.

Azi aproape s-a uitat amănuntul publicării de către poet a unei „Gramatici românești” la Paris, în 1863 prin care, cu multe texte paralele în cele două limbi, ilustrând normele acestei limbi, Alecsandri a contribuit în foarte mare măsură la înnoirea resurselor expresive ale românei literare prin contactul strâns cu civilizația, literatura și limba franceză și cu cea italiană, deopotrivă; lucru fundamental, scrisul lui filtrat, a asimilat și înnobilit mii de neologisme indispensabile modernizării și chiar reromanizării limbii noastre.

Ceea ce primeam acum un secol venea din tezaurul comun, imens, al romanității, din câștigurile culturii românești occidentale, care a regenerat toată cultura europeană, în toate limbile.

(Gh. Bulgar, Vasile Alecsandri, în Limbaj și artă literară în opera scriitorilor români)

Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei și criticii literare.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

- a. *Corectitudine*: textul respectă regulile gramaticale și semantice.
- b. *Claritate*: descriere clară, logică
- c. *Obiectivitate*: o problemă reală, demonstrată științific.
- d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e. cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? Gheorghe. Bulgar- lingvist român, autor al unor dicționare românești;

Academician

cercetător, istoric literar

Din ce perspectivă? Din ipostaza didactică la universități din Franța: din Bordeaux, Lyon și Paris.

Cu ce intenție? Pentru a releva polivalența lui Alecsandri.

Cui comunică? celor ce vor să patrundă în amanunț istoria literaturii noastre

Ce comunică? Vasile Alecsandri, în Limbaj și artă literară în opera scriitorilor români

Cu ce scop? Didactic cognitiv

2. Idei identificate

Elemente obiective: prezintă locuri și ani precisi: "la Paris, în 1863"

Elemente subiective: "neologisme indispensabile modernizării și chiar reromanizării limbii noastre."

Argumente:

Identificarea unor structuri Structura lucrării are o formă logică cu paragrafe ce decurg unele din altele. Nu are structură lapidară eliptică ci scrie fără omisiuni și cu detalii

Tehnici argumentative Enumerată o cauză mai multe efecte: "modernizarea vieții noastre publice," - "prin creația lui dinamică, prin prestigiul său personal, prin funcțiile oficiale pe care le-a îndeplinit,"

Tehnici informative Autorul caută să găsească expresia cea mai potrivită ideii

Tehnici descriptive enumerată de epitete: "scrisul lui filtrat, asimilat și înnobilit"

Tehnici narative Se observă talentul didactic și critic: face sinteza inteligibilă

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Se observă erudiția, talentul didactic și spiritul sintetic. În puține cuvinte concentrează multe aspecte ordonate logic.

Despre atitudinea autorului Este obiectivă, rezultată din studiu amanunțit.

Opiniunea personală. Opera sa îl recomandă ca unul din lingviștii români de excepție.

înfrâurirea Evropei asupra unei părți dintre români, partea bogată și privilegetă, șilupta neconținută între ideile vechi și nouă nu era nicidecum tipărită pe fața capitalei noastre cu vro câțiva ani mai în urmă. Atunci ea purta o fizionomie mai mult orientală; însă de când spiritele au început a să dezvăli la razele civilizației, o mare prefacere s-au ivit în toate, o schimbare rapidă s-au săvârșit atât în gusturile cât și în obiceiurile acelei mici părți a societății românești de care am pomenit.

Hainele lungi și largi au dat rând straielor mai strâmte a Evropei; șlicul s-au închinat dinaintea pălăriei; ciubotele roșii și galbine au dat pasul încălțămintelor de vax; divanurile late s-au cioplit în forme de canapele elegante, și în urmarea tuturilor acestor noutăți și a mai multor alte ce s-au introdus cu moda, casele au trebuit negreșit să priimească o formă străină și potrivită cu natura ideilor de astăzi. Ele au început a să supune regulilor proporției, a să împodobi cu coloane, cu ferestre largi și luminoase, cu balcoane desfățate [...]; au început, într-un cuvânt, a să rădica pe planuri elegante și plăcute ochilor.

Aceste zidiri nouă formează partea evropienească a orașului. Cât pentru cea orientală, ea este reprezentată prin o mulțime de hardughii vechi, nalte, strâmbe, muced, cu părății afumați și crăpați, cu ferestrele mici și chioare, cu streșinile putrede și ascuțite, cu scările întunecate, cu odăile ofticoase, cu ogrăzile mari și pustii, cu grădinile pline de buruiene sălbatice și cu ziduri groase pimpregiur.

(Vasile Alecsandri, Iașii în 1844)

.....

Stilul publicistic – specific ziarelor și revistelor, discursurilor politice:

- bogăție lexicală (din multe domenii)
- vocabular accesibil tuturor
- termeni tehnici mai puțini
- limba literară și formulări tipice
- comunicare adaptată la un număr mare de informații în spațiu restrâns (exprimări eliptice, lapidare, de sinteze, eseuri)
- utilizează interogații exclamative retorice pentru atragerea atenției

1. Cine comunică? Vasile Alecsandri, poet, dramaturg, folclorist, om politic, ministru, diplomat, academician român, creator al teatrului românesc și a literaturii dramatice în România,

Din ce perspectivă? Din ipostaza de diplomat, academician român,

Cu ce intenție? De a demonstra influența: “înfrâurirea Evropei asupra unei părți dintre români”

În ce context? Revoluția pasoptistă

Cui comunică? Contemporanilor săi și posterității

Ce comunică? Schimbarea modelelor orientale în cea occidentală văzută în direct.

Cum (în ce formă)? De descriere amănunțită

Din ce cauză? Pentru a înțelege resorturile ale devenirii românești

Cu ce scop? Social- Politic

2. Idei identificate

Elemente obiective Reda “obiceiurile acelei mici părți a societății românești”

Elemente subiective, “ferestrele mici și chioare,” arată poziția autorului față de moda descrisă.

Argumente “lupta neconținută între ideile vechi și nouă”

Identificarea unor structuri “șlicul s-au închinat dinaintea pălăriei”- personificare metaforică a îmbracamintei

Tehnici argumentative științifice “a să supune regulilor proporției,” fraze bogate, inteligibile.

Concluzionează: “într-un cuvânt, a să rădica pe planuri elegante și plăcute ochilor.”

Tehnici descriptive “ciubotele roșii și galbine au dat pasul încălțămintelor” epitete multiple;

“Hainele lungi și largi “ “hardughii vechi, nalte, strâmbе, mucedе”
Tehnici narative --- Nu exista narare (intamplari)

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului - critica

Opțiunea personala : Alecsandri ne-a redat pagini interesante de critică socială.

Biletul nr. 25

Domnilor!

Dați-mi voie a vă espune aici un rapide tablou de provinciile Dunărei locuite de români. Ca fiu al României, mă propun să vă slujesc de călăuz în primblarea ce voiți a face prin acele țarmuri depărtate și așa puțin cunoscute încă de Evropa occidentală.

Să trecem în grabă Ghermania, Galiția și Bucovina (provinție mănoasă pe care Austria au despărțit-o de Moldova în 1775 și au încorporat-o Imperiului) și să ajungem în acele locuri cărora locuitorii lor dau numele de România, și pe care străinii le cheamă Provinciile Danubiene. Acum pășim Molnița, pârau ce slujește de hotar între Bucovina și Moldova, și iată-ne în sfârșit pe acest colț de pământ atât de necunoscut, încât mulți diplomați și mulți vestiți învățați l-au confundat când cu pământul Turchiei, când cu pământul Rosiei. Iată-ne într-o țară cu totul nouă, dar unde vom avea plăcere a găsi o mulțime de cunoștinți făcute de noi în cărțile Istoriei Romane. [...]

Evropa pare că nu vrea nici măcar să ție socoteală de tot sângele vărsat în apărarea ei! Ce-i pasă Europei de această țară slăbită prin atâte războaie și de atâte nenorociri! Ce-i pasă de naționalitatea acelui popor român care vroiește astăzi să se rădice din căderea sa, pentru ca să-și ieie din nou postul ce Dumnezeu însuși i-au încredințat! Acest popor, această țară, merită oare de a trage luare-aminte a Occidentului?

Veniți cu mine, domnilor, ca să cercetăm împreună adevărul la izvorul său, și sunt încredințat că în sfârșit veți zice: Bună țară! bun popor!

(Vasile Alecsandri, României și poezia lor)

.....
Stilul publicistic – specific ziarelor și revistelor , discursurilor politice:

- bogatie lexicala (din multe domenii)
- vocabular accesibil tuturor
- termeni tehnici mai putini
- limba literara si formulari tipice
- comunicare adaptata la un numar mare de informatii in spatiu restrans (exprimari eliptice, lapidare, de sinteze, eseuri)
- utilizeaza interogatii exclamatii retorice pentru atragerea atentiei

1.Cine comunică? Vasile Alecsandri poet, dramaturg, folclorist, om politic, ministru, diplomat, academician român, creator al teatrului românesc și a literaturii dramatice în România,

Din ce perspectivă? Din ipostaza de om politic

Cui comunică? contemporanilor

Cum (în ce formă)? Sub forma unei scrisori către A. Hurmuzachi

Din ce cauză? Pentru a constientiza contemporanii de necesitatea devenirii independente de orice influența a poporului român.

Cu ce scop? politic

2. Idei identificate

Elemente obiective Datare exactă a celor relatate : "Moldova în 1775"

Elemente subiective, are multe exclamații retorice: "Ce-i pasă Evropei de această țară slăbită "

"Ca fiu al României," vorbește marcat de profunde sentimente de atașament la cauza națională.

Argumente logice directe ' Veniți' "veți zice: Bună țară! bun popor!"

Identificarea unor structuri funcționale cerute de uzanța publicistică : " Domnilor!

Dați-mi voie,..."

Tehnici argumentative Explicații cauza – efect. Stil publicistic. A publicat-o în revista "Bucovina"

Tehnici informative Documentare amanunțită

Tehnici descriptive directe : " Iată-ne într-o țară cu totul nouă,"

Tehnici narrative respectarea cronologiei faptelor

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului este logică dar mai mult subiectivă

Opțiunea personală Alecsandri -suflet conservator și artist, și impresionabil și cugetător și logic. A revelat toate contradicțiile observate în societatea trecută și contemporană cu sine.

Biletul nr. 26

Ghergani, ghenarie 1881

Iubite amice,

Îți aduci aminte de întâia noastră întâlnire, sunt acum vreo 45 de ani, la Paris, cam pe la anul 1835? Cinci sau șase români munteni din Valahia, cum se zicea pe-atunci, locuiam în rue St. Hyacinthe cu Niculae Cantacuzino Pașcanu și cu Iancu Filipescu Vulpache. Voi, alți atâția români moldoveni, între cari și fostul domn Alecu Cuza locuiți cu un profesor anume Furnarache în rue Nôtre-Dame des Champs. Într-o duminică, micile noastre cârduri se întâlniră pe Quai Voltaire, și noi și voi mergeam tot spre Champs Elysées. Mentorii noștri se opriră un minut la vorbă. Nu știu cum, nici în ce fel, dar ne-am pomenit deodată amestecați și braț la braț un muntean c-un moldovean; vorbeam fiecare limbajul provinciei noastre și ne înțelegeam, parc-am fi vorbit aceeași limbă. Ce revelațiune! Dintr-acel moment nu am mai fost nici munteni, nici moldoveni. Eram toți români! [...]

Câte lucruri s-au petrecut de atunci pe lume și mai ales într-acest colțișor de pământ, care poartă astăzi numele de România, pe care pe atunci nimeni nu-l cunoștea în străinătate nici de nume măcar! Puteam să strigăm cât ne-ar fi luat gura că suntem români, strănepoți de-ai lui Traian, că nimeni nu ne credea, nu ne asculta, nu ne înțelegea; surda le ziceam că noi eram valahi și că voi erați moldoveni; ni se răspundea: „Va să zică sunteți muscali? Sunteți turci?” și prin urmare hotărau că eram greci, de vreme ce eram schismatici și ne închinam la răsărit.

(Ion Ghica, Scrisori către Vasile Alecsandri)

Stilul colocvial – epistolar = *correspondența literară*

- constă în schimbul de scrisori dintre două personalități culturale
- în relații de prietenie
- încălcarea canoanelor limbii literare

- regionalisme si cuvinte din argoul local
- diminutive , augmentative
- verbe la imperativ, substantive la vocativ
- simplitate, naturalete

TILUL COLOCVIAL (FAMILIAR , COTIDIAN - PRACTIC , VORBIT , ORAL) este stilul comunicarii obisnuite dintre oameni , intr-un anumit mediu socio-profesional . Modalitatile de comunicare sunt : dialogul oral (cea mai frecventa), dialogul scris (schimb de scrisori) , monologul scris (notite , jurnal intim) , monologul oral (relatari si anecdotica , urari , felicitari si toasturi) .

Intrebuintarea acestui stil este generala , este singurul stil ,, stapanit,, de toti vorbitorii si insusit treptat inca din primii ani de viata . Este unicul stil in care este posibila si se realizeaza dezvoltarea spontana , neintentionata a limbii.

CARACTERISTICI:

- naturaletea , relaxarea , degajarea in exprimare : comunicarea nu se supune unor factori de constrangere;

- abrevierilor de tot felul , dar mai ales prin elipsa

mijloace extralingvistice (mimica , gestică) care

. repetitie , zicalelor , proverbelor , locutiunilor si expresiilor , prin evitarea cuvintelor abstracte

- incarcatura emotionala : sa impresioneze pe destinatar .

prin intrebuintarea diminutivelor

augmentativelor .

cuvinte peiorative

superlative populare

sintagme afective

- inclinatie spre satira si umor , exprimata printr-o varietate de procedee :
- porecle .
- contaminari (,, Bine-ai venit nepurcele ! ,,)
- calambur (,, Ai iesit la vanatoare de lei ? ,,)

1.Cine comunică? Ion Ghica academician, autor, diplomat, matematician, om politic și pedagog român, prim-ministru al României de două ori, președintele Academiei Române de patru ori

Din ce perspectivă? Din ipostaza de militant al idealurilor vremii sale

Cu ce intenție? De a să depășească momentele de cumpănă ale vremii și să folosească toate oportunitățile diplomatice pentru rezolvarea crizei orientale și avantajele politice ale țării sale

În ce context ? în timpul Războiului de Independență.

Cui comunică? Lui Vasile Alecsandri și posterității

Cum (în ce formă)? Epistolară în stil publicistic după sabloanele epocii sale :” Iubite amice, Îți aduci aminte...”

Când comunică? După 45 de ani de la consumarea evenimentelor relatate

Din ce cauză? Pentru a reda pasivitatea occidentului:” că nimeni nu ne credea, nu ne asculta,”

Cu ce scop? Politic , istoric

2. Idei identificate

Elemente obiective” acum vreo 45 de ani, la Paris, cam pe la anul 1835”

Elemente subiective, scrie despre sine și “șase români munteni din Valahia”. Exclamații retorice:” Ce revelațiune!”

Argumente logice “vorbeam fiecare limbajul provinciei noastre și ne înțelegeam,”

Identificarea unor structuri Are puncte de suspensie specifice argumentațiilor pentru a reveni dacă este cazul cu completări la acea idee, și pentru a nu se pierde în detalii, să surprindă esențialul specific scrisorilor.

Tehnici argumentative Explicații cauza – efect ironizante la adresa occidentalilor care,,” prin urmare hotărâu că eram greci, de vreme ce eram schismatici și ne închinam la răsărit”

Tehnici informative Documentare amănunțită despre oameni, locuri, obiceiuri

Tehnici descriptive

Tehnici narative de tip balzacian ; respectarea cronologiei faptelor

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului este logică dar mai mult subiectivă

Opțiunea personală : Alecsandri are un suflet de artist, și impresionabil dar și cugetător și logic. A revelat toate contradicțiile observate în societatea trecută și contemporană cu sine.

Biletul nr. 27

Și precum sacrele principii de drepturile și îndatoririle omului în societate zăceau sub pâcla ignoranței, asemenea și limba, și literatura, și artele frumoase se resămbeau de influența pâclei. Barbaria turcească, corumperea grecească și dese ocupări rusești lăsară urme deplorabile în moravurile și în spiritul societății, și caracterul ei român dispăruse precum dispărea pământul sub zăpada iernei. Soarele României era palid și fără căldură națională! Limba, păstrată cu sfințenie de străbunii noștri și de popor, devine un tutti frutti, împestrițat cu vorbe grecești, turcești, rusești și franceze. [...]

Un adevărat român rătăcit în societate pe atunci rămânea cu gura căscată și se putea crede transportat într-o lume cu totul străină sau mai bine în turnul din Babel.

Ce putea fi dar literatura unui asemenea timp? [...]

În curând Moldova fu inundată de satire, cântece amoroase și elegii, în care dumnezeii mitologici și mai cu seamă Afrodita ocupau locul cel mai important, precum în poeziile franceze de la aceeași epocă. [...]

Satirele erau foarte gustate, căci ele corespundeau cu natura spiritului răzător al românilor; dar, mai presus de toate, cântecul de lume erau bine primite, fiind cântate de lăutari la mese, nunți, petreceri prin grădini și vii.”

(Vasile Alecsandri, Constantin Negruzzi)

.....

Stilul jurnalistic sau publicistic

- este caracteristic mass-media, fiind destinat unui public eterogen, cu o pregătire profesională diferită sau cu diverse niveluri de cultură
- are un vocabular variat și bogat
- este utilizată limba literară, alături de formulări specifice limbajului cotidian
- este caracterizat prin amestecul de elemente ce provin din celelalte stiluri funcționale
- apar clișee lingvistice (“orasul din Banie”, “fratii noștri de peste Prut”, “perla litoralului”)
- apelează la procedee menite sa capteze atenția cititorului: titluri și subtitluri incitante, utilizarea unor imagini, ilustrații grafice, culori etc
- aici se includ: anunțul, apelul, articolul, interviul, cronică, declarația de presă, editorialul, reportajul, știrea, textul publicitar

Stilul publicistic – specific ziarelor și revistelor, discursuri politice:

- bogăție lexicală
- vocabular accesibil tuturor
- termeni tehnici mai puțini
- limba literară și formulări tipice cotidiene
- comunicare adaptată la un număr mare de informații în spațiu restrâns (exprimări eliptice, lapidare, de sinteză, eseuri)
- utilizează interogații pentru atragerea cititorilor

STILUL PUBLICISTIC este stilul prin care publicul este informat, influențat și mobilizat într-o anumită direcție în domenii diverse: sociale, politice, economice, artistice etc. Modalitățile de comunicare sunt: monologul scris (în presa și publicații), monologul oral (la radio și televiziune), dialogul oral (dezbaterile publice), dialogul scris (interviuri consemnate scris).

Caracteristici:

- contopesc două componente –

1. intelectuală tranzitivă obiectivă pentru informare

2. afectivă, reflexivă subiectivă, pentru formare de convingeri;

- se situează în mijlocul realității cotidiene;

- are arie tematică foarte mare mass-media apelează și apelează la elemente ale celorlalte stiluri;

- are trăsături ale beletristicii:

neologisme

inovativitate lingvistică (creații lexicale proprii),

procedee care stărnesc curiozitatea cititorilor

titluri eliptice, adeseori formate dintr-un singur cuvânt, construcții retorice (repetiții, interogații,

enumeratii, exclamatii

sinonime

aglomerare sintactică;

1. Autor _____, titlul - _____ . Conferința înseamnă comunicare eficientă.. Tema este _____

2. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonfictional*) tipul de text: conferință (convorbire), adică expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Funcția discursului este cognitivă. Textul este nonfictional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, prin tematică și prin modul de construire a discursului deci poate fi considerat un *text reflexiv*.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început se observă efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auditoriului de a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice.

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare Apartține publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

4. Relația autor-cititor.

Emițătorul este specializat vizează un public-țintă nespecializat dar și specialiști.

Efectul mesajului.

1:convingere ca

Titlul și propoziția de la început este construit ca să pregătească terenul pentru a convinge și cu efect de captare a atenției, (creează o așteptare.)

2.acord. El poate veni de la receptorii (cititorii) specializați.

Scop – 1. de informare pentru ca răspunde la întrebările: *Cine?* _____ *Ce?* _____ *De* _____
când?, _____ *Până când?*, _____ *De ce* _____

2. educativ

Textul face apel la afectivitate, dar și la rațiune.

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine*: propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.

2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..

3. *Obiectivitate*: propoziții cu idei fundamentale (de bază); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.

4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.

5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.

6. *Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Forma discursului publicistic

Articol - text informativ de referință argumentativ, demonstrativ, reflexiv, eseistic.

1. Cine comunică? Vasile Alecsandri poet, dramaturg, folclorist, om politic, ministru, diplomat, academician român, creator al teatrului românesc și a literaturii dramatice în România,

Din ce perspectivă? Din ipostaza de om politic

Cui comunică? Contemporanilor și posterității

Ce comunică? “...și îndatoririle omului în societate” referitor la : “limba, și literatura, și artele frumoase”

Din ce cauză? Pentru a satiriza obiceiurile lingvistice ale epocii sale.” moravurile și în spiritul societății,”

Cu ce scop? Social-politic

2. Idei identificate

Elemente obiective Arata cum influentele straine “lăsară urme deplorabile în moravurile și în spiritul societății”

Elemente subiective, exagerează (hiperbolizează) într-un text de critica : “Moldova fu inundată de satire, cântece amoroase și elegii,”

Argumente logice enumerări de cauze :” Barbaria turcească, corumperea grecească și ocupări rusești” urmate imediat de enumerarea efectelor . Este ușor de înțeles.

Identificarea unor structuri : Întrebări retorice:” Ce putea fi dar literatura unui asemenea timp?”

Puncte de suspensie ce indică posibilitatea de completare. [...]

Tehnici argumentative Explicații cauza – efect. Moda are influențe și imediat efecte :” precum în poeziile franceze de la aceeași epocă. [...]” și în Moldova :” dumnezeii mitologici și mai cu seamă Afrodita ocupau locul cel mai important,”

Tehnici informative Documentare amanunțită:” Satirele erau foarte gustate, căci ele corespundeau cu natura spiritului răzător al românilor; dar, mai presus de toate, cântecul de lume erau bine primite, fiind cântate de lăutari la mese, nunți, petreceri prin grădini și vii.”

Tehnici descriptive epitete pentru starea societății:” urme deplorabile în moravurile”. Folosește comparația ca în stilul poetic :” caracterul ei român dispăruse precum dispărea pământul sub zăpada iernei.” Comparația România cu “turnul din Babel.”

Tehnici narrative respectarea cronologiei faptelor

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului este logică dar mai mult subiectivă

Opțiunea personală Alecsandri are un suflet de artist, și impresionabil dar și cugetător și logic. A revelat toate contradicțiile observate în societatea trecută și contemporană cu sine.

ACTUL I, Scena 3

Chirița, Guliță, Șarl, Safta, Ion. (Ion vine alergând dintre culisele din dreapta.

Ceilalți ies din casă și se cobor în cerdac.)

GULIȚĂ: Cine mă cheamă?... Nineaca!

SAFTA: Ce este?... Ce este?

ȘARL: Qui diable?... Ah, madame!...*

ION: Aud, cucoană... Iaca ia...

CHIRIȚA: Da' veniți azi de ma coborâți de pe cal... Ce, Doamne iartă- mă!... ați adormit cu toții?

(Ion se pune dinaintea calului și-l apucă de zăbale ca să-l ție. Ceilalți se adună împrejurul Chiriței.)

GULIȚĂ: Ba nu, nineacă... dar învățam Telemac* cu monsiu dascalu.

[...]CHIRIȚA: Quel bonheur! Gugulea nineacăi!... Auzi ce spune monsiu Șarla?... Zăce că ai să vorbești franțuzăște ca apa... N'est-ce pas, monsieur Charles, qu'il parlera comme l'eau?

ȘARL: Comme?... Ah, oui, oui... vous dites comme ça en moldave... Oui... oui.

CHIRIȚA: Da' ian să-i fac eu un examen... Guliță, spune nineacăi, cum să cheamă franțuzăște furculiță?

GULIȚĂ: Furculision.

CHIRIȚA: Frumos... Dar friptură?

GULIȚĂ: Fripturision.

CHIRIȚA: Prea frumos... Dar învârtita?

GULIȚĂ: Invartision.

CHIRIȚA: Bravo... Guliță!... Bravo, Guguliță!... (Îl sărută.)

ȘARL (în parte, furios): Gogomanition, va!... ,,

(Vasile Alecsandri, Chirița în provincie)

*Qui diable?... Ah madame! (fr.) – Cine dracu?... Ah, doamnă!

*Telemac, Întâmplările lui Telemac, fiul lui Ulise – poem epic în proză al scriitorului francez Fénelon

Stil beletristic

-cuvinte la sens figurat (metafore)

- bogatie de cuvinte toate tipurile sunt permise (arhaisme , neologisme , din argou

Argoul este un mod de exprimare nonliterar, specific anumitor grupuri sociale „certate cu legea“ și cu „codul manierelor elegante“ – grupuri alcătuite din vagabonzi, delincvenți, dar și din elevi, studenți, militari ș. a. –, care și-au format un „vocabular special“, cuprinzând cuvinte „cu sensuri deturnate“ sau jargon

Jargonul este un limbaj specific anumitor categorii sociale, care reflectă dorințele celor ce-l vorbesc de a se distinge de marea masă a vorbitorilor și care se caracterizează prin abundența cuvintelor și expresiilor pretențioase, de obicei împrumutate din alte limbi, sau a celor de îngustă specialitate

- utilizare de sinonime -cu functie conotativa

CONOTAȚIE –pluralitatea de sensuri – diferite de sensul propriu – pe care un cuvânt le capătă datorită contextului în care apare. Limbajul poetic este cu atât mai expresiv, cu cât conotațiile cuvintelor folosite sunt mai complexe.

Stilul beletristic (artistic)

- functia poetica a limbajului (expresiva, sugestiva)
- foloseste sensul de baza si cel figurat al cuvintelor

- originalitate, noutatea limbajului, varietate lexicala
- recurge la figuri poetice sau retorice

CARACTERISTICI

- deschiderea spre toate mijloacele de expresie , se apeleaza la toate sferele vocabularului , astfel incat in opera literara apar deopotriva : regionalisme , elemente de jargon si de argou , arhaisme si neologisme ;

- modalitati de comunicare : monologul scris (literatura culta) , monologul oral (extralingvistice de expresie (melodica , gestic , dans si mimica) ;

- in naratiuni predomina timpul trecut (perfectul compus in alternanta cu perfectul simplu) , pe cand in descriere , poezie , proza poetica , predomina prezentul .

- conventionalitatea : comunicarea este expresia unei alte realitati imparate de autor ; destinatarul nu-si pune problema falsului , el stie ca e vorba de fictiune , de conventie

functia poetica a limbajului deoarece scriitorul este foarte atent nu numai la,, ceea ce spune,, , ci si la ,, cum spune ,, ;

1.Cine comunică? Vasile Alecsandri poet, dramaturg, folclorist, om politic, ministru, diplomat, academician român, creator al teatrului românesc și al literaturii dramatice în România,

Din ce perspectivă? Din ipostaza de creator al teatrului românesc.

Cu ce intenție? De a demasca parvenitismul, zgârcenia, gelozia, (moravurile epocii).

In ce context ? in anii revolutiei pasoptiste

Cui comunică? Posteritatii

Ce comunică? intamplari, aspecte sociale, moravuri.

Cum (în ce formă)? satirizeaza

Din ce cauză? Pentru ca existau situatii si personaje ridicole, vicii si moravuri, fiind si urmarindu-se, astfel

Cu ce scop? prin ras sanctionarea, indreptarea acestora.

2. Idei identificate

Elemente obiective : didasalia, decorul, limbajul

Elemente subiective, exagereaza redand multe stalci de cuvinte “Invartision.”, “Fripturision.”; “Gogomanition,”

Identificarea unor structuri : Didasalia (indicatiile de regie) sunt scrise intre paranteze si caracterizeaza obiectiv indirect personajele “(în parte, furios):” ; Dialogul redat foarte bine in regionalismele specifice zonei : “spune nineacai,”

Tehnici argumentative contrastul dintre esenta si aparenta dintre serios si derizoriu, dintre efort si rezultatele lui, dintre scopuri si mijloace

Tehnici informative Documentare amanuntita

Tehnici descriptive Caricaturizeaza si satirizeaza personajele prin comicul de limbaj, comicul de moravuri, comicul onomastic :” monsiu Șarla” “Gogomanition,”

Tehnici narrative respectarea cronologiei faptelor

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect. Amalgamează sugestiv graiul specific moldovenesc “cucoană” “cu cel francez” “madame”

Despre atitudinea autorului Obiectiv este critica dar și (indirect) subiectiva satirizând și ridiculizând concetățenii

Opțiunea personală Teatrul comic al lui Alecsandri a militat pentru îndreptarea moravurilor ridiculizând demagogia și pledând pentru dreptate socială.

Biletul nr. 29

„Dacia”, afară de compunerile originale a redacției și a colaboratorilor săi, va primi în coloanele sale cele mai bune scrieri originale ce va găsi în deosebitele jurnale românești. Așadar foaia noastră va fi un repertoriu general al literaturii românești, în care, ca într-o oglindă, se vor vedea scriitorii moldoveni, munteni, ardeleni, bănățeni, bucovineni. Fieștecare cu ideile sale, cu limba sa, cu chipul său.[...]

Critica noastră va fi nepărtinitoare. Vom critica cartea, iar nu persoana.

Vrăjmași a arbitrarului, nu vom fi arbitrar în judecățile noastre. Iubitori a păcii, nu vom primi nici în foaia noastră discuții ce ar putea să se schimbe în vrajbe. [...]

Dorul imitației s-a făcut la noi o manie primejdioasă, pentru că omorâ în noi duhul național. Această manie este mai ales covârșitoare în literatură. Mai în toate zilele ies de sub teasc cărți în limba românească. Dar ce folos! Că sunt numai traducții din alte limbi și încă și acele de ar fi bune. Traducțiile însă nu fac o literatură.

Noi vom prigoni cât vom putea această manie ucigătoare a gustului original, însușirea cea mai prețioasă a unei literaturi. Istoria noastră are destule fapte eroice, frumoasele noastre țări sunt destul de mari, obiceiurile noastre sunt destul de pitorești și poetice, pentru ca să putem găsi și la noi subiecturi de scris, fără să avem pentru acesta trebuință să ne împrumutăm de la alte nații. Foaia noastră va primi cât se poate mai rar traduceri din alte limbi; compuneri originale îi vor umple mai toate coloanele.

(Mihail Kogălniceanu, Introducere la Dacia literară)

Este articol “foaie” deci are stilul jurnalistic -publicistic

- este caracteristic mass-media, fiind destinat unui public eterogen, **și celor ce au scris prost**
- este utilizată limba literară, alături de formulări specifice limbajului cotidian
- este caracterizat prin amestecul de elemente ce provin din celelalte stiluri funcționale
- apar clișee lingvistice (“orasul din Banie”, “fratii noștri de peste Prut”, “perla litoralului”)
- apelează la procedee menite să capteze atenția cititorului: titluri și subtitluri incitante, utilizarea unor imagini, ilustrații grafice, culori etc
- aici se includ: anunțul, apelul, **articolul**, interviul, cronică, declarația de presă, editorialul, reportajul, știrea, textul publicitar

Stilul publicistic – specific ziarelor și revistelor, discursuri politice:

- bogăție lexicală
- vocabular accesibil tuturor
- termeni tehnici mai puțini
- limba literară și formulări tipice cotidiene
- comunicare adaptată la un număr mare de informații în spațiu restrâns (exprimări eliptice, lapidare, de sinteze, eseuri)
- utilizează interogații pentru atragerea cititorilor

STILUL PUBLICISTIC este stilul prin care publicul este informat , influentat si mobilizat intr-o anumita directie in domenii diverse: sociale, politice , economice , artistice etc. Modalitatile de comunicare sunt : monologul scris (in presa si publicatii) , monologul oral (la radio si televiziune) , dialogul oral (dezbaterile publice) , dialogul scris (interviuri consemnate scris) .

Caracteristici :

- contopeste doua componente –

1. intelectuala tranzitiva obiectiva pentru informare

2. afectiva , reflexiva subiectiva , pentru formare de convingeri ;

- se situeaza in mijlocul realitatii cotidiene ;

- are arie tematica foarte mare mass-media apeleaza si apeleaza la elemente ale celorlalte stiluri ;

- are trasaturi ale beletristicii:

neologisme
inovatia lingvistica (creatii lexicale proprii) ,
procedee ce starnesc curiozitatea cititorilor
titluri eliptice , adeseori formate dintr-un singur cuvant , constructii retorice (repetitii , interogatii ,
enumeratii , exclamatii
sinonime
aglomerare sintactica ;

1. **Autor** , titlul - . Conferința înseamnă comunicare
eficientă.. Tema este

2. **Tipul de discurs** (text *subiectiv-reflexiv, nonfictiional*) tipul de text: conferință (convorbire),
adică expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția
de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Functia discursului este cognitivă.
Textul este nonfictiional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de
domeniul științific, prin tematică și prin **modul de construire a discursului** deci poate fi considerat
un *text reflexiv*.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii.
Din propozițiile de început se observa efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care
s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / stiintific se bazeaza pe forța audtorului de
a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. **Sfera de utilizare** Apartine publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune)
are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

4. Relația autor-cititor.

Emitătorul este specializat vizează un public-țintă nespecializat dar si specialiști.

Efectul mesajului.

1:convingere ca

Titlul si propozitia de la inceput este construit ca să pregătească terenul pentru a convinge si cu efect de captare a atenției, (creează o așteptare.)

2.**acord.** El poate veni de la receptorii (cititorii) specializați.

Scop – 1. de informare pentru ca raspunde la intrebarile: *Cine?* *Ce?* *De când?*, *Până când?*, *De ce*

2. educativ

Textul face apel la afectivitate, dar și la rațiune.

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine*: propozitiile sunt alcătuite corect gramatical.
2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este data si prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..
3. *Obiectivitate*: propozitii cu idei fundamentale (de baza); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I si a II-a singular.
4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.
5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.
6. *Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Forma discursului publicistic

Articol - text informativ de referinta argumentativ, demonstrativ, reflexiv, eseistic.

- 1.Cine comunică? Mihail Kogălniceanu politician, ministru, scriitor.
Din ce perspectivă? Din ipostaza de mentor al generației pașoptiste Fondator si redactor-sef al revistei “Dacia literara”.
Cu ce intenție? De a da o directie in literatura timpului el anunță si structura viitoare a revistei
In ce context ?
Cui comunică? In principal adresându-se scriitorilor români de pretutinden dar si tuturor contemporanilor sai si posteritatii (noua)

Ce comunică? revista nu și-a propus să se axeze exclusiv pe literatură ci și pe scene istorice și obiceiuri din Moldova : “obiceiurile noastre sunt destul de pitorești și poetice,”
Cum (în ce formă)? De adresare directă :” Noi vom prigni cât vom pute această manie ucigătoare a gustului original,”
Unde și când comunică? În primul număr al revistei “Dacia literară” revistă apărută pe 30 ianuarie 1840 la Iași,
Din ce cauză? Pentru combaterea imitației scriitorilor străini și crearea unei literaturi de specific național
Cu ce scop? Politic pentru unitatea limbii și dezvoltarea spiritului critic

2. Idei identificate

Elemente obiective:” Vom critica cartea, iar nu persoana”; “Foaia noastră va primi cât se poate mai rar traduceri”
Elemente subiective: Face aprecieri ale viitoarelor coloane ale revistei :” ca într-o oglindă, “
Argumente logice :” Istoria noastră are destule fapte eroice,”
Identificarea unor structuri retorice:” Dar ce folos!”
Tehnici argumentative Explicații cauza - efect
Tehnici informative stilul publicistic - publicul este informat, influențat și mobilizat într-o anumită direcție în legătură cu evenimentele sociale, artistice.
Tehnici descriptive cu enumerații multiple pentru amănunte :” se vor vedea scriitorii moldoveni, munteni, ardeleni, bănățeni, bucovineni.”
Tehnici narrative Modalitatea de comunicare: monologul scris

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea : a creat *manifestul literar* al romantismului românesc.
Opțiunea personală Are discurs persuasiv. Influențează opinia publică . Exprimă atitudini.

Biletul nr. 30

Dacă generațiile dintre 1780-1830 se străduiau să proclame originea latină și să susțină în contra grecismului necesitatea unei culturi naționale, pașoptiștii demonstrează valoarea acestei culturi prin istorie, folclor și filologie și indică drumul de urmat pentru a o duce la înflorire.

În forma cea mai explicită, programul lor e definit în revista Dacia literară, apărută la 1840, sub impulsul lui Mihail Kogălniceanu. Articolul introductiv vedește grija continuității. Activitatea cititorilor presei românești: Heliade și Asachi, e omagiată cu căldură, sarcina trasată fiind de a îmbunătăți și aprofunda ceea ce ei au început în condiții grele, nu de a le renege opera sau a le răsturna principiile. „Urmând unui drum bătut de dâșii – afirmă editorul –, folosindu-ne de cercetările și ispita lor, vom avea mai puține greutăți și mai mari înlesniri în lucrările noastre”.
Constatând invazia de traduceri care difuza la noi fără niciun fel de discernământ maculatură a tot felul de literați obscuri și de efemere glorii ale pieții literare occidentale, Kogălniceanu arăta în continuare că „dorul imitației s-a făcut la noi o manie primejdioasă”. El aprecia cu dreptate că „traducerile nu fac o literatură” și chema atenția scriitorilor spre realitățile naționale: „Istoria noastră are destule fapte eroice, frumoasele noastre țări sunt destul de pitorești și poetice pentru ca să putem găsi și la noi subiecturi de scris, fără să avem pentru aceasta trebuință să ne împrumutăm de la alte națiuni”.

(Paul Cornea, De la Alexandrescu la Eminescu)

Stilul este stiintific !!

Titlul sugereaza ca fragmentul apartine unui text din sfera stiintifica a istoriei si criticii literare.

- predomina cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informatii stiintifice pe baza unor exemple Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat Informatia este corecta stiintific si corect argumentata. Mesajul este neutru prin datele furnizate si prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipica textului stiintific.

5. Caracteristici ale stilului:

a. *Corectitudine*: textul respecta regulile gramaticale si semantice.

b. *Claritate*: descriere clara, logica

c. *Obiectivitate*: o problema reala, demonstrata stiintific.

d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi inteles de specialisti dar si de elevi / studenti

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera inchisa*): intelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe intelesuri)

1. Cine comunică? Paul Cornea istoric, critic și teoretician literar român, **doctor în filologie**, profesor consultant, la Facultatea de Litere, Universitatea din București, este un erudit care a îndrumat generații importante de scriitori și pedagogi ai universității.

Din ce perspectivă? Din ipostaza de, profesor

Cui comunică? Posteritatii

Ce comunică? Studiu asupra perioadei preromantismului si a romantismului romanesc.

Cum (în ce formă)? De discurs recurent , studiu.

Cu ce scop? Didactic

2. Idei identificate

Elemente obiective o abordare interdisciplinară a înțelegerii, da citate si le comenteaza imediat :” El aprecia cu dreptate că „traducerile nu fac o literatură” “

Elemente subiective, epitete ce reveleaza sentimente:” e omagiată cu căldură,” ; aprecieri ale altor literaturi :” efemere glorie ale pieții”

Argumente logice, necesitatea unei” culturi prin istorie, folclor și filologie”

Identificarea unor structuri Desi scrie ghilimele pentru citat , pe parcurs mai adauga:” – afirmă editorul –,”

Tehnici argumentative Explicatii cauza – efect:” invazia de traduceri” – “răsturna principiile”

Tehnici informative Documentare amanuntita discurs minuțios construit pe o bibliografie valoroasă

Tehnici descriptive; scrie multe citate

Tehnici narrative de tip balzacian (apărută la 1840,) ; respectarea cronologiei faptelor

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului Autorul alege soluțiile moderate

Opțiunea personala ? Se poate usor recunoaste (dupa bogatia detaliilor) ca este specialist in perioada preromantismului si a romantismului romanesc.

Biletul nr. 31

Presa periodică, care în țările libere, se numește o a patra putere în stat și care pretutindene, până și în părțile pământului cele mai despotice ocârmuite, a ajuns a fi o necesitate și pentru guvernare și pentru popoare; căriia și unele și altele îi fac complimente și-i solicitază aplauzele, această presă la români, este o inovație a căriia origină datează de-abia de ieri. Nu sunt cincizeci de ani de când în Principate nu străbătea poate cinci jurnaluri franceze și două germane; și aceste încă de-abia se cetea în casele a câțiva boieri și cu deosebire în cabinetul domnilor, carii erau

îndatoriți de către Poarta Otomană de a aduna știri din toate părțile Europei și de a le împărtăși la Constantinopol.

Nu sunt treizeci de ani când românii n-aveau încă o singură foaie periodică în limba lor. În anul 1817, d. Racoccea, translator românesc în Lemberg, publică, în adevăr, prospectul unui jurnal ce era să iasă pentru întâiași dată românește; însă planul său nu se putu aduce la împlinire. La 1822, dl. Z. Carcalechi, decanul jurnaliștilor români de astăzi, cercă pantru a doua oară, în Buda, o asemenea întreprindere, dar aceasta era mai mult o revistă literară și care curând și căzu. În 1828, C. Rosetti din Valahia publică în Saxonia câteva numere a unui jurnal politic românesc numit Fama Liptcăi; în sfârșit, Eliad, la 1827, ceruse asemenea voie de a publica o foaie românească în București, dar și ocârmuirea de atunci nu-i încuviință cererea. Și așa ceilalți puțini bărbați ce pe atunci ar fi putut coopera la introducerea presei periodice între români pierdură mai sperarea de a-și realiza planul.

(Mihail Kogălniceanu, Jurnalismul românesc în 1855)

A fost publicat în „**România** literară“ (1855) deci este scris în

Stilul jurnalistic (publicistic)

- este caracteristic mass-media, fiind destinat unui public eterogen, cu o pregătire profesională diferită sau cu diverse niveluri de cultură
- are un vocabular variat și bogat
- este utilizată limba literară, alături de formulări specifice limbajului cotidian
- este caracterizat prin amestecul de elemente ce provin din celelalte stiluri funcționale
- apar clișee lingvistice (“orasul din Banie”, “fratii nostril de peste Prut”, “perla litoralului”)
- apelează la procedee menite sa capteze atenția cititorului: titluri și subtitluri incitante, utilizarea unor imagini, ilustrații grafice, culoare etc
- aici se includ: anunțul, apelul, articolul, interviul, cronica, declarația de presă, editorialul, reportajul, stirea, textul publicitar

Stilul publicistic – specific ziarelor și revistelor, discursuri politice:

- bogăție lexicală
- vocabular accesibil tuturor
- termeni tehnici mai puțini
- limba literară și formulări tipice cotidiene
- comunicare adaptată la un număr mare de informații în spațiu restrâns (exprimări eliptice, lapidare, de sinteze, eseuri)
- utilizează interogații pentru atragerea cititorilor

STILUL PUBLICISTIC este stilul prin care publicul este informat, influențat și mobilizat într-o anumită direcție în domenii diverse: sociale, politice, economice, artistice etc. Modalitățile de comunicare sunt: monologul scris (în presa și publicații), monologul oral (la radio și televiziune), dialogul oral (dezbaterile publice), dialogul scris (interviuri consemnate scris).

Caracteristici:

- contopesc două componente –

1. intelectuală tranzitivă obiectivă pentru informare

2. afectivă, reflexivă subiectivă, pentru formare de convingeri;

- se situeaza in mijlocul realitatii cotidiene ;

-are arie tematica foarte mare mass-media apeleaza si apeleaza la elemente ale celorlalte stiluri ;

- are trasaturi ale beletristicii:

neologisme

inovatia lingvistica (creatii lexicale proprii) ,

procedee ce starnesc curiozitatea cititorilor

titluri eliptice , adeseori formate dintr-un singur cuvânt , constructii retorice (repetitii , interogatii , enumeratii , exclamatii

sinonime

aglomerare sintactica ;

1. Autor , titlul - . Conferința înseamnă comunicare eficientă.. Tema este

2. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonfictional*) tipul de text: conferință (convorbire), adică expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Functia discursului este cognitivă. Textul este nonfictional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, prin tematică și prin **modul de construire a discursului** deci poate fi considerat un *text reflexiv*.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început se observa efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auditoriului de a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare Apartine publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

4. Relația autor-cititor.

Emițătorul este specializat vizează un public-țintă nespecializat dar și specialiști.

Efectul mesajului.

1:convingere ca

Titlul și propoziția de la început este construit ca să pregătească terenul pentru a convinge și cu efect de captare a atenției, (creează o așteptare.)

2.acord. El poate veni de la receptorii (cititorii) specializați.

Scop – 1. de informare pentru ca răspunde la întrebările: *Cine?*
când?, Până când?, De ce

Ce?

De

2. educativ

Textul face apel la afectivitate, dar și la rațiune.

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine*: propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.
2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..
3. *Obiectivitate*: propoziții cu idei fundamentale (de baza); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.
4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.
5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.
6. *Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Forma discursului publicistic

Articol - text informativ de referință argumentativ, demonstrativ, reflexiv, eseistic.

1. Cine comunică? Mihail Kogălniceanu politician, ministru, scriitor
Din ce perspectivă? Din ipostaza de politician
Cu ce intenție? De a combate cauzele care împiedicau românii să aibă presa în limba națională.
Cui comunică? Contemporanilor și posterității
Ce comunică? Definieste presa ca :” o a patra putere în stat”
Cum (în ce formă)? publicistica
Din ce cauză? Pentru că “românii pierduseră mai speranța de a-și realiza planul.”
Cu ce scop? Politic încurajarea românilor

2. Idei identificate

Elemente obiective Date precise :” În anul 1817, d. Racoccea, traducător românesc în Lemberg, publică,”

Elemente subiective, puține, indirect se simt sentimentele de simpatie: “cercă pentru a doua oară,”
Sentimentele patriotice se simt mai bine :” românii n-aveau încă o singură foaie periodică”

Argumente logice: cauza ce împiedica presa conducerea politică a popoarelor:” despotism ocârmuite,”

Tehnici argumentative Explicații cauza – efect și, deși “aceasta era mai mult o revistă literară și care curând și căzu” ; “ocârmuirea de atunci nu-i încuviință cererea.”

Tehnici informative Documentare amănunțite

Tehnici descriptive epitete puține:” țările libere”

Tehnici narrative de tip balzacian ; respectarea cronologiei faptelor

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Stilul stiintific, prin functia sa cognitiva asigura transmiterea de informatii pe baza unor rationamente logice deductive si strict argumentate. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informatiilor precizia si obiectivitatea formularilor,

Despre atitudinea autorului : militanta critica

Opțiunea personala : Mihail Kogălniceanu a fost un om politic de primă mărime din România.

Biletul nr. 32

Dacă observăm bine, cu toată atenția, moravurile, instituțiile, felul de a reacționa al poporului nostru, vom ajunge ușor la concluzia că psihologia sa intră în acest fel de comportare echidistantă între voluntarismul activist al Apusului și pasivitatea fatalistă a Orientului.

Așezați geograficește și sufletește între influențe care ne vin dintr-o parte și din alta, sufletul nostru și-a alcătuit un echilibru din caractere luate și dintr-o parte, și din alta. Aceste influențe duble n-au rămas însă între ele în conflict, în dualism. În sufletul nostru ele s-au topit formând o sinteză nouă, un echilibru. Echilibrul nostru sufletește se cheamă adaptabilitate. Prin el ne deosebim de toată lumea Orientului, dar și de cea a Apusului. Există în caracterul nostru excесе de lene, de plictiseală, de îndurerare, de răbdare excesivă, care ne împiedică de a fi occidentali.

Pe de altă parte, găsim în noi inițiativă, o anumită hărnicie în a pricepe imediat mecanismul unei noutăți, o agerime în a nu fi dezorientați și nici intimidați în fațaneprevăzutului, care ne îndepărtează cu mult de apatia indolentă a Orientului. N-am avut timpul să construim noutăți, dar am avut meritul de a pricepe și asimila imediat ce au făcut bun alții. Această adaptabilitate am perfecționat-o făcând din ea arma noastră de luptă în existență.

(Mihai Ralea, Fenomenul românesc)

.....

STILUL PUBLICISTIC publicul este informat , influentat si mobilizat intr-o anumita directie in domenii diverse: sociale, politice , economice , artistice etc. Modalitatea de comunicare, aici este : monologul scris (in publicatii)

Caracteristici :

- contopeste doua componente –

1. intelectuala tranzitiva obiectiva pentru informare

2. afectiva , reflexiva subiectiva , pentru formare de convingeri ;

- se situeaza in mijlocul realitatii cotidiene ;

-are arie tematica foarte mare mass-media apeleaza si apeleaza la elemente ale celorlalte stiluri ;

- are trasaturi ale beletristicii:

neologisme

inovatia lingvistica (creatii lexicale proprii) ,

procedee ce starnesc curiozitatea cititorilor

titluri eliptice , adeseori formate dintr-un singur cuvânt , constructii retorice (repetitii , interogatii , enumeratii , exclamatii

sinonime

aglomerare sintactica 1.Cine comunică? Mihai Ralea, eseist, filosof, psiholog, sociolog, diplomat, om politic de stînga, profesor la Universitatea din Iași, membru al Academiei Române, **director al revistei „Viața românească”**

Din ce perspectivă? Din ipostaza de psiholog si sociolog

Cui comunică? Contemporanilor sai si posteritatii

Ce comunică? Psihologia poporului roman

Cum (în ce formă)? De eseu –dezbateri Este un **articol** despre *Fenomenul românesc*

Unde și când comunică? București, 1997,

Din ce cauză? nevoia cunoașterii identității naționale Pentru a descoperi *identitatea națională și specificul sufletului românesc*

Cu ce scop?analizei psihicului național și a specificității etnice românești

2. Idei identificate

Elemente obiective analizeaza tipologii umane

Elemente subiective, Scribe la persoana I plural, incluzandu-se in masa de oameni studiati; autorul vine și cu enunțuri personale, care, sunt pro sau contra.

Argumente logice cauza- efect:” Există în caracterul nostru excесе de lene, de plictiseală, de îndurerare, de răbdare excesivă, care ne împiedică de a fi occidentali.”

Contraargumente,” n-au rămas însă între ele în conflict, în dualism. În sufletul nostru ele s-au topit formând o sinteză nouă, un echilibru.”

Identificarea unor structuri logice:” influențe care ne vin dintr-o parte și din alta, sufletul nostru și-a alcătuit un echilibru”

Tehnici argumentative Explicatii cauza - efect Afirmă deducția unui adevăr de ordin general: “*că literatura noastră [...] conține un anume specific sufletesc ireductibil*

Tehnici informative Documentare amanuntita

Tehnici descriptive : multe enumeratii

Tehnici narrative nu are fir narativ.

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Stilul stiintific, prin functia sa cognitiva asigura transmiterea de informatii pe baza unor rationamente logice deductive si strict argumentate. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informatiilor precizia si obiectivitatea formularilor, claritatea exprimarii.

Despre atitudinea autorului: evita criteriile raționaliste oferite de-a gata de cultura occidentală, si invita la o retrospectivă directă și liberă de orice idei preconcepute.

Opțiunea personala Mihai Ralea identifica formele din care identitatea națională rezidă.

Biletul nr. 33

Adeseori, posteritatea este ingrată, iar formatorii de opinie, când nu sunt rătăciți, par teleghidați. Desigur, receptarea operelor culturale, în general, și a celor de artă, în special, cunoaște o permanentă dinamică. Traectoria este una ondulatorie, cu suișuri și coborâșuri. Dar, valorile artistice și culturale se află în raport cu destinatarii lor într-o relație complexă. O operă este asemeni unei ecuații ale cărei rezultate apar din jocul între o constantă și o variabilă. Constanta este opera, variabila este destinatarul,

contemplatorul, receptorul, o realitate practic infinită în succesiunea generațiilor omenești. De aici rezultă, pe de o parte, convergența esențială a tuturor asumărilor, dar și variabilitatea lor fără de sfârșit.

În numele acestei invariante, ni se pare că abandonarea în uitare a lui Alecu Russo este nedreaptă pentru el și păgubitoare pentru noi. Pentru că, în cazul său, noi credem că ne aflăm în fața uneia din cele mai înaintate și fine conștiințe de care sunt legate începuturile moderne ale literaturii române.

Deși integrabil perfect în coordonatele tipologice ale generației pașoptiste (profundă conștiință civică, elevație a idealurilor, generozitate a dăruirii și a faptei, sentiment al preursirii întru emanciparea neamului și al vitregiei istorice cu handicapurile ei), scriitorul își particularizează existența și opera, dezvoltând posterității o figură de excepție.

Mai întâi, sub raport biografic, viața pare a-i fi hărăzită mai tuturor neprielniciilor. La 12 ani rămâne orfan de mamă. În același an, tatăl îl trimite la studii în Elveția, impunându-i o nouă despărțire. Se produce, astfel, nu doar o dublă ruptură (de mama intrată în neființă și de paradisul copilăriei pulverizat prin deprădăcinare), ci și o previzibilă suprapunere. Maica dispărută se topește în făptura țării, iar înstrăinarea de meleagul natal devine suferință de orfelin.

(Alexandru Melian, Polemici implicite)

.....

Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică. criticii literare.

- predomina cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

- a. *Corectitudine*: textul respectă regulile gramaticale și semantice.
- b. *Claritate*: descriere clară, logică
- c. *Obiectivitate*: o problemă reală, demonstrată științific.
- d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? **Alexandru Melian** profesor universitar la Facultatea de Litere din cadrul Universității din București, specialist în istoria literaturii române.

Din ce perspectivă? Din ipostaza de profesor universitar

Cui comunică? studenților de la facultățile de limbi străine, de litere și de filosofie instrumentele indispensabile înțelegerii nuanțate a marilor probleme care tin de pragmatica ;

Ce comunică? Polemici referitoare la “receptarea operelor culturale”

Cum (în ce formă)? De studii

Cu ce scop? Dezvoltarea cunoașterii filologice

2. Idei identificate

Elemente obiective se referă la “coordonatele tipologice ale generației pașoptiste”

Elemente subiective, “viața pare a-i fi hărăzită”

Argumente logice Face analogii.” O operă este asemeni unei ecuații ale cărei rezultate apar din jocul între o constantă și o variabilă” – “variabila este destinatarul,”

Tehnici argumentative Explicatii cauza – efect si dubledeterminari.” De aici rezultă, pe de o parte, convergența esențială a tuturor asumărilor, dar și variabilitatea lor fără de sfârșit.”

Tehnici informative Documentare amanuntita

Tehnici descriptive enumeratii de epitete :” profundă conștiință civică, elevație a idealurilor, generozitate a dăruirii și a faptei,”

Tehnici narrative retrospectia cronologica:” La 12 ani rămâne orfan de mamă. În același an, tatăl îl trimite la studii în Elveția,”

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Stilul stiintific, prin functia sa cognitiva asigura transmiterea de informatii pe baza unor rationamente logice deductive si strict argumentate. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informatiilor precizia si obiectivitatea formularilor, claritatea exprimarii.

Despre atitudinea autorului *studiaza ideea* și nu emițătorul

Opțiunea personala: Autorul pune în evidență cum se construiește discursul și care-i sunt efectele, ca urmare a modului de funcționare a raportului emițător-receptor.

Biletul nr. 34

Spirit mai mult empiric decât speculativ, Maiorescu trase imediat concluziile practice ale poziției lui estetice: arta își are scopul în sine, adică în emoția estetică, și nu în altceva; arta este pentru artă. Și cum piesele lui Caragiale erau acuzate de imoraliat, greutatea apărării trebuia să cadă în această direcție, adică asupra raporturilor dintre artă și morală. Are arta vreo misiune morală? Se întreabă el. „Da, arta a avut totdeauna misiune morală și orice adevărată operă artistică o îndeplinește.” Rămâne însă de văzut în ce constă moralitatea artei... Morala rezidă în însăși esența artei; din moment ce egoismul este principiul oricărui rău și natura emoției estetice e de a ne ridica prin uitare de sine deasupra lui în lumea ficțiunii ideale, măcar pentru o clipă, atât cât ține emoția estetică, urmează de la sine că arta este morală prin însăși definiție.

Pusă astfel, și nici nu poate fi altminteri, concluzia e că arta nu are alte scopuri morale decât cel ce e însăși esența ei, a înălțării impersonale, a dezrobirii omului din cătușele egoismului; arta nu poate avea alte intenții ce-l împlântă pe om în contingent, intenții politice sau moralizatoare. [...] Maiorescu rămâne, așadar, egal cu sine însuși, teoreticianul unei arte dezinteresate, lipsită de orice tendință practică, adversarul literaturii de caracter politic, moral și chiar patriotic.

(E. Lovinescu, Titu Maiorescu)

Stilul este stiintific !!

Titlul sugereaza ca fragmentul apartine unui text din sfera stiintifica.a istoriei si criticii literare.

- predomina cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informatii stiintifice pe baza unor exemple Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat Informatia este corecta stiintific si corect argumentata. Mesajul este neutru prin datele furnizate si prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipica textului stiintific.

5.Caracteristici ale stilului:

a. *Corectitudine*: textul respecta regulile gramaticale si semantice.

b. *Claritate*:descriere clara, logica

c. *Obiectivitate*: o problema reala, demonstrata stiintific.

d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi inteles de specialisti dar si de elevi / studenti

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? Eugen Lovinescu critic și istoric literar, teoretician al literaturii și sociolog al culturii, memorialist, dramaturg, romancier și nuvelist român, cel mai de seamă critic după Titu Maiorescu. Este autorul teoriei Sincronismului și al Mutației valorilor estetice.

Din ce perspectivă? Din ipostaza de critic și istoric literar

Cu ce intenție? De a face o polemiză cu sămănătoriștii și poporaniștii

În ce context ? sămănătoriștii și poporaniștii susțineau realizarea creațiilor literare cu temă rurală, care să reflecte simpatia exagerată pentru țărani.

Cui comunică? Contemporanilor săi și posterității

Ce comunică? modernizarea literaturii române prin crearea prozei obiective și a prozei de analiză psihologică, precum și conturarea personajului intelectual, mult mai interesant prin "speculațiile intelectuale și sentimentale, jocurile complexe de sentimente".

Cum (în ce formă)? De două volume.

Unde și când comunică? București (1940).

Din ce cauză? Pentru a păstra rigorile criticii maioreștiene

2. Idei identificate

Elemente obiective Deși concluzia se conturează el zice :” Rămâne însă de văzut..” după care face demonstrația .

Elemente subiective, epitet forțat :” trase imediat concluziile”

Argumente logice “natura emoției estetice e de a ne ridica prin uitare de sine deasupra lui în lumea ficțiunii...” (deasupra egoismului generator de rău)

Identificarea unor structuri Întrebare retorică citată urmata de propriul răspuns :” Are arta vreo misiune morală? Se întreabă el. „Da, arta a avut totdeauna misiune morală”(elevul Lovinescu îl critica subtil pe marele profesor Maiorescu)

Tehnici argumentative Explicații cauză – efect. “din moment ce egoismul este principiul oricărui rău și natura emoției estetice e de a ne ridica prin uitare de sineurmează de la sine că arta este morală prin însăși definiție. “

Tehnici informative Documentare amănunțită

Tehnici narative respectarea determinărilor logice

3. Opinii personale argumentate : Autorul trage concluzia :” Maiorescu rămâne, așadar, egal cu sine însuși,”

Despre un aspect Stilul științific, prin funcția sa cognitivă asigură transmiterea de informații pe baza unor raționamente logice deductive și strict argumentate. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informațiilor precizia și obiectivitatea formulărilor, claritatea exprimării.

Despre atitudinea autorului față de artă :” arta nu poate avea alte intențiiintenții politice sau moralizatoare.

Opțiunea personală Deși nu recunoaște patronatul spiritual maioreșcian totuși se simte simpatie obiectivă pentru acesta, pe care o demonstrează cu argumente. Argumentația e seducătoare.

Lovinescu e, indiscutabil, mare polemist.

Biletul nr. 35

Este dar, iubite coleg, îndoită mulțumirea cu care viu să te felicit pentru introducerea criteriului latin în cercetarea poeziei populare și pentru vioiciunea stilului cu care știi să ne împărtășești convingerea d-tale. În această parte a discursului ne

putem uni nu numai d-ta cu cel ce are plăcerea de a-ți răspunde în acest moment, dar probabil toți colegii noștri din Academie. Căci ne aflăm pe un tărâm unde cercetările se apropie de oarecare exactitate științifică și pot conduce la câteva dovezi convingătoare.

Lucrul se schimbă când trecem la aprecierile curat literare, unde dovezile exacte nu sunt cu puțință, unde judecata se întemeiază adeseori pe elemente prea subiective și unde e totdeauna greu (iar la noi - cu lipsa unei tradiții literare statornicite - mai greu decât aiurea) să găsim premisele înțelegerii comune. Aici nu ne rămâne adeseori decât datoria de a ne spune părerea cu toată sinceritatea și de a o susține cu argumentele ce ne par mai accesibile spiritelor nepărtinitoare.

Astfel, nu pot lăsa să treacă fără împotrivire imputarea adusă culegerii de poezii populare a lui Vasile Alecsandri. D-ta zici: „Alecsandri a fost un rău culegător de poezii populare și mai cu seamă s-a înșelat fundamental când a crezut că poate introduce unele dulcęgării sentimentale în viața versificată a poporului nostru.

(Titu Maiorescu, În chestia poeziei populare. **Răspuns la discursul de recepțiune** al d-lui Duiliu Zamfirescu, **rostit** la Academia Română, la **16 mai 1909**)

.....

1. Autor , titlul - . Conferința înseamna comunicare eficientă.. Tema este

2. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonfictiional*) tipul de text: conferință (convorbire), adică expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Funcția discursului este cognitivă. Textul este nonfictiional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, prin tematică și prin **modul de construire a discursului** deci poate fi considerat un *text reflexiv*.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început se observă efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auditoriului de a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare Apartține publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

4. Relația autor-cititor.

Emitătorul este specializat vizează un public-țintă nespecializat dar și specialiști.

Efectul mesajului.

1:convingere ca

Titlul și propoziția de la început este construit ca să pregătească terenul pentru a convinge și cu efect de captare a atenției, (creează o așteptare.)

2.acord. El poate veni de la receptorii (cititorii) specializați.

Scop – 1. de informare pentru ca raspunde la intrebarile: *Cine?* *Ce?* *De*
când?, *Până când?*, *De ce*

2. educativ

Textul face apel la afectivitate, dar și la rațiune.

STILUL PUBLICISTIC este stilul prin care publicul este informat , influentat si mobilizat intr-o anumita directie in domenii diverse: sociale, politice , economice , artistice etc. Modalitatile de comunicare sunt : monologul scris (in presa si publicatii) , monologul oral (la radio si televiziune) , dialogul oral (**dezbaterile publice**) , dialogul scris (interviuri consemnate scris) .

Caracteristici :

- contopeste doua componente –

1. intelectuala tranzitiva obiectiva pentru informare

2. afectiva , reflexiva subiectiva , pentru formare de convingeri ;

- se situeaza in mijlocul realitatii cotidiene ;

-are arie tematica foarte mare mass-media apeleaza si apeleaza la elemente ale celorlalte stiluri ;

- are trasaturi ale beletristicii:

neologisme
inovatia lingvistica (creatii lexicale proprii) ,
procedee ce starnesc curiozitatea cititorilor
titluri eliptice , adeseori formate dintr-un singur cuvant , constructii retorice (repetitii , interogatii ,
enumeratii , exclamatii
sinonime

aglomerare sintactica

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine*: propozitiile sunt alcătuite corect gramatical.

2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este data si prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..

3. *Obiectivitate*: propozitii cu idei fundamentale (de baza); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I si a II-a singular.

4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.

5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.

6. *Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Forma discursului publicistic

Articol - text informativ de referință argumentativ, demonstrativ, reflexiv, eseistic.

1. Cine comunică? Titu Maiorescu academician, avocat, critic literar, eseist, estetician, filozof, pedagog, politician și scriitor român, prim-ministru al României între 1912 și 1914, ministru de interne, **membru fondator al Academiei Române**, personalitate remarcabilă a României sfârșitului secolului al XIX-lea și începutului secolului XX. Maiorescu este autorul celebrei teorii sociologice a *formelor fără fond*, baza Junimismului

Din ce perspectivă? Din ipostaza de membru fondator al Academiei Române

În ce context? *rostit la Academia Română la 16 mai 1909 răspuns la discursul de la "recepțiune" d-lui Duiliu Zamfirescu.*

Cui comunică? d-lui Duiliu Zamfirescu celor prezenti atunci la *Academia Română* "toți colegii noștri din Academie" și posterității

Cum (în ce formă)? De dezbatere după standardele vremii cu formule ceremonioase de introducere: "Este dar, iubite colegi..." Stilul de introducere ceremonial funcțional al vremii respective.

Unde și când comunică? Academia Română, la 16 mai 1909

Din ce cauză? Pentru a răspunde la discursul de recepțiune al d-lui Duiliu Zamfirescu

Cu ce scop? Critic pentru a completa discursul lui Zamfirescu cu date concrete

2. Idei identificate

Elemente obiective: "ramane" decât datoria de a ne spune părerea cu toată sinceritatea și de a o susține cu argumentele ce ne par mai accesibile spiritelor nepărtinitoare."

Elemente subiective, Verbe la persoana I plural deci se include pe sine: "ne par..."

Argumente logice: "la aprecierile curat literare, unde dovezile exacte... nu sunt cu putință" pentru că arta are "elemente prea subiective"

Tehnici argumentative Explicatii cauza – efect: "lipsa unei tradiții literare statornicite" - greutatea în "aprecierile curat literare"

Tehnici informative: logica și documentare amanunțită

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Stilul științific, prin funcția sa cognitivă asigură transmiterea de informații pe baza unor raționamente logice deductive și strict argumentate. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informațiilor precizia și obiectivitatea formularilor, claritatea exprimării.

Despre atitudinea autorului critica: "nu pot lăsa să treacă fără împotrivire imputarea adusă culegerii de poezii"

Opțiunea personală Titu Maiorescu a fost îndrumător al culturii și literaturii române

Biletul nr. 36

Direcția cea nouă — ni se zice — nu putea să se introducă în conlucrare pașnică pe lângă cea veche? Trebuia oare o critică așa de neîmpăcată în contra celor mai multe forme și autorități de astăzi? Admițând chiar că transilvănenii scriu rău, că Bărnuțiu nu e om de știință, că Șincai nu e istoric, că Societatea Academică Română e steapă, că cele mai multe ziare și poezii nici nu merită acest nume; de ce să fie totuși așa de amar combătute? Tot sunt creațiuni de cultură, forme fie și goale pentru primirea cuprinsului viitor, tot sunt ceva, sunt un semn de viață și sunt mai bine decât

nimic.

La aceasta răspundem:

Puterile unui popor, fie morale, fie materiale, au în orice moment dat o cantitate mărginită. Averele națională a românilor are astăzi o cifră fixă, energia lor intelectuală se află asemenea într-o cârmă fixată. Nu te poți juca nepedepsit cu această sumă a puterilor, cu capitalul întreprinderii de cultură într-un popor. Timpul, averea, tăria morală și agerimea intelectuală ce le întrebunțezi pentru o lucrare de prisos, necum pentru o lucrare greșită, sunt în veci pierdute pentru lucrarea cea trebuincioasă și cea adevărată. Amândouă nu pot merge lângăolaltă, tocmai fiindcă izvorul puterilor unei națiuni nu este nesecat, ci este din fire mărginit. Dacă dar îți lipsesc o mie de școlari silitori și modești, de industriași și meseriași naționali, de poeți și prozatori mai buni, de oameni de știință adevărați, cauza este că mărginitele puteri de care dispune poporul tău pentru aceasta sunt consumate [...] de funcționari netrebnici, de academici [...], secretari, membri onorifici, asociați în cultură, jurnaliști, ateneiști, conservatoriști, poetaștri, spânzurători de pânze la „expoziția artiștilor în viață“, și celelalte, și celelalte. Ai un singur bloc de marmură: dacă îl întrebunțezi pentru o figură caricată, de unde să mai poți sculpta o Minervă?

(Titu Maiorescu, O cercetare critică asupra poeziei române de la 1867. Prefața autorului la ediția de la 1874)

Stilul este stiintific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei și criticii literare.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

- Corectitudine:** textul respectă regulile gramaticale și semantice.
- Claritate:** descriere clară, logică
- Obiectivitate:** o problemă reală, demonstrată științific.
- Accesibilitate:** limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

Stilul științific și tehnic

- are funcție de cunoaștere
- este cel mai permisibil și dinamic stil, deoarece absoarbe numeroase neologisme
- respectare a sensurilor de bază ale cuvintelor
- evita ambiguități printr-o terminologie specifică
- folosește neologisme specifice de circulație internațională
- dezvoltă un adevărat jargon de specialitate
- folosește drept modalități de comunicare: monologul scris, monologul oral și dialogul oral
- limbajul manualelor, tratatelor, dictionarelor, studiilor

Caracteristici:

- corectitudinea: variante literare ale limbii;

-obiectivitatea: este lipsita de afectivitate ; de notiuni , cunostinte , idei etc. , astfel functia limbajului este cognitiva ; autorul nu se implica in comunicare , prezinta un adevar stiintific, iar receptarea se face obiectiv , pentru ca se adreseaza intelectului , gandirii abstracte , **logice** .

- accesibilitatea: claritate , precizie; topica frazei este fireasca fara inversiuni ; ele sunt insotite adesea de mijloace auxiliare extralingvistice- tabele , diagrame , schite fotografii harti .

- terminologia : fiecare domeniu are o terminologie (limbaje stiintifice)

- cuvinte monosemantice.
- neologisme
- cuvinte derivate cu prefixe si pseudoprefixe (antebat , contraofensiva) sau

Compozitiile: - analiza stiintifica (filozofica , economica , politica , botanica etc.) ; - studiul stiintific ; - comunicarea stiintifica ; - referatul stiintific ; eseul stiintific .

STILUL TEHNICO - STIINTIFIC - de comunicare in domeniul stiintei si tehnicii . Modalitatile de comunicare sunt : monologul scris, monologul oral (in prelegeri , ex puneri , sau comunicari) , dialogul oral (in **cadrul colocviilor** , seminariilor si dezbaterilor stiintifice)

1.Cine comunică? Titu Maiorescu academician, avocat, critic literar, eseist, estetician, filozof, pedagog, politician și scriitor român, prim-ministru al României între 1912 și 1914, ministru de interne, membru fondator al Academiei Române, personalitate remarcabilă a României sfârșitului secolului al XIX-lea și începutului secolului XX. Maiorescu este autorul celebrei teorii sociologice a formelor fără fond, baza Junimismului

Din ce perspectivă? Din ipostaza de critic literar

Cu ce intenție? De a aduce in prim-plan exemple valoroase

In ce context ? Prefața autorului la ediția de la 1874

Cui comunică? Posteritatii

Ce comunică?. definește arta literara si face distinctia între stiinta (care exprima adevarul) si arta (chemata sa exprime frumosul).

Cum (în ce formă)? De studiu de analiza asupra literaturii

Din ce cauză? Pentru a revela ca ideea artistica este în legatura cu sentimente autentice,

Cu ce scop? Critic, stabileste reguli concrete.

2. Idei identificate

Direcția cea nouă nu putea să conlucreze pasnic cu cea veche

Elemente obiective:” Amândouă nu pot merge lângăolaltă, tocmai fiindcă izvorul puterilor unei națiuni nu este nesecat, ci este din fire mărginit.”

Elemente subiective, “poetaștri, spânzurători de pânze”

Argumente logice “Puterile unui popor, fie morale, fie materiale, au în orice moment dat o cantitate mărginită. “

Identificarea unor structuri Argumentatii prin intrebari retorice cu exemple plastice usor de inteles (se observa arta didactica a marelui nostru critic):” Ai un singur bloc de marmură: dacă îl întrebuințezi pentru o figură caricată, de unde să mai poți sculpta o Minervă?”

Tehnici argumentative Explicatii cauza – efect :” cauza este că mărginitele puteri” + “aceasta sunt consumate [...] de funcționari netrebnici,”; efectul secarea resurselor

Tehnici informative Documentare amanuntita

Tehnici descriptive enumeratii de argumente logice :” Timpul, averea, tăria morală și agerimea intelectuală ce le întrebuițezi pentru o lucrare de prisos...”

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Stilul stiintific, prin functia sa cognitiva asigura transmiterea de informatii pe baza unor rationamente logice deductive si strict argumentate. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informatiilor precizia si obiectivitatea formularilor, claritatea exprimarii.

Despre atitudinea autorului Rostul poeziei este de a destiepta prin cuvintele ei imagini sensibile. Maiorescu trece in primul rand epitetul ornant, capabil sa incoroneze cuvantul prin sugestii multiple Opțiunea personala Maiorescu are vocatie didactica si stie sa explice cu claritate, fara sa coboare nivelul informatiilor

Biletul nr. 37

În aparență, după statistica formelor dinafară, românii posed astăzi aproape întreaga civilizare occidentală. Avem politică și știință, avem jurnale și academii, avem școli și literatură, avem muzee, conservatorii, avem chiar o constituție. Dar în realitate, toate acestea sunt producțiuni moarte, pretenții fără fundament, stafii fără trup, iluzii fără adevăr, și astfel cultura claselor mai înalte ale românilor este nulă și fără valoare, și abisul care ne desparte de poporul de jos devine din ce în ce mai adânc.[...]

Forma fără fond nu numai că nu aduce nici un folos, dar este de-a dreptul stricăcioasă, fiindcă nimicește un mijloc puternic de cultură. Și prin urmare vom zice: este mai bine să nu facem o școală deloc decât să facem o școală rea, mai bine să nu facem o pinacotecă* deloc decât să o facem lipsită de arta frumoasă; mai bine să nu facem deloc statutele, organizarea, membrii onorari și neonorați ai unei asociațiuni decât să le facem fără ca spiritul propriu de asociere să se fi manifestat cu siguranță în persoanele ce o compun; mai bine să nu facem deloc academii, cu secțiunile lor, cu ședințele solemne, cu discursurile de recepțiune, cu analele elaborate, decât să le facem toate acestea fără maturitatea științifică ce singură le dă rațiunea de a fi. (Titu Maiorescu, În contra direcției de azi în cultura română)

Stilul este stiintific !!

Titlul sugereaza ca fragmentul apartine unui text din sfera stiintifica.a istoriei si criticii literare.

- predomina cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informatii stiintifice pe baza unor exemple Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat Informatia este corecta stiintific si corect argumentata. Mesajul este neutru prin datele furnizate si prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipica textului stiintific.

5.Caracteristici ale stilului:

- Corectitudine:** textul respecta regulile gramaticale si semantice.
- Claritate:**descriere clara, logica
- Obiectivitate:** o problema reala, demonstrata stiintific.
- Accesibilitate:** limbajul poate fi inteles de specialisti dar si de elevi / studenti

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (opera inchisa): intelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe intelesuri)

Stilul stiintific si tehnic

- are functie de cunoastere

- este cel mai permisibil și dinamic stil, deoarece absoarbe numeroase neologisme
- respectare a sensurilor de baza ale cuvintelor
- evita ambiguitati printr-o terminologie specifica
- foloseste neologisme specifice de circulatie internationala
- dezvoltă un adevărat jargon de specialitate
- foloseste drept modalități de comunicare: monologul scris, monologul oral și dialogul oral
- limbajul manualelor, tratatelor, dictionarelor, studiilor

Caracteristici:

- corectitudinea: variante literare ale limbii;

- obiectivitatea: este lipsita de afectivitate; de notiuni, cunostinte, idei etc., astfel functia limbajului este cognitiva; autorul nu se implica in comunicare, prezinta un adevăr stiintific, iar receptarea se face obiectiv, pentru ca se adreseaza intelectului, gândirii abstracte, **logice**.

- accesibilitatea: claritate, precizie; topica frazei este fireasca fara inversiuni; ele sunt insotite adesea de mijloace auxiliare extralingvistice- tabele, diagrame, schite fotografii harti.

- terminologia: fiecare domeniu are o terminologie (limbaje stiintifice)

- cuvinte monosemantice.
- neologisme
- cuvinte derivate cu prefixe și pseudoprefixe (antebat, contraofensiva) sau

Compozitiile: - analiza stiintifica (filozofica, economica, politica, botanica etc.); - studiul stiintific; - comunicarea stiintifica; - referatul stiintific; eseul stiintific.

STILUL TEHNICO - STIINTIFIC - de comunicare in domeniul stiintei și tehnicii. Modalitățile de comunicare sunt: monologul scris, monologul oral (în prelegeri, ex puneri, sau comunicari), dialogul oral (în **cadruul colocviilor**, seminariilor și dezbaterilor stiintifice)

1. Cine comunică? Titu Maiorescu academician, avocat, **critic literar**, eseist, estetician, filozof, pedagog, politician și scriitor român, prim-ministru al României între 1912 și 1914, ministru de interne, membru fondator al Academiei Române, personalitate remarcabilă a României sfârșitului secolului al XIX-lea și începutului secolului XX. Maiorescu este autorul celebrei teorii sociologice a *formelor fără fond*, baza Junimismului

Din ce perspectivă? Din ipostaza de critic literar

Cui comunică? Contemporanilor săi și posterității

Ce comunică? cercetări critice asupra lucrărilor mai însemnate

Când comunică? 1868

Din ce cauză? Pentru a da continut criticii.

Cu ce scop? Critic “mai bine să nu facem deloc academii, cu secțiunile lor, cu ședințele solemne, cu discursurile de recepțiune, cu anele elaborate, decât să le facem toate acestea fără maturitatea științifică ce singură le dă rațiunea de a fi.”

2. Idei identificate

Elemente obiective Identifica surse și suport :” românii posed... civilizare occidentală.”

Elemente subiective, verbe la persoana I plural “Avem politică și știință, avem jurnale și academii”

Tehnici argumentative logice : Explicatii cauza – efect:” Forma fără fond nu numai că nu aduce nici un folos, dar este de-a dreptul stricăcioasă, fiindcă nimicește un mijloc puternic de cultură. “

Tehnici informative Documentare amanuntita

Tehnici descriptive: foloseste cuvinte la sensul lor de baza (nu figurat) face comparatii sugestive :” stafii fără trup”

3. Opinii personale argumentate

Despre un aspect Stilul stiintific, prin functia sa cognitiva asigura transmiterea de informatii pe baza unor rationamente logice deductive si strict argumentate. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informatiilor precizia si obiectivitatea formularilor, claritatea exprimarii.

Despre atitudinea autorului critica :” mai bine să nu facem o școală deloc decât să facem o școală rea”

Opțiunea personala

Titu Maiorescu fundamenteaza teoria formelor fara fond, opunandu-se la introducerea neselectiva a formelor civilizatiei occidentale care nu pot duce la progres.

Biletul nr. 38

Ce a însemnat și ce a reprezentat revista „Convorbiri literare” în cultura națională în perioada ei junimistă – din martie 1867 până în decembrie 1894 când Iacob Negruzzi consemnează: „După doi ani de împreună lucrare, am dobândit încredințarea că acei tineri vor ști să ducă cu succes oprea începută de generația precedentă și vin astăzi să trec asupra lor sarcina purtată de mine cu atâta dragoste timp de 28 ani”! (nr. 1, an XXIX din 1 ian. 1895 al „Convorbirilor literare”)?

După anii de început ai presei culturale ieșene, cu editarea revistei „Dacia literară”, suspendată la puțin timp de la apariție din cauza neînțelegerilor lui Mihai Kokălniceanu cu mai marii vremii, apariția revistei „Convorbiri literare” a însemnat, în parte, și continuarea programului „Daciei literare”. Grupul din jurul „Junimii”, dar și abilitățile administrative ale lui Iacob Negruzzi, înconjurat de Vasile Pogor, Titu Maiorescu și ceilalți junimiști, a făcut ca revista să crească de la număr la număr și să adune în paginile ei valorile literelor de atunci, devenite cu timpul valori ale spiritualității românești.

Timp de 28 de ani revista a apărut sub administrația primului grup junimist, tutelat de Iacob Negruzzi, ca apoi revista să se impună cu amprenta generațiilor următoare, care au respectat moștenirea astfel primită. Fără apariția revistei „Convorbiri literare”, unde s-a dat direcția literaturii române moderne, unde Titu Maiorescu și-a expus principiile sale critice, poate că am fi avut sincope asemănătoare celor de care s-a lovit revista „Dacia literară”. Promovarea adevăratei culturi în paginile acestei reviste a însemnat un pas sigur pentru mai târziu în dezvoltarea și impunerea literaturii române nu numai în spațiul limbii române, ci să se stabilească, ca un adevărat reper al unei literaturi valoroase. Faptul că Eminescuși Creangă și-au publicat mare parte a operelor lor în paginile acestei reviste dă girul ei de valoare și perenitate.

(O sută patruzeci de ani de „Convorbiri literare”, anchetă realizată de Cassian Maria Spiridon, răspuns dat de Gellu Dorian, în Convorbiri literare)

1. Autor , titlul -
eficienta.. Tema este

. Conferința înseamna comunicare

2. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonficțional*) tipul de text: conferință (convorbire), adică expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Funcția discursului este cognitivă. Textul este nonficțional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, prin tematică și prin **modul de construire a discursului** deci poate fi considerat un *text reflexiv*.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început se observă efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auctorității de a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare *Apartine publicisticii* **find un articol, cu efect de convingere** (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

4. Relația autor-cititor.

Emițătorul este specializat vizează un public-țintă nespecializat dar și specialiști.

Efectul mesajului.

1:convingere ca

Titlul și propoziția de la început este construit ca să pregătească terenul pentru a convinge și cu efect de captare a atenției, (creează o așteptare.)

2.acord. El poate veni de la receptorii (cititorii) specializați.

Scop – 1. <u>de informare</u> pentru ca răspunde la întrebările: <i>Cine?</i>	<i>Ce?</i>	<i>De</i>
<i>când?,</i>	<i>Până când?,</i>	<i>De ce</i>

2. educativ

Textul face apel la afectivitate, dar și la rațiune.

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine:* propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.

2. *Claritate:* exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..

3. *Obiectivitate:* propoziții cu idei fundamentale (de bază); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.

4. *Accesibilitate:* în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.

5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.

6. *Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Forma discursului publicistic

Articol - text informativ de referință argumentativ, demonstrativ, reflexiv, eseistic.

1. Cine comunică? Cassian Maria SPIRIDON poet și eseist român, scriitor, **ziarist**. Face analiză socială, analiză politică, analiză economică, inginerie industrială. Membru al Uniunii Scriitorilor din România, membru al Asociației Ziaristilor Români. Membru al PEN-clubului european.

Din ce perspectivă? Din ipostaza de eseist și critic

În ce context? la aniversarea a o sută patruzeci de ani de „Convorbiri Literare”

Ce comunică? „ce a reprezentat revista „Convorbiri literare” în cultura națională”

Cum (în ce formă)? De anchetă răspuns

Din ce cauză? Pentru a dezvalui *drumul* parcurs.

Cu ce scop? A arata *tradiția culturală românească*

2. Idei identificate

Elemente obiective datare exactă” din martie 1867 până în decembrie 1894”

Elemente subiective, verbe la persoana I plural :” poate că am fi avut sincope”

Argumente logice generațiile au :” au respectat moștenirea astfel primită.”

Identificarea unor structuri citează personalități ale epocii studiate:” Negruzzi consemnează: „După doi ani de împreună lucrare, am dobândit încredințarea că acei tineri vor ști să ducă cu succes opera începută “

Tehnici informative Documentare amanunțită. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informațiilor precizia și obiectivitatea formulărilor, claritatea exprimării.

Tehnici descriptive epitete :” revista a însemnat un pas sigur”

Tehnici narrative de tip balzacian ; respectarea cronologiei faptelor

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului “ paginile acestei reviste a însemnat un pas sigur pentru mai târziu în dezvoltarea și impunerea literaturii române “

Opțiunea personală Povesteste cu foarte multe amănunte anii începutului publicației.

Biletul nr. 39

Titu Maiorescu este primul polemist român a cărui armă principală e logica, o înșiruire strânsă de argumente; nu vrea să aibă dreptate decât când o are, dar atunci și-o pune în valoare cu o strictețe căreia nimic nu-i scapă. O astfel de polemică presupune o limitare a câmpului de operație; nu se luptă oricând și pentru orice.[...] Adevăratului spirit polemic îi trebuie un fel de detașare față de obiectul în discuție, ce-i îngăduie și o luciditate în determinarea punctelor slabe și în alegerea mijloacelor de atac ori de apărare, și, la nevoie, și dacă îi stă în resursele sufletești – îi dă posibilitatea de a întrebuința acea ironie binevoitoare ce-l înalță de la sine într-un plan de superioritate morală, deși conține încă și destulă luciditate pentru a-și dizolva adversarul mai sigur decât toate otrăvile vehemenței.[...] El are un scop precis: trezirea în cititor, în opinia publică, a unei convingeri, a convingerii lui. Din ura

dezlănțuită în jurul acțiunii critice a lui Maiorescu n-au rămas decât directivele lui, pentru că au plecat dintr-un spirit critic, și articolele, pentru că au fost expresia unui spirit polemic alimentat numai de argumente intelectuale. Pe cât e de indestructibil elemental rațional, pe atât elementul afectiv se risipește odată cu ambianța în care s-a produs.

(E. Lovinescu, Titu Maiorescu, cap. XVIII)

Stilul este stiintific !!

Titlul sugereaza ca fragmentul apartine unui text din sfera stiintifica. a istoriei si criticii literare.

- predomina cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informatii stiintifice pe baza unor exemple Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat Informatia este corecta stiintific si corect argumentata. Mesajul este neutru prin datele furnizate si prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipica textului stiintific.

5. Caracteristici ale stilului:

- a. *Corectitudine*: textul respecta regulile gramaticale si semantice.
- b. *Claritate*: descriere clara, logica
- c. *Obiectivitate*: o problema reala, demonstrata stiintific.
- d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi inteles de specialisti dar si de elevi / studenti

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. ***Sens unic*** (*opera inchisa*): intelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe intelesuri)

Stilul stiintific si tehnic

- are functie de cunoastere
- este cel mai permisibil si dinamic stil, deoarece absoarbe numeroase neologisme
- respectare a sensurilor de baza ale cuvintelor
- evita ambiguitati printr-o terminologie specifica
- foloseste neologisme specifice de circulatie internationala
- dezvoltă un adevărat jargon de specialitate
- foloseste drept modalitati de comunicare: monologul scris, monologul oral si dialogul oral
- limbajul manualelor, tratatelor, dictionarelor, studiilor

Caracteristici :

- corectitudinea: variante literare ale limbii ;

- obiectivitatea: este lipsita de afectivitate ; de notiuni , cunostinte , idei etc. , astfel functia limbajului este cognitiva ; autorul nu se implica in comunicare , prezinta un adevar stiintific, iar receptarea se face obiectiv , pentru ca se adreseaza intelectului , gandirii abstracte , **logice** .

- accesibilitatea: claritate , precizie; topica frazei este fireasca fara inversiuni ; ele sunt insotite adesea de mijloace auxiliare extralingvistice- tabele , diagrame , schite fotografii harti .

- terminologia : fiecare domeniu are o terminologie (limbaje stiintifice)

- cuvinte monosemantice.
- neologisme
- cuvinte derivate cu prefixe si pseudoprefixe (antebrat , contraofensiva) sau

Compozitiile: - analiza stiintifica (filozofica , economica , politica , botanica etc.) ; - studiul stiintific ; - comunicarea stiintifica ; - referatul stiintific ; eseu stiintific .

STILUL TEHNICO - STIINTIFIC - de comunicare in domeniul stiintei si tehnicii . Modalitatile de comunicare sunt : monologul scris, monologul oral (in prelegeri , ex puneri , sau comunicari) , dialogul oral (in **cadru** **colocviilor** , seminariilor si dezbaterilor stiintifice)

1.Cine comunică? Eugen Lovinescu critic și istoric literar, teoretician al literaturii și sociolog al culturii, memorialist, dramaturg, romancier și nuvelist român

Din ce perspectivă? Din ipostaza de critic și istoric literar

Cu ce intenție? De a-l caracteriza pe Titu Maiorescu

In ce context ? in 1940, anul comemorarii a o suta de ani de la nasterea lui Maiorescu

Cui comunică? Posteritatii

Ce comunică? despre Titu Maiorescu

Cum (în ce formă)? De monografie

Cu ce scop? Face istoria critica a unei personalitati si a epocii in care ea si-a desfasurat activitatea

2.

Elemente obiective” alimentat numai de argumente intelectuale.”; “elementul afectiv se risipește”(despre Maiorescu) dar si despre autor putem spune acelasi lucru (i-a fost elev)

Elemente subiective, indirecte :” trezirea în cititor, în opinia publică, a unei convingeri, a convingerii lui.”

Argumente logice: “detașare”- “luciditate” – “determinarea punctelor slabe și în alegerea mijloacelor de atac”

Are puncte de suspensie unde ar putea adauga detalii.

Tehnici argumentative Explicatii cauza – efect : “armă principală e logica” - ” trezirea în cititor, în opinia publică, a unei convingeri”

Tehnici informative Documentare amanuntita Deductii logice.Stilul stiintific, prin functia sa cognitiva asigura transmiterea de informatii pe baza unor rationamente logice deductive si strict argumentate. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informatiilor precizia si obiectivitatea formularilor, claritatea exprimarii.

Tehnici descriptive Epitete” primul polemist român”

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului Admiratie obiectiva pentru Titu Maiorescu

Opțiunea personala Eugen Lovinescu considera critica lui Maiorescu exclusiv culturala si normativa (care a impus regului)

Titu Maiorescu este unul din cei dintii oameni de cultura romani care a inteles ca , dupa infaptuirea Unirii din 1859 , o prima cale de consolidare a unitatii nationale trebuie sa fie limba romana.

Biletul nr. 40

Tânăra generație română se află astăzi sub influența operei poetice a lui Eminescu.

Se cuvine dar să ne dăm seama de partea caracteristică a acestei opere și să încercăm totdeodată a fixa individualitatea omului care a personificat în sine cu atâta strălucire ultima fază a poeziei române din zilele noastre.[...] De la 1860 încoace datează îndreptarea; ea începe cu Vasile Alecsandri, care știe să deștepte gustul pentru poezia populară, se continuă și se îndeplinește prin cercetarea și înțelegerea

condițiilor sub care se dezvoltă limba și scrierea unui popor.

Fiind astfel câștigată o temelie firească, cea dintâi treaptă de înălțare a literaturii naționale, în legătură strânsă cu toată aspirarea generației noastre spre cultura occidentală, trebuie neapărat să răspundă la două cerințe: să arate întâi în cuprinsul ei o parte din cugetările și simțirile care agită deopotrivă toată inteligența europeană în artă, în știință, în filozofie; să aibă, al doilea, în forma ei o limbă adaptată fără silă la exprimarea credincioasă a acestei amplificări.

Amândouă condițiile le realizează poezia lui Eminescu în limitele în care le poate realiza o poezie lirică; de aceea Eminescu face epocă în mișcarea noastră literară.

(Titu Maiorescu, Eminescu și poeziile lui)

Stilul este stiintific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică, a istoriei și criticii literare.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

- a. **Corectitudine:** textul respectă regulile gramaticale și semantice.
- b. **Claritate:** descriere clară, logică
- c. **Obiectivitate:** o problemă reală, demonstrată științific.
- d. **Accesibilitate:** limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

Stilul științific și tehnic

- are funcție de cunoaștere
- este cel mai permisibil și dinamic stil, deoarece absoarbe numeroase neologisme
- respectare a sensurilor de bază ale cuvintelor
- evita ambiguități printr-o terminologie specifică
- folosește neologisme specifice de circulație internațională
- dezvoltă un adevărat jargon de specialitate
- folosește drept modalități de comunicare: monologul scris, monologul oral și dialogul oral
- limbajul manualelor, tratatelor, dictionarelor, studiilor

Caracteristici:

- corectitudinea: variante literare ale limbii;

- obiectivitatea: este lipsită de afectivitate; de notiuni, cunoștințe, idei etc., astfel funcția limbajului este cognitivă; autorul nu se implică în comunicare, prezintă un adevăr științific, iar receptarea se face obiectiv, pentru că se adresează intelectului, gândirii abstracte, **logice**.

- accesibilitatea: claritate, precizie; topica frazei este firească fără inversiuni; ele sunt însoțite adesea de mijloace auxiliare extralingvistice - tabele, diagrame, schițe, fotografii, hărți.

- terminologia: fiecare domeniu are o terminologie (limbaje științifice)

- cuvinte monosemantice.
- neologisme
- cuvinte derivate cu prefixe si pseudoprefixe (antebat , contraofensiva) sau

Compozitiile: - analiza stiintifica (filozofica , economica , politica , botanica etc.) ; - studiul stiintific ; - comunicarea stiintifica ; - referatul stiintific ; eseu stiintific .

STILUL TEHNICO - STIINTIFIC - de comunicare in domeniul stiintei si tehnicii . Modalitatile de comunicare sunt : monologul scris, monologul oral (in prelegeri , ex puneri , sau comunicari) , dialogul oral (in **cadru** **colocviilor** , seminariilor si dezbaterilor stiintifice)

1.Cine comunică? Titu Maiorescu academician, avocat, critic literar, eseist, estetician, filozof, pedagog, politician și scriitor român, prim-ministru al României între 1912 și 1914, ministru de interne, membru fondator al Academiei Române, personalitate remarcabilă a României sfârșitului secolului al XIX-lea și începutului secolului XX. Maiorescu este autorul celebrei teorii sociologice a *formelor fără fond*, baza Junimismului

Din ce perspectivă? Din ipostaza de critic literar

Cu ce intenție? De a demonstra genialitatea lui Eminescu

In ce context ? 1889, anul morții lui Eminescu,

Cui comunică? Posteritatii

Ce comunică? analiză a operei acestuia

Cum (în ce formă)? De studiu

2. Idei identificate

Elemente obiective Maiorescu afirmă că ceea ce individualizează opera lui Eminescu în raport cu opera scriitorilor dinaintea sa este bogăția ideilor filosofice și frumusețea limbajului,

Elemente subiective, “încercăm totdeauna a fixa individualitatea omului care a personificat în sine cu atâta”

Argumente logice “toată inteligența europeană în artă, în știință, în filozofie; să aibă, al doilea, în forma ei o limbă adaptată “

Tehnici argumentative Explicatii cauza - efect

Tehnici informative Documentare amanuntita Stilul stiintific, prin functia sa cognitiva asigura transmiterea de informatii pe baza unor rationamente logice deductive si strict argumentate.

Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu.Exactitatea informatiilor precizia si obiectivitatea formularilor, claritatea exprimarii.

Tehnici descriptive stiintifice. proză savantă

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului de apreciere a genialității lui Eminescu : “Eminescu face epocă în mișcarea noastră literară.”

Opțiunea personala Maiorescu este primul eminescolog Criticul supune analizei câteva dintre poeziile eminesciene reprezentative care-i pun în valoare genialitatea, comentându-le sub aspectul limbajului și al conținutului de idei, socotit inovator în literatura română a momentului.

Poetul nu va obosi să facă elogiul spiritului tolerant, al adâncii omenii vădite totdeauna de poporul nostru în modul de a conviețui cu cei de o altă naționalitate. În

noiembrie 1876, în paginile „Curierului de Iași”, articolul [„Se vorbește că în consiliul...”] dezbătea această problemă, pe larg și cu evidentă combustione interioară: „Nici un neam de pe fața pământului nu are mai mult drept să cearărespectarea sa decât tocmai românul, pentru că nimene nu este mai tolerant decât dânsul”. Drept exemplu, el invoca faptul că „din vremi străvechi fiecare a avut voie să se închine la orice D-zeu au vroit și să vorbească ce limbă i-au plăcut”. Spre deosebire de alte țări, care au urmărit să-și creeze, cu forța, prozeliți din „conlocuitorii de altă lege ori limbă”, la noi situația a fost cu totul alta. În Moldova, biserica catolică este atât de veche, și nimeni nu i-a silit pe catolici să treacă la religia „orientală”, lipovenii fug din Rusia și „trăiesc nesupărați în colțul lor pe pământul românesc”, apoi „armenii, calvinii, protestanții, evreii toți sunt față și pot spune dacă guvernele românești au oprit vreo biserică sau vreo școală armenească, protestantă sau evreiască. Nici una”.

Astfel de idei punctează — ca niște dăre de foc — întregul traiect al gazetăriei eminesciene. Căci să nu uităm, dincolo de excesele polemice din unele articole, există în universul gândirii poetului un nucleu solar către care aspiră toate elementele ideatice, polul magnetic mereu indicat de acul busolei sale spirituale — oricât s-ar agita sub imperiul unor furtuni trecătoare — și care, se știe, este reprezentată de concepția democratică, potrivit căreia națiunea înseamnă clasele muncitoare, și în primul rând țărănimea. Nu a afirmat el, cu un patos inegalabil, că „e poate singura chestiune în care am scris cu toată patima de care e capabilă inima noastră, cu toată durerea și cu toată mila pe care ne-o inspiră tocmai țăranul, acest unic și adevărat popor românesc?”. [...]

Pe această platformă a ideilor se sublimează toate contradicțiile, se decantează toate reziduurile unei sensibilități ultragiutate de spectacolul orânduiri „cea crudă și nedreaptă”, pentru a rămâne, pură și incandescentă, expresia dragostei de țară, ca în această spovedanie de o mișcătoare și neascunsă superbie: „Iubim țara și nația noastră astfel cum n-o iubește nimeni, cum nimeni n-are puterea de a o iubi” (Al. Oprea, Studiu introductiv la Mihai Eminescu, Opere, IX, Publicistică 1870-1877)

.....

1. Autor _____, titlul - _____ . Conferința înseamnă comunicare eficientă.. Tema este _____

2. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonficțional*) tipul de text: conferință (convorbire), adică expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Funcția discursului este cognitivă. Textul este nonficțional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, **prin tematică** și prin **modul de construire a discursului** deci poate fi considerat un *text reflexiv*.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început se observa efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța audtorului de a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare Aparține *publicisticii* fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

4. Relația autor-cititor.

Emițătorul este specializat vizează un public-țintă nespecializat dar și specialiști.

Efectul mesajului.

1:convingere ca

Titlul și propoziția de la început este construit ca să pregătească terenul pentru a convinge și cu efect de captare a atenției, (creează o așteptare.)

2.acord. El poate veni de la receptorii (cititorii) specializați.

Scop – 1. <u>de informare</u> pentru ca răspunde la întrebările: <i>Cine?</i>	<i>Ce?</i>	<i>De</i>
<i>când?,</i>	<i>Până când?,</i>	<i>De ce</i>

2. educativ

Textul face apel la afectivitate, dar și la rațiune.

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine*: propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.

2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..

3. *Obiectivitate*: propoziții cu idei fundamentale (de baza); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.

4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.

5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.

6. *Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Forma discursului publicistic

Articol - text informativ de referință argumentativ, demonstrativ, reflexiv, eseistic.

1.Cine comunică? Al. Oprea - critic literar, **publicist**

Din ce perspectivă? Din ipostaza de

Cui comunică? Posterității

Ce comunică? Despre activitatea gazetărească a lui Eminescu

Cum (în ce formă)? De Studiu Introductiv

Din ce cauză? Pentru a demonstra toleranța poporului român văzută și prin ochii lui Eminescu
Cu ce scop? Cultural-politic

2. Idei identificate

Elemente obiective date exacte :” noiembrie 1876, în paginile „Curierului de Iași”,

Elemente subiective, pronumele posesiv la persoana I nostru : “adâncii omenii vădite totdeauna de poporul nostru în modul de a conviețui cu cei de o altă naționalitate.”

Argumente logice

Identificarea unor structuri Propoziție fără predicat:” Nici una” Este permisă în publicistică, pentru captarea atenției, se permite un stil colocvial, oratoric.

Tehnici argumentative îl citează chiar pe Eminescu :” Drept exemplu, el invocă faptul că „din vremi străvechi fiecare a avut voie să se închine la orice D-zeu au vroit și să vorbească ce limbă i-au plăcut”

Tehnici informative Documentare amănunțită Stilul științific, prin funcția sa cognitivă asigură transmiterea de informații pe baza unor raționamente logice deductive și strict argumentate. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informațiilor precizia și obiectivitatea formulărilor, claritatea exprimării.

Tehnici descriptive combinate cele științifice cu beletristice Are comparația:” Astfel de idei punctează — ca niște dăre de foc”

Tehnici narrative publicistice cu întoarceri (retrospectii) în timp repetate și reveniri.

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului: admirație pentru Eminescu “a afirmat el, cu un patos inegalabil,”

Opțiunea personală Are fraze lungi și întortocheate. Are dreptate.

Biletul nr. 42

Gazetăria eminesciană impresionează prin forța cu care reușește să îmbine — într-un aliaj original — trăsături ale fazei romantic-generoase a începuturilor cu habitudinile curente și îndătinale ale ziaristului modern.

Căci, se știe, pentru mulți dintre scriitorii pașoptiști, actul publicistic avea o funcție ocazională și oricum subordonată unei imediațeti pragmatice, fără a mai pune la socoteală — în afara excepțiilor cunoscute — un anume amatorism, o agitație de suprafață, potrivit dorinței de a face câte ceva din toate [...].

Articolele eminesciene se impun însă prin înaltul lor profesionalism, poetul practicînd gazetăria ca pe o autentică meserie, cu toate prerogativele de rigoare. Se cere a se adăuga că, știind să facă față prozaicei și istovitoare munci de gală a ziarismului cotidian, el nu cedează spiritului de rutină și de convenționalism, ridicînd pagina tipărită la înălțimea unor probleme de conștiință, păstrînd nealterată, vechea funcție sacerdotală a cuvîntului scris.

Studiul modelului pe care-l oferă Eminescu este cu atît mai instructiv, cu cît se constituie într-o perioadă când a încetat devălmășia dintre genuri, când fiecare domeniu tinde să-și impună, cu strășnicie, statutul specific, opunîndu-se imixtiunilor altor activități. Dacă aceasta e adevărat, într-o formulare generală, cu atît mai mult apare în cazul antitezei — exagerată de atîtia — dintre poezie și gazetărie.

Ne amintim de simbolul utilizat de Titu Maiorescu, cu statuia de marmură care privește surâzătoare, de la înălțimea augustă a veșniciei artei, la zgomotoasa agitare a oamenilor în politică, deci, în efemer. Iată însă că Eminescu, fără a trăda cu nimic

legile eterne ale creației, în același timp, trăiește, cu incandescență, cele mai „prozaice” probleme ale actualității, dar de care depindea destinul țării. Explicația o cunoaștem, ține de situarea pe pozițiile țărănimii, clasa fundamentală a națiunii. Această platformă spirituală îl ajută să nu rămână prizonierul orizontului strict al atelierului său de creație, să aibă preocupări mai ample, menite să cuprindă viața trecută și prezentă a poporului.

(Al. Oprea, **Studiu introductiv** la Mihai Eminescu, Opere, IX, Publicistică 1870-1877)

.....

1. Autor , titlul - Tema este

2. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonficțional*) tipul de text: conferință (convorbire), adică expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Funcția discursului este cognitivă. Textul este nonficțional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, prin tematică și prin **modul de construire a discursului** deci poate fi considerat un *text reflexiv*.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început se observa efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auditoriului de a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare Apartine publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

4. Relația autor-cititor.

Emițătorul este specializat vizează un public-țintă nespecializat dar și specialiști.

Efectul mesajului.

1:convingere ca

Titlul și propoziția de la început este construit ca să pregătească terenul pentru a convinge și cu efect de captare a atenției, (creează o așteptare.)

2.acord. El poate veni de la receptorii (cititorii) specializați.

Scop – 1. <u>de informare</u> pentru ca răspunde la întrebările: <i>Cine?</i>	<i>Ce?</i>	<i>De</i>
<i>când?,</i>	<i>Până când?,</i>	<i>De ce</i>

2. educativ

Textul face apel la afectivitate, dar și la rațiune.

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine*: propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.
2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..
3. *Obiectivitate*: propoziții cu idei fundamentale (de bază); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.
4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.
5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.
6. *Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Forma discursului publicistic

Articol - text informativ de referință argumentativ, demonstrativ, reflexiv, eseistic.

1. **Cine comunică?** Mihai Eminescu, Al. Oprea critic literar și jurnalist român
Din ce perspectivă? Din ipostaza de jurnalist român
Cu ce intenție? De a scoate în fața publicului și latura gazetarească a poetului
Cui comunică? Posterității
Ce comunică? Critica activitatea gazetarească a lui Eminescu
Cum (în ce formă)? De studiu
Din ce cauză? Pentru a-i studia modul de a gândi

2. Idei identificate

Elemente obiective Atitudinea critică “un anume amatorism, o agitație de suprafață, ..”
 Elemente subiective, : argumentul partinitor : “potrivit dorinței de a face câte ceva din toate [...]”. “
 Argumente logice : “..pagina tipărită la înălțimea unor probleme de conștiință, păstrând nealterată, vechea funcție sacerdotală a cuvântului scris.
 Identificarea unor structuri Puncte de suspensie .Așa arată ca este loc de detalii.
 Tehnici argumentative Explicații cauza - efect
 Tehnici informative Documentare amanunțită Stilul științific, prin funcția sa cognitivă asigură transmiterea de informații pe baza unor raționamente logice deductive și strict argumentate.
 Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informațiilor precizia și obiectivitatea formularilor, claritatea exprimării.
 Tehnici descriptive predomină stilul științific .Cel metaforic este reprezentat de metafora : “ trăiește, cu incandescență, “
 Tehnici narrative Există observația critică activității gazetărești a lui Eminescu

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului Nu este subiectivă deși vorbește despre marele nostru poet național dar se simte totuși admiratia și-i găsește scuze
 Opțiunea personală A reușit să-și atingă scopul didactic.

Să ne amintim epoca în care se zicea că în Grecia există un partid englez, unul francez, altul rusesc, și că în zadar se căuta partid adevărat național. Oamenii de stat ai Greciei s-au convins prin experiență că adevărata politică națională nu poate fi alta decât aceea care se razimă pe propriile interese ale națiunii; și astăzi negreșit există în Grecia partide politice, ca în oricare stat constituțional, însă ele nu mai pot fi calificate de partid englez, francez sau rusesc. Ar fi regretabil, ar fi o nenorocire chiar pentru noi dacă, a doua zi după recunoașterea independenței noastre, am cădea în greșeala ce o comitea odinioară Grecia în loc să ne inspirăm de politica noastră tradițională.

În ce constă însă aici tradițiunea? Ea constă în ceea ce ne impune chiar pozițiunea noastră geografică ; de-a evita orice provocare față cu puterile noastre vecine și d-a întreține îndeobște cu toate puterile cele mai bune relațiuni. Prin aspirațiunile noastre, prin dezvoltarea intelectuală ce și-a dat România de jumătate de secol aproape, ea a căutat a se apropia de civilizațiunea apuseană; ideile de progres, dezvoltarea noastră economică trebuie să fie pururea ținta noastră pentru a ne întări înlăuntru și a inspira încredere înafară.

Dacă puterile la Berlin nu ne-au garantat neutralitatea, trebuie ca noi, prin atitudinea ce vom ținea-o, să nu ne depărtăm câtuși de puțin de la o politică înțeleaptă, care să nu se inspire decât de propriile interese românești, fiindcă este o probă evidentă că o asemenea politică este singura bună pentru România, fiindcă pururea am cerut-o, fiindcă am regretat și regretăm și astăzi că înaltul areopag european nu ne-a asigurat el însuși condițiile de existență ce le doream cu toții pentru statul nostru.

Noi nu putem decât regreta că se văd tendințe de a angaja țara în o politică bazată pe apropierea exclusivă către una sau cealaltă din marile puteri, depărtând-o astfel de la linia de conduită pe care o socotim singura bună, fiind inspirată numai din propriile noastre interese.

(Mihai Eminescu, [„E greu pentru o foaie din opoziție...”] în

Timpul, 6 martie 1880, apud M. Eminescu, Opere, XI, Publicistică, București, 1984)

.....
1. Autor Mihai Eminescu , titlul – “[„E greu pentru o foaie din opoziție...”] Ziarul Timpul

2. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonfictiional*) tipul de text: conferință (convorbire), adică expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Funcția discursului este cognitivă. Textul este nonfictiional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, prin tematică și prin modul de construire a discursului deci poate fi considerat un text reflexiv.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început se observa efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auditoriului de a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice.

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare Apartține publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

4. Relația autor-cititor.

Emitătorul este specializat vizează un public-țintă nespecializat dar și specialiști.

Efectul mesajului.

1:convingere ca

Titlul și propoziția de la început este construit ca să pregătească terenul pentru a convinge și cu efect de captare a atenției, (creează o așteptare.)

2.**acord**. El poate veni de la receptorii (cititorii) specializați.

Scop – 1. de informare pentru ca răspunde la întrebările: *Cine?* *Ce?* *De*
când?, *Până când?*, *De ce*

2. educativ

Textul face apel la afectivitate, dar și la rațiune.

Caracteristici ale stilului

1. **Corectitudine**: propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.

2. **Claritate**: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..

3. **Obiectivitate**: propoziții cu idei fundamentale (de baza); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.

4. **Accesibilitate**: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.

5. **Sens multiplu** (operă deschisă): poate genera alte opinii.

6. **Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă**: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Forma discursului publicistic

Articol - text informativ de referință argumentativ, demonstrativ, reflexiv, eseistic.

1.**Cine comunică?** (Mihai Eminescu, poet, prozator și **jurnalist** român

Din ce perspectivă? Din ipostaza de ziarist

Cu ce intenție? De a face o frescă politică regională

Cui comunică? Contemporanilor săi aflați la putere

Ce comunică? Direcții de urmat în politica vremii lui.

Cum (în ce formă)? De prelegere argumentată

Din ce cauză? Pentru a face observată mai bine conjunctura politică

Cu ce scop? A vedea mai bine oportunitatile vremii

2. Idei identificate

Elemente obiective : Face comparatii cu Grecia

Elemente subiective, Scrie la persoana I plural “să fie pururea ținta noastră”

Argumente logice “trebuie ca noi, prin atitudinea ce vom ținea-o,..”

Identificarea unor structuri : Intrebari retorice :” În ce constă însă aici tradițiunea?”

Tehnici argumentative “în Grecia există un partid englez,..”

Explicatii cauza – efect “doua zi după recunoașterea independenței noastre, am cădea în greșeala ce o comitea odinioară Grecia ..”

Tehnici narrative Monolog adresat

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului . patriotica

Opțiunea personala A depus multa energie si si-a consumat talentul in politica unde arta si sensibilitatea nu prea isi au locul

Biletul nr. 44

Peisajul de ansamblu al publicațiilor românești literar-științifice, academice, umanitare și populare se îmbogățește cu zeci și zeci de reviste (numai în perioada 1890-1900) apar peste o sută.

În acest divers context este interesant de urmărit modul în care publicațiile reprezentative au izbutit să-și impună un program redacțional care să continue tradiția progresistă a presei românești, să inoveze stilul publicistic și limbajele lui prin noi formule și genuri gazetărești și să contribuie la elucidarea disputelor lingvistice și literare cu privire la limbă și la literatură.

Observăm mai întâi că „direcția nouă” propusă de Titu Maiorescu în „Convorbiri literare” se confrunta, după 1880, cu alte „direcții”, tendințe și orientări care se doreau distincte unele față de altele și care au izvodit în preajma unor reviste cunoscute.[...] Stilul publicistic și genurile gazetărești de la sfârșit de secol (sec. al XIX-lea) ne atestă, în mod explicabil, anumite tendințe care au contribuit la dezvoltarea presei literare. Se cultivă articolul polemic – politic, social, cultural, istoric, filosofic. Cronica literară, de teatru mai ales, dar și cea de carte, cunoaște prin Eminescu, Delavrancea și Caragiale o amploare deosebită. Un gen frecvent este medalionul literar, prezent în mai toate revistele.

(Victor Vișinescu, Valori lexicale și stilistice în publicistica literară românească)

Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei și criticii literare.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

a. **Corectitudine:** textul respectă regulile gramaticale și semantice.

b. **Claritate:** descriere clară, logică

c. **Obiectivitate:** o problemă reală, demonstrată științific.

d. **Accesibilitate:** limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? **prof. univ. dr. Victor Vișinescu.**

Din ce perspectivă? Din ipostaza de publicist și critic literar

Cu ce intenție? De a face o frescă a publicisticii literare românești din ultimul deceniu al secolului XIX

Cui comunică? Posterității

Ce comunică? Reflecția direcției date de T. Maiorescu în publicistică

Cum (în ce formă)? Studiu comparativ

Din ce cauză? Pentru a analiza stiluri și tendințe

2. Idei identificate

Elemente obiective Date în timp : “după 1880, cu alte „direcții”, tendințe și orientări”

Elemente subiective, verbele la pers. I plural

Argumente logice Argumentarea tendințelor prin : “Se cultivă articolul polemic – politic, social, cultural, istoric, filosofic.”

Identificarea unor structuri [...] punctele de suspensie marchează faptul că mai există detalii pe care nu le scri aici.

Tehnici argumentative Explicații cauza – efect Efectul acestei noi tendințe este:” Cronică literară, de teatru mai ales, dar și cea de carte, cunoaște prin Eminescu, Delavrancea și Caragiale o amploare deosebită.”

Tehnici informative Documentare amanunțită Stilul științific, prin funcția sa cognitivă asigură transmiterea de informații pe baza unor raționamente logice deductive și strict argumentate.

Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informațiilor precizia și obiectivitatea formularilor, claritatea exprimării.

Tehnici descriptive Nu are epitețe sau metafore în acest fragment

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului Se simte admirația pentru diversitatea și înnoirile publicisticii naționale.

Este mandru de apariția frecventă a medalionului literar”

Opțiunea personală Autorul face o vedere de ansamblu a publicisticii acelor vremuri .

Biletul nr. 45

Toți cunoaștem importanța teatrului pentru un popor, toți știm, asemenea, că ne lipsește acest element de cultură. Vom traduce dar dramele eminente din alte literaturi, vom încuraja începuturile noastre cele bune, dacă le avem, vom descuraja pe cele rele și ne vom interesa, la timp oportun, de a forma actori adevărați...zeci și zeci de ani vor trece înainte de a se putea compune o singură trupă de actori care să merite acest nume.[...] În contrastul arătat până aici se cuprinde cea mai lămurită explicare a direcției noi, în deosebire de cea veche. Direcția veche a bărbaților noștri publici este mult mai

îndreptată spre formele dinafară; direcția nouă și jună caută mai întâi de toate fundamentul dinlăuntru și, unde nu-l are și până când încă nu-l are, disprețuiește forma dinafară ca neadevărată și nedemnă.(...) Și fiindcă vorbim aici de literatură prozaică, vom împărți cercetarea noastră după cele două specii ale ei, în cercetarea științifică și în cea estetică sau cel puțin stilistică. Reproduceri din chiar operele autorilor nu pot avea loc aici: întinderea lucrărilor prozaice se împotrivesc la aceasta.

Trebuie să ne mărginim a cita numai titlul scrierilor și a scoate la iveală elementele comune care le împreună în una și aceeași direcție.

(Titu Maiorescu, Direcția nouă în poezia și proza română, în Critice)

Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei și criticii literare.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

- a. **Corectitudine:** textul respectă regulile gramaticale și semantice.
- b. **Claritate:** descriere clară, logică
- c. **Obiectivitate:** o problemă reală, demonstrată științific.
- d. **Accesibilitate:** limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? Titu Maiorescu, a fost academician, avocat, **critic literar**, eseist, estetician, filozof, pedagog, politician și scriitor român, prim-ministru al României între 1912 și 1914, ministru de interne, membru fondator al Academiei Române, personalitate remarcabilă a României sfârșitului secolului al XIX-lea și începutului secolului XX. Maiorescu este autorul celebrei teorii sociologice a *formelor fără fond*, baza Junimismului politic și "piatra de fundament" pe care s-au construit operele lui Mihai Eminescu, Ion Luca Caragiale sau Ioan Slavici.

Din ce perspectivă? Din ipostaza de critic literar

Cu ce intenție? De a direcționa scrierile epocii sale

Ce comunică? Direcția nouă în poezia și proza română

2. Idei identificate

Elemente obiective "vom încuraja începuturile noastre cele bune,"

Elemente subiective, scrie la persoana I plural : "Toți cunoaștem...."

Argumente logice : "...importanța teatrului pentru un popor.."

Identificarea unor structuri logice "întinderea lucrărilor prozaice se împotrivesc la aceasta"

Tehnici argumentative Explicații cauza – efect .. fundamentul dinlăuntrudisprețuiește forma dinafară"

Tehnici informative Stilul științific, prin funcția sa cognitivă asigură transmiterea de informații pe baza unor raționamente logice deductive și strict argumentate. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informațiilor precizia și obiectivitatea formulărilor, claritatea exprimării.

Biletul nr. 46

Orîșicare scriitor care se simte, ține să scrie pentru toți românii, ba chiar și pentru cei viitori. El are dar să scrie cum vorbesc toți românii, ba cum, după toată probabilitatea, vor vorbi și cei ce nu s-au născut încă. El trebuie dar să-și dea bine seama cum alege, cum întrebuințează și cum așază vorbele, căci o vorbă rău aleasă nu are pentru toți cititorii înțeles, una rău întrebuințată strică înțelesul, iar una rău așezată îl supără pe cititor.

Această băgare de seamă le lipsește celor mai mulți dintre scriitorii noștri.

Am citit, de exemplu, scrise de unul dintre scriitorii cu mari pretențiuni vorbele „pagina întâia”. Știm însă cu toții că românii zic „pagina întâi” ori „prima pagină”. De ce a scris acel autor pretențios cum nu zice și nici n-are să zică nimeni?

Pentru că voia să fie mai cu moț decât alții.

Fiindcă noi ceilalți zicem „a doua”, „a treia” și „a patra”, el socotea că trebuie să zicem și „a-ntâia”. Aceasta dovedește că el nu și-a dat silința să se dumirească asupra gramaticii românești.[...]

Astfel, acel scriitor cu pretențiuni mari și cu pregătire neîndestulătoare, nemulțumit să scrie cum vorbește lumea, a pocit limba, crezând c-o dregă.

(Ioan Slavici, Amintiri)

Stilul colocvial- memorialistic

- în relații de prietenie stil direct Adresare la persoana II
- încălcarea canoanelor limbii literare:” **Orisicare**” ;” **pagina întâia**”
- arhaisme fonetice: “**pretențiuni**”
- verbe la conjunctiv “**nici n-are să zică nimeni?**”- interogație retorică
- simplitate, naturalețe:” **Fiindcă noi ceilalți zicem**”

Este unicul stil în care este posibilă și se realizează dezvoltarea spontană , neintenționată a limbii.

CARACTERISTICI :

- natălelele , relaxarele , degajarele în exprimare : comunicarele nu se supune unor factori de constrângere:” **Știm însă cu toții că..**”

-logica :” **Aceasta dovedește că el nu și-a dat silința să se dumirească** “
“ , a pocit limba, crezând c-o dregă. “

locuțiuni:” **băgare de seamă**” evitarea cuvintelor abstracte

- încărcarele emoționale : sa impresioneze pe destinatar .

Repetiții:” una rău întrebuintată strică înțelesul, iar una rău așezată îl supără pe cititor. “

încălnație spre satira: ”.. pregătire neîndestulătoare, nemulțumit
conțaminari (, .. el socotea că trebuie să zicem și „a-ntâia”. , ,)

- calambur (, , **să fie mai cu moț decât alții**., ,)

1.Cine comunică? Ioan Slavici, scriitor și **jurnalist** român.

Cui comunică? Posterității

Cum (în ce formă)? De memorii

2. Idei identificate

Elemente obiective :” să scrie pentru toți românii, ba chiar și pentru cei viitori.”

Elemente subiective, scrie la persoana I plural (“noștri”) Uneori nu se include și zice : Știm însă cu toții **că românii zic**” el este totuși roman.

Argumente logice “pregătire neîndestulătoare”

Identificarea unor structuri puncte de suspensie care lasă loc de completare.

Tehnici argumentative Explicații cauza – efect “ , a pocit limba, crezând c-o dregă”

Tehnici informative transmiterea de informații pe baza unor raționamente logice deductive și strict argumentate. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informațiilor precizia și obiectivitatea formularilor, claritatea exprimării.

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului - critica

Opțiunea personală – Slavici este un avangardist.

Biletul nr.47

Principele Carol [n.n. viitorul rege Carol al II-lea] ajunge, în 1912, să susțină un bacalaureat nemaîntâlnit până atunci în România.

O comisie specială, formată din profesorii care-l pregătiseră înainte, a fost însărcinată de Carol I să-l verifice pentru acordarea certificatului de absolvire. În Arhiva Casei Regale s-au păstrat toate documentele acestui examen curios: lucrările scrise ale celui examinat; procesul-verbal privind desfășurarea examenului. [...] Examenul — pe care Carol I îl dorea „complet și amănunțit”, conform procesului-verbal — va avea loc pe 26- 29 iunie 1912, la Castelul Peleş din Sinaia, unde Comisia s-a deplasat de la București. Urmău a fi probe de limba latină, matematică, fizico-naturale, limba franceză, o „dizertațiune”, limba germană, probe orale și ex tempore din filozofie și istorie. Felul cum a decurs examenul este prezentat pe larg. Au participat Carol I, care a prezidat, principele moștenitor Ferdinand și soția sa Maria, frații și surorile celui examinat.

Comisia propunea candidatului mai multe subiecte, din care acesta își alegea unul. La limba română a ales Principalele calități ale operei lui Caragiale; la filozofie și istorie, din cele 20 de subiecte, a luat Politica Rusiei în Orientul Europei până la 1774. Notele obținute: limba română — 9; matematici — 8,50; franceză — 9; științe fizico-naturale — 9; germană — 8,50; latină — 7; dizertația la istorie — 10; filozofie — 10; media generală — 8,81. Calificativul „Admis”.

(Petre Țurlea, Bacalaureat la castel, în revista Historia)

.....
Stil administrativ, formal

-exprimare concisă și precisă

- registru de cuvinte neutre

- formulari consacrate:” conform procesului-verbal — va avea loc”

- lipsa figurilor de stil

1.Cine comunică? (Petre Țurlea, istoric, academician,

Din ce perspectivă? Din ipostaza de istoric

Cui comunică? Posterității

Cum (în ce formă)? De relatare, formală în stil apropiat de cel administrativ

2. Idei identificate

Elemente obiective sunt descrise sec fapte.

Elemente subiective, nu sunt decât epitețe care califică evenimentul din punctul de vedere al autorului : “examen curios” “îl dorea „complet și amănunțit””

Argumente logice Nu există comparații cu critici ale altor martori.

Identificarea unor structuri Enumerații exacte. Puncte de suspensie care lasă loc doar de completări nu de comentarii sau dubii.

Tehnici argumentative Explicatii cauza – efect nu exista

Tehnici informative Documentare Stilul gazetaresc.Fara comentarii. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu.Exactitatea informatiilor precizia si obiectivitatea formularilor, claritatea exprimarii.

Tehnici descriptive exacte

Tehnici narrative de tip balzacian (cu date exacte in timp); respectarea cronologiei faptelor

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autoruluieste foarte detasata si obiectiva

Opțiunea personala Aceasta este o constatare si doar atat, fara explicatii , consecinte.

Biletul nr. 48

Priviți o clipă felul cum căutăm să ne înțelegem, priviți cât de puțin conduita curentă a unui român, atunci când vorbește de oamenii, de instituțiile, de moravurile ori de cultura noastră. Veți observa numaidecât două tipuri de apreciere bine caracterizate, dar în același timp perfect opuse. O categorie din conaționalii noștri, dintre aceia care și-au făcut studiile superioare în străinătate și fac parte din clasa avută, ori de câte ori vor trebui să facă o judecată asupra vreunui fenomen românesc oarecare, vor lua aproape sistematic aceeași atitudine: scepticismul radical.

Cunoașteți cu toții acest monoton discurs: Suntem în urma tuturor popoarelor.

Structura noastră etnică e inferioară și nici un viitor mai bun nu e de așteptat.

Caracterul nostru e laș și servil. Instituțiile noastre sunt simple maimuțări după străinătate. [...] N-avem trecut, n-avem artă, n-avem literatură. [...]

Exact opusă acestei mentalități, apare o alta, care, cu tot aspectul ei profund patriotic, rămâne tot așa de obtuză, tot așa de refractară la priceperea sufletului național ca și cea dintâi.

Toată lumea iarăși cunoaște și discursul demagogului naționalist și cultural. [...]

Românii sunt singurul popor care se înjosește, se critică mereu. Trebuie să descoperim valorile naționale, care sunt suficiente ca să putem trăi din ele, închizând granițele influenței străine. Literatura noastră are nume ce se pot egala ușor cu marile genii ale străinătății. Suntem bogați ca nimeni (povestea petrolului și a grâului), suntem viteji (“Românul are șapte vieți în pieptu-i de aramă”), suntem poeți (“Românul e născut poet”) etc. etc. [...]

În general, atitudinea celor mai mulți români față de evenimentele și lucrurile noastre oscilează egal de vinovat între scepticism și grandomanie.

(Mihai Ralea, Fenomenul românesc)

..... lucrarea **Fenomenul românesc** a lui Mihai Ralea este analiza psihicului național și a specificității etnice românești.....

Stilul este stiintific !!

Titlul sugereaza ca fragmentul apartine unui text din sfera stiintifica.a **psihologiei**.

- predomina cuvinte cu sens denotativ (la sensul propriu nu figurat) din domeniu. Discursul transmite informatii stiintifice pe baza unor exemple Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat

Informatia este corecta stiintific si corect argumentata. Mesajul este neutru prin datele furnizate si prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipica textului stiintific.

5.Caracteristici ale stilului:

a. **Corectitudine:** textul respecta regulile gramaticale si semantice.

- b. *Claritate*: descriere clara, logica
- c. *Obiectivitate*: o problema reala, demonstrata stiintific.
- d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi inteles de specialisti dar si de elevi / studenti

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera inchisa*): intelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe intelesuri)

1. Cine comunică? (Mihai Ralea, eseist, filosof, **psiholog**, sociolog, diplomat, om politic de stinga, profesor la Universitatea din Iași, membru al Academiei Române, director al revistei „Viața românească” (din 1933).

Din ce perspectivă? Din ipostaza de **psiholog**,

Cui comunică? Posteritatii

2. Idei identificate – oscilarea romanilor este “între scepticism și grandomanie.”

Elemente obiective : are contraargumente:” Exact opusă acestei mentalități, apare o alta”

Elemente subiective, este sceptic ;unii critici “vor lua aproape sistematic aceeași atitudine: scepticismul radical” .

Stilul direct , oralitatea (adresarea directa), se include categoriei studiate :” Cunoașteți cu toții acest monoton discurs: Suntem în urma tuturor popoarelor” . Recunoastem aici patriotismul pasional.

Argumente logice “suntem poeți (“Românul e născut poet”) etc. etc. [...]

Identificarea unor structuri - punctele de suspensie lasa loc de aprofundare a domeniului.

Tehnici argumentative Explicatii cauza – efect

Tehnici informative Documentare amanuntita Stilul stiintific critic, impregnat de elan patriotic, claritatea exprimarii.

Tehnici narrative de tip balzacian ; respectarea cronologiei faptelor

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului este realista, subiectiva, pasionala, patriotica.

Opțiunea personala Si astzi este valabil studiul “Trebuie să descoperim valorile naționale,”

Biletul nr. 49

Pentru tradiționaliști, eterna chestiune a occidentalizării sau a raporturilor cu Occidentul, care încurcă și dezorientează atâtea inteligențe românești, se reduce la un proces firesc de asimilare. Dar dincolo de această asimilare, ținta înaltă rămâne creația proprie.

Un Nicolae Bălcescu, un Mihail Kogălniceanu, un B.P. Hașdeu, un

Mihai Eminescu, un George Coșbuc, un Vasile Pârvan sau Nicolae Iorga ni se

înfățișează sub îndoitul aspect de vastă asimilare a culturilor străine și de monumentală creație autohtonă. Tradiționalismul vede în ei revelații istorice ale substanței de viață permanentă ce zace în adâncul acestui popor.

Dacă menirea poporului românesc este aceea de a crea o cultură după chipul și asemănarea lui, afirmația aceasta implică și soluția unei orientări. Cine preconizează

orientarea spre Occident rostește un non-sens. Orientarea cuprinde în sine cuvântul

Orient și înseamnă orientarea spre Orient, după Orient. Altarele se așază spre Orient,

icoanele căminului se așază pe peretele dinspre Orient, țăranul când se închină pe

câmp se întoarce spre Orient. Zicala spune pretutindeni că lumina vine de la Răsărit.

Și cum noi ne aflăm geografic în Orient și cum, prin religia ortodoxă, deținem adevărul

luminii răsăritene, orientarea noastră nu poate fi decât spre Orient, adică spre noi

înșine, spre ceea ce suntem prin moștenirea de care ne-am învrednicit.

Moștenim un pământ răsăritean, moștenim părinți creștini- soarta noastră se cuprinde în aceste date geo-antropologice. O cultură proprie nu se poate dezvolta organic decât în aceste condiții ale pământului și ale duhului nostru. Occidentalizarea înseamnă negarea orientalismului nostru, nihilismul europeanizant înseamnă negarea posibilităților noastre creatoare.

(Nichifor Crainic, Sensul tradiției, în Puncte cardinale în haos)

.....
articole doctrinare, principalul text de doctrină fiind **Sensul tradiției**

Stilul jurnalistic sau publicistic

- este caracteristic mass-media, fiind destinat unui public eterogen, cu o pregătire profesională diferită sau cu diverse niveluri de cultură
- are un vocabular variat și bogat
- este utilizată limba literară, alături de formulări specifice limbajului cotidian
- este caracterizat prin amestecul de elemente ce provin din celelalte stiluri funcționale
- apar clișee lingvistice (“orasul din Banie”, “fratii noștri de peste Prut”, “perla litoralului”)
- apelează la procedee menite sa capteze atenția cititorului: titluri și subtitluri incitante, utilizarea unor imagini, ilustrații grafice, culoare etc
- aici se includ: anunțul, apelul, articolul, interviul, cronica, declarația de presă, editorialul, reportajul, stirea, textul publicitar

Stilul publicistic – specific ziarelor și revistelor, discursuri politice:

- bogăție lexicală
- vocabular accesibil tuturor
- termeni tehnici mai puțini
- limba literară și formulări tipice cotidiene
- comunicare adaptată la un număr mare de informații în spațiu restrâns (exprimări eliptice, lapidare, de sinteze, eseuri)
- utilizează interogații pentru atragerea cititorilor

STILUL PUBLICISTIC este stilul prin care publicul este informat, influențat și mobilizat într-o anumită direcție în domenii diverse: sociale, politice, economice, artistice etc. Modalitățile de comunicare sunt: monologul scris (în presă și publicații), monologul oral (la radio și televiziune), dialogul oral (dezbaterile publice), dialogul scris (interviuri consemnate scris) .

Caracteristici :

- contopește două componente –

1. intelectuală tranzitivă obiectivă pentru informare

2. afectivă, reflexivă subiectivă, pentru formare de convingeri ;

- se situează în mijlocul realității cotidiene ;

- are arie tematică foarte mare mass-media apelează și apelează la elemente ale celorlalte stiluri ;

- are trasături ale beletristicii:

neologisme

inovativă lingvistică (creații lexicale proprii),

procedee ce starnesc curiozitatea cititorilor
titluri eliptice , adeseori formate dintr-un singur cuvânt , constructii retorice (repetitii , interogatii ,
enumeratii , exclamatii
sinonime
aglomerare sintactica ;

1. Autor Nichifor Crainic , titlul - . Conferința înseamnă
comunicare eficientă.. Tema este

2. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonfictional*) tipul de text: conferință (convorbire),
adică expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția
de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Funcția discursului este cognitivă.
Textul este nonfictional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de
domeniul științific, prin tematică și prin modul de construire a discursului deci poate fi considerat
un *text reflexiv*.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii.
Din propozițiile de început se observă efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care
s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auzului de
a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare Apartine publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune)
are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

4. Relația autor-cititor.

Emitătorul este specializat vizează un public-țintă nespecializat dar și specialiști.

Efectul mesajului.

1:convingere ca

Titlul și propoziția de la început este construit ca să pregătească terenul pentru a convinge și cu efect
de captare a atenției, (creează o așteptare.)

2.acord. El poate veni de la receptorii (cititorii) specializați.

Scop – 1. <u>de informare</u> pentru ca răspunde la întrebările: <i>Cine?</i>	<i>Ce?</i>	<i>De</i>
<i>când?</i> ,	<i>Până când?</i> ,	<i>De ce</i>

2. educativ

Textul face apel la afectivitate, dar și la rațiune.

Caracteristici ale stilului

1. Corectitudine: propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.

2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..
3. *Obiectivitate*: propoziții cu idei fundamentale (de bază); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.
4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.
5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.
6. *Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Forma discursului publicistic

Articol - text informativ de referință argumentativ, demonstrativ, reflexiv, eseistic.

1. Cine comunică? Nichifor Crainic scriitor, poet, ziarist, om politic, autor, director de reviste, editor, filozof (creator al curentului gândirist), pedagog, și teolog român.

Din ce perspectivă? Din ipostaza de ziarist, pedagog și teolog

Cui comunică? Contemporanilor săi

Cum (în ce formă)? De dizertație cu argumente

Din ce cauză? Pentru a direcționa creația literară

Cu ce scop? De a crea curentul gândirist axat pe autohtonism.

2. Idei identificate

Elemente obiective “Menirea poporului românesc” “Occidentalizarea înseamnă negarea orientalismului nostru,”

Elemente subiective, folosirea pronumelui la persoana I (posesiv “duhului nostru” , “ posibilitățile noastre” “soarta noastră”; personal: ”noi ne aflăm”

Argumente logice “nihilismul europeanizant înseamnă negarea posibilităților noastre creatoare. “

Identificarea unor structuri enumeratii de mari poeti si scriitori romani pe care ii categoriseste ca fiind: ” revelații istorice”

Tehnici argumentative **Explicatii cauza – efect :**” Occidentul, care încurcă și dezorientează atâtea inteligențe românești” ; “

Tehnici informative Documentare amanuntita Stilul stiintific, prin functia sa cognitiva asigura transmiterea de informatii pe baza unor rationamente logice deductive si strict argumentate. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu.Exactitatea informatiilor precizia si obiectivitatea formularilor, claritatea exprimarii.

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului A fost adeptul tendințelor tradiționalist religioase

Opțiunea personala Este valabila si astazi afirmatia “menirea poporului românesc este aceea de a crea o cultură după chipul și asemănarea lui”

prezintă sub două tipuri bine definite: occidentalul și orientalul.

Toată civilizația occidentală stă într-un singur cuvânt: „aptitudine creatoare”. Ridicat deasupra mediului, dominându-l prin stăpânire de sine, prin curaj, prin răbdare și inițiativă, occidentalul e spirit activ mai înainte de toate. El prefăce ambianța, sfîntește locul, căruia îi impune legea și ideea sa și care îl ascultă docil și învins. Apuseanul e stăpînul voinței sale elastice și ferme în același timp și pentru aceasta e și stăpînul lucrurilor înconjurătoare. Curajul său e când temerar, când rezonabil. Știe să riște și să fie în același timp prudent. El subjugă forțele naturii, sezoanele, fauna și flora. Dar mai ales, a inventat tehnica, care i-a devenit aliată ascultătoare.

În asemenea condiții, filozofia sa nu poate fi decât voluntaristă. El crede că totul e posibil, e optimist în încrederea pe care o acordă forțelor sale, crede în libertate, mai mult, în liber arbitru, pentru că rezistența determinismului orb o învinge cu puterea înțelepciunii sale (...)

Psihologia orientalului e exact contrară. Ea se reduce, de obicei, la o “resemnare pasivă”. Dacă occidentalul se impune mediului, orientalul se supune. Forța naturii îl zăpăcește, îl zdrobește, îl apasă. Recunoaște într-însa cine știe ce forță religioasă misterioasă, contra căreia i se pare inutil să mai lupte. (...) Fatalismul, adică constatarea acestei așezări prestabilite și pe care voința omului e prea slabă ca să o îndrepte, i se pare singura soluție. (Mihai Ralea, Fenomenul românesc)

Biletul nr.50 Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a psihologiei.

- predomina cuvinte cu sens denotativ (la sensul propriu nu figurat) din domeniu: ”Fatalismul.”.

Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple comparative: ”Psihologia orientalului e exact contrară”

Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat

Informația este corectă științific și corect argumentată: ”tehnica, care i-a devenit aliată ascultătoare.”

Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. “filozofia sa nu poate fi decât voluntaristă..”

Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5.Caracteristici ale stilului:

a. **Corectitudine:** textul respectă regulile gramaticale și semantice.

b. **Claritate:** descriere clară, logică

c. **Obiectivitate:** o problemă reală, demonstrată științific.

d. **Accesibilitate:** limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți “Forța naturii îl zăpăcește, îl zdrobește, îl apasă.”

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1.Cine comunică? (Mihai Ralea eseist, filosof, **psiholog**, sociolog, diplomat, om politic de stînga, profesor la Universitatea din Iași, membru al Academiei Române, director al revistei „Viața românească”

Din ce perspectivă? Din ipostaza de sociolog, psiholog, profesor

Cu ce intenție? De a compara temperamentele orientale cu cele occidentale

Cui comunică? Contemporanilor și posterității

Cum (în ce formă)? De studiu științific

Din ce cauză? Pentru muncă științifică și didactică, formînd în jurul său un cerc larg de specialiști.

2. Idei identificate

Elemente obiective Se detaseaza de cele doua categorii studiate. Nu se include in niciuna. Desi se incadreaza geografic in cea critica (orientala) nu ii ia apararea in nici un fel. "Forța naturii îl zăpăcește, îl zdrobește, îl apasă."

Elemente subiective : despre occidentali numai de bine

Argumente logice "prin curaj, prin răbdare și inițiativă, occidentalul e spirit activ mai înainte de toate."

Identificarea unor structuri enumerari (subliniate anterior)

Tehnici argumentative Explicații cauza – efect "rezistența determinismului orb o învinge cu puterea înțelepciunii sale (...)"

Tehnici informative Stilul științific asigură transmiterea de informații pe baza unor raționamente logice deductive și strict argumentate. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informațiilor precizia și obiectivitatea formularilor, claritatea exprimării.

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului partinitoare argumentată

Opțiunea personală Pentru activitatea sa culturală și pentru cea științifică a fost ales membru al Academiei Române

Biletul nr. 51

Deși mult mai complex și înglobând în ea principii contradictorii și fenomene ce nu se pot explica uniform, mișcare modernistă se confundă adesea și cu simbolismul, care, în realitate, nu e decât una din formele ei, pe care ne rămâne să o studiem în nota sa diferențiată. [...] Mișcările literare nu pornesc, în genere, de la concepții definite, ci dintr-o tendință împotriva unei forme învechite în artă; formula viitoare izvorăște dintr-o elaborație înceată și obscură, necristalizată într-o formulă decât târziu. [...]

Pornit și el dintr-o reacțiune, nu trebuie deci să considerăm simbolismul numai prin latura lui negativă, ci și prin caracterele esențiale ce-i dau un aspect și o unitate interioară. Ieșit din faza militantă a negațiunii și intrat în ritmul curenților literare ca un fenomen distinct, simbolismul poate fi acum redus la elementul sau caracteristic. El nu trebuie confundat cu individualismul în artă....; orice talent nou este afirmația unui individualism; el nu e numai principiul eliberator dintr-o formulă literară veche, întrucât orice școală nouă reprezintă principiul unei emancipări. [...] Simbolismul este de o natură mai specific; în esență, el reprezintă adâncirea lirismului în subconștient prin exprimarea pe cale mai mult de sugestie a fondului musical al sufletului omenesc.

(E. Lovinescu, Istoria literaturii române contemporane)

Stilul este științific !!

Titlul "Istoria literaturii române contemporane" sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei și criticii literare.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu "Mișcările literare"

Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat

Informația este corectă științific și corect argumentată. "orice talent nou este afirmația unui individualism;

Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate.: persoana III : "el reprezintă"

Neutralitatea discursului este tipică textului științific." școală nouă reprezintă principiul unei emancipări

5. Caracteristici ale stilului:

a. **Corectitudine**: textul respecta regulile gramaticale (virgule pentru încadrarea unei completari :”, **în realitate**, “ ; “, **în genere**,” (forma corectă în timpul sau acum este : în general)

b. **Claritate**: descriere clară, logică

c. **Obiectivitate**: o problemă reală, demonstrată științific.

d. **Accesibilitate**: limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți ; cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ :” o **reacțiune**

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. **Cine comunică?** (E. Lovinescu critic și istoric literar, teoretician al literaturii și sociolog al culturii, memorialist, dramaturg, romancier și nuvelist român

Din ce perspectivă? Din ipostaza de critic

Cu ce intenție? urmărește consecințele legii sincronismului în literatura de după 1900.

În ce context ? În contextul formării civilizației române moderne el arată că societățile înapoiate imită.

Cui comunică? Contemporanilor săi și posterității

Ce comunică? Explică procesul de formare și evoluție a civilizației române, din alt punct de vedere decât acela al junimiștilor. “**Istoria literaturii române contemporane**” - sintetizată într-un singur volum (fusesera trei)

Cum (în ce formă)? De sinteză critică

Din ce cauză? Criticul explică, aici, procesul de formare și de evoluție a civilizației române,

Cu ce scop? Concentrată pe un subiect precis de a crea o doctrină unitară, cu legi care să explice fenomene din mai multe domenii, pune în acord evoluția socială cu cea culturală, artistică, și punctul său de vedere e că acestea două se supun legii sincronismului.

2. **Ideii identificate** Noutatea vine din eliberarea de vechi

Elemente obiective: Are mai multe puncte de vedere “... nu trebuie deci să considerăm simbolismul numai prin latura lui negativă,..”

Elemente subiective: “.. simbolismul poate fi acum reduc la elementul sau caracteristic.”

Argumente logice literare : simbolismul este “..sugestie a fondului musical al sufletului omenesc.

Identificarea unor structuri Explicații și puncte de suspensie care arată că poate spune mai mult dar nu vrea să piardă esențialul (de aceea este o SINTEZA)

Tehnici argumentative Explicații **cauza – efect** : Școala nouă aduce emancipare

Tehnici informative Stilul științific, prin funcția sa cognitivă asigură transmiterea de informații pe baza unor raționamente logice deductive și strict argumentate. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informațiilor precizia și obiectivitatea formularilor, claritatea exprimării.

Tehnici descriptive : repetiții de epitete “..**înceată și obscură, necristalizată**”

3. **Opinii personale argumentate**

Despre atitudinea autorului Lucrarea întâmpină, de la început, protestul specialiștilor. Autorul e declarat, de îndată, amator, “neprețător”..” Alții o ignoră, iar sociologii din cercul Vieții românești o consideră o replică „voluminoasă” la *spiritul critic* al lui Garabet Ibrăileanu.

Opțiunea personală: una din ideile cărții, ideea necesității progresului este valabilă și astăzi.

Dar, fiindcă sunt întrebat, îndrăznesc a spune că scrisul nu mi se pare deloc o jucărie agreabilă și nici mai cu seamă o jonglerie cu fraze. Pentru mine arta- zic “artă” și mă gândesc mereu numai la literatură- înseamnă creație de oameni și de viață. Astfel arta, întocmai ca și creația divină, devine cea mai minunată taină. Creând oameni vii, cu viață proprie, cu lume proprie, scriitorul se apropie de misterul eternității. Nu frumosul, o născocire omenească, interesează în artă, ci pulsația vieții. Când ai reușit să închizi în cuvinte câteva clipe de viață adevărată, ai realizat o operă mai prețioasă decât toate frazele frumoase din lume. Precum nașterea, iubirea și moartea alcătuiesc enigmele cele mai legate de viața omenească, tot ele preocupă mai mult și pe scriitorul care încearcă să creeze viață.

Literatura rezultată din asemenea preocupări nu va mulțumi, poate, nici pe superesteti ce savurează numai rafinările stilistice sau extravaganțele sentimentale, nici pe amatorii de povestiri gentile de salon. Nici n-are nevoie. Literatura trăiește prin ea și pentru ea însăși. Durabilitatea ei atârână numai de cantitatea de viață veritabilă ce o cuprinde. (Livu Rebreanu, Cred)

Stilul colocvial **combiunat cu stilul științific** – confesiune directă “M-am sfiit”

1. Cine comunică? Liviu Rebreanu, romancier, dramaturg și academician român.

Din ce perspectivă? Din ipostaza de academician

Cu ce intenție? De a motiva forma realista a scrierilor sale

În ce context ? Al criticilor la adresa stilului sau.

Cui comunică? Contemporanilor și posterității

Ce comunică? Credința sa despre rolul artistului (aici a scriitorului) de a crea ceva durabil și veritabil.

Cum (în ce formă)? De studiu autocritic

Din ce cauză? Pentru a întări crezul sau artistic.

Cu ce scop? A trezi conștiințele la realitatea reală așa crudă cum este.

2. Idei identificate

Elemente obiective Explicații “Literatura rezultată din asemenea preocupări nu va mulțumi,”

Elemente subiective, Scribe despre sine. Folosește cuvinte ironice la adresa altora.:” superesteti”.

Argumente logice “clipe de viață adevărată, ai realizat o operă mai prețioasă decât toate frazele frumoase din lume.”; “,” Când ai reușit să închizi în cuvinte câteva clipe de viață ai realizat o operă”

Identificarea unor structuri Enumerații : “nașterea, iubirea și moartea “ Punctele de suspensie arată ca are de spus mai multe despre sine.

Tehnici argumentative: Arta “devine cea mai minunată taină.” “scriitorul se apropie de misterul eternității.”

Tehnici informative Stilul predominant științific prin funcția sa cognitivă asigură transmiterea de informații pe baza unor raționamente logice deductive și strict argumentate. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informațiilor precizia și obiectivitatea formularilor, claritatea exprimării.

Tehnici descriptive epitete sugestive :” rafinările stilistice sau extravaganțele sentimentale,”

Tehnici narrative de tip balzacian ; respectarea cronologiei faptelor

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului Atitudinea sa este constructivă arătând greseli.

Opțiunea personală Sinceritatea realismul lui Rebreanu sunt benefice pentru o percepție clară a evenimentelor dezbracate de artificialul exprimirilor frumoase.

Sincronismul înseamnă, după cum am spus, acțiunea uniformizatoare a timpului asupra vieții sociale și culturale a diferitelor popoare legate între ele printr-o interdependență materială și morală. Există, cu alte cuvinte, un spirit al veacului sau ceea ce numea Tacit un „saeculum”, adică o totalitate de condiții configuratoare a vieții omenirii. Spiritul Evului Mediu, de pildă, se manifestă sub două forme: credința religioasă care-i determină întreaga activitate sufletească (literatura, arta, filosofia etc.) și provoacă în domeniul politic cruciadele, adică expansiunea Occidentului spre Orient; iar pe de altă parte, în domeniul social, forma specifică a feudalității, de origine germanică sau nu, în orice caz, expresie a individualismului social, după cum stilul ogival este o expresie a misticismului.

Renașterea reacționează împotriva spiritului creștin prin reînvierea spiritului antic, cu manifestări mai caracteristice în domeniul artei și al cugetării filosofice.[...] Revoluția franceză ne-a adus, în sfârșit, principiul suveranității naționale, al libertății presei și cuvântului, principiul egalității legale, fiscale și politice de la temelia tuturor democrațiilor contemporane și, ca urmare firească, principiul naționalităților ce ne configurează.[...] Spiritul timpului e, așadar, firul conducător al istoriei în controversele faptelor. Prezent pretutindeni, el se dezvoltă, totuși, în unele țări mai intens: la Roma și la Atena în antichitate; la germani în timpul Evului Mediu; în Italia în epoca Renașterii; în Franța în veacul XVII și sfârșitul veacului XVIII.

(E. Lovinescu, Mutația valorilor estetice)

Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei și criticii literare.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. **Neutralitatea** discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

- a. **Corectitudine**: textul respectă regulile gramaticale și semantice.
- b. **Claritate**: descriere clară, logică
- c. **Obiectivitate**: o problemă reală, demonstrată științific.
- d. **Accesibilitate**: limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți și cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ
- f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. **Cine comunică?** (E. Lovinescu, critic și istoric literar, teoretician al literaturii și sociolog al culturii, memorialist, dramaturg, romancier și nuvelist român)

Din ce perspectivă? Din ipostaza de critic

Cu ce intenție? De a crea o vedere de ansamblu “manifestări mai caracteristice în domeniul artei și al cugetării filosofice.[...]”

În ce context? În contextul formării civilizației române moderne

Cum (în ce formă)? De sinteza critica interdisciplinară (apare și istoria Europei)

Cu ce scop? Criticul explică, aici, procesul de formație și de evoluție a civilizației

2. Idei identificate

Elemente obiective : comparațiile cu alte țări și în alte epoci (ex. Evul Mediu)

Elemente subiective, Scrie la persoana I plural (“ne-a adus..”)

Argumente logice “principiul egalității legale “ = “temelia tuturor democrațiilor contemporane ;
“Spiritul timpului e, așadar, firul conducător al istoriei”

Identificarea unor structuri Punctele de suspensie ce lasa loc de completari ulterioare care, aici , ar fi intrerupt firul logicii (fluxul ..)

Tehnici argumentative Explicatii cauza - efect:” Revoluția franceză ne-a adus.... principiul suveranității naționale, al libertății presei și cuvântului,”

Tehnici informative Documentare amanuntita Stilul stiintific interdisciplinar, prin functia sa cognitiva asigura transmiterea de informatii pe baza unor rationamente logice deductive si strict argumentate. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu.Exactitatea informatiilor precizia si obiectivitatea formularilor, claritatea exprimarii.

Tehnici descriptive Da citate : “ceea ce numea Tacit un „saeculum” ,”

Tehnici narrative de tip balzacian ; respectarea cronologiei faptelor dar si intoarceri (retrospectii din istorie)

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului Este obiectiv critica

Opțiunea personala una din ideile cărții, ideea necesitatii progresului este valabila si astazi.

Biletul nr. 54

Acest orgoliu al latinității noastre e moștenirea unor vremuri când a trebuit să suferim răsul batjocoritor al vecinilor, cari cu orice preț ne voiau subjugați. Azi e lipsit de bun-simț. Vorbim despre spiritul culturii noastre; vrem să fim numai atât: latini - limpezi, raționali, cumpătați, iubitori de formă, clasici – dar vrând-nevrând suntem mai mult. Însemnatul procent de sânge slav și trac, ce clocotește în ființa noastră, constituie pretextul unei probleme, care ar trebui pusă cu mai multă îndrăzneală.

Cunoaștem experimentul încrucișării unei flori albe cu floarea roșie a aceeași varietăți. Biologii vorbesc despre așa-numitele „dominante”. Ce înseamnă cuvântul acesta? Că în generațiile nouă ce se nasc din împreunarea celor două flori – însușirile uneia dintre ele sunt stăpânitoare; bunăoară cele mai multe vor fi albe. S-a dovedit însă că din când în când, cu oareșicare ciudată regularitate reapar și însușirile curate ale celeilalte flori. E o izbucnire din Mister, când nici nu te aștepti. Vechile însușiri le-ai crezut pierdute pentru totdeauna, ele se afirmă totuși din timp în timp în toată splendoarea trecută. Într-o îndepărtată analogie cu experimentul acesta biologic – atât de convingător prin simplitatea sa – se poate spune că în spiritul românesc e dominantă latinitatea, liniștită și prin excelență culturală. Avem însă și un bogat fond latent slavo-trac, exuberant și vital, care, oricât ne-am împotrivi, se desprinde uneori din corole necunoscutului, răsărind puternic în conștiințe. Simetria și armonia latină ne e adeseori sfârtecă de furtuna care fulgeră molcom în adâncimile oarecum metafizice ale sufletului românesc.

E revolta fondului nostru nelatin. [...]

(Lucian Blaga, **Revolta fondului nostru nelatin**, în revista **Gândirea**)

.....
Stilul publicistic – specific ziarelor si revistelor , discursuri politice:

- bogatie lexicala “**slavo-trac**”
- un numar mare de informatii in spatiu restrans
- utilizeaza interogatii “**Ce înseamnă cuvântul acesta?**”

Modalitatea de comunicare : monologul scris (in presa si publicatii) ,.

Caracteristici : - doua componente –

1. intelectuala tranzitiva obiectiva pentru informare “**Cunoaștem experimentul încrucișării unei flori albe cu floarea roșie**

2. afectiva , reflexiva subiectiva , pentru formare de convingeri ; “**Acest orgoliu al latinității**

-are arie tematica foarte mare : biologie , etnogeneza popoarelor

- are trasaturi ale beletristicii:

neologisme stiintifice : ” metafizice”

inovatia lingvistica (creatii lexicale proprii) :personifica scriind cu litera mare :” Mister,”

1.Cine comunică? (**Lucian Blaga filozof**, umanist, jurnalist, poet, dramaturg, traducător, profesor universitar și diplomat român, academician

1. Autor **Lucian Blaga** , titlul “Revolta fondului nostru nelatin “Tema este din domeniul lingvisticii

2. Tipul de discurs (text **subiectiv-reflexiv, nonfictiional**) expunere făcută în revista Gândirea asupra unei teme din domeniul științei cu intenția de a informa, de a instrui.. Funcția discursului este cognitivă.

Textul este nonfictiional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, prin tematică și prin modul de construire a discursului deci poate fi considerat un **text reflexiv**.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început se observa efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / stiintific se bazeaza pe forța audtorului de a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice (exemplul om si foare asemanarea devenirii lor)

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare **Apartține publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere** (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

4. Emițătorul este specializat vizează un public-țintă nespecializat dar si specialisti.

Efectul mesajului. 1:convingere 2.**acord**. El poate veni de la receptorii (cititorii) specializați.

Scop – 1. de informare 2. educativ Textul face apel la afectivitate, dar și la rațiune.

Caracteristici ale stilului

1. **Corectitudine:** propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.

2. **Claritate:** exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor.

3. *Obiectivitate*: propozitii cu idei fundamentale (de baza); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I si a II-a pl :” Cunoaştem

Din ce perspectivă? Din ipostaza de jurnalist si filosof

Cu ce intenţie? De a demonstra originile noastre

Cui comunică? Contemporanilor si posteritatii

Ce comunică? **"Revolta fondului nostru nelatin"**, aparut in revista **"Gandirea"** in 1921, se incadreaza in viziunea traditionalista a acestei reviste,

Cum (în ce formă)? De sinteza

Din ce cauză? Pentru a contracara exclusivismul latin dat spiritului poporului roman

2. Idei identificate

Elemente obiective comparatii realiste cu experimentele stiintifice

Elemente subiective, scrie la persoana I plural:” Cunoaştem

Argumente logice : experimentul biologic :” Cunoaştem experimentul încrucişării unei flori albe cu floarea roşie

Identificarea unor structuri Enumeratii :” slav şi trac,..”

Tehnici informative STILUL PUBLICISTIC dar si stiintific, asigura transmiterea de informatii pe baza unor rationamente logice deductive si strict argumentate. Cuvintele aici sunt folosite la sensul lor propriu.Exactitatea informatiilor precizia si obiectivitatea formularilor, claritatea exprimarii.

Tehnici descriptive Aglomerare de epitete :” vrem să fim numai atât: latini - limpezi, raţionali, cumpătaţi, iubitori de formă, clasici – dar vrând-nevrând suntem mai mult.”

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului respect pentru cultul stramosilor

Opţiunea personala Lucian Blaga a marcat perioada respectivă prin elemente de originalitate

Biletul nr. 55

Desigur, nimic nu rodeşte din nimic, nu există creaţie ex nihilo, totul are un temei în realitatea universală. După cum sămânţa se naşte din moartea fructului, “cuvintele potrivite” îşi au sorginea în arhaicele “îndemnuri pentru vite”. Orice germinare e o metaforă, un salt. Robia îndurată, osânda lui Adam şi Sisif, “sudoarea muncii sutelor de ani”, suferinţa în întuneric, a celor smeriţi, chiar osemintele uscate ale bătrânilor, întreg “rodul durerii de vecii întregi” poate fi izvor de poezie, tocmai pentru că e rod. Căci, după cum sterilitatea desfigurează şi descompune în haos, fecunditatea transfigurează, alcătuieşte noi ordine. Poetul e cel care revelează, deşteaptă ceea ce doarme în obscuritate, cel care face Dumnezeu de piatră din cenuşa morţilor din vatră, făureşte versul înalt din ocară şi – germinare prin transfigurare- din “mucegaiuri, bube şi noroi” iscă “frumuseţi şi preţuri noi”. Lumea argheziană nu e aseptică, sterilizată, ci e o lume a germenilor. Poetul nu e rătăcitor printre astre pure ci, asemenea Heruvimului căzut în lume, om prea uman, găseşte în orice “bubă pământeană” putinţa unei seminţe, a unei noi naşteri posibile.

Suferinţa însăşi poate, deci, să rodească.[...] Căci: “a scrie e a face din nou”, creaţia poetică repetând creaţia cosmică. Dar pentru ca acest suprem vis omenesc[...]să rodească într-o operă durabilă, e nevoie [...] de o întreagă viaţă îngropată în temelii.

(Nicolae Balotă, Opera lui Tudor Arghezi)

Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei și criticii literare.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

a. **Corectitudine:** textul respectă regulile gramaticale și semantice.

b. **Claritate:** descriere clară, logică

c. **Obiectivitate:** o problemă reală, demonstrată științific.

d. **Accesibilitate:** limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e. cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. **Cine comunică?** (Nicolae Balotă, eseist, critic, istoric și teoretician literar român.

Din ce perspectivă? Din ipostaza de istoric și teoretician literar

Cu ce intenție? De a arăta ars poetică lui Arghezi: ”deșteaptă ceea ce doarme în obscuritate”

Cui comunică? Posterității

Ce comunică? Studiu critic apreciativ al poeziilor lui Tudor Arghezi

Cum (în ce formă)? De carte.

2. Idei deterministe

Elemente obiective : multe citate din Arghezi.

Elemente subiective : scrie aproape ca despre sine, așa de mult înțelege resorturile gândirii argheziene.

Argumente logice : ”nimic nu rodește din nimic”

Identificarea unor structuri : Punctele de suspensie nu lasă suspans ci loc de completare.

Tehnici argumentative : Explicații cauză – efect : ”După cum sămânța se naște din moartea fructului, ”cuvintele potrivite” își au sorginea în arhaicele ”îndemnuri pentru vite”.”

Tehnici informative : Documentare amănunțită. Stilul științific, prin funcția sa cognitivă asigură transmiterea de informații pe baza unor raționamente logice deductive și strict argumentate.

Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informațiilor, precizia și obiectivitatea formularilor, claritatea exprimării.

Tehnici descriptive : epitete sugestive : ”osemintele uscate “ = vechime.

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului este realistă, zice : ”Lumea argheziană nu e aseptică, sterilizată, ci e o lume a germenilor.”

Opțiunea personală : Domnul Nicolae Balotă a suferit precum Arghezi condițiile temnitei și astfel îl înțelege mai bine.

Biletul nr.56

O lectură în ordine cronologică a poeziei lui Blaga arată că, în calitate de adevărat motiv liric, cuvântul nu apare la el decât relativ târziu, și într-un moment determinat de logica internă a mitului poetic în ansamblul său. Ipostaza cea mai definitorie a

omului blagian este, în primele două cărți, aceea de ființă tăcută ce se dispensează cu ușurință de rostire, lăsând mai degrabă lumea să se rostească în ea.

Nu cuvântul este cel ce se impune acum, ci contrariul său, tăcerea, liniștea – o tăcere germinativă, străbătută doar de tulburările sevelor ori ale sângelui și luminii, ce urmează căile ascunse ale impulsurilor vitale celor mai incontroleabile. „Tăcerea-mi este duhul” – se definește poetul în Stalactita, identificându-se unei realități elementare: „zăcând” în umbra gorunului, i se pare că „stropi de liniște (îi) curg prin vine, nu de sânge”, iar în Liniște: „atâta liniște-i în jur de-mi pare că aud/cum se izbesc de geamuri razele de lună.”

În cosmica tăcere, subiectul e, cele mai adeseori un receptacul pasiv al mișcărilor lumii, în umbră și tăcere eul comunică în profunzime cu universul, devenind el însuși un element printre elemente. Când apare totuși, cuvântul se lasă doar șoptit, aproape inutil atâta vreme cât trăirea nemijlocită îi poate lua locul exprimând plenitudinea ființei; ori, dimpotrivă, devine strigăt, chiot, debordare sonoră a dezlănțuitei energii dionisiace, prelungire a marelui tumult al stihilor.

(Ion Pop, Lucian Blaga- universul liric)

Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei și criticii literare.

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

- a. **Corectitudine:** textul respectă regulile gramaticale și semantice.
- b. **Claritate:** descriere clară, logică
- c. **Obiectivitate:** o problemă reală, demonstrată științific.
- d. **Accesibilitate:** limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? Ion Pop profesor universitar, poet, critic și istoric literar.

Din ce perspectivă? Din ipostaza de critic literar

Cu ce intenție? De a forma alte generații de poeți

Ce comunică? Aprecieri ale poeziei lui Blaga.

Cum (în ce formă)? De comentariu pe text

Cu ce scop? Didactic

2. Idei identificate

Elemente obiective – logică

Elemente subiective folosește comparații și epitete : cuvântul devine :” , prelungire a marelui tumult al stihilor”

Argumente logice “tăcere germinativă,”

Identificarea unor structuri logice repetitive : “, în umbră și tăcere eul comunică în profunzime cu universul , devenind el însuși un element printre elemente.”

Tehnici informative Stilul științific este combinat cu cel beletristic :” tulburările sevelor ori ale sângelui și luminii,” prin funcția sa sugestivă asigură transmiterea de informații dar și pe baza unor raționamente logice deductive

Tehnici descriptive enumeratii :” devine strigăt, chiot, debordare sonoră ..” Ion Pop foloseste si inversiuni ca in poezii :” cosmica tăcere”

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului de apreciere critica

Opțiunea personala Ion Pop are talent didactic.

Biletul nr. 57

Decât să omit detaliile, prefer să le exagerez, să le pun sub lupă. Este metoda cea mai simplă de a călători în timp, de a te întoarce cu zeci de ani în urmă[...] Scriitorii își încercau norocul la edituri, iar cărțile lor nu aveau încă titluri bine stabilite și se aflau scrise pe jumătate sau pe sfert, în timp ce nimeni, nici măcar ei, nu știau cum, dacă și când le vor încheia, câți le vor citi și care din confrăți va scrie[...] despre noua apariție. Pe atunci personajele marilor romane aveau încă toate drumurile deschise, Felix mai putea spera să se însoare cu Otilia în ciuda lui Pascalopol, Fred ar fi putut să evite încă, în ziua fatală, să se urce în carlingă, iar Adela mai avea o șansă de a descoperi jurnalul doctorului Codrescu. [...]

Pe atunci personajele nu erau scufundate cu totul în hârtie, aveau numai jumătate de destin scris, iar cealaltă jumătate din ei, liberă, se afla încă, indistinctă și în fierbere, în mintea și viața unor autori, ei înșiși cu numai o bucată din viață scrisă. Rebreanu se plimba, pe străzile Bucureștiului, într-un Chevrolet roșu[...] Călinescu își achiziționa vara provizia de lemne pentru iarnă[...] Bacovia fuma cu sete și bea pe tăcute, Ion Barbu avea câte cinci-șase studenți la cursurile lui de matematici superioare, pe Nichifor Crainic îl puteai găsi la patru numere de telefon diferite, lui Camil Petrescu îi trecuse serios prin gând să se apuce de chimie, după ce inventase pe hârtie o parașută-balon.[...]

Nu semănau unii cu alții și nimeni nu îi obliga să gândească la fel și să spună același lucru. Minunat este că lumea lor nu era nici paradis, nici infern, ci o lume normală, o lume a tuturor posibilităților și un loc sub soare ca oricare altul.[...]

Bucureștiul interbelic este locul unde s-a întâmplat totul.

(Ioana Pârvulescu, Întoarcere în Bucureștiul interbelic)

Stilul publicistic – specific ziarelor si revistelor , discursuri politice:

- bogatie lexicala
- vocabular accesibil tuturor
- termeni tehnici mai putini
- limba literara si formulari tipicecotidiene
- informatii in spatiu restrans (exprimari eliptice, lapidare, de sinteze, eseuri) “[...] “
- utilizeaza interogatii pentru atragerea cititorilor

STILUL PUBLICISTIC publicul este informat , influentat si mobilizat intr-o directie in domenu aici **social**.,: monologul scris (in presa si publicatii).

Caracteristici : - se situeaza in mijlocul realitatii cotidiene (de atunci) ;

-are arie tematica foarte mare mass-media apeleaza si apeleaza la elemente ale celorlalte stiluri - are trasaturi ale beletristicii:titluri eliptice , adeseori formate dintr-un singur cuvânt , constructii retorice (repetitii , interogatii , enumeratii de scriitori

aglomerare sintactica -fraze lungi

1.Cine comunică? (Ioana Pârvulescu eseistă, **publicistă** și critic literar român.

2. **Tipul de discurs** (text *subiectiv-reflexiv, nonfictiional* Funcția discursului este cognitivă. Textul este nonfictiional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, prin tematică și prin modul de construire a discursului deci poate fi considerat un *text reflexiv*.

Demonstrația pornește de la o confesiune:” Decât să omit detaliile, prefer să le exagerez” Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auditoriului de a renunța la vanități și mici orgolii. Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. **Sfera de utilizare** Apartține publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

4. Emițătorul este specializat vizează un public-țintă nespecializat dar și specialiști.

Efectul mesajului. 1.convingere Titlul și propoziția creează o așteptare

2.*acord*. El poate veni de la receptorii (cititorii) specializați.

Scop – 1. *de informare* pentru ca răspunde la întrebările: *Cine? Ce facea?* 2. *educativ*

Cu ce intenție? De a descoperi pe scurt viața scriitorilor așa cum era ea.

Cui comunică? contemporanilor și posterității

Cum (în ce formă)? De memorii - eseu

2. **Ideii identificate**

Elemente obiective realul redat cu lux de amănunte :” Rebreanu se plimba, pe străzile Bucureștiului, într-un Chevrolet roșu”

Elemente subiective recunoaște :” , prefer să le exagerez”

Argumente logice “Nu semănau unii cu alții “

Identificarea unor structuri Puncte de suspensie ce lasă loc de detalii dar nu întrerupe firul eseului.

Tehnici informative Stil publicistic scriere colocvială cu detalii mondene .

Tehnici descriptive prin negații :” lumea lor nu era nici paradis, nici infern,”

Tehnici narative respectarea cronologiei faptelor chiar folosind retrospectiva

3. **Opinii personale argumentate**

Despre atitudinea autorului este exagerată :” Bucureștiul interbelic este locul unde s-a întâmplat totul. “

Opțiunea personală : Ioana Parvulescu reduce totul la aparente.

bezmeticii, îl neliniștesc spiritele primare agresive, dar nu le acordă un loc prea mare în spațiul literar. Nu ticăloșii, bezmeticii, nesăbuiții, spiritele primare agresive populează spațiul moromețian. Scriind – mărturisește Marin Preda – am avut totdeauna în față un model preexistent, o măsură a vieții morale: tatăl meu. El este Ilie Moromete! Simbolul unei „eterni lumi de vară”. Iubirea față de acest model poate fi o explicație, una foarte puternică, totuși nu poate fi singura.

Marin Preda credea în frumusețea morală a omului. Lecturile, meditațiile lui în marginea cărților (și nu numai a cărților de literatură) îi formaseră o viziune asupra omului și, în centrul ei, stă solid, cu puternice rădăcini morale, omul valorilor morale, omul valorilor fundamentale, fructul conștiinței morale. Omul care poartă, totdeauna, o lumină pe față. Omul care are acces la starea de contemplație, căci – zice prozatorul undeva - „contemplarea este singurul mod de a privi care îți permite să înțelegi cu adevărat”.

(Eugen Simion, **Întoarcerea autorului**)

Întoarcerea autorului este o **carte** de erudiție dar și de reflecție personalizată, sincronizată perfect cu mișcarea europeană a ideilor

Stilul este stiintific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a istoriei și criticii literare.

- predomina cuvinte cu sens denotativ din domeniu. Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple. Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat. Informația este corectă științific și corect argumentată. Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

- a. **Corectitudine:** textul respectă regulile gramaticale și semantice.
- b. **Claritate:** descriere clară, logică
- c. **Obiectivitate:** o problemă reală, demonstrată științific.
- d. **Accesibilitate:** limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

1. Cine comunică? Eugen Simion, **critic literar**, **editor**, eseist, filolog, profesor universitar român, membru și președinte al [Academiei Române](#)

Din ce perspectivă? Din ipostaza de critic literar

Cum (în ce formă)? Sub forma de carte (nu articol)

Cu ce scop? Didactic

2. Idei identificate

Elemente obiective Scrie citate pe care le comentează imediat.

Elemente subiective Se simte admiratia:” Marin Preda credea în frumusețea morală a omului”
Argumente logice chiar citate din cel pe care-l studiaza :” contemplarea ... “care îți permite să înțelegi”

Identificarea unor structuri **Enumerare de negatii:**” Nu ticăloșii, bezmeticii, nesăbuiții, spiritele primare agresive populează spațiul moromețian.”

Tehnici argumentative **Gaseste explicatii :**” Iubirea față de acest model poate fi o explicație, una foarte puternică, totuși nu poate fi singura”

Tehnici informative Documentare amanuntita Stilul stiintific, prin functia sa cognitiva asigura transmiterea de informatii pe baza unor rationamente logice deductive si strict argumentate.

Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informațiilor precizia și obiectivitatea formularilor, claritatea exprimării.

Tehnici descriptive repetiții sugestive :” omul valorilor morale, omul valorilor fundamentale,”

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autoruluieste justă, argumentată.

Opțiunea personală Marin Preda scrie tot despre țărani dar spre deosebire de Rebreanu, el este partinitor cu această clasă socială.

Biletul nr. 59

Florin Mugur: Spuneți că, pentru a semăna cu don Quijote, Moromete ar trebui să acționeze în sensul iluziilor lui. Cum adică? Vă rog să încercați să dați un exemplu. Într-o împrejurare oarecare, cum ar fi procedat Moromete, dacă ar fi fost don Quijote? Ar trebui mai întâi precizată iluzia, apoi să vedem cum ar fi acționat în sensul acelei iluzii.

Marin Preda: Una din iluziile acestui erou este că lumea ar putea trăi fără bani, iar poziția asta e a țăranului patriarhal. El simte că puterea banului, putere care devine din ce în ce mai mare în timpul său, când el însuși a ajuns un mic proprietar de pământ, îl pune în situația de a face producția sa o marfă. E dator să muncească pentru a-și întreține familia, dar să muncească într-un anumit stil, și anume, producând cereale pentru sine, dar și pentru a le vinde. E nevoie să dobândească bani. [...] Deci banul înseamnă un atac brutal la adresa iluziei cu care se nutrește personajul, că el, cu pământul lui și cu copiii lui, cu ce are, poate continua să trăiască liniștit, că nu va fi nevoit să intre în cursă.. [...] Cum ar trebui să acționeze Moromete, eroul meu, în spiritul iluziilor lui? Răspunsul este că el și acționează în acest spirit, și sigur că în acest are o trăsătură donquijotească. Să ne reamintim. Întâi că el ia în râs copiii, care vor să câștige bani. Vrea să-și păstreze copiii, să-i învețe felul său de viață, să muncească la câmp, iar cu surplusul de cereale, care o fi, n-au decât să-l vândă la munte sau la baltă. Asta ar fi una. Al doilea: el nu cedează atunci când acești copii stăruie în dorința lor de a-și face altă viață decât cea tradițională și nu acceptă, luptă cu disperare să-și păstreze copiii lângă el. [...]

(Florin Mugur: Convorbiri cu Marin Preda)

Stilul jurnalistic (publicistic)

- în mass-media,
- destinat unui public cu o pregătire profesională diferită
- are un vocabular variat și bogat
- este utilizată limba literară, alături de limbajul cotidian
- amestecul din celelalte stiluri funcționale
- forma: **interviul**,
- **Stilul publicistic** – specific ziarelor și revistelor, discursurilor politice:
 - bogăție lexicală
 - vocabular accesibil tuturor
 - termeni tehnici mai puțini
 - limba literară și formulări tipice cotidiene
 - comunicare adaptată la un număr mare de informații în spațiu restrâns (exprimări eliptice, lapidare, de sinteze, eseuri)
 - utilizează interogații pentru atragerea cititorilor:” Moromete, dacă ar fi fost don Quijote?”

- se situeaza in mijlocul realitatii cotidiene ;

-are arie tematica foarte mare mass-media apeleaza si apeleaza la elemente ale celorlalte stiluri ;

- are trasaturi ale beletristicii:

neologisme

inovatia lingvistica (creatii lexicale proprii) ,

procedee ce starnesc curiozitatea cititorilor

titluri eliptice , adeseori formate dintr-un singur cuvânt , constructii retorice (repetitii , interogatii , enumeratii , exclamatii

sinonime

aglomerare sintactica ;

1. Autor Florin Mugur , titlul “ Convorbiri cu Marin Preda”

2. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonfictional*) tipul de text: conferință (convorbire), adică expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Funcția discursului este cognitivă.

Textul este nonfictional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, prin tematică și prin modul de construire a discursului deci poate fi considerat un *text reflexiv*.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii.

Din propozițiile de început se observa efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auditoriului de a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice.

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare Apartține publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

4. Emițătorul este specializat vizează un public-țintă nespecializat dar și specialiști.

Efectul mesajului. 1:**convingere** 2.**acord**. El poate veni de la receptorii (cititorii) specializați.

Scop – 1. de informare pentru ca raspunde la intrebarile: *Cine ? Ce ?* 2. educativ

Textul face apel la afectivitate, dar și la rațiune.

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine*: propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.

2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..

3. *Obiectivitate*: propoziții cu idei fundamentale (de baza); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.

4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.

5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.

6. *Mesajul are două dimensiuni informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

1. Cine comunică? Florin Mugur poet, profesor de limba română, redactor la editura Cartea românească

Din ce perspectivă? Din ipostaza de redactor

Cu ce intenție? De a studia filosofia lui Ilie Moromete

Cui comunică? Contemporanilor

Cum (în ce formă)? De interviu

2. Idei identificate

Elemente obiective : explicații: ”trăi fără bani, iar poziția asta e a țaranului patriarhal.”

Elemente subiective: ”încercați să dați un exemplu” ; ”Moromete, eroul meu,”

Argumente logice : ”copiii, care vor să câștige bani”

Identificarea unor structuri : Dialog pauzele (punctele de suspensie) arată profunzimea gândurilor, analiză aprofundată și loc unde ar putea spune mai multe ..

Tehnici informative Stil publicistic direct

Tehnici descriptive amănunte structurate logic ”Asta ar fi una. Al doilea: el nu cedează

Tehnici narrative Intorceri în timp (retrospectii) ”Să ne reamintim”

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului Este critică, îl provoacă pe Marin Preda la comentarii : ”Ar trebui mai întâi precizată iluzia”

Opțiunea personală Este un interviu profesionist reușit. Este un document ce rămâne peste ani și clarifică chiar din gura autorului romanului modul de construcție al eroului sau principal și resorturile sale interioare.

Biletul nr. 60

Pentru a ieși dintr-un univers concentraționar – și nu e neapărat nevoie să fie un lagăr, o temniță ori o altă formă de încarcerare; teoria se aplică oricărui tip de produs al totalitarismului – există soluția (mistică) a credinței. [...]

Cele trei soluții la care ne referim sunt strict lumești, au caracter practic și se înfățișează ca accesibile oricui. [...]

Soluția a treia: a lui Winston Churchill și Vladimir Bukovski.

Ea se rezumă: în prezența tiraniei, asupririi, mizeriei, nenorocirilor, năpastelor, primejdiilor nu numai că nu te dai bătut, ci dimpotrivă scoți din ele pofta nebună de a trăi și de a lupta.

Cu cât îți merge mai rău, cu cât sunt greutățile mai imense, cu cât ești mai lovit, mai împresurat ori mai supus atacurilor, cu cât nu mai întrevezi vreo nădejde probabilistică și rațională, cu cât cenușiul întunecul și vâscosul se intensifică (...), cu

cât pericolul te sfruntează direct, cu atât ești mai dornic de luptă și cunoști un simțământ de inexplicabilă euforie. [...]Soluția aceasta, firește, presupune, o tărie de caracter excepțională, o concepție militară a vieții, o formidabilă îndârjire morală a trupului. O voință de oțel înnobilit și o sănătate spirituală adamantină*. E probabil că presupune și un duh sportiv: să-ți placă bătălia în sine – încăierarea mai mult decât succesul.

* adamantină = strălucitoare

(N. Steinhardt, Jurnalul fericirii)

.....
1. Cine comunică? (N. Steinhardt doctor în drept constituțional, scriitor, publicist și critic literar, dizident politic

Din ce perspectivă? Din ipostaza de scriitor și publicist

Cui comunică? Posterității

Ce comunică? reprezintă, după propria-i mărturie, testamentul lui literar

Cum (în ce formă)? De carte eseu.

Cu ce scop? De a defini forțele launtrice ale scriitorilor.

2. Idei identificate

Elemente obiective” cu cât nu mai întrezești vreo nădejde probabilistică și rațională,

Elemente subiective, scrie din propria experiență de viață.

Argumente logice “nu numai că nu te dai bătut, ci dimpotrivă scoți din ele pofta nebună de a trăi și de a lupta. “

Identificarea unor structuri Puncte de suspensie. Repetitia excesivă la lui “..cu cât”

Tehnici argumentative Explicații cauza – efect “Soluția aceasta, firește, presupune, o tărie de caracter excepțională, o concepție militară a vieții,

Tehnici informative Are și soluții ale altor personalități. Stil științific memorialistic eseistic filosofic . Folosește mai multe științe pentru a găsi argumente.

Tehnici descriptive: Enumerații” Ea se rezumă: în prezența tiraniei, asupririi, mizeriei, nenorocirilor, năpastelor, primejdiilor

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului Este sfatuitoare :” Soluția aceasta, firește, presupune, o tărie de caracter excepțională, o concepție “

Opțiunea personală Scrierile acestea sunt valabile și astăzi “.. obligatorie e lupta.”

Stilul colocvial – adresat direct la persoana II singular

- în relații de familie , prietenie
- incalcarea canoanelor limbii literare repetiție excesivă a lui “cu atât” – incarcare excesivă a frazei
- simplitate, naturalețe “accesibile orișicui. [...]”

verbe la imperativ :” să-ți placă bătălia în sine – “

Enumerații multiple :” Ea se rezumă: în prezența tiraniei, asupririi, mizeriei, nenorocirilor, năpastelor, “

STILUL COLOCVIAL (*familiar , cotidian - practic , vorbit , oral*) comunicare obisnuită

Modalitățile de comunicare, monologul scris (*notite , jurnal intim*)

- naturalitatea , relaxarea , degajarea în exprimare : fara factori de constrangere;

incarcatura emotionala: sa impresioneze pe destinatar prin intrebuintarea ”îndârjire morală”

Biletul nr. 61

Nu prea se practică declarația de dragoste în critica actuală. [...] Dar critica e o formă de iubire. Pare un citat, dar nu știu de unde. Din Alexandru Paleologu? Sau mai degrabă din Valeriu Cristea. E mai rațional să faci un rechizitoriu, o listă de reproșuri scriitorilor care au avut nefericirea să trăiască în perioada comunistă, decât să vezi și să arăți cum și-au păstrat demnitatea. Nu toți, evident. S-au purtat o vreme, imediat după 1990, pe scară largă, cel puțin două aberații. Prima e o judecată estetică absolută: nimic din ce s-a scris în perioada 1945- 1989 nu mai rezistă, totul e iremediabil alterat de comunism. A doua e o judecată morală absolută, sprijinită pe presupuziția biografiilor compromise: toți scriitorii sunt vinovați, într-un fel sau altul, toți au colaborat, tacit sau explicit. Ambele judecăți sunt false în generalitatea lor. [...] Au fost destui intelectuali români demni în comunism, care nu au pactizat în nici un fel cu regimul, destui ca să constituie un pol acuzator pentru cei care nu au fost demni și ar vrea să nu existe cei dintâi.

Scriitorii generației '60 au scos literatura română din proletcultism și din cel mai negru impas. Au scos-o, pentru că regimul politic s-a relaxat și a permis reconstrucția novatoare. E, datorită conjuncturii permissive, meritul lor mai mic? Sunt ei de vină că au reușit o reconsiderare spectaculoasă a literaturii în împrejurări atât de grele și de nefaste? A fost generația salvatoare a literaturii române contemporane! A început ezitant. Primele cărți ale lui D.R. Popescu, Constantin Țoiu, Nichita Stănescu, Cezar Baltag sunt profund afectate de context, dar la scurtă vreme după 1960 își vor reconsidera temele, stilurile și perspectivele.

Generația '60 nu manifestă la debutul său o solidaritate de grup și o unitate de program estetic de felul celor evidente în afirmarea generației '80. Dar acest fapt nu are, din punctul meu de vedere, nici o relevanță. Nu vreau să pun accentul aici pe ideea de generație, ci pe momentul istoric (favorabil, e adevărat) al apariției unei serii extraordinare de scriitori, care au ridicat dintr-odată literatura română la rang european. În primul rând, datorită poeziei. Nichita Stănescu și Marin Sorescu, mai întâi, apoi și Ana Blandiana au putut circula în Europa ca mari poeți și au fost receptați și întâmpinați ca atare. [...] Centrul de greutate al canonului estetic al literaturii române contemporane îl reprezintă scriitorii generației '60.[...]

(Ion Simuț, Declarație de dragoste pentru generația '60)

.....
1.Cine comunică? Ion Simuț, Critic și istoric literar. Facultatea de Filologie

Din ce perspectivă? Din ipostaza de critic și istoric literar

În ce context ? în context european,

Cui comunică? Posterității

Ce comunică? oferă o panoramă a patrimoniului literar

Cum (în ce formă)? De studii în două volume apărute în 2007

Cu ce scop? de a ridica probleme importante.. ale simptomatologiei literaturii

2. Idei identificate

Elemente obiective Compara generatii de scriitori :” Generația ’60 nu manifestă la debutul său o solidaritate de grup

Elemente subiective, se observa sentimente de admiratie :” Centrul de greutate al canonului estetic al literaturii române contemporane îl reprezintă scriitorii generației ’60.[...]

Argumente logice :” regimul politic s-a relaxat și a permis reconstrucția novatoare.”

Identificarea unor structuri logice cu puncte de suspensie, pentru viitoare completari. Interogatii retorice :” , meritul lor mai mic?”

Tehnici argumentative Explicatii cauza – efect:” datorită conjuncturii permissive

Tehnici informative Documentare amanuntita Stilul stiintific, prin functia sa cognitiva asigura transmiterea de informatii pe baza unor rationamente logice deductive si strict argumentate. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu.Exactitatea informatiilor precizia si obiectivitatea formularilor, claritatea exprimarii.

Tehnici descriptive enumeratii:” lui D.R. Popescu, Constantin Țoiu, Nichita Stănescu, Cezar Baltag

3. Opinii personale argumentate

Despre atitudinea autorului urmărește psihologia devenirii creatoare ce explică. disputa interioară între opțiuni ...

Opțiunea personala situațiile pe care le observă sunt pertinente.

Biletul nr. 62

În realitate, cenzura comunistă este una de tip nou, ca să folosim o expresie uzuală din lexicul marxist-leninist. Are câteva caracteristici pe care merită să le trecem rapid în revistă. Înainte de orice, se înfăptuiește printr-o instituție specializată a partidului-stat. La noi, instituția ia ființă printr-un decret al Consiliului de Miniștri din 1949 sub titulatura Direcția Generală a Tipăriturilor Statului.

E de notat că nici acum, nici mai târziu, indiferent de înfățișare și subordonare, instituția nu poartă în nume cuvântul cenzură (ori un sinonim). Va funcționa pe toată durata regimului comunist; paradoxal, și după ce va fi desființată de Ceaușescu în 1977. De regulă, în istorie, procesele contra opiniei au căzut în competența justiției (eclesiastice, în Evul Mediu, militare, în timp de război, civile, în democrațiile moderne). Doar regimurile comuniste au inventat un aparat specializat... Și, încă, în stare de o cenzură totală: aplicată asupra tuturor domeniilor, preventiv sau ulterior, în informație, creație etc., ca și în difuzarea și interpretarea lor, la toate nivelele, tematic, ideatic, stilistic, făcând din recomandare obligație, interzicând, amputând sau completând textele, exercitând cel mai complet și eficient cu puțință control asupra opiniei publice și private. Nimic asemănător în toată istoria cenzurii. Cenzura comunistă a fost o veritabilă industrie de control, aservire și manipulare a ideilor oamenilor.

(Nicolae Manolescu, Realismul socialist. Literatura nouă, în **Vatra**, 9-10, 2004) - **Revista**

Titlul si propozitia de la inceput este construit ca să pregătească terenul pentru a convinge si cu efect de captare a atenției, (creează o așteptare.)

Stilul publicistic dar si stiintific– specific revistelor , discursurilor :

- bogatie lexicala: neologisme :” paradoxal”
- termeni tehnici aici mai multi (specific revistelor nu cotidienelor)

- comunicare adaptată la un număr mare de informații în spațiu restrâns :sinteze, eseuri
repetiții:” istoria cenzurii. Cenzura comunistă”

Enumeratii:” toate nivelele, tematic, ideatic, stilistic” . / “industrie de control, aservire și manipulare a ideilor oamenilor. “ / “, interzicând, amputând sau completând textele,”

STILUL PUBLICISTIC este stilul prin care publicul este informat , influențat și mobilizat într-o anumită direcție în domenii diverse: sociale, politice , economice , artistice etc. Modalitățile de comunicare sunt : monologul scris (în presa și publicații)

Caracteristici :

1. intelectual tranzitiv obiectiv pentru informare “expresie uzuală din lexicul marxist-leninist.”

2. afectiva , reflexiva subiectiva (la pers. I:” , **ca să folosim**”

- se situează în mijlocul **realității** cotidiene ;

-are arie tematică foarte mare mass-media apelează la elemente ale celorlalte stiluri ;

1.Cine comunică? (Nicolae Manolescu, academician, critic literar, **editorialist**, profesor universitar, eseist, istoric literar și politician român.

. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonfictiional*) tipul de text: conferință (convorbire), adică expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Funcția discursului este cognitivă.

Textul este nonfictiional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, prin tematică și prin modul de construire a discursului deci poate fi considerat un *text reflexiv*.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început “În realitate, cenzura comunistă “se observa efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auditoriului de a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare *Apartține publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere* (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

4. Emițătorul este specializat vizează un public-țintă nespecializat dar și specialiști.

Efectul mesajului. 1:**convingere** 2.**acord**. El poate veni de la receptorii (cititorii) specializați.

Scop – 1. de informare pentru ca răspunde la întrebările: *Cine?* *Ce?* 2. educativ

Textul face apel la afectivitate, dar și la rațiune.

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine:* propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.

2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin evitarea cuvintelor prea specializate..
3. *Obiectivitate*: propoziții cu idei fundamentale (de bază); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-
4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj dar familiar cititorilor și ascultătorilor.
5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.

Din ce perspectivă? Din ipostaza de editorialist și politician român

Biletul nr. 63

A citi într-o lume totalitară e aproape același lucru cu a citi în închisoare – atunci când paznicii o îngăduie. Lectura care rezultă e în același timp riguroasă, atentă (cărțile demne de citit, relativ puține, sunt supuse unei lecturi profunde, intensive) și proiectivă – în sensul că cititorul proiectează în text propriile aspirații secrete, dorințe, gânduri, teorii.

Interesul acestui tip de lectură vine din tensiunea dintre atenție și proiecție, între respectul pentru literă și tendința de a vedea în text o expresie alegorică a dramei cititorului. [...]

Dar proiecția la care mă gândesc nu e nici simplă nici arbitrară, căci cititorul nu «forțează» textul, nu-i impune fantasmelor sale în mod brutal; dimpotrivă, el se apropie de text cu sfială, își creează tot timpul complicații și ține scrupulos seama de constrângeri pentru a obține o victorie (alegorică), în ultimă instanță, o victorie dificilă și purificatoare.

(Matei Călinescu, Ion Vianu, Amintiri în dialog)

.....

“Amintiri în dialog” este o carte autobiografică scrisă în colaborare cu psihanalistul Ion Vianu - un nou tip de experiment în domeniul criticii, care conduce la un nou studiu logic și dialectic al termenilor utilizați...

1. Cine comunică? Matei Călinescu, **critic literar**, profesor american de origine română de literatură comparată la Indiana University **Ion Vianu**, **medic** și **scriitor** din România. [Este fiul criticului literar Tudor Vianu]

-doua personalități culturale

Titlul și propoziția de la început este construit ca să pregătească terenul pentru a convinge și cu efect de captare a atenției. (creează o așteptare.) “A citi într-o lume totalitară e aproape același lucru cu a citi în închisoare” Este la granița dintre **beletristic - științific** :

-afectiv , reflexiv subiectiv (pers I) “mă gândesc” /” propriile aspirații secrete, dorințe, gânduri, teorii.

Stil beletristic

- sinonime:” lecturi profunde, intensive”

-cuvinte la sensul figurat (metafore) ” cititorul nu «forțează» textul”

- enumeratii.” în același timp **riguroasă, atentă**” / “propriile aspirații secrete, dorințe, gânduri, teorii. “

- neologisme : “**scrupulos**” /
- repetitie : ” **o victorie** (alegorică), în ultimă instanță, **o victorie** dificilă” / “

Stilul stiintific

- neologisme” **scrupulos**
- respectare a sensurilor de baza ale cuvintelor
- evita ambiguitati
- dezvolta un adevarat jargon de specialitate in psihologie :” tensiunea dintre **atenție și proiecție**”
- foloseste drept modalitati de comunicare: **monologul scris**,
- **- se situeaza in mijlocul realitatii** “cărțile demne de citit, relativ puține,”

. **Tipul de discurs** (text *subiectiv-reflexiv, nonficcional*) are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, prin tematică și prin **modul de construire a discursului** deci poate fi considerat un *text reflexiv*.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început “**A citi într-o lume totalitară**” se observa efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / stiintific se bazeaza pe forța auditoriului de a renunța mici orgolii. Articolul este construit după structura discursului argumentativ. “**Interesul acestui tip de lectură vine din tensiunea dintre atenție și proiecție**”

3. Sfera de utilizare Apartține publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

Biletul nr. 64

Ce este mai greu de suportat pentru cei care au trăit nemijlocit trecutul comunist este un fel de cinism, de răceală în studierea acelei epoci, văzute astăzi ca o perioadă interesantă și ofertantă ca obiect de studiu. Acest tip de atitudine câștigă din ce în ce mai mult teren. Pentru că, dincolo de frustrări, orgolii, nedreptăți, literatura scrisă în comunism, în acest sistem infernal și nenorocit, care a distrus talente și a produs drame de neînchipuit, devine tot mai mult o provocare academică, un teritoriu interesant pentru exotismul și straniețea lui. Nici nu e de mirare că majoritatea tezelor de doctorat recente se ocupa exact de acest interval istoric.

Oricât ar părea de cinic, literatura română scrisă în comunism este cea mai incitantă, dificilă și complicată literatură scrisă vreodată în spațiul românesc, tocmai prin amestecul incredibil de morală și estetică, de idei literare și ideologie politică, de compromis și rezistență, de reușită și ratăre. Dilema om - operă devine ridicolă în cazul acestei perioade. Într-o epocă în care intruziunea politicului în viața oamenilor mergea până la controlul nașterilor, ascultarea discuțiilor din familie sau urmărirea celor mai neînsemnate mișcări, a discuta literatura independent de mediul în care a fost creată este o întreprindere naivă. O întreprindere pe care, de altfel, unii o practică și o recomandă, vorbind cu indiferență despre compromisuri și turnători și cu evlavie despre valoarea perenă a operelor. Atenție însă: de multe ori, nu naivitatea e cea care naște asemenea ridicele ipocrizii critice, ci dorința interesată de monumentalizare, de grandios și de camuflare a compromisului, de continuitate a unor ierarhii create artificial.

(Luminița Marcu, Față în față cu literatura scrisă în comunism)

1. Cine comunică? (Luminița Marcu critic literar român contemporan.

Ce?” Dilema om – operă” în “literatura scrisă în comunism”

Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică. a .. criticii literare.....

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu. ..” estetică, de idei literare”..

Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple “Atenție însă.”

Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat

Informația este corectă științific și corect argumentată.

Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. (verbe la infinitiv :” a discuta literatura independent”

Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

a. **Corectitudine:** textul respectă regulile gramaticale și semantice.

b. **Claritate:** descriere clară, logică:” Pentru că, dincolo de frustrări, orgolii, nedreptăți,..”

c. **Obiectivitate:** o problemă reală, demonstrată științific.

d. **Accesibilitate:** limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ “valoarea perenă a operelor”

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

Stilul științific și tehnic

- are funcție de cunoaștere “intruziunea politicului”

neologisme :” orgolii,” camuflare” respectare a sensurilor de bază ale cuvintelor “ascultarea discuțiilor din familie

evită ambiguități printr-o terminologie specifică “ridicole ipocrizii critice”

- dezvoltă un adevărat jargon de specialitate “amestecul incredibil de morală și estetică, de idei literare și ideologie politică”

- folosește drept modalități de comunicare: monologul scris,

limbajul manualelor, tratatelor, dictionarelor, studiilor “nu naivitatea e cea care naște asemenea ridicole ipocrizii critice,

-

Biletul nr. 65

În 1978 s-a hotărât ca, în conformitate cu sloganul Învățământ-Cercetare-Producție, să se generalizeze învățământul industrial – industrializarea forțată a liceelor își urma neabătut cursul. Chiar și Liceul de Filologie-Istorie „Zoia Kosmodemianskaia” primise sarcina înființării unei secții de industrie ușoară. Liceele de matematică-fizică introduseseră secții de Electrotehnică și, mai ales, Mecanică; asta presupunea multă practică în producție și materii tehnice de profil. Numărul claselor de mate-fizică fusese drastic redus, intrau acolo numai „vârfurile”, iar „cultura generală” umanistă care se făcea la adăpostul firmei „reale” fusese marginalizată suplimentar. Egalizarea liceelor de elită cu cele industriale urma să aibă loc prin nivelarea în jos a celor dintâi. Ce ieșea din liceele industriale era un dezastru, mulți dintre tinerii absolvenți erau abrutizați, abia știau să scrie (cu litere de tipar, fără ortografie și punctuație) și să socotească. [...] Făceam meditații la matematică unde rămâneam însă mediocri, iar o notă insuficientă la română putea

avea consecințe dezastruoase, ajungeam naibii la vreun liceu industrial... [...] Adevărul e că liceele industriale erau școli profesionale deghezate în licee, așa cum liceele de mate-fizică erau licee de cultură generală camuflate industrial. Oricum, chiar în liceele industriale ceva mai bune, viitorul mi-ar fi fost ca și blocat, nu mă simțeam destul de puternic pentru a „recupera”. [...]

Optasem, după o matură chibzuință, pentru Liceul de matematică-fizică „Nicolae Bălcescu” (fost și actual Sfântu-Sava). Voiam un liceu de elită, cu elevi și profesori buni, tradiție și prestigiu antebelic. [...] Liceul m-a întâmpinat masiv, sever, cu ale sale culoare întunecoase și un puternic miros de terebentină. Examenul l-am dat într-o sală cu vedere spre biserică. „Matematica” a decurs acceptabil, dar subiectele la literatură m-au făcut să pălesc. Unul era „Neamul Șoimăreștilor”. Celălalt era însă „Comunistului” de Labiș: „Comentați versul «Nimic pentru tine, tot pentru toți»,,, ironia sorții, sacrificiul de sine în favoarea colectivității era tot ce detestam mai mult... O inițiere roșie cu spatele la zid. Măcar dac-aș fi fost foarte bun la matematică, așa însă eram la mâna „Comunistului” care-mi specula slăbiciunile. Ori nu scriam nimic despre poezia lui Labiș și riscam să pic (pe proba de matematică nu mă puteam baza, iar gramatica nu era punctul meu forte), ori făceam un comentariu ditirambic și intram. Am ales varianta compromisului și am scris un comentariu greșos-apologetic – un text în care nu credeam o iotă.

(Paul Cernat, O lume dispărută. Prețul succesului) ,

Stilul publicistic – specific ziarelor și revistelor , discursuri politice:

- bogăție lexicală

vocabular accesibil tuturor “ajungeam naibii”

- termeni tehnici mai puțini :” nu credeam o iotă.
- limba literară și formulări tipice cotidiene.” m-au făcut să pălesc.

comunicare adaptată la un număr mare de informații în spațiu restrâns (exprimări eliptice, lapidare, de sinteze, eseuri) :” ironia sorții,

STILUL PUBLICISTIC este stilul prin care publicul este informat , influențat și mobilizat într-o anumită direcție în domenii diverse: sociale, politice , economice , artistice etc. Modalitățile de comunicare sunt : monologul scris(în presa și publicații) , monologul oral(la radio și televiziune) , dialogul oral(dezbaterile publice) , dialogul scris(interviuri consemnate scris) .

Caracteristici :1. intelectuală obiectivă pentru informare :” În 1978 s-a hotărât”

2. afectivă , reflexivă subiectivă (vorbeste despre sine) ;

- se situează în mijlocul realității din tinerețea sa

-are arie tematică foarte mare mass-media apelează și **apelează la elemente ale celorlalte stiluri** ;

Ale stilului formal: clișee :” în conformitate”. Ale beletristicii:

neologisme “deghezate”

exprimare eliptică :” abia știau să scrie cu litere de tipar, fără ortografie și punctuație și să socotească.[...]”

inovarea lingvistică (creații lexicale proprii) , :” am scris un comentariu greșos-apologetic”

” Ori nu scriam nimic despre poezia lui Labiș și riscam să pic...”

, enumeratii : “profesori buni, tradiție și prestigiu antebelic. [...]”

sinonime

Exprimare surprinzătoare:” **Măcar dac-aș fi fost foarte bun..**” – atrage public fiind sincer.

1. Autor Cine comunică? **Paul Cernat**, **publicist**, critic literar, eseist român contemporan.

2. Tipul de discurs (text **subiectiv-reflexiv, nonficțional**) tipul de text: conferință (convorbire), adică expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Funcția discursului este cognitivă. Textul este nonficțional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, prin tematică și prin **modul de construire a discursului** deci poate fi considerat un **text reflexiv**.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început se observa efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auditoriului de a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la surprize.

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare Apartține publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

Titlul și propoziția de la început este construit ca să pregătească terenul pentru a convinge și cu efect de captare a atenției, (creează o așteptare.)

Caracteristici ale stilului

1. **Corectitudine:** propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.
2. **Claritate:** exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..
3. **Obiectivitate:** propoziții cu idei fundamentale (de baza); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.
4. **Accesibilitate:** în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.
5. **Sens multiplu** (operă deschisă): poate genera alte opinii.
6. **Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă:** atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Biletul nr. 66

Analiza regimurilor comuniste nu a recurs până acum la utilizarea sistematică a categoriei de persecuție [...] avem de-a face, în cazul comunismului, cu un tip de regim (totalitar”) care se instaurează și se menține prin teroare și în care abuzul de putere se manifestă cel mai adesea tocmai prin lansarea de persecuții abuzive și arbitrare împotriva unor persoane sau grupuri. În arhivele comuniste există o serie întreagă de

documente ce pot fi integrate categoriei textului - persecutor, texte redactate de persecutor (care poate fi o instituție sau un ansamblu de instituții), cu scopul de a lansa persecuții și de a le justifica.

Dosarul de securitate este prin excelență un text - persecutor, prin care o instituție special creată (Securitate) își întemeiază și legitimează acuzațiile persecutorii, în numele cărora va lansa în cele din urmă acte de persecuție (urmărire, arest, confiscarea averii, eliminarea din funcții, condamnare pe viață, execuție etc.) asupra unei victime inocente - a cărei vină există strict în sistemul de referință al persecutorului. O categorie aparte a textului - persecutor o constituie de exempluliste de lucrări interzise, pentru stabilirea cărora a fost de asemenea înființată o instituție specială. Victima nu este în acest caz doar autorul vizat în mod direct de persecutor, ci o constituie generațiile care urmau să primească această viziune deformată despre propria lor cultură. [...].

O definiție în sens foarte larg a reeducării ar trebui să includă acest gen de intervenție pe corpul viu al unei culturi (epurare, interzicere, excludere, etichetare) la nivelul opțiunilor fundamentale și orientărilor de valoare pe care un agent (oricare ar fi el, guverne, responsabili politici sau educaționali, mass-media) având putere (politică, economică, militară) intenționează să o imprime generațiilor viitoare.

(Claudia Buruiană, Fenomenul „reeducării” din închisorile comuniste, în Rost, nr.29, 2005)

.....
Stilul publicistic – specific ziarelor și revistelor (aici revista ” **Rost, nr.29**, “ :

STILUL PUBLICISTIC este stilul prin care publicul este informat , influențat și mobilizat într-o anumită direcție în domenii diverse: sociale, politice , economice , artistice etc. Modalitățile de comunicare sunt : monologul scris (în presa și publicații) ,.

-are arie tematică foarte mare mass-media apelează și apelează la elemente ale celorlalte stiluri

- din stilul științific cuvinte consacrate unui domeniu:” legitimează acuzațiile persecutorii” /” confiscarea averii, eliminarea din funcții, condamnare pe viață, execuție

- are trasaturi ale beletristicii:

neologisme “să o imprime” – metafora (nu este la senas propriu)

inovatia lingvistica (creatii lexicale proprii) ,” intervenție pe corpul viu al unei culturi...”= metafora surprinzătoare

enumeratii , având putere (politică, economică, militară)

aglomerare sintactica : ultima fraza

2. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonfictional*) cu intenția de a informa, de a instrui.

Funcția discursului este cognitivă.

Textul este nonfictional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, **prin tematică** și prin **modul de construire a discursului** deci poate fi considerat un **text reflexiv**.

Limba aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auditoriului de a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.” cu scopul de a lansa persecuții și de a le justifica.

3. Sfera de utilizare Aparține *publicisticii* fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

Textul face apel la afectivitate, dar și la rațiune.

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine*: propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.
2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..
3. *Obiectivitate*: propoziții cu idei fundamentale (de baza); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.
4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.
5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.
6. *Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Biletul nr. 67

În viziunea (de sorginte leninistă) a partidelor comuniste (aflate în subordinea Moscovei), literatura, ca și cultura în general, intră în categoria instrumentelor eficace de cucerire și de consolidare a puterii. Când țările au fost ocupate de Armata Roșie, conducătorii acestor partide – monitorizate de Moscova – au considerat că a venit momentul să controleze întreaga producție artistică a timpului lor și să permită un singur fel de artă: aceea pusă în slujba cauzei comuniste. [...]

Era imperios necesar ca mai întâi să se elibereze terenul edificării noii culturi socialiste prin evacuarea „resturilor” și „dejecțiilor” culturii burghezo-moșierești, în fapt, a argumentelor identității naționale. Ceea ce s-a și întâmplat prin punerea în mișcare a mașinii de epurat scriitori și opere. Epurările, sancțiunile, interdicțiile de tot felul și defăimarea prin articole, ridicarea dreptului de profesare au început la sfârșitul anului 1944. [...] Până la 1 august erau puse la index 910 titluri (în română, maghiară, italiană și franceză). În 1946 se dă publicității o nouă listă, cu 2538 de titluri, pentru ca în 1948 să se tipărească broșura Publicații interzise până la 1 mai 1948, care cuprinde într-un volum de 500 de pagini listele anterioare, completate cu un număr uluitor de nume de autori sau titluri de cărți. [...] Datele de pe buletinul de identitate al poporului român sunt spălate cu grijă, ca să nu se mai vadă nimic din ce i-ar mai da acestuia sentimentul siguranței și statorniciei.

Vânătoarea de cărți e asociată celei de oameni, întrucât populația e ațâțată să-i depisteze pe proprietarii bibliotecilor reacționare. În școli și în universități nimeni nu mai consultă, fără spaima de a fi denunțat, volume tipărite înainte de 1948. Cei mai curajoși ascund și împrumută în taină apropiatilor cărți care încep să câștige valoarea

fructului oprit. Atmosfera aducea, prin conspirativitate, cu aceea din Fahrenheit 451 de Ray Bradbury, fiindcă în comunism ficțiunii îi era adesea imposibil să mai anticipeze realitatea. Printre acuzațiile aduse în procesele politice ale vremii a fost și aceea referitoare la furnizarea sau ascunderea de cărți indexate și nu puțini „oameni ai muncii” s-au simțit mobilizați să depisteze dușmanii de clasă de pe rafturile bibliotecilor.

(Comisia prezidențială pentru analiza dictaturii comuniste din România. Raport final)

Stilul juridic-administrativ, formal combinat cu stilul bletristic (metafora citată din folclor :” „oameni ai muncii” comparată cu “Fahrenheit 451 de Ray Bradbury.”)

- varianta administrativă (actele și documentele oficiale) **“Raport final”**
- Modalități de comunicare: monologul scris
- strictă informare **“cărți indexate”**
- specific relațiilor oficiale cu instituțiile administrației

sintagme fixe de adresare și de formulare, numite șabloane sau clișee (**“În viziunea”**, **“Publicații interzise până la 1 mai 1948, ...”**)

- este stilul impersonal **“Vânătoarea de cărți e asociată celei de oameni”**
- impune o exprimare clară, precisă, neatractivă

1. Autorul – un grup de persoane către o instituție (**Comisia către instituția prezidențială**)

Titlul arată domeniul de aplicare. **“analiza dictaturii comuniste”**

2. Tipul de discurs (nonfictional, descriptiv) Structural textul răspunde la întrebările specifice textului informativ: **Ce? analiza dictaturii De ce? “fiindcă în comunism ficțiunii îi era adesea imposibil să mai anticipeze realitatea. / “întrucât populația e ațâțată”**

CARACTERISTICI ALE STILULUI

1. **Are formule fixe** 2. **Obiectiv și impersonal**: în text nu există marcele autorului.

3 **Accesibil** prin termenii utilizați, **clar** prin structura frazei și **precis** fără ambiguități situația și comportamentul. **“s-au simțit mobilizați să depisteze dușmanii”**

4. **Vocabular specializat**: **“Datele de pe buletinul de identitate”**

Caracteristici: - strictă respectare a normelor limbii literare - **sunt neutre expresiv**, fără sentimente ; - accesibilitatea, claritatea și precizia **o singură interpretare** ; - **formalismul**, a exprimării rigide ; lipsesc mijloacele de expresie figurată, epitetele apreciative . - specificitatea acestui stil o da utilizarea unor **clisee lingvistice** - predomină : formele verbale impersonale, **diateza reflexivă** „ se”, „ s-au simțit”,

Compuneri cu destinație oficială - darea de seamă ; - procesul - verbal ; - planul de muncă ; - notă informativă ; - **raportul** ; - **declarația** ; referatul ; - memoriul de activitate ; autobiografia ; cererea ;

De la un mai vechi scheci al lui Toma Caragiu, s-a popularizat termenul de „șopârlă”, în sensul unei întâmplări sau situații banale, povestite cu un aer aparent

nevinovat, dar care, datorită ambiguității create prin mijloace artistice, dă naștere la subînțelesuri „subversive”. În condițiile tot mai severe ale cenzurii comuniste, „șopârlele” se „strecuau” cu dibăcie în spectacole, având grijă să nu fie observate de autorități, în schimb publicul să le guste din plin. Și astfel, într-o sală plină-ochi de tineri, Alexandru Andrieș cânta câte o melodie al cărei text exprima satisfacția autorului: „Aseară la Telejurnal/ Am văzut cașcaval!”. Sau dilema milițianului dacă trebuie sau nu, să aresteze un bolnav de pneumonie: „Se dă pușcărie/ Pentru pneumonie?”. Pe o temă în stil blues autentic, interpretată la muzicuță, același Andrieș surprindea prin intercalarea unui text scurt și percutant, compus exclusiv din sintagma „Fabrici și uzine/ Ce oraș frumos!”, repetată stupid, obsedant și inutil. Se potrivea ca nuca-n perete...

Maeștrii în mânuirea „șopârlelor” era Stela Popescu împreună cu Alexandru Arșinel care, în spectacole de estradă, cu complicitatea publicului, transformau un text „cuminte” într-un fel de „lasă că știm noi despre ce e vorba...” [...]

În zona textelor acestea, subversive, a acționat și grupul „Divertis”. Existau diverse scheciuri pe această latură de spectacol. Și spectacole, destul de restrânse. Unele erau oprite. Se dădeau [autorităților] textele înainte, spre a fi citite, dar uneori nu observai „șopârle”. Dau un exemplu. Zicea unul „S-a oprit curentul”. Și altul răspundea, „S-ar putea să fie de la tablou” și privea spre un anume tablou (al lui Ceaușescu) aflat pe scenă.

(Anii '80. Mărturii **orale**)

1.Cine comunică? Autor anonim – folclor oral

STILUL PUBLICISTIC informare , influentare si mobilizare in domenii diverse: sociale, politice , economice , artistice etc. Modalitatile de comunicare : monologul oral, - se situeaza in mijlocul realitatii din vremea lui Ceaușescu)

Stilul publicistic – specific ziarelor si revistelor , discursurilor politice:

- bogatie lexicala (neologisme “dilema, arhaisme :” **milițianului**”
- vocabular accesibil tuturor
- termeni tehnici mai putini
- limba literara si formulari tipice cotidiene
- comunicare adaptata la un numar mare de informatii in spatiu restrans (de sinteze, eseuri)
- utilizeaza interogatii retorice pentru atragerea cititorilor :” **Am văzut cașcaval!**”.

Apeleaza la elemente ale celorlalte stiluri ; - are trasaturi si ale beletristicii

neologisme “**prin intercalarea**” / “dilema milițianului”

inovatia lingvistica (creatii lexicale proprii) “**Maeștrii în mânuirea „șopârlelor”**

procedee ce starnesc curiozitatea cititorilor :Citate din spectacole “: „**Aseară la Telejurnal/ Am văzut cașcaval!**”.”

titluri eliptice , adeseori formate dintr-un singur cuvânt , constructii retorice (repetitii , interogatii , enumeratii :” **repetată stupid, obsedant și inutil**, exclamatii :” **Ce oraș frumos!**”,

sinonime “**Fabrici și uzine**”

metafora :” **soparle** ”

Argumente logice “cu complicitatea publicului,”

Explicatii : “datorită ambiguității create prin mijloace artistice, dă naștere la subînțelesuri “

CARACTERISTICI:

- naturaletă , relaxarea , degajarea în exprimare : *comunicarea este liberă dar logică.*

-evitarea cuvintelor abstracte (da exemple multe de “*soparle*”)

- incarcatura emotionala : sa impresioneze pe destinatar .

cuvinte peiorative “*percutant*”

sintagme afective -inclinatie spre satira si umor, exprimata printr-o varietate de procedee :

- metafora („ *soparla* „)
- calambur („ „*S-ar putea să fie de la tablou*” „)

Biletul nr. 69

Jilava era o închisoare subterană – „acoperişul” celulelor se afla cu câţiva metri sub nivelul pământului, al câmpiei, iar nişte şanţuri concentrice deveniseră curţile închisorii. Aceste „curţi” erau largi de vreo zece metri, adânci de vreo şapte, poate şi mai adânci, pentru că, de acolo de unde se tremina căptuşeala de cărămidă, începea un taluz de pământ, de încă vreo doi-trei metri. Da, pereţii „curţilor” erau placaţi cu o cărămidă foarte dură, sticloasă.

Când, în aprilie ’57 fusesem „vărsat” la Jilava şi pentru prima oară fusesem scos la plimbare, acolo, între zidurile acelea, am avut senzaţia că am pătruns într-un cimi... Nu, nu e bine spus cimitir, nu cimitir, ci un fel de... cum să-i spun?, nici osuar, nici mausoleu...

Aproape fiecare cărămidă, până la înălţimea la care un om poate ajunge cu mâna, purta câte o... în fine, era scrisă...

Da’ de unde, nu graffiti! Nume şi date, astea erau. Cărămida, ţi-am spus, era foarte dură, dacă ai fi fost lăsat în pace, ai fi avut nevoie de câteva ceasuri bune ca să poţi zgâria, cu un cui, să zicem, zece litere. Numai că deţinuţii, la plimbare, n-aveau voie să stea pe loc, cu atât mai puţin să-şi scrie numele pe pereţi – eram obligaţi să „mişcăm” cu mâinile la spate (uneori ţepene, de-a lungul coapselor, după toanele gardienilor care ne păzeau), cu capul în pământ; fără să vorbim, fără să ieşim din rând, fără să... Şi totuşi, din mers, deţinuţii îşi scriau numele pe cărămizi.

Încearcă să afli cam cât timp îi trebuia unui om – presupunând că avea norocul să fie scos la plimbare în fiecare zi, câte un sfert de oră – ca să-şi scrie numele şi data sosirii la Jilava.

Să nu zicem ani, dar câteva luni bune tot treceau. Fiecare ochea câte o cărămidă liberă şi, din mers, atent să nu-l vadă gardianul (altfel era trimis la izolare, iar colegilor li se „tăia” plimbarea – uneori pe câteva zile), zgâria un milimetru, doi... care milimetru trebuia adâncit, „corectat”, „acordat”...

(Paul Goma, Gherla)

Autorul :” In august 1973 am scris o alta varianta - a treia. In octombrie acelasi an a patra si ultima : interlocutorul a disparut, dialogul a devenit monolog (dialogat).”

.....

Gherla este un roman. Paul Goma scrie visceral cu resentimente si furie, in acest sens, obiectivitatea documentara a analizei aberatiilor comuniste din cartile sale nu este o constanta. **Nici nu se vrea om de stiinta.** Este subiectiv scriind la persoana I.

1. **Cine comunică? Paul Goma, scriitor** și disident anticomunist român.

2. Ce? Experienta proprie a inchisorii.

Stilul beletristic (artistic)

- Expresiv - metafora surprinzatoare : **“se „tăia” plimbarea”** sugestiva)
 - foloseste sensul de baza : **“cu mâinile la spate (uneori tepene, “ elipsa : ” **purta câte o... în fine, era scrisă... “ / “ ” fără să... “****
 - originalitate, noutatea limbajului, varietate lexicala (neologisme” **deținuții**”; joargon : ” în **aprilie ’57 fusesem „vărsat” la Jilava”**
- repetitia lui milimetru : ” **zgăria un milimetru, doi... care milimetru trebuia adâncit, „corectat”, „acordat”...** urmat de enumeratii de **metafore**

regionalisme , elemente de argou (specific inchisorilor – o incifrare numai de ei stiute) **“ochea câte o cărămidă” / “ fusesem „vărsat”,,**

Interogatii retorice:” **Da’ de unde, nu grafitti!”**

- in naratiuni predomina timpul trecut **“Să nu zicem ani, dar câteva luni bune tot treceau. “** .De la prezent la imperfect.

Biletul nr. 70

Nu demult, în ghețurile siberiene s-au descoperit câțiva mamuți bine congelați în burta cărora, spre stupoarea cercetătorilor, se găseau flori de mușetel. N-o să discutaici despre fățarnicia naturii, nici despre destinul tragic al acestor blânde ierbivore, ci despre o jignitoare comparație din titlul unui articol apărut în presa occidentală „În România, ultimul mamut Stalinist”. Stalinist desigur, dar de ce mamut? Fiindcă tare mă tem că, în loc de mușetel, la o eventuală mutație a climei sociale, în pântecul încăpător al stalinistului nostru vom descoperi câteva duzini de cadavre. Din Valea Jiului, Brașov, Timișoara, Cluj, Iași, Tg. Mureș, București, au fost și sunt încă „păscuți” oamenii vii, prea puțin cunoscuți sau de-a dreptul anonimi, ce au avut curajul să-și strige exasperarea fie și între patru pereți. [...]

Unde să fugi, când zidul Berlinului a fost importat cărămidă cu cărămidă și mutat la granițele României? Cine să te apere? Oarba justiție? Păi acei domni care au studiat la facultate forța și superioritatea „stângii” românești asupra dreptului roman se abrutizează în neputința și obediența specifică sistemului, încât, pentru a nu-și pierde posturile, ajung ei înșiși să considere dulcea constituție a R.S.R. drept un simplu material de propagandă, o unealtă a diavolului, de care nu te poți prevala în fața instanței. Un fost coleg de liceu, care într-un moment de disperare și revoltă a lipit câteva fițuici antiprezidențiale în Gara de Nord, a fost condamnat în 1970 la cinci ani închisoare și, lucru fascinant, însuși avocatul apărării l-a înfierat cel mai tare în timpul procesului, ținut bineînțeles cu ușile închise.

La cine să apelezi? La populara noastră miliție? Zdravenii și îmbujorații flăcăi, ce au lăsat C.A.P.-urile de izbeliște în seama bătrânilor și a bietelor femei, au fost plantați în mândrele lor uniforme, din zece în zece metri, pe străzile Bucureștiului, și

privesc acum spre populație ca la o turmă nevolnică de oi. În scurta lor școlarizare au învățat că tot ce mișcă după ora 20, când se închid luminile, cinematografele, restaurantele, teatrele, adică ora când mor orașele României, toți pietonii sunt prezumtivi infractori.

Unde să găsești un sprijin? La angajații presei? La apostolii cultului personalității care scriu cu lingura cu care mănâncă? De 20 de ani încoace în ziarele noastre apar aceleași fotografii grosolan retușate. Se zdrăgănesc aceleași deșelate fraze, singurul spațiu cu adevărat viu fiind cel destinat anunțurilor mortuare... [...]

11 noiembrie 1989, apărut în Frankfurter Allgemeine Zeitung (Mircea Dinescu, Mamutul și literatura)

.....
Este un pamflet. stilul unic gazetaresc,

1. Cine comunică? Mircea Dinescu, poet, scriitor, **publicist** și om de afaceri

STILUL PUBLICISTIC – specific ziarelor și revistelor, aici “11 noiembrie 1989, apărut în Frankfurter Allgemeine Zeitung”

Caracteristici

- bogăție lexicală : epitete multiple despre securiști :” **Zdravenii și îmbujorații flăcăi**”
- vocabular accesibil tuturor “**Se zdrăgănesc aceleași deșelate fraze** (epitet surprinzător)
- termeni tehnici mai puțini
- limba literară și formulări tipice cotidiene comunicare adaptată la un număr mare de informații în spațiu restrâns (exprimări eliptice, lapidare, de sinteze, eseuri Ironia :” **Păi acei domni care au studiat la facultate forța**”
- utilizează interogații retorice pentru atragerea cititorilor : “**La cine să apelezi?**” “Unde să găsești un sprijin?

STILUL PUBLICISTIC este stilul prin care publicul este informat, influențat și mobilizat. Modalitățile de comunicare sunt : monologul scris (în presa și publicații).

Caracteristici : 1. intelectuala tranzitivă obiectivă pentru informare 2. afectivă, reflexivă subiectivă,

- se situează în mijlocul realității cotidiene ;

-are arie tematică foarte mare mass-media apelează și apelează la elemente ale celorlalte stiluri ;

2. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonfictiv*) Este un text care se apropie de domeniul științific, prin tematică și prin modul de construire a discursului deci poate fi considerat un *text reflexiv*.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început se observă efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auditoriului de a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice :”**Se zdrăgănesc aceleași deșelate fraze.**”

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare *Apartine publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere* (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine*: propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.
2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..
3. *Obiectivitate*: propoziții cu idei fundamentale (de bază); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.
4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.
5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.
6. *Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Forma discursului publicistic

Articol - text informativ de referință argumentativ, demonstrativ, reflexiv, eseistic.

Biletul nr. 71

A concepe doar o „Istorie a Literaturii Române de Detentie” sub comunism îi frustra pe unii înaintași glorioși de dreptul de a fi prezenți în ea - prin excludere cronologică și politică -, deși ei sunt aceia care au început a hrăni cu lucrările lor acest gen literar aparte. [...] Aceasta a iscat o altă dificultate, provenind din opțiunea între tehnicile expunerii posibile mie. Capitolele se cuvenea să propună portrete ale memorialiștilor, biografii și prezentarea lucrărilor prin rezumări comentate, tocmit de mine? Sau trebuia să adopt un stil cvasididactic, acela al ilustrării prin citate exemplare?

Am ales calea din urmă [...] pentru trei motive: mai întâi, fiindcă impresiile mele au prea puțină însemnătate în receptarea publică a operelor în discuție, comparate cu puterea de impact a unor pagini smulse din suferința însăși; în al doilea rând, pentru că, fiind vorba despre cea dintâi „Istorie a Literaturii de Detentie” ce apare în literatura universală, se cade ca ea să pună la dispoziția unor cititori nefamiliarizați cu materia ei cât mai multe probe pentru judecarea valorică, istoricul rămânând să indice doar căile de apucat de către cititor în vederea receptării. [...] În al treilea rând, cum am precizat mai sus, fiindcă edițiile unor atari cărți sunt mici, vândute unde nu te aștepți și mai puțin pe unde le cauți, ele se epuizează cu rapiditate, astfel încât trecerea mea în revistă e datoare să ofere cititorului care nu cunoaște bine materia ei și o perspectivă directă asupra scrierilor discutate. [...] Cuvântul scriitorului investigat este suprem, în această perspectivă, fie și acceptând eu blamul „didacticismului”, ori acela că nu înfățișez publicului și posterității o lucrare eminentă originală. Autorii se vor dezvălui pe ei înșiși, în cele ce urmează.

(Mihai Rădulescu, Istoria literaturii române de detenție: memorialistica reeducărilor)

.....

Publica în perioada de după Revoluția din '89 numeroase lucrări de memorialistică
1.Cine comunică? Mihai Rădulescu scriitor de beletristică, **istoric al detenției** române sub comunism, armenolog, cercetător al artelor plastice și editor.

Stilul științific

- are funcție de cunoaștere în domeniul istoriei
numeroase neologisme:” **frustra pe unii înaintași glorioși**” / “excludere

- respectare a sensurilor de baza ale cuvintelor:” **Cuvântul scriitorului investigat este suprem,**”
- fara ambiguitati” **prea puțină însemnătate în receptarea publică**
- e neologisme specifice de circulație internațională “**blamul „didacticismului”**”
- jargon de specialitate:” **o lucrare eminamente originală**” /”
- folosește drept modalități de comunicare: monologul scris,
Stilul publicistic se face simțit prin interogații retorice:” **Sau trebuia să adopt un stil cvasididactic, acela al ilustrării prin citate exemplare?**”

CARACTERISTICI

- modalități de comunicare : monologul scris (literatura culta)

- în narațiuni predomina timpul trecut (perfectul compus :” **Am ales calea**” cu prezentul :” **înfățișez publicului** “

Jargonul abundența cuvintelor și expresiilor pretentioase, de obicei împrumutate din alte limbi, **conotație** –pluralitatea de sensuri mai expresiv, cu cât conotațiile sunt complexe

Biletul nr. 72

Comunismul nu e doar o ideologie, este o lume. Ea nu poate fi nici pur și simplu demonizată, nici pur și simplu uitată. [...] În fond, privit ca o epocă încheiată, închisă definitiv, comunismul poate avea farmecul lui: un sclavagism „suprarealist” – cu sclavi făcând cozi la cinemateci, la cărți (cumpărate „la pachet”, bune și proaste laolaltă), cu familii puternice, unite, care păstrau vechi tradiții și în care bătrânii făceau cozi de ore în șir (pensionari fiind) ca să „prindă” ceva hrană pentru trib, în care cultul prieteniei crea forme de agregare socială voluptuoasă –, o nemărginită fericire intelectuală (și afectivă) dată de discuții nesfârșite în jurul ceștilor cu ceai. Era o epocă în care timpul curgea altfel, în volute care dădeau lumii o nesfârșită, superbă, uneori, melancolie...

Dacă am fost egali în sărăcie, n-am fost egali (asemănători) în ceea ce comunismul a făcut din fiecare. În fond, eu sunt ceea ce comunismul și reacția la comunism au făcut din mine. [...] Mi-au dat cărți „sănătoase”, dar eu mi-am cumpărat doar tomuri „decadente”, „bolnave”. Mi-au spus povești educative cu pionieri, iar eu mă dădeam în vânt după poveștile cu bad-boys și bad-girls (auzisem de una, Madonna, care cânta disco, apoi am văzut-o și pe video). [...] Îmi dădeau la radio muzică populară sau corală și eu ascultam la casetofon Simon și Garfunkel, Pink Floyd sau mai știu eu ce. Îmi dădeau filme cu eroi ai neamului sau eroi contemporani și eu mă duceam să fac coadă la Cinematecă unde rulau filmele lui Fellini, Antonioni, Bergman, Forman etc. Îmi puneau sub nas ierarhii culturale dubioase, dar nu-mi păsa, aveam la dispoziție cultura underground: cenaclurile literare în care se naștea un alt fel de literatură decât cea de până atunci: rafinament și subversivitate. Și ca mine făceau toți prietenii mei. Comunismul ne-a deformat și noi am răspuns

deformării printr-o naturală creativitate. Dacă am ști și cum s-o folosim!
Sunt un scriitor pentru care trecutul e miza lui literară. Dar un scriitor pentru care nu timpul e cel pierdut și căutat, ci subiectivitatea. Pentru mine, ca subiectivitate, intervalul dintre 1965 (anul în care m-am născut) și 1989 (anul în care a renăscut România) nu este intervalul unui timp al comunismului, ci viața mea. Viața mea care, uneori, poate semăna cu a voastră, de oriunde ați fi...

(Simona Popescu, All That Nostalgia)

eseistă, poetă și **prozatoare română**.

Stilul jurnalistic (publicistic)

- destinat unui public cu o pregătire profesională diferită
- are un vocabular variat și bogat
- este utilizată limba literară, alături de limbajul cotidian
- **amestecul din celelalte stiluri functionale**

Stilul beletristic (artistic)

funcția poetică a limbajului (expresivă, sugestivă):” **Comunismul ne-a deformat și noi am răspuns deformării**” (este la figurat deci este metafora)

- varietate lexicală : neologisme științifice :” **ierarhii culturale** “ “dubioase “ – (nestiințific)

Modalitățile de comunicare : monologul scris, - se situează în mijlocul realității cotidiene (de atunci) ; **rulau filmele lui Fellini, Antonioni, Bergman, Forman**”

-elemente de jargon :” **cultura underground: cenaclurile literare în care se naștea un alt fel de literatură**

- în narțiuni predomină timpul trecut (perfectul compus “**Îmi puneau sub nas ierarhii** în alternanță cu imperfectul :” **rulau**).

- funcție poetică a limbajului *deoarece scriitorul este foarte atent nu numai la,, ceea ce spune,, , ci și la, cum spune* ;

discurs argumentativ : “**Dacă am fost egali în sărăcie, n-am fost egali (asemănători) în ceea ce comunismul a făcut din fiecare**” / “iar eu mă dădeam în vânt după poveștile cu bad-boys și bad-girls”

Caracteristici ale stilului

1. **Corectitudine**: propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.
2. **Claritate**: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor
3. **Obiectivitate**: propoziții cu idei fundamentale (de bază); subiectivitatea :” . **Pentru mine, ca subiectivitate, intervalul dintre 1965**” este prezentă și prin verbe la persoana I “**Îmi puneau**”
5. **Sens multiplu** (operă deschisă): poate genera alte opinii, dacă e cazul . Are o concluzie în final:” **ci viața mea. Viața mea care, uneori, poate semăna cu a voastră, de oriunde ați fi...**

Dincolo de orice revistă sau de cenaclul „matcă”, importantă este realizarea unei individualități poetice, capacitatea fiecăruia de a-și construi un univers propriu, o retorică specifică (în interiorul noii paradigme pe care o aduce generația sa).

Generația '80 e bogată în personalități poetice ireductibile. Ce unește însă această generație, ce dă specificul ei?

Pe lângă spiritul de frondă, de refuz al clișeelelor de tot felul, descoperim, la cei mai valoroși poeți ai generației '80, câteva mize majore: (auto)biograficul, atenția la realitatea înconjurătoare, dar și conștientizarea faptului că poezia e un text, care se raportează nu numai la obiectele și senzațiile imediate, ci și la tot ceea ce s-a scris (spus) deja, încercarea de folosire (inclusiv în poemele cu evidentă deschidere metafizică) a unui discurs apropiat de limba vorbită etc. Esența noii paradigme poetice pe care o deschide generația '80, o constituie

răsturnarea relației, care domina în modernism, dintre poet și limbaj, dintre text și realitate. Dacă pentru poezia interbelică și pentru cei mai importanți poeți postbelici (de la Ștefan Augustin Doinaș la Virgil Mazilescu) poezia este limbaj, e text, iar poetul trebuie să „dispară” în spatele acestuia, să fie „impersonal”, pentru poezii optzeciști poezia exprimă, comunică o realitate (textul poetic nu mai e o finalitate, ci un mijloc), iar persoana poetului devine sistemul de referință, instanța ordonatoare, în locul limbajului sau al transcendenței („goale” sau „pline”). [...]

(Alexandru Mușina, O poezie pentru mileniul III, în **Antologia** poeziei generației '80)

1. Cine comunică? (Alexandru Mușina, poet, eseist, **publicist** și editor român,

Stilul publicistic – specific ziarelor și revistelor ,

- bogăție lexicală
- vocabular accesibil tuturor
- termeni tehnici mai puțini

- are arie tematică foarte mare mass-media apelează și apelează la elemente ale celorlalte stiluri ;

- are trasături ale beletristicii:

neologisme “noi paradigme” / “al transcendenței” / “sistemul de referință” / “instanța ordonatoare, inovația lingvistică (creații lexicale proprii) :” cenaclul „matcă”, ” / “poezii optzeciști” procedee ce starnesc curiozitatea cititorilor “iar poetul trebuie să „dispară” în spatele acestuia, să fie „impersonal”,

interogații :” Ce unește însă această generație, ce dă specificul ei?

enumerații :” de frondă, de refuz al clișeelelor”, exclamații “Ce unește însă această generație, ce dă specificul ei?

2. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonficțional*), cu intenția de a informa, de a instrui,.

Funcția discursului este cognitivă.

Textul este nonficțional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, prin tematică și prin **modul de construire a discursului** deci poate fi considerat un *text reflexiv*.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început se observă efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auditoriului de a renunța la vanități și mici orgolii.

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare Aparține *publicisticii* fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine*: propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.
2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..
3. *Obiectivitate*: propoziții cu idei fundamentale (de baza); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.
4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.
5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.
6. *Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Biletul nr. 74

Spre sfârșitul anilor '70 și începutul anilor '80 apare, mai întâi în cenaclurile și cercurile literare studențești, apoi sporadic în reviste, o nouă generație de poeți, prozatori și critici care încep să pună în discuție modelele literaturii. Cei mai activi sunt poeții. Versurile lor ironice, „realiste”, biografice nu seamănă nici cu acelea ale lui Nichita Stănescu, Marin Sorescu sau ale Anei Blandiana, nici, mai ales, cu acelea cultice, inițiatice, solemn magice ale poezilor echinoxști. Un nou stil de a gândi și de a face poezie e pe cale să se constituie și stilul, cum se întâmplă în mod curent în literatură, întâmpină rezistența spiritelor conservatoare. Se invocă mereu prozaismul și spiritul exagerat parodic, „bășcălios” al acelor poeme care nu mai vor să țină seama de legile genului liric. Poeții nu se lasă intimidați și, sprijiniți de o parte a criticii, duc mai departe experimentul lor. Mai târziu, spre mijlocul deceniului al IX-lea, modelul poetic se definește mai bine și capătă un nume: postmodernismul.

(Eugen Simion, Scriitori români de azi, IV)

....
Patru volume are seria Scriitori români de azi (1978-1989)

Este o sistematizare a literaturii române postbelice

Aici este un fragment din volumul IV

1.Cine comunică? Eugen Simion, **critic literar**, editor, eseist, filolog, profesor universitar român, membru al [Academiei Române](#) și președinte

Stilul științific, prin funcția sa cognitivă asigură transmiterea de informații pe baza unor raționamente logice deductive și strict argumentate. Cuvintele sunt folosite la sensul lor propriu. Exactitatea informațiilor precizia și obiectivitatea formularilor, claritatea exprimării.

Stilul este stiintific !!

Titlul sugereaza ca fragmentul apartine unui text din sfera stiintifica. acriticii literare....

- predomina cuvinte cu sens denotativ din domeniul criticii literare.

Discursul transmite informatii stiintifice pe baza unor exemple

Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat

Informatia este corecta stiintific si corect argumentata.

Mesajul este neutru prin datele furnizate si prin tonalitate. “**Se invocă mereu prozaismul** “ “**Versurile lor ironice, „realiste”, biografice**

Neutralitatea discursului este tipica textului stiintific.

5. Caracteristici ale stilului:

a. **Corectitudine**: textul respecta regulile gramaticale si semantice.

b. **Claritate**: descriere clara, logica

c. **Obiectivitate**: o problema reala, demonstrata stiintific.

d. **Accesibilitate**: limbajul poate fi inteles de specialisti dar si de elevi / studenti

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera inchisa*): intelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe intelesuri)

Stilul stiintific si tehnic

- are functie de cunoastere
- neologisme:” **parodic,**”
- respectare a sensurilor de baza ale cuvintelor
- evita ambiguitati printr-o terminologie specifica
- foloseste neologisme specifice :”**să țină seama de legile genului liric**” “**postmodernismul.**”
- dezvoltă un adevărat jargon de specialitate
- modalitati de comunicare: monologul scris,
- limbajul manualelor, tratatelor, dictionarelor, studiilor:” **Se invocă mereu prozaismul**

Caracteristici :

- corectitudinea : forma literara a limbii ;

-obiectivitatea : este lipsita de afectivitate ;

are notiuni , cunostinte , idei deci functia limbajului este cognitiva ;

autorul nu se implica in comunicare , pentru ca se adreseaza intelectului , gandirii , **logice** .

- accesibilitatea: claritate , precizie; topica frazei este fireasca fara inversiuni ; si mijloace auxiliare extralingvistice: tabele , diagrame , schite, fotografii harti .

- terminologia : fiecare domeniu are o terminologie (limbaj stiintific specific)

Biletul nr. 75

Simptome ale atitudinii postmoderne detectabile în literatura română a anilor '80-'90: „întoarcerea autorului” în text, rebiografizarea persoanelor gramaticale printr-o nouă angajare existențială , implicarea mai acută în realitatea cotidiană, de aici și

acum, evitarea capcanelor „naivității” confesive prin deconspirarea mecanismelor textuale și atingerea- prin atare deconspirare- a unui patetism mai profund.

Simptome stilistice: extinderea narativității asupra poeziei și criticii, în special sub forma scriiturii tip jurnal, concedierea metaforei din poziția deținută în modernism, cultivarea efectelor cu directote sintactică și lexicală, dar și manifestarea distanțării „profesioniste” față de jocul înșelător al limbajului, de unde acțiunea de tip critico-teoretic exercitată din interiorul operei, adesea convertită (sau mascată) în ironie, supraetajarea textuală, multistilismul, apelul la aluzia culturală, la citat, colaj, pastişă, parodie și alte forme de intertextualitate, o mai accentuată omologie stilistică între genuri.

(Ion Bogdan Lefter, Postmodernism. Din istoria unei „bătălii” culturale)

Ion Bogdan Lefter este licențiat al Facultății de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București, specialitatea Limba și literatura engleză - Limba și literatura română

Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică. Limba și literatura română.....

- predomina cuvinte cu sens denotativ din domeniu. “rebiografizarea persoanelor gramaticale / “Simptome stilistice

Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple

Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat

Informația este corectă științific și corect argumentată. “deconspirare- a unui patetism”

Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate.

Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5.Caracteristici ale stilului:

a. *Corectitudine*: textul respectă regulile gramaticale și semantice.

b. *Claritate*: descriere clară, logică

c. *Obiectivitate*: o problemă reală, demonstrată științific.

d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți :” concedierea metaforei”

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ :” ironie, supraetajarea textuală, multistilismul, apelul la aluzia culturală, la citat, colaj, pastişă, parodie

f. *Sens unic* (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

Biletul nr. 76

Am fost într-o vreme, pe când viața începuse să mi se pară atât de cenușie încât nu mai merita trăită, un maniac al jocurilor pe computer. Timp de vreun an de zile am avut nevoie de doză zilnică de virtualitate: îmi făceam toate treburile pe fugă, renunșasem la mâncare și la somn și îmi tremurau mâinile după claviatură și mouse[...] Pe lângă multe alte efecte de adâncă alienare, jocurile de acțiune și strategie mi-au schimbat, în acea vreme nu tocmai îndepărtată și nici tocmai cu desăvârșire încheiată, însăși ideea despre om, despre trup, despre felul cum arată și funcționează bucată asta complicată de materie care ascultă – parțial- de voința noastră.[...]. Dar ceea ce deosebește esențial viețile noastre virtuale de cele reale este miraculoasa și binecuvântata putere de a da „Save”. „Salvează, tati, salvează!” îmi

spune fiică-mea, alarmată, din două în două minute, de câte ori mă privește jucându-mă. „Jucându-mă?” Nu: trăindu-mi viața virtuală, cea în care sunt erou, în care n-am nevoie de prietenie, dragoste sau fericire, cu o intensitate cum n-am trăit niciodată în „lumea cea comună”. Înaintea fiecărei confruntări decisive „salvez”. Dacă pierd, dau timpul înapoi de unde am salvat și-mi îndrept greșeala. Altfel, rareori aș putea încheia un joc. Dacă, vreodată, aș fi consultat de autorul jocului în care trăim cu toții și aș putea să sugerez o singură îmbunătățire a lui, asta aș îndrăzni să cer: „Doamne, dă-ne, măcar de câteva ori în viață, puterea de a folosi comanda Save!”, de a da timpul înapoi, de a șterge remușcarea, suferința, răul provocat altora, de a repara ireparabilul. [...]

(Mircea Cărtărescu, **Pururi tânăr**, înfășurat în pixeli)

.....
Autorul : este un poet, prozator și **publicist** conferențiar universitar doctor la Catedra de literatură română a [Facultății de Litere a Universității din București](#).

Stilul publicistic – specific ziarelor si revistelor ,

- bogatie lexicala
- vocabular accesibil tuturor
- termeni tehnici mai putini
- limba literara si formulari tipice cotidiene
- comunicare adaptata la un numar mare de informatii in spatiu restrans (exprimari eliptice, lapidare, de sinteze, eseuri)
- utilizeaza interogatii pentru atragerea cititorilor

-are arie tematica foarte mare mass-media apeleaza si apeleaza la elemente ale celorlalte stiluri ;

- are trasaturi ale beletristicii:

neologisme

inovatia lingvistica (creatii lexicale proprii) ,

procedee ce starnesc curiozitatea cititorilor

titluri eliptice , adeseori formate dintr-un singur cuvant , constructii retorice (repetitii , interogatii , enumeratii ,

2. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonfiecțional*), cu intenția de a informa, de a instrui,.

Funcția discursului este cognitivă.

Textul este nonfiecțional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, **prin tematică** și prin **modul de construire a discursului** deci poate fi considerat un **text reflexiv**.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început se observa efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auditoriului de a renunța la vanități și mici orgolii.

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare **Apartine publicisticii** **find un articol, cu efect de convingere** (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine*: propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.
2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..
3. *Obiectivitate*: propoziții cu idei fundamentale (de baza); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.
4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.
5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.
6. *Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Forma discursului publicistic

Articol - text informativ de referință argumentativ, demonstrativ, reflexiv, eseistic.

Biletul nr. 77

Revenind pe meleagurile natale, să inventariem pentru început substituenții terminologici ai postmodernismului, propuși de literații români. O facem cu tristețea lucidă a celui care își vede bielele fișe strânse de-a lungul anilor anulate de același spirit sintetic și ordonat până la pedanterie care este Corin Braga: „o nouă sensibilitate” (Ioan Bogdan Lefter), „antropologism” (Mircea Nedelciu), „nou antropocentrism” (Alexandru Mușina), „romantism întors” (Radu G. Țeposu), „antimodernism” (Simona Popescu) sau „epistemă culturală” (Gheorghe Crăciun). Lista nu s-a terminat, căci Mihaela Ursa reamintește despre „nou-hermetism” (Corin Braga) și „psiheism” (Călin Vlasie).

Plăcerea exercițiului onomastic o au și alții. De foarte aproape de limitele generației, Vasile Andru vede postmodernismul ca pe o „antropogenie”, iar mai de departe, Radu Enescu nu-l vede deloc bine, opunându-i termenul de „transmodernism”. Vina esențială a postmodernismului ar fi aceea că goleşte de substanță limbajul, pe când transmodernismul îl revitalizează. Postmodernismul ar fi deci un moment crepuscular, pe care — și mai tăios — Gheorghe Grigurcu îl vede ca pe „un simptom al dezorientării”, un fel de „oboseală a modernismului”, sinteză pseudoclasică și în esență „un sfârșit de ciclu”.

(Al.Th. Ionescu, Mircea Nedelciu - monografie, antologie comentată, receptare critică
Ambii sunt critici literari

Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică. a

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu.

Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple

Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat

Informația este corectă științific și corect argumentată.

Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate.

Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

a. *Corectitudine*: textul respectă regulile gramaticale și semantice.

b. *Claritate*: descriere clară, logică

c. *Obiectivitate*: o problemă reală, demonstrată științific.

d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

Biletul nr. 78

Poetul modern spune ceea ce spune literal și în toate sensurile. Aceasta presupune, credem, o mare răsturnare, dacă nu chiar o revoluție în imaginația lecturii.

De aici – cel puțin statistic vorbind – complicata problemă a receptării poeziei moderne. Cititorul este obișnuit (educația literară predominant clasică a școlii contribuind nu puțin în această privință) să creadă că un text spune totdeauna și altceva decât spune în mod direct; iar acest altceva i se pare esențial. El poate, eventual, accepta că accesul la acest altceva să fie dificil, că spre a ajunge la el, să facă eforturi, să-și însușească o cantitate mare de informații (istorice, biografice, literare), să învețe a folosi coduri care-i erau, până atunci, necunoscute.

Oricât de straniu ar părea, cititorul mediu (și nu numai el) se simte aproape insultat intelectual când i se spune că acel altceva de dincolo de text pur și simplu nu există. O atare absență i se pare scandalosă, textul însuși devine înțeligibil,

autorul, condamnat pentru că nu vrea să spună nimic (deși spune). Acceptarea literalității poeziei (și modificarea în consecință a imaginației lecturii) este prima și poate cea mai însemnată condiție a receptării adecvate a lirismului modern.

Desigur, tentația interpretării apare, ea poate fi chiar foarte puternică; fără ea nici nu s-ar putea naște acea senzație de bogăție semantică nepuizabilă gata să se reverse, să explodeze, să disloce, prin forța ei misterioasă, înseși categoriile limbajului. Orice interpretare particulară se va lovi însă de conștiința posibilității unui număr indefinit de interpretări cel puțin tot atât de justificate. Ambiguitatea poeziei moderne (dimensiune a înseși conștiinței moderne a poeticului) este rezultatul direct al unei lecturi literale.

(Matei Călinescu, Conceptul modern de poezie)

Matei Calinescu (n. 1934) este profesor de literatura comparata la Indiana University

Stilul este stiintific !!

Titlul sugereaza ca fragmentul apartine unui text din sfera stiintifica.a

- predomina cuvinte cu sens denotativ din domeniu.

Discursul transmite informatii stiintifice pe baza unor exemple

Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat

Informația este corectă științific și corect argumentată.

Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate.

Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

- a. *Corectitudine*: textul respectă regulile gramaticale și semantice.
- b. *Claritate*: descriere clară, logică
- c. *Obiectivitate*: o problemă reală, demonstrată științific.
- d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

Biletul nr. 79

Poezia nu va reuși niciodată, ea singură, să aducă nici pace și nici mai multă prosperitate în lumea contemporană. Ea nu va rezolva niciuna dintre problemele politice sau economice ale lumii noastre și nu va conta ca argument pentru așezarea pe un nou fundament a relațiilor dintre pisici și șoareci, dintre câini și pisici, dintre oameni și câini. Singurul loc în care poezia poate semnifica ceva este lumea contemporană individuală. Acolo, în firea fiecăruia, poezia mai poate modela ceva și din aceste mici șlefuiuri ale crudităților noastre intime se mai poate aprinde o undă de comunicare normală între indivizi având creiere identice, dar viziuni diferite. Poezia poate umaniza, dar nu în marșuri și nu în misiuni de umanizare. Le citesc uneori, câte o poezie, elevilor mei. Îi văd dintr-odată atenți; chiar dacă nu înțeleg, devin atenți. Ascultă mai degrabă din bucuria de a ieși din rutina zilnică. Această minimă atenție este o mare victorie a poeziei asupra firii lor. Să fii atent la comunicarea unui mesaj, chiar dacă nu-l înțelegi în totalitate, mi se pare copleșitor pentru o lume normală.

(Matei Vișniec, Despre rolul poeziei în lumea contemporană)

este un poet și dramaturg român, activ în acest moment în Franta, A studiat istoria și filozofia la Universitatea din București

Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică. a

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu.

Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple

Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat

Informația este corectă științific și corect argumentată.

Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate.

Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

- a. *Corectitudine*: textul respectă regulile gramaticale și semantice.
- b. *Claritate*: descriere clară, logică
- c. *Obiectivitate*: o problemă reală, demonstrată științific.
- d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

Biletul nr. 80

O liniște imensă, suspectă, emană din întreaga poezie modernistă în acest secol neliniștit. Astăzi caracterul dictatorial al văzului cu tot ce implică el (renunțarea la umanism, la comunicare, la plăcerea lecturii, la căldura și catifelarea vocii) a căpătat proporțiile unui dezastru. Poezia a rămas fără public, iar poetul a ajuns să nu se mai poată exprima pe sine însuși în propriul său text, să producă lucruri străine de persoana sa reală. Din poemele unui modernist, chiar remarcabile estetic, nu putem ști cine este de fapt acel poet, cum trăiește, ce gândește despre viață. Frângerea punții dintre text și referent, salutară la sfârșitul secolului trecut, a devenit azi insuportabilă. Nu se mai poate respira în niște tipare poetice care pierd denotatul într-o pulbere de conotații. Rimbaud a scris în „Alchimia verbului” că, prin dereglarea tuturor simțurilor, reușea sincer să vadă în loc de o fabrică niște turnuri de minaret. Astăzi poeții de pretutindeni se străduiesc să vadă fabrica și nu mai reușesc să vadă decât turnurile cu semilună.

[...]... trebuie să devenim conștienți de fundătura în care modernismul a adus poezia. Și mai ales de greutatea imensă de a vedea, la ora actuală, un alt drum, regenerativ, în poezie. Pentru că reflexele vizuale ne-au intrat în sânge, pentru că întreaga critică literară este azi un debușeu al modernismului. Poate că poemele care vor fi considerate peste ani capodopere ale postmodernismului românesc (numesc așa nimic altceva decât miraculoasa, ipotetica regenerare despre care vorbeam) există deja, trecute complet cu vederea nu numai de critică și public, dar până și de autorii înșiși. (Mircea Cărtărescu, Cuvinte împotriva mașinii de scris)

.....

1. Cine comunică? Mircea Cărtărescu poet, prozator și publicist român.

Stilul publicistic – specific revistelor intersectat cu cel științific și colocvial

- bogăție lexicală
- vocabular accesibil tuturor
- limba literară dar și formulări tipice cotidiene

STILUL PUBLICISTIC este stilul prin care publicul este informat, influențat și mobilizat într-o anumită direcție în domenii diverse: sociale, politice, economice, artistice etc. Modalitățile de comunicare sunt: monologul scris (în presa și publicații), monologul oral (la radio și televiziune), dialogul oral (dezbaterile publice), dialogul scris (interviuri consemnate scris).

Caracteristici:

- contopesc două componente –

1. intelectuală tranzitivă obiectivă pentru informare

2. afectivă, reflexivă subiectivă, pentru formare de convingeri;

- se situează în mijlocul realității cotidiene;

- are arie tematică foarte mare mass-media apelează și apelează la elemente ale celorlalte stiluri;

- are trasaturi ale beletristicii:

neologisme
inovatia lingvistica (creatii lexicale proprii),
procedee ce starnesc curiozitatea cititorilor
titluri eliptice , adeseori formate dintr-un singur cuvant , constructii retorice (repetitii , interogatii ,
enumeratii , exclamatii
sinonime
aglomerare sintactica ;

1. Autor , titlul - . Conferința înseamnă comunicare
eficientă.. Tema este

2. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonfictional*) tipul de text: conferință (convorbire),
adică expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția
de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Funcția discursului este cognitivă.
Textul este nonfictional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de
domeniul științific, **prin tematică** și prin **modul de construire a discursului** deci poate fi considerat
un *text reflexiv*.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii.
Din propozițiile de început se observă efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care
s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auditoriului de
a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare Apartține publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune)
are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

4. Relația autor-cititor.

Emițătorul este specializat vizează un public-țintă nespecializat dar și specialiști.

Efectul mesajului.

1:convingere ca

Titlul și propoziția de la început este construit ca să pregătească terenul pentru a convinge și cu efect
de captare a atenției, (creează o așteptare.)

2.acord. El poate veni de la receptorii (cititorii) specializați.

Scop – 1. de informare pentru ca răspunde la întrebările: *Cine?* *Ce?* *De*
când?, *Până când?*, *De ce*

2. educativ

Textul face apel la afectivitate, dar și la rațiune.

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine*: propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.
2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..
3. *Obiectivitate*: propoziții cu idei fundamentale (de baza); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.
4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.
5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.
6. *Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Forma discursului publicistic

Articol - text informativ de referință argumentativ, demonstrativ, reflexiv, eseistic.

Biletul nr. 81

Ca român am convingerea și intuiția că literatura și cultura țării noastre exprimă o parte din Europa, după cum Europa se exprimă, la rândul său, în parte, prin România.[...]

Progresul percepției românești a Occidentului, al deschiderii adesea rapide, vertiginoase, spre ideile, formele, valorile și modelele sale, a fost și este însoțit – și trebuie să fie tot mai mult însoțit – de o cât mai adâncită, nuanțată și amplificată dezvoltare a specificității noastre, a originalității creatoare românești.

„Occidentalizarea” nu poate fi concepută decât ca un incitant, ferment, stimulent, termen riguros de confruntare pentru totalitatea virtuților noastre spirituale.

În măsura în care acestea sunt și se dovedesc tot mai autentice, mai viabile, într-adevăr creatoare, contactele cu Europa nu numai că nu alterează, corup sau sugrumă valorile și posibilitățile noastre „specifice”, dar acestea din urmă nu pot fi decât incitante, consolidate și amplificate printr-o astfel de confruntare.

Solidarizarea și integrarea sunt urmate în mod inevitabil de confruntare și delimitare, de consolidare pe fundamente proprii.

Frecvențele noastre europene ne îmbogățesc ca oameni și ca români, sporind conștiința românească-europeană a fiecăruia dintre noi. [...] În orice cultură, influențele joacă un rol fecund.

(Adrian Marino, *Prezențe românești și realități europene*)

1. Cine comunică? Adrian Marino, critic, istoric și teoretician literar român, laureat al [premiului Herder](#).

Stilul este stiintific !!

Titlul sugereaza ca fragmentul apartine unui text din sfera stiintifica.a

- predomina cuvinte cu sens denotativ din domeniu.

Discursul transmite informatii stiintifice pe baza unor exemple

Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat

Informatia este corecta stiintific si corect argumentata.

Mesajul este neutru prin datele furnizate si prin tonalitate.

Neutralitatea discursului este tipica textului stiintific.

5.Caracteristici ale stilului:

a. **Corectitudine:** textul respecta regulile gramaticale si semantice.

b. **Claritate:**descriere clara, logica

c. **Obiectivitate:** o problema reala, demonstrata stiintific.

d. **Accesibilitate:** limbajul poate fi inteles de specialisti dar si de elevi / studenti

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. **Sens unic** (*opera inchisa*): intelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe intelesuri)

Biletul nr. 82

După cum se știe, problema „tradițională” a culturii române a fost, de-a lungul secolelor XIX-XX, retardarea [rămânerea în urmă] față de marile culturi occidentale. Din acest punct de vedere, proiectul pașoptist n-a fost altceva decât un efort de recuperare a decalajului. În modernism, Lovinescu l-a conștientizat, l-a teoretizat și, susținut de o întreagă mișcare literară l-a văzut dând rezultate. „Sincronizată” n-a rămas – însă – literatura română postbelică din cauza episodului proletcultist și – în general – regimului comunist, care a oprit evoluția și a dat ceasul culturii înapoi. O nouă sincronizare se va produce abia în anii '80-90, odată cu apariția unui postmodernism românesc.

Trăgând linie și adunând, vedem că, în ciuda unor decalaje, perturbări, alinieri ușor tardive, literatura noastră s-a conectat îndeajuns de concludent la ultimele două mari curente literare și culturale europene și euro-americe, modernismul și postmodernismul. În schimb, precedentele două, clasicismul și romantismul sunt ilustrate la noi foarte atipic, cu mari întârzieri și în amestecuri care fac corespondențele dificil de descris și de susținut. Fără a intra aici în alte detalii, voi spune doar că, din perspectiva raportării la periodizarea standard a culturilor occidentale, cele două secole de literatură română instituționalizată au statut distinct: în secolul XIX, curente noastre literare au profiluri specifice, descriabile în funcție de curente europene premoderne, dar ireductibile la ele, în timp ce în secolul XX se produce alinierea, conceptele generale devenind și la noi operaționale, deși intuziunile politicianului în metabolismul cultural vor produce în jumătatea a doua a secolului perturbații grave.

(Ion Bogdan Lefter, Recapitularea modernității)

Este carte !

Este licențiat al Facultății de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București, specialitatea Limba și literatura engleză - Limba și literatura română (1981). A fost director al revistei [Observator cultural](#). A fost redactor șef al revistei literare [Contrapunct](#) și analist politic al postului de radio *Europa Liberă*, secția română.

Stilul este stiintific !! dar are si metafore: ” în metabolismul cultural”

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică a ..istoriei literare...” **postmodernism românesc**. “ / “proiectul pașoptist”

- predomină cuvinte cu sens denotativ din domeniu.” **conceptele generale....”..” curențele noastre literare au profiluri specifice.....**

Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple “**curențele noastre literare au profiluri specifice, descriibile în funcție de curențele europene premoderne**

Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat

Informația este corectă științific și corect argumentată. “..**care fac corespondențele dificil de descris și de susținut.”**

Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate. “**din perspectiva raportării”**

Neutralitatea discursului este tipică textului științific.” **curențe literare și culturale europene și euro-americe**”

5. Caracteristici ale stilului:

a. **Corectitudine:** textul respectă regulile gramaticale și semantice.

b. **Claritate:** descriere clară, logică:” **în ciuda unor decalaje, perturbări, alinieri**

c. **Obiectivitate:** o problemă reală, demonstrată științific.” **devenind și la noi operaționale”**

d. **Accesibilitate:** limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți “**la noi foarte atipic”**

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ :” **intuiziunile”**

f. **Sens unic** (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

Biletul nr. 83

O paralelă între lectura propriu-zisă și lectura iconică, intermediată de cinematograful sau de TV e edificatoare. Ce facem când citim un roman și ce facem când vizionăm un film? Cititorul n-are acces direct la imagine, ci la cuvinte, deci la reprezentări mai mult sau mai puțin abstracte, pe care trebuie să le „traducă” sensibil, să le „închipuie” în plenitudinea corporalității lor. Nici măcar un mare maestru al descrierii peisajiste, de talia lui Sadoveanu, nu poate rivaliza în bogăția de detalii, autenticitate și prospețime a coloritului cu un operator de film, fie el și mediocru. Această diferență de „redare” e însă compensată la scriitor printr-un excedent de „sugestie”. Sadoveanu scrie: „Peste singurătați a nins deodată o tonalitate sură, tristă și rece”. Cum poate obiectivul aparatului de luat vederi să evoce „singurătațile” peste care „ninge” o „tonalitate” în același timp „sură, tristă și rece”? Dar propoziția: „Ne oprirăm ca într-un fel de farmec și uimire”? În ce chip e descriabilă fotografic o asemenea stare de spirit prin excelență aproximativă, inefabilă, ambiguă? Procedul scriitorului e deci de a folosi „racursiuri” [modalitate de redare a unui subiect în pictură, sculptură sau fotografie, micșorând dimensiunile prin efectul perspectivei] simbolice și metaforice delicate spre a-l solicita pe cititor să-și „fabrice” o reprezentare mentală „îmbogățită”, conținând atât ce i se comunică nemijlocit, cât și ceea ce trebuie subînțeles (completând tabloul cu datele omise), dar care poate fi asociat (convocând diverse conotații mai mult sau mai puțin personale). Așadar, cititorul nu e un simplu aparat de înregistrare, ci un colaborator care talmăcește „instrucțiunile” autorului, „construiește” în spiritul lor și contribuie cu un supliment de informații.

(Paul Cornea, Introducere în teoria lecturii)

.....

Paul Cornea este istoric, critic și **teoretician literar român**.

Prima propoziție din fragment este ca un subtitlu (ca un titlu de capitol)

Urmează o interogație (stil publicistic) “. **Ce facem când citim un roman și ce facem când vizionăm un film?** “

Neologisme științifice din domeniu :” **plenitudinea corporalității**”

Expresii cotidiene :” **Nici măcar**” (stil publicistic)

Argumentează cu exemple : “**de talia lui Sadoveanu**

La întrebări (în care abundă neologisme din domeniu) :” **Dar propoziția: „Ne oprirăm ca într-un fel de farmec și uimire”? În ce chip e descriabilă fotografic o asemenea stare de spirit prin excelență aproximativă, inefabilă, ambiguă?” **Raspunde:**” **Procedeul scriitorului e deci..**” Face deduceri logice. Completări introduse în paranteze (nu lasă puncte puncte):” [modalitate de redare a unui subiect în pictură, sculptură sau fotografie, micșorând dimensiunile prin efectul perspectivei]”**

Caracteristici : - corectitudinea : forma literară a limbii ; - obiectivitatea : este lipsită de afectivitate ;

are noțiuni , cunoștințe , idei deci funcția limbajului este cognitivă ;

autorul nu se implică în comunicare , pentru că se adresează intelectului , gândirii , **logice** .

- accesibilitatea : claritate , precizie ; topica frazei este firească fără inversiuni ; - terminologia : fiecare domeniu are o terminologie (limbaj științific specific)

STILUL TEHNICO - ȘTIINȚIFIC - de comunicare în domeniul științei și tehnicii . Modalitățile de comunicare sunt : monologul scris, monologul oral (în prelegeri , ex puneri , sau comunicări) , dialogul oral (în **cadru** colocviilor , **seminariilor și dezbaterilor științifice**)

Biletul nr. 84

În ceea ce privește relația autor-narator-personaj, esențială în orice narațiune, putem spune că în narațiunea memorialistică autorul încheie un pact autobiografic și un pact istoric; el își scrie viața după cum o trăiește și, din această pricină, viziunea scriitorului poate schimba sensul faptelor trăite. [...] Apoi, sinceritatea, adevărul sunt noțiuni care trăiesc independent de narațiune și de puterea ei de a da imaginea verosimilă a unei vieți în istorie.

Al doilea element (naratorul) are, aparent, mai puține libertăți decât naratorul din proza de ficțiune. El operează cu date controlabile și povestește o viață trăită, nu imaginată. Își ia, cu toate acestea, libertatea de a povesti istoria din punctul său de vedere și face portretele pe care le crede de cuviință. [...] Cititorul, îndepărtat în timp de faptele narate, primește și judecă totul în funcție de ceea ce am putea numi imaginația adevărului în istorie.

Mai interesant în memorialistică este personajul ei, cel despre care se vorbește. O caracteristică a lui ar ține de faptul că el nu vine singur, cum s-a zis, în narațiune: vine mereu însoțit de evenimente, de întâmplări din afara existenței lui, vine, pe scurt, însoțit de istorie. De modul în care prezintă faptele istoriei depinde credibilitatea lui ca martor și credibilitatea lui ca personaj într-o narațiune care vrea să pună istoria într-o poveste și, cum am zis, să transforme o viață într-un destin. Citind multe cărți de

memorii, am ajuns la convingerea că memoriile nu sunt niciodată modeste. Ele propun implicit sau explicit o morală de viață și un model de existență. Nu trebuie crezuți cei care ne spun că nu vor să fie decât „notarii umili ai istoriei”. Când se apucă să scrie, ambițiile, ispitele îi copleșesc.

(Eugen Simion, **Pactul cu istoria**)

Stilul este științific !!

Titlul sugerează ca fragmentul aparține unui text din sfera științifică. a

- predomina cuvinte cu sens denotativ din domeniu.

Discursul transmite informații științifice pe baza unor exemple

Emitatorul este specializat, receptorul (cititorul) specializat sau nespecializat

Informația este corectă științific și corect argumentată.

Mesajul este neutru prin datele furnizate și prin tonalitate.

Neutralitatea discursului este tipică textului științific.

5. Caracteristici ale stilului:

a. *Corectitudine*: textul respectă regulile gramaticale și semantice.

b. *Claritate*: descriere clară, logică

c. *Obiectivitate*: o problemă reală, demonstrată științific.

d. *Accesibilitate*: limbajul poate fi înțeles de specialiști dar și de elevi / studenți

e cuvintele sunt cu sensul propriu, denotativ

f. *Sens unic* (*opera închisă*): înțelesul este unic (nu este ambiguu sau cu mai multe înțelesuri)

Biletul nr. 85

Scriitorul postmodern scrie într-o epocă în care mass-media produce propria cultură, o cultură în care realul nu poate fi deosebit de imaginar, adevărul de ficțiune. O cultură a simulacrului, repet formula. O cultură – în cea mai mare parte – de consum, o cultură a imaginii înghițită a doua zi de alt rând de imagini.

Cum se descurcă în aceste condiții creatorul veritabil, acela care mizează pe scriitură sau pe imaginea plastică? Șansa lui este să prezinte obiectiv și inspirat relația dintre individ și cultura simulacrului și să vorbească despre ceea ce mass-media provoacă în el, îl falsifică sau îl face să reflecteze sceptic la aceste comodități care i-au invadat spațiul de securitate. O posibilitate! Alta ar fi ca artistul să folosească în interesul operei sale facilitățile mass-media și imensa lor forță de penetrație. De pildă, „să treacă opera” (așa zic managerii culturii actuale) la televiziune, să provoace publicul, să-i stârnească interesul și să-i tulbure comoditățile.

Mulți spun că, dacă o carte nu trece la televizor, nu există. Nu este, totuși, sigur că, dacă o carte este prezentată la televizor, va ajunge la destinatarul ei (cititorul). Chestiune imprecisă, traseu complicat. Indiscutabil este doar faptul că mass-media e pentru scriitor un concurent pe care el, scriitorul, trebuie să-l transforme într-un aliat. Altminteri, concurența îl va zdrobi pur și simplu. Deja i-a luat cea mai mare parte dintre cititori.

(Eugen Simion, **articolul** Post-Postmodernismul, 1998)

.....
Stilul publicistic – specific ziarelor și revistelor, discursuri politice:

- bogăție lexicală
- vocabular accesibil tuturor
- termeni tehnici mai puțini

- limba literara si formulari tipice cotidiene
- comunicare adaptata la un numar mare de informatii in spatiu restrans (exprimari eliptice, lapidare, de sinteze, eseuri)
- utilizeaza interogatii pentru atragerea cititorilor

STILUL PUBLICISTIC monolog scris (in presa si publicatii) ,.

Caracteristici :

- contopeste doua componente –

1. intelectuala tranzitiva obiectiva pentru informare

2. afectiva , reflexiva subiectiva , pentru formare de convingeri ;

- se situeaza in mijlocul realitatii cotidiene ;

-are arie tematica foarte mare mass-media apeleaza si apeleaza la elemente ale celorlalte stiluri ;

- are trasaturi ale beletristicii:

neologisme

inovatia lingvistica (creatii lexicale proprii) ,

procedee ce starnesc curiozitatea cititorilor

titluri eliptice , adeseori formate dintr-un singur cuvânt , constructii retorice (repetitii , interogatii , enumeratii , exclamatii

sinonime

aglomerare sintactica ;

1.Cine comunică? (Eugen Simion, critic literar, editor, eseist, filolog, profesor universitar român, membru și președinte al [Academiei Române](#)

1. Autor , titlul - . Conferința înseamnă comunicare eficientă.. Tema este

2. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonfictional*) tipul de text: conferință (convorbire), adică expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Funcția discursului este cognitivă. Textul este nonfictional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, prin tematică și prin modul de construire a discursului deci poate fi considerat un *text reflexiv*.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început se observa efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auditoriului de a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare Apartține publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine*: propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.
2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..
3. *Obiectivitate*: propoziții cu idei fundamentale (de baza); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.
4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.
5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.
6. *Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Forma discursului publicistic

Articol - text informativ de referință argumentativ, demonstrativ, reflexiv, eseistic.

Biletul nr. 86

Poezia celor mai mulți scriitori din generația mea [n.n. generația '80] pierde la lectura cu „ochii”. Ea este produsul cenaclurilor, al unei anumite strategii orale, care o marchează în cele mai intime resorturi ale ei. Este un tip de poezie care ține cont enorm de public și mai ales de cea mai ignorată trăsătură a poeziei în modernism: o voce, de vocea celui care a creat poezia. Nimeni nu ar putea scoate mai mult dintr-o poezie de-a mea decât scot eu, într-o lectură publică (firește, folosesc un „eu” generic). Un volum de versuri al unui poet din generația mea își atinge scopul când își determină cititorul să recite cu voce tare. Elementul vizual nu lipsește, desigur, dar el încearcă să se armonizeze cu vocea, să o ajute să se înalțe.

„Voluptuos joc cu icoane și cu glasuri tremurate” – Eminescu definea poezia ca o sinteză de vizual și auditiv. Dacă vrea să redevină o plăcere și o generatoare de plăcere, să redobândească un mesaj omenesc, să aibă din nou acces la acea căldură a vocii și a pielii în lipsa căreia poezia rămâne un joc cu mărgelile de sticlă (lucru care mie, cel puțin, mi se pare de neacceptat), poezia va trebui să iasă din modernism. Postmodernismul nu este, deci, pentru mine, un concept, ci o necesitate reală.

Va trebui să abandonăm mașina de scris.

(Mircea Cărtărescu, Cuvinte împotriva mașinii de scris, în *Caiete critice*)

Stilul publicistic – specific revistelor: La granița cu cel științific și colocvial

- bogăție lexicală
- vocabular accesibil tuturor
- limba literară și formulări tipice cotidiene
- comunicare adaptată la un număr mare de informații în spațiu restrâns (exprimări eliptice, lapidare, de sinteze, eseuri)

- utilizeaza interogatii pentru atragerea cititorilor

Caracteristici :

- se situeaza in mijlocul realitatii cotidiene ;

-are arie tematica foarte mare mass-media apeleaza si apeleaza la elemente ale celorlalte stiluri ;

- are trasaturi ale beletristicii

neologisme

inovatia lingvistica (creatii lexicale proprii) ,

procedee ce starnesc curiozitatea cititorilor

titluri eliptice , adeseori formate dintr-un singur cuvânt , constructii retorice (repetitii , interogatii , enumeratii , exclamatii

sinonime

aglomerare sintactica ;

Biletul nr. 87

La întrebarea dacă un scriitor trebuie să aibă cultură științifică răspund, nu foarte decis, dar măcar audibil: nu. La fel răspund la întrebarea dacă el trebuie să fie un erudit sau, dimpotrivă, un ignorant, un intelectual sau un barbar, poate chiar și la întrebarea dacă trebuie să fie talentat sau farseur. Cuvântul care mă incomodează în toată această serie e „trebuie”. Voronca avea dreptate în observația lui (pe care n-a pus-o totuși în practică, pentru că întreaga sa poezie decurge dintr-un șir incredibil de constrângeri, uneori absurde): „Poezia nu trebuie nimic.” A fost o vreme când am crezut și eu, ca o bună parte din generația mea, că scriitorul trebuie să fie un om de o vastă cultură, plin de conștiință de sine, preocupat de aspectele teoretice ale artei sale. Dar am supraviețuit vreun sfert de veac acelei epoci, iar azi, privind înapoi, observ că alături de „trebuie”, foloseam pe-atunci încă un cuvânt: „scriitor”. Scriitorul, am înțeles de-atunci, nu există, există doar scriitori, teribil de diverși, care frământă-n fel și chip substanța multifățetă a literaturii. Mulți dintre cei mai subtili mînuitori de concepte teoretice nu mai sunt citiți azi. [...] Autorii care-au rămas și se citesc și azi sunt cei care, mergând pe nenumărate căi, multe diametral opuse, au ajuns să înțeleagă, intuitiv, intelectual sau pur și simplu prin forță artistică brută, ceea ce scria Wittgenstein spre sfârșitul operei sale din tinerețe: că nu există nimic miraculos în lume, că miraculos e doar faptul că lumea există. Că poezia scrisă este o fântână în oceanul de poezie naturală a lumii.

Atracția mea pentru scrierile științifice, prin urmare, nu este un „trebuie” pentru un „scriitor”, ci doar un reflex al curiozității mele în fața lumii, a poeziei ei naturale. Lumea mă interesează ca om, și nu ca scriitor, prin nesfârșita ei inteligență, în care intelectul meu se integrează ca un motiv într-un covor. Nu vreau să pierd nimic, iau permanent mostre din nenumărate straturi ale cunoașterii. Nu citesc mai multe cărți de literatură decât cărți de biologie, fizică, neurologie sau cărți de bucate. [...] Nu e vorba aici de felul în care „scriitorul” „trebuie” să vadă lucrurile. E vorba de felul meu de a fi. Nu vreau să-l impun nimănui. Nu vreau să fie sau să ajungă dominant.

(Mircea Cărtărescu, O fântână în mare, în Dilema veche)

1.Cine comunică? Mircea Cărtărescu poet, prozator și publicist [român](#)

Stilul publicistic – specific ziarelor și revistelor , discursuri politice:

- bogăție lexicală
- vocabular accesibil tuturor
- termeni tehnici mai puțini
- limba literară și formulări tipice cotidiene
- comunicare adaptată la un număr mare de informații în spațiu restrâns (exprimări eliptice, lapidare, de sinteze, eseuri)
- utilizează interogații pentru atragerea cititorilor

STILUL PUBLICISTIC este stilul prin care publicul este informat , influențat și mobilizat într-o anumită direcție în domenii diverse: sociale, politice , economice , artistice etc. Modalitățile de comunicare sunt : monologul scris (în presa și publicații) , monologul oral (la radio și televiziune) , dialogul oral (dezbaterile publice) , dialogul scris (interviuri consemnate scris) .

Caracteristici :

- contopește două componente –

1. intelectuală tranzitivă obiectivă pentru informare

2. afectivă , reflexivă subiectivă , pentru formare de convingeri ;

- se situează în mijlocul realității cotidiene ;

- are arie tematică foarte mare mass-media apelează și apelează la elemente ale celorlalte stiluri ;

- are trăsături ale beletristicii:

neologisme

inovarea lingvistică (creații lexicale proprii) ,

procedee ce stărnesc curiozitatea cititorilor

titluri eliptice , adeseori formate dintr-un singur cuvânt , construcții retorice (repetiții , interogații , enumerări , exclamații

sinonime

aglomerare sintactică ;

2. Tipul de discurs (text **subiectiv-reflexiv, nonfictiv**) tipul de text: conferință (convorbire), adică expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Funcția discursului este cognitivă.

Textul este nonfictiv – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, prin tematică și prin **modul de construire a discursului** deci poate fi considerat un **text reflexiv**.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început se observă efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auditoriului de a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare Aparține *publicisticii* fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

Textul face apel la afectivitate, dar și la rațiune.

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine*: propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.
2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..
3. *Obiectivitate*: propoziții cu idei fundamentale (de baza); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.
4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.
5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.
6. *Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Forma discursului publicistic

Articol - text informativ de referință argumentativ, demonstrativ, reflexiv, eseistic.

Biletul nr. 88

Dintre puterile exercitate social, singura care nu dorește stabilirea unei mai mari puteri asupra celuilalt, singura care nu aspiră să se sporească pe ea în detrimentul celui asupra căruia se exercită, este puterea medicală. [...] Că este așa o dovedește acea particularitate a voinței de-a îngriji, anume că reușește să depășească aspectele dezagreabile, uneori repulsive, ale activităților medicale. Tot așa cum unei mame nu-i e silă să schimbe scutecele unui copil, nici medicului sau infirmierei nu-i repugnă cele mai dificile și mai dezgustătoare aspecte ale profesiei. Firește, realitatea aduce multe corective acestei scheme ideale. Înainte de toate, profesiunile de îngrijire, și mai cu seamă cariera de medic, aduc reputație și sunt relativ bine plătite. „Doctorii fără arginți“ – Cosma și Damian – au fost canonizați, ceea ce este o dovadă că nu-i găsești pe toate drumurile.

Această atitudine premială față de medicină aduce alte motivații în profesie. Medicina este și calea spre prestigiul social. În fine, medicina este și, intelectual vorbind, o profesie excitantă și va atrage pe cei care vor să rezolve misterele naturii. Aceste „impurități“ nu sunt cu necesitate frâne către profesarea unei medicini oneste și eficiente. Cu o singură condiție: coexistența vocației de-a îngriji. Inșii care nu au această fibră „maternă“ nu au ce căuta în profesiile medicale. [...] Pe de altă parte, puterea medicală întâlnește dificultăți legate de exercitarea ei în cadrul unor instituții.

Instituțiile – spitalele, în cazul dat – sunt medii în care se exercită numeroase competiții pentru putere.

Voința de-a schimba ierarhiile stabilite, mișcările orizontale și verticale în sânul echipelor sunt inerente profesiei. Ca și în cazul cavalerilor Graal-ului, care uitaseră țelul lor primordial (găsirea obiectului sfânt, a pocalului în care a fost cules sângele lui Cristos), acest ordin cavaleresc de tip special care este ordinul medical uită câteodată menirea lui particulară, îngrijirea, pentru a se epuiza în luptele instituționale. Repet: îngrijirea, nu vindecarea. Orice medic bun știe că nu trebuie să trăiască în obsesia vindecării bolnavului. Aceasta ar duce la o greșală fatală, aceea că indivizii de la care nu se poate obține o restitutio ad integrum ar trebui abandonați. Vindecarea este eventuală, rareori completă. Optica corectă este îngrijirea. După ea vine salvarea vieții (de unde scepticismul medical față de eutanasiu) și numai la urmă vindecarea, adică recuperarea acelei normalități ideale care este sănătatea. M-aș bucura dacă aceste câteva rânduri ar cădea sub ochii celor ce încep să practice profesii ale îngrijirii sau se pregătesc să le studieze.

(Ion Vianu, Despre puterea medicală, în Dilema veche)

.....

Stilul publicistic – specific ziarelor și revistelor, discursuri politice:

- bogăție lexicală
- vocabular accesibil tuturor
- termeni tehnici mai puțini
- limba literară și formulări tipice cotidiene
- comunicare adaptată la un număr mare de informații în spațiu restrâns (exprimări eliptice, lapidare, de sinteze, eseuri)
- utilizează interogații pentru atragerea cititorilor

Caracteristici :

- se situează în mijlocul realității cotidiene ;

- are arie tematică foarte mare mass-media apelează și apelează la elemente ale celorlalte stiluri ;

- are trăsături ale beletristicii:

neologisme

inovativă lingvistică (creații lexicale proprii),

procedee ce stărnesc curiozitatea cititorilor

titluri eliptice, adeseori formate dintr-un singur cuvânt, construcții retorice (repetiții, interogații, enumeratii, exclamatii

sinonime

aglomerare sintactică ;

2. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonfictiional*) tipul de text: conferință (convorbire), adică expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Funcția discursului este cognitivă.

Textul este nonfictiional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, prin tematică și prin modul de construire a discursului deci poate fi considerat un text reflexiv.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli,

principii. Din propozițiile de început se observa efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța auditoriului de a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice.

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare *Apartține publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere* (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

Textul face apel la afectivitate, dar și la rațiune.

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine*: propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.
2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..
3. *Obiectivitate*: propoziții cu idei fundamentale (de baza); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.
4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.
5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.
6. *Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Forma discursului publicistic

Articol - text informativ de referință argumentativ, demonstrativ, reflexiv, eseistic.

Biletul nr. 89

Diferența esențială dintre Est și Vest este – cred – diferența dintre mânie și calm, dintre tensiune și destindere. E vorba de atmosfera în care respirăm, de climatul sufletesc al vieții zilnice. Există și în Occident enervări, insatisfacții, răsteli și chiar atacuri de furie. [...] În genere însă, strada, magazinele, instituțiile, mijloacele de transport, scena politică, ziarele nu sunt locuri ale conflictului. Nu se vociferează, nu se schimbă injurii și îmbrânceli, nu se caută harțagul cu orice preț. În Răsărit, dimpotrivă, aerul e apăsător, ca deasupra unui câmp de luptă. S-ar zice că toată lumea urăște pe toată lumea. Cearta este un mod de viață. Trăim din resentiment. Lupta politică vizează exterminarea adversarului, gazetăria e un apogeu al nervozității ofensive. Intelectualii se ceartă între ei, societatea civilă e o simplă manufactură a protestului, guvernul, președinția și parlamentul se epuizează în purulente manevre de gherilă. Clienții îi detestă pe comersanți și comersanții, pe clienți, poporul s-a săturat de politicieni și politicienii de popor, cultele religioase se

excomunică reciproc. La volan te înfurii, în stația de autobuz, la gară și la aeroport te înfurii, la slujbă te înfurii, la televizor te înfurii. Românul de azi e, prin definiție, mânios. [...]

Se vor găsi destui care să caute acestei epidemii de bilă galbenă justificări contextuale. Cum să nu fii mânios? Țărișoara e enervantă la maximum. Totul – de la politică la presă, de la birocrație la prețuri, de la maniere la moravuri – te poate scoate din minți. Dacă ești cât de cât normal, îți ieși din fire. Vorba lui Teofrast: „E cu neputință ca un om bun să nu fie cuprins de mânie când are de a face cu oameni răi”. Un comentariu al lui Seneca pune însă această frază într-o altă perspectivă: s-ar zice că, după Teofrast, cu cât cineva e mai bun, cu atât e mai irascibil. La limită, omul perfect e un soi de nebun furios, lovit, clipă de clipă, de mizantropie. [...] Antichitatea știa că mânia e, adesea, opusul curajului, chiar dacă (și tocmai pentru că) împinge spre temeritate. Mânia e nebărbătească. Sintagma „popor vegetal” nu exclude (ba dimpotrivă!) nervozitatea și gâlceava. Tranziția e, prin excelență, o perioadă nevrotică, născătoare de nevricale și de nevricoși. Vom fi scăpat de ea, când străzile noastre vor fi mai puțin zgomotoase, când oamenii vor vorbi mai puțin și mai așezat, când politicienii vor reuși prin inteligență ceea ce azi reușesc (iluzoriu) prin stricta valorificare a bojocilor. Ca să fiu cinstit, ideea că o astfel de perspectivă e încă foarte îndepărtată mă irită... (Andrei Pleșu, Despre mânie, în Dilema veche)

Stilul publicistic – specific ziarelor și revistelor, discursuri politice:

- bogăție lexicală
- vocabular accesibil tuturor
- termeni tehnici mai puțini
- limba literară și formulări tipice cotidiene
- comunicare adaptată la un număr mare de informații în spațiu restrâns (exprimări eliptice, lapidare, de sinteze, eseuri)
- utilizează interogații pentru atragerea cititorilor

Caracteristici :

- se situează în mijlocul realității cotidiene ;

- are arie tematică foarte mare mass-media apelează și apelează la elemente ale celorlalte stiluri ;

- are trăsături ale beletristicii:

neologisme

inovarea lingvistică (creații lexicale proprii) ,

procedee ce starnesc curiozitatea cititorilor

titluri eliptice , adeseori formate dintr-un singur cuvânt , construcții retorice (repetiții , interogații , enumeratii , exclamații

sinonime

aglomerare sintactică ;

2. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonfictiional*) tipul de text: conferință (convorbire), adică expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Functia discursului este cognitivă.

Textul este nonfictiional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, prin tematică și prin **modul de construire a discursului** deci poate fi considerat un **text reflexiv**.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început se observa efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / stiintific se bazează pe forța audtorului de a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare Aparține *publicisticii* fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine*: propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.
2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..
3. *Obiectivitate*: propoziții cu idei fundamentale (de baza); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.
4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.
5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.
6. *Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Forma discursului publicistic

Articol - text informativ de referință argumentativ, demonstrativ, reflexiv, eseistic.

Biletul nr. 90

1. Modernizarea educației în perioada 2008-2013, astfel încât în 2014, atunci când un nou buget al UE va intra în vigoare, școala românească să fie perfect sincronizată cu realitățile școlilor europene. Ne angajăm să refuzăm improvizațiile determinate de motive politicianiste și să modernizăm sistemul de educație cu migală și cu moderație, pentru a da coerență parcurșurilor și opțiunilor individuale, în particular printr-o revizuire curriculară substanțială, care să fie orientată de competențele cheie ce trebuie dobândite în școală.
2. Asigurarea în perioada 2008-2013 a unui minim de 6% din PIB pentru educație, pentru a o așeza pe o temelie solidă, pe durată medie și lungă. Garantăm familiilor, elevilor și profesorilor că regulile sistemului de educație nu se vor schimba în funcție de anotimp și că acesta va fi finanțat constant în funcție de obiective clare și asumate transparent.
3. Transformarea educației timpurii într-un bun public, garantarea unei educații școlare obligatorii de 10 ani și a unui acces neîngrădit la educație gratuită de 13 ani.

Doar în acest fel, România se poate racorda la societatea cunoașterii, pregătind generațiile succesive din școli și licee pentru a beneficia din plin de reforma de la Bologna adoptată deja în Universitățile de la noi.

4. Descentralizarea financiară, definirea politicii de resurse umane și adaptarea curriculumului în funcție de nevoile specifice fiecărei comunități. Acestea reprezintă modalitatea prin care părinții, autoritățile locale și societatea civilă pot deveni parteneri responsabili ai formării viitoarelor generații de elevi, astfel încât școala să fie plasată în centrul vieții comunității.

5. Adoptarea principiului „finanțarea urmează elevul” în învățământul primar, gimnazial și liceal, respectiv a principiului „finanțării multianuale pe cicluri de studii și bazat pe proiecte” în învățământul universitar. Dacă finanțarea urmează elevul, atunci școlile mai bune vor avea căutare, iar cele care n-au performanță vor fi obligate să se redreseze. Dacă în Universități, se va trece la finanțarea pe bază de proiecte a unor cicluri de studii, se va produce diferențierea acestora. Plecând de la un sistem transparent și coerent de indicatori de referință, vom avea astfel Universități centrate pe studii de licență, Universități care vor organiza studii de licență și masterat, ca și Universități centrate pe studii doctorale și cercetare. [...]

(Pactul național pentru educație)

.....

Stil juridic-administrativ formal

1. Autorul este o instituție : Ministerul Educației Titlul sugerează ca textul aparține stilului juridic-administrativ. :” **Pactul național..”**; **arată și domeniul de aplicare.”.. educație”**

2. Tipul de discurs (text nonfictional, descriptiv) Structural textul răspunde la întrebările specifice **textului informativ:** Cine ? – Consiliul European (CE) *Ce?-Directive De ce? e*

Specificul discursului-nonfictional

3. Sfera de utilizare

În relații administrative, oficiale, de natură juridică.

4. Emitator-receptor-mesaj

Emitatorul este specializat. Receptorul este specializat dar și adică cetățeanul.

Efectul mesajului *Acordul cu informația*

-Scop 1. *informare* 2. *popularizare*, 3. *educativ*

-Încărcăturii emoționale a mesajului

Mesajul este preponderent denotativ, se adresează rațiunii și este lipsit de componentă afectivă.

CARACTERISTICI ALE STILULUI

1. *Are formule fixe :* ” **Adoptarea principiului..”**

2. *Obiectiv și impersonal:* în text nu există marcile autorului.

3. *Accesibil, clar și precis:* accesibil prin termenii utilizați, clar prin structura frazei și precis pentru că numește exact (fără ambiguități) situația și comportamentul.

4. *Vocabular pronunțat specializat:*

6. *Folosirea clișee*

PARTICULARITĂȚI LINGVISTICE

Lexicale: Termeni de specialitate: Monosemantism și neologisme.

Morfologice: Substantive abstracte Reflexiv impersonal și Forme impersonale.

Sintactice: propozițiile sunt principale, dezvoltate, independente, enunțative

Stilistice: Clisee: Ex **numerotarea paragrafelor: ” 1. , 2**

-exprimare concisă și precisă

- registru de cuvinte neutre
- formulări consacrate
- lipsa figurilor de stil

Biletul nr. 91

Aud tot mai des o formulă care mă contrariază: „a citi cărți”. „Ce faceți în timpul liber?” „Citesc cărți.” „Mai citește și tu cărți, că nu strică!” „Am auzit că X citește cărți.” Până mai ieri, cititul își subînțelegea complementul direct. Puteai, desigur, să citești și gazete sau scrisori sau inscripții, dar, în genere, a spune despre cineva că „citește“, că e „un tip citit”, că e „un mare cititor” implica, necesarmente, obiectul numit „carte”. Citim cărți, ce altceva? Există, e drept, formula celebră a lui Miron Costin despre „cetitul cărților”. Dar ea se referea la o ocupație încă minoritară, care trebuia definită precis. În plus, cronicarul folosea pluralul avînd în minte, inevitabil, Cartea, pe care multiplicitatea „cărților” nu face decît să o reflecteze edificator. („Cu cetitul cărților cunoaștem pe ziditorul nostru, Dumnezeu...”).

Reapariția, într-un context cu totul nou, a expresiei cronicărești sugerează reintrarea lecturii în condiția minoratului. „A citi” nu mai e, astăzi, o ocupație atât de răspândită încât să fie enunțată ca atare, fără detalii. De citit, mai citim câte ceva. Dar cărți nu prea mai citim. Pe de altă parte, cărțile continuă să apară, să se înmulțească epidemic, să alimenteze galopant librăriile și bibliotecile. Se scrie imens. De aceea, a vorbi numai de „declinul lecturii” e a neglija un straniu fenomen complementar: „inflația textului”.

În ziua de azi, pierdem contactul cu universul cărții, nu doar pentru că nu mai avem timp, nu doar pentru că preferăm computerul și televizorul, ci și pentru că suntem înconjuțați de prea multe cărți. Abandonăm, uneori, mai degrabă din cauza sațietății, decât din cauza subțierii apetitului. Dacă nu mai citim nu este pentru că nu avem ce, nu pentru că bibliotecile s-au golit, nu pentru că avem alte tentații, ci, dimpotrivă, pentru că bibliotecile stau să pocnească, pentru că oferta e inhibitorie. [...]

Apar, trimestrial, mii de pagini noi: reorganizări ale informației, reformulări, descoperiri de detaliu sau de anvergură. Efectul e descurajant: dacă ești cât de cât realist, știi, de la bun început, că n-ai să poți acoperi niciodată materia care se revarsă, asfixiant, asupra ta. Scrupulul investigației exhaustive e condamnat la utopie și ridicol. Riști să mori în preliminarii sau să cazi într-un soi de diletantism eroic. Cantitatea te demobilizează. [...] Mulțimea cărților provoacă, necesarmente, criza criteriilor. E din ce în ce mai greu să alegi, să te orientezi, să desparți apele: devii fie un consumator lacom și decerebrat, fie umbra, inactuală, a propriilor idiosincrazii. [...]

(Andrei Pleșu, **Cititul cărților**, în Dilema veche)

Andrei Pleșu - scriitor și eseist român, estetician și istoric al artei.

Stilul stiintific si tehnic

- are funcție de cunoastere
- este cel mai permisibil și dinamic stil, deoarece absoarbe numeroase neologisme
- respectare a sensurilor de baza ale cuvintelor
- evita ambiguitati printr-o terminologie specifica
- foloseste neologisme specifice de circulatie internationala
- dezvoltă un adevărat jargon de specialitate
- foloseste drept modalități de comunicare: monologul scris, monologul oral și dialogul oral

- limbajul manualelor, tratatelor, dictionarelor, studiilor

Caracteristici :

- corectitudinea : -obiectivitatea : - accesibilitatea: claritate , precizie; topica frazei este fireasca fara inversiuni

- terminologia : fiecare domeniu are o terminologie (limbaj stiintific specific) neologisme “idiosincrazii” / “exhaustive”

inovatia lingvistica (creatii lexicale proprii) :” să se înmulțească epidemic,”

construcții retorice, interogații “„Ce faceți în timpul liber?”” , exclamații Mai citește și tu cărți, că nu strică!”

sinonime :” mai greu să alegi, să te orientezi,

aglomerare sintactica ;

enumeratii :” reorganizări ale informației, reformulări, descoperiri

Biletul nr. 92

Nouă din zece români nu merg deloc la cinematograful, operă sau teatru. În plus, cartea nu este printre preferințele a jumătate dintre ei. [...] Acestea sunt doar o parte din concluziile unui sondaj realizat de Centrul de Sociologie Urbană și Regională. Potrivit studiului, 87% dintre români nu preferă sălile de cinematograful pentru a viziona un film. 9% dintre ei cumpără un bilet la cinema o dată sau de două ori pe an. Românii nu acordă prea mult timp din programul lor nici activităților culturale. 89% dintre cei chestionați susțin că nu merg niciodată la spectacole de teatru, operă sau operetă, iar 74% dintre români nu vizitează muzee și nici nu merg la expoziții. Când vine vorba de citit, doar 48% din cei chestionați spun că petrec ceva timp în bibliotecă. Aproape un sfert dintre români ascultă muzică, dar acasă, nu într-o sală de concert sau la discotecă. Peste toate acestea românii sunt credincioși. Studiul arată că peste 90% dintre cei intervievați, în vârstă de peste 18 ani merg la biserică. Sondajul a fost realizat în perioada 1-25 septembrie pe un eșantion de două mii de persoane. Marja de eroare este de +/-2,2%.

(**Raport** al Centrul de Sociologie Urbană și Regională)

Stilul juridic-administrativ , formal

- forma administrativa (actele si documentele oficiale) ; “**Raport al..**”
- stricta informare interes general Domeniu : Sociologie
- specific relatiilor oficiale cu institutiile administratiei de stat sau cu alte state
- sintagme fixe de adresare si de formulare, numite sabloane sau clisee (“**Potrivit studiului,**” ,
- este stilul impersonal” **90% dintre cei intervievați,**”
- impune o exprimare clara, precisa, neatractiva “**Nouă din zece români**

1. Autorul - o institutie “**Centrul de Sociologie Urbană și Regională**”

Titlul arata domeniul de aplicare.

2. Tipul de discurs (nonfictional, descriptiv) Structural textul raspunde la intrebarile specifice textului informativ: Ce? De ce?

3. Sfera de utilizare In relatii administrative, oficiale, de natura juridica.

4. Emitatorul este specializat. Receptorul este specializat dar si adica cetateanul.

Efectul mesajului *Acordul* cu informatia

- Scop 1. informare 2. popularizare, 3. educativ **- Incarcaturii emotionala a mesajului** Mesajul este preponderent denotativ, se adreseaza ratiunii si este lipsit de componenta afectiva.) **indeplineste functia de comunicare in sfera relatiilor oficiale .**

Biletul nr. 93

Datele de mai sus sunt rezultatul studiului „Mobilitatea socială în satul românesc” al cercetătorului Ioana Petre de la Institutul de Sociologie din București.

În anii '80 copiii aveau mai multă școală decât părinții. Diminuarea șanselor populației rurale de acces la treptele superioare de pregătire școlară și profesională, mai ales la liceu, școală postliceală și facultate, are drept consecință reducerea dramatică a șanselor de depășire a nivelului de pregătire și al celui profesional al părinților. Cu alte cuvinte, fiii ajung mult mai greu să aibă un statut social mai ridicat decât al părinților lor. În anii '80, mai mult de 70% dintre fii au ajuns la un nivel de pregătire și la un nivel profesional superior celui al părinților lor. În prezent, acest procentaj a scăzut la 60%.

Studiul arată că 92,4% dintre cei care nu au deloc pregătire școlară sau au numai clasele primare au aceeași profesie ca și părinții lor la sate, spre deosebire de 82,8% la oraș. Dintre actualii absolvenți de gimnaziu sau școală profesională, aproape două treimi au părinți fără școală sau doar cu școală primară. Cu mult mai puțini au părinți cu trepte superioare de instrucție, liceu sau facultate. Actualii absolvenți de liceu și facultate au în marea lor majoritate părinți din trepte inferioare de instrucție. Totuși, cea mai mare parte a celor care depășesc nivelul de pregătire al părinților, au doar o treaptă de pregătire în plus. 80% dintre patronii de la sate au părinți muncitori sau țărani. Profesiile pe care le păstrează cei mai mulți oameni de la țară de la o generație la alta sunt cea de agricultor și de muncitor. Cu excepția patronilor, categorie care nu exista înainte de '89 în România, transmiterea profesiei de la părinți la copii are loc cel mai puțin la cadrele medii și la cei cu studii superioare. Conform studiului, oamenii de la țară își schimbă mult mai puțin statutul social comparativ cu cei de la oraș. Actualii agricultori provin în proporții covârșitoare din agricultori și muncitori. Muncitorii provin în aceleași proporții majoritare din agricultori și muncitori, cu alte cuvinte mișcările se desfășoară mai ales între „straturi sociale și profesionale” vecine, salturile fiind mult mai rare.

(Dorin Enciu, cotidianul Gândul)

Stilul publicistic – specific ziarelor si revistelor , discursuri politice:

- bogatie lexicala
- vocabular accesibil tuturor
- termeni tehnici mai putini
- limba literara si formulari tipice cotidiene

- comunicare adaptata la un numar mare de informatii in spatiu restrans (exprimari eliptice, lapidare, de sinteze, eseuri)
- utilizeaza interogatii pentru atragerea cititorilor

STILUL PUBLICISTIC este stilul prin care publicul este informat , influentat si mobilizat intr-o anumita directie in domenii diverse: sociale, politice , economice , artistice etc. Modalitatile de comunicare sunt : monologul scris (in presa si publicatii) , monologul oral (la radio si televiziune) , dialogul oral (dezbaterile publice) , dialogul scris (interviuri consemnate scris) .

Caracteristici :

- contopeste doua componente –

1. intelectuala tranzitiva obiectiva pentru informare

2. afectiva , reflexiva subiectiva , pentru formare de convingeri ;

- se situeaza in mijlocul realitatii cotidiene ;

-are arie tematica foarte mare mass-media apeleaza si apeleaza la elemente ale celorlalte stiluri ;

- are trasaturi ale beletristicii:

neologisme

inovatia lingvistica (creatii lexicale proprii) ,

procedee ce starnesc curiozitatea cititorilor

titluri eliptice , adeseori formate dintr-un singur cuvânt , constructii retorice (repetitii , interogatii , enumeratii , exclamatii

sinonime

aglomerare sintactica ;

1. Autor , titlul -
eficienta.. Tema este

. Conferința înseamnă comunicare

2. Tipul de discurs (text *subiectiv-reflexiv, nonfictional*) tipul de text: conferință (convorbire), adică expunere făcută în public asupra unei teme din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Funcția discursului este cognitivă.

Textul este nonfictional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, **prin tematică** și prin **modul de construire a discursului** deci poate fi considerat un *text reflexiv*.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început se observa efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe forța audtorului de a renunța la vanități și mici orgolii. Pentru a convinge, se apelează la exemple alegorice

Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare Aparține *publicisticii* fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

4. Relația autor-cititor.

Emițătorul este specializat vizează un public-țintă nespecializat dar și specialiști.

Efectul mesajului.

1:convingere ca

Titlul și propoziția de la început este construit ca să pregătească terenul pentru a convinge și cu efect de captare a atenției, (creează o așteptare.)

2.acord. El poate veni de la receptorii (cititorii) specializați.

Scop – 1. <u>de informare</u> pentru ca răspunde la întrebările:	<i>Cine?</i>	<i>Ce?</i>	<i>De</i>
<i>când?,</i>	<i>Până când?,</i>	<i>De ce</i>	

2. educativ

Textul face apel la afectivitate, dar și la rațiune.

Caracteristici ale stilului

1. *Corectitudine*: propozițiile sunt alcătuite corect gramatical.

2. *Claritate*: exprimarea clară, logică, coerentă a gândurilor, a sentimentelor și a ideilor. Claritatea este dată și prin folosirea unor cuvinte consacrate și evitarea cuvintelor prea specializate..

3. *Obiectivitate*: propoziții cu idei fundamentale (de baza); subiectivitatea este prezentă prin verbe la persoana I și a II-a singular.

4. *Accesibilitate*: în text este prezent un limbaj specializat (*statele membre, Uniunea Europeană etc.*), dar familiar cititorilor și ascultătorilor.

5. *Sens multiplu* (operă deschisă): poate genera alte opinii.

6. *Mesajul are două dimensiuni fundamentale, informativă și educativă*: atitudinea informativă este realizată prin discurs reflexiv, iar atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Forma discursului publicistic

Articol - text informativ de referință argumentativ, demonstrativ, reflexiv, eseistic.

.....
Biletul nr. 94

Art. 8. Dreptul la respectarea vieții private și familiale

1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a

domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în executarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.

Art. 9. Libertatea de gândire, de conștiință și de religie

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea în mod individual sau în colectiv, în public sau în particular, prin cult, învățământ, practici și îndeplinirea ritualurilor.

2. Libertatea de a-și manifesta religia sau convingerile nu poate forma obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru siguranța publică, protecția ordinii, a sănătății sau a moralei publice ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora.

Art. 10. Libertatea de exprimare

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

(Convenția Europeană a Drepturilor Omului)

.....

Stil juridic-administrativ formal

1. Autorul este o institutie **UE** Titlul sugereaza ca textul apartine stilului juridic-administrativ.; arata domeniul de aplicare.”.. **Drepturilor Omului**”

2. **Tipul de discurs** (text **nonfictional, descriptiv**). Structural textul raspunde la intrebarile specifice textului informativ: Cine ? – CEDO Ce? **Convenția - De ce? Drepturilor Omului**

Specificul discursului-nonfictional

3. **Sfera de utilizare** In relatii administrative, oficiale, de natura juridica.

4. Emitatorul este specializat. Receptorul este specializat dar si adica cetateanul.

Efectul mesajului Acordul cu informatia -**Scop** 1.informare 2. popularizare, 3. educativ

-Incarcaturii emotionala a mesajului se adreseaza ratiunii si este lipsit de componenta afectiva.

CARACTERISTICI STILULUI

1. **Are formule fixe** : “**ce comportă îndatoriri** “ /” **protecția**”

2. **Obiectiv si impersonal**: **pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale**

3. **Accesibil, clar si precis**: **protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor**

4. **Vocabular pronuntat specializat**: “**autoritatea și imparțialitatea**”

6. **Folosirea cliseelor** : in structura formala a textului, paragraful defineste continutul unui articol de lege.” **Orice persoană are dreptul**”

PARTICULARITATI LINGVISTICE

Lexicale: Termeni de specialitate: autorităților publice Monosemantism libertatea de exprimare si neologisme. divulgarea

Sintactice: Enunțurile tip cliseu, principale, enunțiative imperativ

Stilistice: Clisee: **Art. 10. paragraf 1 / ” prevăzute de lege”**

-Morfologic predomina : verbe la infinitiv : „ a împiedica

Biletul nr. 95

Consiliul European este forul politic suprem al UE și totodată instituția care a promovat în mod decisiv procesul de integrare europeană. Consiliul European este alcătuit din șefii de stat și de guvern, președintele și un alt membru al Comisiei Europene și miniștrii de externe. Miniștrii de externe și membrul Comisiei Europene au doar rol consultativ. Consiliul European este o instituție interguvernamentală, în timp ce Consiliul Uniunii Europene, Curtea de Justiție a Comunităților Europene, Parlamentul European și Curtea Europeană de Conturi sunt organe fuzionate ale Comunității Europene.

Activitatea Consiliului European este reglementată în art. 4 din Tratatul UE.

Consiliul stabilește liniile și obiectivele politice fundamentale, având deci competențe directoare. În cazuri excepționale, soluționează problemele care nu au putut fi clarificate la nivel ministerial. În cea mai mare parte însă, Consiliul se ocupă cu probleme privitoare la cadrul și perspectivele generale de evoluție ale UE. O altă importantă sferă de activitate o constituie politica externă și de securitate comună, coordonată de șefii de stat și de guvern la întâlnirile la nivel înalt. Consiliul European nu are dreptul să ia decizii cu efect juridic, dar are un drept

directiv. Rezultatele consultărilor sunt puse în practică de celelalte instituții europene.

Consiliul European se întrunește de cel puțin două ori pe an într-un așa-numit Summit UE. Președinția Consiliului European se schimbă odată la șase luni, fiind asigurată de șefii de stat și de guvern ai UE, conform unui procedeu de rotație în care se ține cont de ordinea alfabetică, de populația și de mărimea țărilor membre.

Țara care deține președinția în Consiliu devine și gazda acestuia. Președinția Consiliului European oferă statelor posibilitatea de a conferi politicii europene un impuls național propriu și de a-l pune în practică prin mijloace diplomatice. Ședințele Consiliului nu sunt publice. Totuși, acesta raportează în scris Parlamentului European rezultatele discuțiilor. (Ghidul Consiliului European)

.....

Stil juridic-administrativ formal, oficial

1. Autorul este o institutie UE Titlul sugereaza ca textul apartine stilului juridic-administrativ.; arata domeniul de aplicare.”. **European.**”

2. **Tipul de discurs** (text **nonfictional, descriptiv**) Structural textul raspunde la intrebarile specifice textului informativ: Cine ? – Consiliul European (CE) Ce?-*Directive* De ce? **Finantare**

Specificul discursului-nonfictional

3. **Sfera de utilizare** oficiale, de natura juridica.

Emitatorul este specializat. Receptorul este specializat dar si adica cetateanul.

Efectul mesajului *Acordul* cu informatia -**Scop** 1. *informare* 2. *popularizare*, 3. *educativ*

-**Incarcaturii emotionala a mesajului** denotativ, se adreseaza ratiunii lipsit de componenta afectiva.

CHARACTERISTICI ALE STILULUI

1. *Are formule fixe :* ” **La data de..**”

2. *Obiectiv si impersonal:* in text nu exista marcile autorului. “**Un cetățean al Uniunii, deci și un**

cetățean român”

3. *Accesibil, clar si precis*: accesibil prin termenii utilizati, clar prin structura frazei si precis pentru ca numeste exact (fara ambiguitati) situatia si comportamentul.

4. *Vocabular pronuntat specializat*: “**Dreptul de liberă circulație..**”

6. *Folosirea cliseelor* :” **întâlnirile la nivel înalt**” / “**Statele membre pot cere..**” / “**coordonată de.**””
este reglementată în art. 4 din..”

PARTICULARITATI LINGVISTICE

Lexicale: Termeni de specialitate: “**posibilitatea de a conferi politicii europene**”

Monosemantism si neologisme.” **pune în practică prin mijloace diplomatice**”

Morfologice: Forme impersonale.” **se schimbă odată la șase luni**”

Sintactice: Enunțurile sunt structuri de tip cliseu, propozițiile sunt simmple.” . **Ședințele**

Consiliului nu sunt publice.” - predomina : diateza reflexive:” să își semnaleze prezența” , la infinitiv : „ **a intra pe teritoriul**

Biletul nr. 96

De ce este important să știm mai multe despre valorile europene? UE se bazează pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept și a respectării drepturilor omului, inclusiv drepturile persoanelor aparținând minorităților. Aceste valori sunt comune statelor membre într-o societate caracterizată prin pluralism, nediscriminare, toleranță, justiție, solidaritate și egalitate între bărbați și femei. România aderă la UE cu propriul set de valori. Este de așteptat ca acesta să fie influențat, pe termen mediu și lung, datorită intensificării contactului cu cetățenii din UE. Alți factori sunt schimbarea generațiilor, aplicarea în România a legislației europene, dezvoltarea politică, socială și economică. Integrarea în UE nu înseamnă pierderea valorilor identitare, ci contribuția activă și împărtășită la diversitatea valorilor europene.

Opinii despre valorile europene:

„Valorile sunt principii care stau la baza acțiunii indivizilor, orientându-le.

Valoarea este un criteriu pentru o decizie personală. Nu există valori bune și valori rele. Oamenii gândesc diferit, deoarece ei sunt diferiți. La fel sunt și societățile în care trăiesc. Valorile nu sunt aceleași nici chiar în interiorul unei comunități mari, cum ar fi populația unei țări; ele diferă în funcție de multi factori, printre care nivelul de educație, vârsta, mediul de rezidență (sat sau oraș). Valorile nu sunt impuse politic, ci se formează în timp și reprezintă acele principii la care aderă majoritatea populației. Odată format un set de valori, acesta se poate concretiza într-un act oficial, precum Constituția Europeană în cazul valorilor europene”. (Mălina Voicu, Bogdan Voicu, cercetatori, Academia Română)

„Am fost întrebat adesea unde sunt frontierele Europei. Răspunsul meu este că harta Europei este definită de mintea europenilor. Geografia fixează cadrul, dar, fundamental, valorile sunt cele care definesc frontierele Europei. Extinderea înseamnă lărgirea ariei valorilor europene, în care cele mai importante sunt libertatea, solidaritatea, toleranța și drepturile omului, democrația și statul de drept. [...] Conform prevederilor tratatelor – care sunt baza legală – porțile Uniunii sunt deschise tuturor statelor europene care îi respectă valorile și se angajează să le promoveze”.

(Olli Rhen, membru al Comisiei Europene, responsabil cu extinderea) (Uniunea Europeană în România)

Stilul publicistic –, discursuri politice: publicul este informat , influentat

Monolog oral (dezbaterile publice : **Conferința** și , scris.

Caracteristici : - 1. intelectuala 2. afectiva , reflexiva subiectiva , pentru formare de convingeri ;

- se situeaza in mijlocul realitatii cotidiene ;

- are arie tematica foarte mare mass-media apeleaza si apeleaza la elemente ale celorlalte stiluri ;

1. Autor Olli Rhen, Conferința Tema este (**Uniunea Europeană în România**)

Titlul si propozitia de la inceput “De ce este important să știm..” au efect de captare a atenției, (creează o așteptare.) **2. Tipul de discurs = subiectiv-reflexiv si nonficțional** **Tipul de text:** conferință (convorbire), expunere făcută în public pe o tema din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția de a informa, de a instrui, de a omagia etc.

Textul este nonficțional – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, **prin tematică** și prin **modul de construire a discursului** deci un **text reflexiv**. Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început se observa efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe auditori de a renunța la orgolii. Articolul este construit după structura discursului argumentativ.

3. Sfera de utilizare **Apartține publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere** (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

4. Emițătorul este specializat vizează un public-țintă nespecializat dar si specializat.

Scop 1. de informare pentru ca raspunde la intrebarile: *Cine? Ce?* 2. educativ

Biletul nr. 97

Am fost invitat să vorbesc despre Ce înseamnă să fii european. Vă mărturisesc că nu îmi este ușor să dau un răspuns, pentru că sunt deja european: e o stare firească, pe care nu simt nevoia să o definesc. [...]

Iată deci câteva capcane ale definiției de european. De aceea, m-aș îndepărta de ele, pentru a defini calitatea de european prin împărtășirea unui set de valori. Cu alte cuvinte, a fi european înseamnă a împărtăși valori europene. Care sunt aceste valori? Cine și când le-a inventat? Sunt ele și valorile voastre? Pentru a da un răspuns la aceste întrebări, vă propun să ne uităm puțin la istoria Uniunii Europene. Uniunea a apărut din nevoia de a nu mai avea niciodată un război mondial. Planul, visul a fost integrarea voluntară a economiilor Europei atât de strâns, încât războiul sa nu mai fie o opțiune. Și a reușit, iar succesul se traduce într-o valoare europeană clară și palpabilă: pacea. Între statele membre nu au mai existat războaie după 1950. O altă valoare, care a venit ca un produs secundar al primei este prosperitatea. Modelul economic integraționist al UE a dus nu numai la dezvoltarea economică în unele țări membre, ci la o creștere în toate țările membre, și, în timp, la reducerea

decalajelor dintre regiunile mai bogate și cele mai sărace ale Uniunii. Cum s-a reușit acest lucru? Prin aplicarea concretă a unei alte valori europene: solidaritatea. Solidaritatea celui care are mai mult cu cel care are mai puțin, solidaritatea celui mai norocos cu cel cu mai puține șanse. S-a făcut astfel marele salt de la modelul de dezvoltare învingător-învingut la modelul prin care toată lumea are de câștigat. Pace, prosperitate, solidaritate. Iată doar trei valori ale Uniunii Europene care chiar și singure pot explica de ce aceasta a devenit de-a lungul istoriei sale un magnet pentru restul continentului.

Tot mai multe state și-au dorit să aplice același model pentru a se putea bucura de aceste valori. Dar ele nu sunt singurele valori europene. O altă valoare, la care ți-ai mai ales voi, tinerii este libertatea: libertatea de expresie, libertatea de asociere, libertatea de a studia și a munci în orice alt stat membru al Uniunii. [...]

(Conferința domnului Jonathan Scheele, 27 aprilie 2005)

Stilul publicistic –, discursuri politice: publicul este informat, influențat dialogul oral (dezbatere publică): **Conferința și**, dialogul scris (interviuri consemnate scris). Caracteristici: 1. intelectuala tranzitivă obiectivă pentru informare 2. afectivă, reflexivă subiectivă, pentru formare de convingeri; - se situează în mijlocul realității cotidiene; - are arie tematică foarte mare mass-media apelează și apelează la elemente ale celorlalte stiluri; - are trasaturi ale beletristicii:

1. Autor Jonathan Scheele, titlul - Conferința domnului Jonathan Scheele. Conferința înseamnă comunicare eficientă. Tema este definirea a Ce înseamnă să fii european Titlul și propoziția de la început au efect de captare a atenției, (crează o așteptare). **2. Tipul de discurs** = subiectiv-reflexiv și nonfictiv **Tipul de text**: conferință (convorbire), expunere făcută în public pe o temă din domeniul științei, artei, politicii etc., cu intenția de a informa, de a instrui, de a omagia etc. Textul este nonfictiv – are cuvinte folosite la sens propriu. Este un text care se apropie de domeniul științific, **prin tematică** și prin **modul de construire a discursului** deci un **text reflexiv**.

Demonstrația pornește de la un public cu opinii diferite, dar care au în comun valori, reguli, principii. Din propozițiile de început se observă efortul colocvial de a obține un adevăr diferit de cel de la care s-a pornit. Limbaj aflat la granița beletristic / publicistic / științific se bazează pe auditorii de a renunța la orgolii. Pentru a convinge, se apelează la comparații și figuri plastice. Articolul este construit după structura discursului argumentativ. **3. Sfera de utilizare** Apartine publicisticii fiind un articol, cu efect de convingere (persuasiune) are tangente cu stilului beletristic prin maniera subiectivă de tratare a temei.

4. Emițătorul este specializat vizează un public-țintă nespecializat dar și specializat.

Scop 1. de informare pentru ca răspunde la întrebările: Cine? (Jonathan Scheele), Ce? (definiția europeanului), De când?, De ce? (Uniunea a apărut din nevoia de a nu mai avea niciodată un război mondial. 2. educativ atitudinea educativă este realizată prin tonul adresării.

Efectul mesajului: convingerea ca a fi european stă la baza „valorii”. 2. **acord** de la receptorii (cititorii) specializați. Textul face apel la afectivitate, dar și la rațiune.

Biletul nr. 98

La data de 1 ianuarie 2007, România a devenit membru al Uniunii Europene, cu toate drepturile și obligațiile ce îi revin conform Tratatului de Aderare din 25 aprilie 2005. Cetățenii români au devenit astfel cetățeni ai Uniunii Europene și beneficiază, pe teritoriul statelor membre ale Uniunii, de drepturile și libertățile conferite de

tratatele de bază ale Uniunii Europene. Dreptul de liberă circulație și de ședere este, pentru cetățenii UE, una dintre cele mai importante și mai „vizibile” realizări ale dreptului comunitar. Dreptul unui cetățean al Uniunii de a se deplasa, din motive economice sau din alte motive, pe o perioadă scurtă, lungă sau nelimitată de timp în alte state UE, este unic în lume. Nicio altă formă de cooperare internațională între state nu asigură, la ora actuală, un drept comparabil.

Condițiile în care cetățenii Uniunii și familiile lor își pot exercita dreptul de liberă circulație pe teritoriul unui stat membru, dreptul de rezidență permanentă, precum și restricțiile privind dreptul de a circula liber și de a rezida pe teritoriile statelor membre, din motive de ordine publică, securitate publică și sănătate publică sunt reglementate de Directiva 2004/38/CE. Toți cetățenii Uniunii, deci și cetățenii români, pot ieși de pe teritoriul unui stat membru pentru a intra pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii, în baza cărții de identitate sau a pașaportului, valabile, care atestă cetățenia acestora.

Membrii de familie ai cetățenilor Uniunii care nu au cetățenia unui stat membru, pot ieși de pe teritoriul unui stat membru pentru a călători pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii în baza unui pașaport valabil. Dar, pentru a intra pe teritoriul unui alt stat membru, membrii de familie ai unui cetățean al Uniunii, care nu au cetățenia unui stat membru, trebuie să aibă asupra lor fie o viză de ședere pe termen scurt, fie un permis de rezidență. Statele membre pot cere persoanelor care au intrat pe teritoriul lor, cu îndeplinirea condițiilor menționate, să își semnaleze prezența într-o perioadă de timp rezonabilă și nediscriminatorie.

(art. 4–5 din Directiva 2004/38/CE) (Ghidul cetățeanului român în UE)

Stil juridic-administrativ formal

1. Autorul este o instituție UE Titlul sugerează ca textul aparține stilului juridic-administrativ.; arată domeniul de aplicare.”.. cetățeanului român”

2. **Tipul de discurs** (text **nonfictional, descriptiv**) Structural textul răspunde la întrebările specifice textului informativ: Cine ? – Consiliul European (CE) *Ce? - Directive De ce? Finantare*
Specificul discursului-nonfictional

3. **Sfera de utilizare** În relații administrative, oficiale, de natură juridică.

4. Emitatorul este specializat. Receptorul este specializat dar și adică cetățeanul.

Efectul mesajului *Acordul* cu informația

-**Scop** 1. informare 2. popularizare, 3. educativ

-**Incarcaturii emoțională a mesajului**, se adresează rațiunii și este lipsit de componentă afectivă.

CARACTERISTICI ALE STILULUI

1. *Are formule fixe :* ” La data de..”

2. *Obiectiv și impersonal:* în text nu există marcile autorului. “Un cetățean al Uniunii, **deci** și un cetățean român”

3. *Accesibil, clar și precis:* accesibil prin termenii utilizați, clar prin structura frazei și precis pentru ca numeste exact (fără ambiguități) situația și comportamentul.

4. *Vocabular pronunțat specializat:* “Dreptul de liberă circulație..”

6. *Folosirea clișeeilor :* în structura formală a textului, paragraful definește conținutul unui articol de lege.” Statele membre pot cere..”

PARTICULARITĂȚI LINGVISTICE

Lexicale: Termeni de specialitate: Monosemantism și neologisme.

Morfologice: Substantive abstracte Reflexiv impersonal și Forme impersonale.

Sintactice: Enunțurile sunt structuri de tip cliseu, propozițiile sunt principale, dezvoltate, independente, enunțative cu nuanță imperativă, în ceea ce privește aplicabilitatea.

Stilistice: Clisee: Ex :” La data de

-exprimare concisa si precisa

- formulari consacrate:verbe la infinitiv :” la infinitiv : „ a intra pe teritoriul;”

diateza reflexive:” să își semnaleze prezența”

- lipsa figurilor de stil

.....
Biletul nr. 99

Un cetățean al Uniunii, deci și un cetățean român, poate rămâne pentru o perioadă mai mare de 3 luni pe teritoriul unui alt stat membru, dacă îndeplinește una dintre următoarele condiții:

a. este angajat sau desfășoară o activitate independentă;

b. are suficiente resurse și asigurare medicală, astfel încât să nu devină o povară pentru serviciile sociale ale țării în care dorește să rezideze (nu este stabilit un quantum minim, dar se va lua în considerare situația personală a cetățeanului în cauză);

c. este înscris într-o instituție de învățământ sau de instruire vocațională sau este student și are o asigurare medicală și asigură autoritățile naționale ale statului în care vrea să rezideze, printr-o declarație sau prin mijloace echivalente, că nu va deveni o povară pentru serviciile sociale ale statului în cauză;

d. este membru al familiei unui cetățean al Uniunii, chiar dacă nu are cetățenia unui stat membru, și călătorește împreună cu acesta, cu îndeplinirea uneia dintre condițiile prevăzute la punctele de mai sus. Cetățenilor Uniunii nu li se cere să aibă documente de rezidență. Totuși, în cazul unei rezidențe pentru o perioadă mai mare de 3 luni, statele membre pot cere cetățenilor unui alt stat membru al Uniunii să se înregistreze la autoritățile competente într-o perioadă care nu poate fi mai mică de 3 luni de la data intrării pe teritoriul statului pe care vor să rezideze pentru o perioadă mai mare de 3 luni.

(art.7–15 din Directiva 2004/38/CE)

(Ghidul cetățeanului român în UE)

.....
Stilul **juridic-administrativ** , **formal**

1. Autorul este o institutie : UETitlul sugereaza ca textul apartine stilului juridic-administrativ.; arata domeniul de aplicare.”.. cetățeanului roman”

2.Tipul de discurs (text nonfictional, descriptiv). Structural textul raspunde la intrebarile specifice textului informativ: Cine ? – Consiliul European (CE) *Ce?-Directive De ce? Finantare*

Specificul discursului-nonfictional

3.Sfera de utilizare In relatii administrative, oficiale, de natura juridica.

4.Emitatorul este specializat. Receptorul este specializat dar si adica cetateanul.

Efectul mesajului *Acordul* cu informatia -**Scop** 1.informare2. popularizare, 3. educativ

-Incarcatura emotionala a mesajului, se adreseaza ratiunii si este lipsit de componenta afectiva.

CARACTERISTICI ALE STILULUI

1. *Are formule fixe ;* ’ **art.7–15** “ litera **a. b. , c. , d.**

2. *Obiectiv si impersonal:* in text nu exista marcile autorului. “Un cetățean al Uniunii, **deci** și un cetățean român”

3. *Accesibil, clar si precis:* accesibil prin termenii utilizati, clar prin structura frazei si precis pentru ca numeste exact (fara ambiguitati) situatia si comportamentul.

4. *Vocabular pronuntat specializat:* “să rezideze” “să se înregistreze”

PARTICULARITATI LINGVISTICE

Lexicale: Termeni de specialitate: “instruire vocațională” Monosemantism neologisme.” rezidență.”

Morfologice: Forme impersonale.

Sintactice: Propozitii de tip cliseu, sunt principale, dezvoltate, independente, enunțiative cu nuanță imperativă, în ceea ce privește aplicabilitatea.

Stilistice: Clisee: Ex :” **art.7–15** ; “prevăzute la punctele de mai sus.”

-exprimare concisă și precisă

- - formulări consacrate “prevăzute la punctele de mai sus.

- lipsa figurilor de stil

Stilul oficial (administrativ) îndeplinește funcția de comunicare *în sfera relațiilor oficiale* .

Biletul nr. 100

România va beneficia de fonduri structurale de circa 28 - 30 miliarde de euro din partea UE în perioada 2007 - 2013. 8,5 milioane de euro vor trebui cheltuiți zilnic, inclusiv sâmbăta și duminica, după 1 ianuarie 2007. Aceste fonduri vor trebui gestionate eficient și trebuie să ajungă acolo unde este nevoie pentru dezvoltare, altfel există pericolul pierderii lor. Chiar dacă banii nu vor fi cheltuiți, fiecare român va cotiza totuși pentru suma cu care România va contribui la bugetul UE. Fondurile structurale ale UE au ca destinație finanțarea măsurilor de ajutor structural la nivel comunitar, în scopul promovării regiunilor cu întârzieri în dezvoltare, reconversiei zonelor afectate de declin industrial, combaterii șomajului de lungă durată, inserției profesionale a tinerilor și promovării dezvoltării rurale.

Există patru tipuri de fonduri, fiecare dintre acestea acoperind un domeniu precis.

Fondul European pentru Dezvoltare Regională sprijină crearea de infrastructuri, investițiile destinate ocupării forței de muncă, proiectele de dezvoltare locală și asistența întreprinderilor mici. Fondul Social European este menit să promoveze reintegrarea pe piața forței de muncă a șomerilor și a grupurilor defavorizate, în special prin finanțarea sistemelor de instruire și a sistemelor de asistență la angajare. Instrumentul Financiar de Orientare a Pescuitului contribuie la adaptarea și modernizarea acestui sector. Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă finanțează măsuri în vederea dezvoltării rurale și oferă sprijin agricultorilor, în special în regiunile rămase în urmă. Bugetul total pentru România este de 28-30 miliarde de euro: Agricultură și dezvoltare rurală – 11 miliarde de euro; Instrumente Structurale – 17 miliarde de euro. (EurActiv)

.....
Stilul juridic-**administrativ** , formal

1. Autorul este o instituție UE - Fondul European pentru Dezvoltare Regională

2.**Tipul de discurs** (text **nonfictional, descriptiv**) Structural textul răspunde la întrebările specifice textului informativ: Ce? , inserției profesionale a tinerilor și promovării dezvoltării rurale.

Specificul discursului-nonfictional cuvinte propriu:și în conformitate cu domeniul .

3.**Sfera de utilizare** utilizat în relații administrative, oficiale, de natură juridică.

4 Emitatorul este specializat. Receptorul - specializat dar și nespecializat, adică cetățeanul

Efectul mesajului Acordul cu informația -**Scop** 1.informare 2. popularizare, 3. educativ

-**Incarcaturii emoțională a mesajului** Mesajul este preponderent denotativ, se adresează rațiunii și este lipsit de componentă afectivă.(nu are cuvinte cu conotații diverse)

CARACTERISTICI ALE STILULUI

1. *Are formule fixe:*” vor trebui gestionate eficient

2. *Obiectiv și impersonal:* în text nu există marcile autorului” Există (nu avem)

3. *Accesibil, clar si precis*: accesibil prin termenii utilizati, clar prin structura frazei si precis

4. *Vocabular pronuntat specializat*: “Bugetul” / “infrastructuri, “

6. *Folosirea cliseelor* : de circa 28 - 30 miliarde”

PARTICULARITATI LINGVISTICE

Lexicale: Termeni de specialitate: Monosemantism si neologisme.

Morfologice: Forme impersonale.” este menit să”

Sintactice: Enunțurile sunt structuri de tip cliseu, “au ca destinație finanțarea “propozițiile sunt independente, enunțiative cu nuanța imperativă, în ceea ce privește aplicabilitatea.” Aceste fonduri vor trebui gestionate eficient “

-exprimare concisă precisă- registru de cuvinte neutre- formulări consacrate- lipsa figurilor de stil

Stilul oficial (administrativ) indeplinește funcția de comunicare în sfera relațiilor oficiale .-

predomina verbale impersonale , verbele la viitor:” va beneficia” ; “fiecare român va cotiza totuși” -

strictă respectare a normelor limbii literare : corectitudinea fonetică , gramaticală , ortografică , -

accesibilitatea , claritatea si precizia : comunicările oficiale nu permit decat o singură interpretare ;

- -lipsesc lexicul afectiv , mijloacele de expresie figurată , epitetele apreciative .1.Cine comunică?

Fondul European de Orientare Garantare Agricolă **Din ce perspectivă?** Din ipostaza de finanțator**Cu**

ce intenție? De a informa **În ce context ?** necesitatea dezvoltării rurale Cui comunică?

Agricultorilor Ce comunică? Instrumentele de finanțare Cu ce scop? Ajutor comunitar